ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΕΡΙ
ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

ARISTOTELIS
DE
POETICA
LIBER.

Ex Versione
THEODORI GOULSTONI
Perpetuis notis Analyticis illustrata.

Accedunt Integræ Notæ.
FRID. SYLBURGII, & DAN. HEINSII:
Necnon Selectæ aliorum.

——————Ne fortè pudori
Sit tibi Musa lyra solers, & Cantor Apollo.
Horat. Arte Poet.

CANTABRIGIÆ,

Apud *Johannem Hayes*, Celeberrimæ Academiæ Typographum. Sumptibus *Thomæ Dawson* Bibliopolæ *Cantabrigiensis*. M DC XC VI.

LECTORI.

ET Auctor hujus libelli, & libellus ipſe tam omnibus innotuerunt, ut de iis nihil dici opus ſit. Quid verò ſit in hâc Editione præſtitum, dicetur paucis. Imprimis, ſi quæ alia, prodit in lucem emendatiſſima: notis *Dan. Heinſii*, cujus ingenium magis fortaſſe, quam judicium mirabere; nec non brevibus illis, quas *Frid. Sylburgius* aut ex Victorio, Mureto, aliiſque collegit, aut de ſuo addidit, illuſtrata. Quicquid etiam à *Sylburgio* prætermiſſum, aut notârat *Goulſtonus* ex Victorio, Madio, Caſtelvetro, hominibus ingenio, ac Eruditione ſummâ præſtantibus: aut *Guliel. Du-Vallius* in ſuam tranſtulerat Editionem, hìc habentur omnia. Alia, quæ lucem aliquam argumento huic afferrent, excerpſimus ex variis Autoribus, præcipuè ex Comment. *Sam. Petiti* in Leges Atticas, & *Heinſii* tractatu de Tragœdiæ Conſtitutione, quæ Aſteriſmo ſunt notata. Alia non pauca Eruditiſſimis Dacierii Notis; nonnulla Elegantiſſimo Boſſuii de Poeſi Epica libro debentur. Goulſtoniana, quæ hìc exhibetur, verſio, ut noviſſima, ita eſt ad mentem Philoſophi aperiendam accommodata maxime. Sua tamen habet vitia, errores ſuos; quibus remedium aliquod afferre conati ſumus. Sed de his ſatis.

Editionem *Sylburgii*, typis *Wechelianis Anno* 1487. excuſam, ut omnium, quas vidimus, longè Præſtantiſſimam, in textu ſecuti ſumus. Uſi

præterea *Du-Valliana* illa Parisiis edita *Anno* 1629. *Heinsiana* etiàm *Lugd. Batav.* 1643. necnon & Parisiana altera, eodem, quo *Du-Valliana*, anno excusa; quæ *Heinsii* ordinem, omissis notis, secuta est. Monendus porrò est Lector, in manus mihi venisse, ducto jam ad umbilicum libro, Editionem *Heinsii*, multis annis ea, qua usus sum, antiquiorem, *Lugd. Batav.* typis *Joh. Balduini* Anno 1611. excusam. In qua pauca quædam inveni, in hac altera omissa; quæ tamen fortè aut ipse *Heinsius* mutato animo, si viveret, aut *Nic. F.* ad rem non multùm facientia, delevit. Ideò non attexenda censui.

Hæc sunt, quæ in hac Editione habentur. Quod superest Lectorem rogo, operam nostram æqui bonique consulat: hoc saltèm lætetur, libri dudum desideratissimi factam sibi jam copiam. Qui majora volunt, illis non scribimus. Adeant docta pariter & prolixa aliorum Opera: præ cæteris doctissimum inter Italos Victorium, inter Gallos Dacierium.

————Δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε
Γίγνεται ἡμετέρη.

RATIO-

RATIONES HEINSIANÆ, CUR ORDINEM

Vulgatum

Immutaverit; quæ, cum nimis essent longæ, quam ut notis commodè possent inseri, huic loco in gratiam doctorum apponuntur.

CAP. VI.

Jam vero ad eum pervenimus locum, in quo aut necesse est aliquid nobis debeant eruditi, qui fœdissimam aliquot capitum hujus libri transpositionem, sine quo inutilia prope omnia erant, quæ divinitus à maximo virorum de Tragœdia ejusque partibus dicuntur, primi advertimus, aut ut doctis rationibus, ea quæ dicuntur, confutent. Quare, ut, quod instituimus, Lectori probemus, totum ordinem, quem secuti sumus, in ipso contextu, expressimus obiter. Si quis tamen glandes post aristas malit, iis fruatur. Sed de eo jam agamus.

CAPITE sexto, post imitationem quam Hexam etram Philosophus vocat, de Tragœdia agere incipit, cujus definitionem proponit. Ac primo in ipsa definitione, quædam quæ obscuriora videbantur, illustrat, Secundo, ex eâdem partes qualitatis elicit: quas primo ἀναλυτικῶς *mox* συνθετικῶς *proponit. Illius methodi respectu, constitutio Tragœdiæ, Fabulam quam vocat, postrema est,*

cum

C 13

cum ſit præcipua: hujus vero prima. Partes autem qualitatis, hæ ſunt: Fabula, Mores, Sententiæ, Dictio, Apparatus, Modulatio. Quem deinde ordinem in explicatione ſingulorum perſequitur & ſervat. Sex autem eſſe partes tantum neque plures, tribus in imitatione differentiis probat, quas initio libelli poſuerat, οἷς, ὡς, ἅ. Prima inſtrumentum quo imitamur ſignificatur: quo Apparatum ac Modulationem refert. Secunda modus denotatur, è quo imitatio diverſitatem ſumit: eo autem Sermo refertur. Tertia Materies, ſive Subjectum, denotatur: quo Fabula, Mores & Sententia eſt referenda. Deinde præcipuam eſſe partem, Fabulam, ſive ipſam conſtitutionem, oſtendit; quod graviſſimis eodem capite argumentis probat: donec præcipuam in Tragœdia, & quaſi animam, conſtitutionem eſſe concludat. Secundo loco Mores ponit, quod & faciendum, ſimilitudine præclara oſtendit. Tertio Sententiam, cujus obiter occaſione, Morum & Sententiæ oſtendit differentiam. Quarto Dictionem, Partibus poſtremo minus eſſentialibus ſuum ſimul tribuit locum. Quæ ſunt Modulatio & Apparatus.

Huc uſque nempè ad finem capitis ſexti ſecutus eſt ordinem, vulgatis Editionibus ſervatum.

CAP. VII.

Capite ſeptimo, quod tranſpoſitum, ut poſtea oſtendemus, à librario erat, definiti illuſtrandi cauſa, partes quantitatis ponit, ſine quibus partes ſuperiores intelligi non poterant. Quæ ſunt, Prologus, Epiſodium, Exodus, Chorus. Cujus Chori duas ſtatuit partes: deinde & ſingulas obiter exponit, & eodem capite abſolvit. Neque eſſentiales enim, de quibus fuſe acturus erat, & totam ex iis explicaturus Tragœdiæ eſſentiam, abſolvere partes poterat; præcipue autem præcipuam; Fabulam nimirum, ſive Conſtitutionem niſi

prius

prius Episodium quid esset, quid Chorus, quorum sæpè mentionem in præceptis facit, quæ de prima parte essentiali erant, obiter proposuisset. Ut cum, quis ἐπεισοδιώδης μῦθος sit, docet. Quod profectò intellexisset nemo, nisi qui, quid esset Episodium, jam ante didicisset.

Caput Septimum in Editione *Heinsiana*, cum his verbis incipit, Μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆσθαι, πρότερον εἴπομεν. & pertingit usque ad illa, Κατὰ δὲ τὸ ποσὸν καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, ταῦτ' ἐστί.

CAP. VIII.

Capite octavo, primam essentiæ aggreditur partem: idque è definitionis fundamento. Integræ enim & absolutæ actionis imitationem esse Tragœdiam, dictum erat. Hinc pulcherrima de justa actionis magnitudine, sive de Periodo, oritur quæstio. Cum enim totum sine magnitudine esse aliquid possit (totum enim est, quod principium, medium & finem habet) nihil autem pulchrum sit sine magnitudine aliqua & ordine; rursus magnitudine nimia sensus diffundantur, sicut parvitate confunduntur nimia, cum vix sentiant; terminum justæ invenire constitutionis in Tragœdia necesse est: quam ex ipsa Fabula & arte, non extrinsecus, petendam docet. Ac postremo concludit, ἐν ὅσῳ μεγέθει, κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐφεξῆς γινομένων, συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας, ἢ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταβάλλειν, ἱκανὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ μεγέθους.

Caput Octavum idem est, ac Septimum in vulgatis editionibus.

CAP. IX.

Cum Tragœdia autem ut absoluta, ita unius actionis sit imitatio (quod in definitione dictum) illud etiam videndum erat, quæ sit una actio. Qua occasione eorum notat errorem, qui unius actionem unam actionem esse existimassent; cum ab uno & eodem multa quoque fiant, quæ sunt multum inter se diversa, neque

ulla cohærent ratione. In hac parte erraſſe eos notat, qui aut Herculis aut Theſei omnes complexi actiones fuerant, quod unam eſſe unius actionem credidiſſent. Monet ergo, ſicut reliquæ, quæ imitantur artes, unam imitantur: ita & constitutionem in Dramate, quandoquidem unius actionis imitatio eſt; ut totius, ita unius debere eſſe: plura enim recte conjungi non poſſe. Et quandoquidem, quemadmodum ſine magnitudine, ſic ſine ordine nihil pulchrum eſt; ita inter ſeſe cohærere unius actionis illius partes debere: ut ſublata aut mutata una, trasferatur quoque & mutetur totum. Quia id, quod utrum adſit vel abſit, animadverti non poteſt, pars totius dici revera non poteſt.

Hoc etiam octavo reſpondet: & tria ſequentia capita nono, decimo, undecimoque.

CAP. X.

Capite ſequenti, ut quam non ſit cujuſvis recte actionem conſtituere in Dramate oſtendat, ab hiſtoricis poëtas diſtinguit quod hiſtorici quæ fiunt, poëtæ, ut fieri debent, omnia deſcribunt. Quare & magis ſerium ac grave poëtæ, quam hiſtorici munus eſſe, ſubjungit. Alter enim ſequitur quod factum, alter id quod veriſimile eſt, & poteſt fieri, conſiderat. Siquidem in ſingularibus hiſtoricus, in univerſalibus verſatur poëta. Parvam deinde in Comicorum ac Tragicorum conſtitutione differentiam oſtendit. Et, ut melius intelligatur, quantum ut quis recte conſtitutionem conſtituat interſit, poëtam non reſpectu numerorum, ſed ipſius conſtitutionis, dici poëtam notat. Et quandoquidem Fabula ſine Epiſodio nulla eſt; Epiſodium autem aut recte, aut contra cum præcipua actione connectitur; conſtitutionem eam abſolutam eſſe, in qua recte Epiſodium cohæret; in qua vero contra, reprehendi, & ab illo vitio Ἐπεισοδιώδη μῦθον *vocari oſtendit. Cujus vitii occaſionem tam in bonis quam ineptis oſtendit poëtis.*

poëtis. Et cum in postrema definitionis parte, conditio illa ad differentiam fuerit posita, ut commiseratio & terror, non quidem è narratione, sed ex ipsa fabula & actionis nascatur constitutione; hanc postremam ejus partem exemplo confirmat. Quæ quidem omnia ad actionis constitutionem, sive, τὸν μῦθον, primam essentiæ partem, manifeste spectant.

CAP. XI.

Capite sequenti illam essentiæ dividere incipit partem. Sicut igitur humanæ actiones, aut sunt simplices suique similes ad finem usque procedunt, aut mutationem aliquam illustrem habent, ita Fabula aut Simplex est, aut Implexa. Rursus, Implexæ partes sunt duæ: quarum alteram Περιπέτειαν, *quæ est manifesta in contrarium mutatio; alteram* Ἀναγνώρισιν, *sive Agnitionem, dixit. Quas ut recte adhibeantur, ex ipsis nasci rebus oportere ostendit: ut vel necessario vel verisimiliter eveniant.*

CAP. XII.

Capite duodecimo, partes Constitutionis, sive Fabulæ Implexæ, Peripetiam & Agnitionem exponit. Et priorem, quidem prius. Quam exemplis è Tragœdiis illustrat. Deinde & Agnitionem definit. Et ut melius quæ Tragœdiæ sit propria ostendat, reliquas excludit. In fine capitis duos Agnitionis ponit modos.

CAP. XIII.

Capite tertio & decimo (quod miserè divulsum est, & post partem secundam essentialem, cum ad primam spectet, vulgo ponitur; decimum enim & sextum est) Agnitionis, de qua ante egit, exponuntur species. Cujus initium est: Ἀναγνώρισις δὲ τί μὲν ἐστιν εἴρηται πρότερον. Εἴδη δὲ ἀναγνωρίσεως, *&c. hoc est,* Agnitio autem quid sit, supra diximus. Species autem illius, hæ sunt. *Ponit autem quinque;* I. Τὰς διὰ σημείων. II. τὰς πεποιημένας ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. III. τὰς

διὰ μνήμης. IV. τὰς διὰ Συλλογισμοῦ. V. τὰς διὰ παραλογισμοῦ, *de quibus singulis accuratè.*

CAP. XIV.

Capite sequenti, quod est decimum & quartum, ante duodecimum, postquam duas Fabulæ implexæ penitus absolvit partes, quarum posterior Agnitio, prior Peripetia fuit, tertiam proponit, quæ est πάθος, *sive Perturbatio. Cujus capitis initium est:* Δύο μὲν οὖν τοῦ μύθου μέρη περὶ ταῦτ' ἐστὶ, περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις· τρίτον δὲ πάθος. Τούτων δὲ, περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται. *Quibus verbis ipse transpositionem indicat. Nam si præcedenti capite (has distinctiones enim sequimur cum vulgo) de Agnitione se egisse dicit, cur nunc quinto post demum, de hac agit? Eodem capite* τοῦ πάθους *definitio proponitur; reliqua miserrimè transposita fuerunt: ut ne quidem de tertia & præcipua fere Fabulæ parte, duobus sequentibus capitibus Aristotelem egisse, eruditi sciverint. Cui enim de Perturbatione ibi agi suboluit? Quamvis enim caput unum esse, in quo* περὶ ἐλέου καὶ φόβου, *manifestè ageretur, intelligerent, quasi in tenebris, connexionem cum superiore capite videre non potuerunt. Videbit autem, qui continuabit definitionem* τοῦ πάθους *cum sequentibus hoc modo:* Πάθος δέ ἐστι πρᾶξις φθαρτικὴ ἢ ὀδυνηρά· οἷον οἵ τε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι, καὶ αἱ περιωδυνίαι καὶ τρώσεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐπειδὴ οὖν δεῖ τὴν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίστης τραγῳδίας μὴ ἁπλῆν, ἀλλὰ πεπλεγμένην, ταύτην φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν εἶναι μιμητικὴν, &c. *Ostendere ergo pergit, (quandoquidem ex ipsa constitutione, sicut duæ superiores partes, hæc quoque est petenda) qualis Fabulæ constitutio perturbationem adferat quod futurum, ait, si nec boni viri è felicitate in adversam, nec improbi ex infelicitate in secundam, neque valde imbrobi è felicitate in adversam incidant fortunam, sed cum aliquis eorum, qui in dignitate & secunda versantur fortuna, virtute tamen & justitiâ non nimium excellit,*

lit, non quidem ob improbitatem, sed flagitium aliquod insigne, in adversam incidit fortunam. Quare & deinceps, non omnes admittere hoc Fabulas, sed paucas, in quibus propterea, reliquis relictis, Tragici poëtæ versarentur, ostendit. Etiam laudem τῶν παθῶν *Euripidi relinquit: quod movere perturbationes in animo, Tragœdiæ sit proprium. Et quandoquidem* πάθος, *ut ex constitutione, ita potissimùm è felicitatis in adversam fortunam mutatione, aut contra, nascitur, aliæque constitutiones simplices, aliæ sunt duplices; in quibus non modo in adversam improbi incidunt fortunam, sed & probi fiunt felices (sicut Ægisthus & Clytemnestra miseri, Orestes & Electra apud Sophoclem, felices) constitutionem talem simplici postponendam, certe in Tragœdia, docet.*

CAP. XV.

Cum superiori capite de Perturbatione egisset, & ad definitionem Tragœdiæ & essentiam spectare ostendisset; eam hoc capite, è Tragœdiæ actione non ex Apparatu, ut putant imperiti, petendam docet: id choragi enim non poëtæ esse. Qua occasione, quales sint personæ quæ movere solent τὰ πάθη, *docet. Cum ergo ii, qui atrocia inter se committunt facinora, aut amici sint aut inimici, aut neutri, ait Philosophus, si inimicum inimicus interficiat, nullam commiserationem, nisi respectu facinoris, quod humanum per se movet animum, commovebit: ut nec neutro affecti modo si fuerint. Restat ergo, ut id ab amicis fiat & consanguineis. Quemadmodum, cum frater fratrem, filius matrem, mater filium interficit. Tum enim vehementer excitantur* τὰ πάθη. *Rursus, cum qui aliquem interficit, aut eum norit aut non norit; & qui non novit, aut cum facinus commisit, possit agnoscere eum quem sustulit, aut antequam committat; quis ex istis modis maximè excitet* τὸ πάθος, *ostendit. E quo rursus prius* περὶ ἀναγνωρίσεως *egisse sequitur*

quitur Philosophum. Quare enim quis sit usus illius ἐν τῷ πάθει, *doceret, priusquam, quid illa esset, docuisset? Hactenus de Perturbatione, & quo pacto illa ad* τὸν μῦθον, *quæ Tragœdiæ est pars prima, spectet.*

Hoc idem est cum capite decimo quarto.

CAP. XVI.

Duobus sequentibus capitibus, quæ dicenda περὶ τοῦ μύθου, *primâ Tragœdiæ parte, restabant, absolvit. Quæ capita, diversa continent præcepta. Quod in ipso capitis initio Philosophus professus erat. Ita enim scripserat:* ὧν δὲ δεῖ στοχάζεσθαι καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους, καὶ πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. *Quæ verba nunc ad caput prius, quod de Perturbationibus agit translata sunt. Itaque* τῶν παθῶν *definitionem, quibusdam interpositis aliis, ab ipsa doctrina* τῶν παθῶν *& præceptis diviserunt. Hoc præterea, ne in iis capitibus,* περὶ παθῶν *agi, docti adverterent, effecerunt. Falsum enim capitis illius, cui præfixa erant, argumentum continebant. Nulla enim* περὶ τῆς τῶν μύθων συστάσεως, *nisi quatenus ad Fabulam Perturbationes spectant, ibi præcepta traduntur: neque* πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον. *sed.* πῶς δεῖ τὸ ἐλεεινὸν κινεῖν καὶ φοβερὸν δρῶντας. *Ut ꝙ capite sequenti. Quare qui hac ipsa verba quasi argumentum capitis illius posuerunt, vehementer aberrarunt. Fumos enim vendiderunt. Cum enim capite sequenti ita conjungenda erant:* ὧν δὲ δεῖ στοχάζεσθαι καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους, καὶ πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. Δεῖ δὲ τοὺς μύθους συνιστάναι καὶ τῇ λέξει ἀπεργάζεσθαι ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον. *Si quis quærat, quid duobus illis agatur capitibus: hoc quod verba ista promittunt. Primo,* ὧν δεῖ στοχάζεσθαι, *hoc est, quæ sequenda sint: secundo* ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι, *quæ in Fabula constituenda fugienda*

gienda sint: atque adeo, quæ sit Fabulæ constituendæ methodus. Quomodo, nimirum, totam primum deducere & ante oculos ponere Fabulam debeat, ut facilius connexionem ejus videat, poëta. Quomodo habitus & quando singulorum intertexere oporteat. Tum de Episodio, ejusque cum Fabula connexione, postremo, de Epicorum ac Tragicorum episodiorum discrimine agit. Capite altero, duas perspicuitatis causa constituendas esse partes docet. Quarum alteram Connexionem, sive δέσιν, alteram, Solutionem, sive λύσιν, vocat. Cujus utriusque ut recte absolvantur, magna sit habenda ratio. Deinde, quatuor Tragœdiarum esse formas docet, ut quid sequendum sit poetæ, magis appareat. Et quandoquidem, non in dramatibus modo, de quibus agit, verum etiam in Epico opere, Fabula ponenda sit & rerum constitutio, utriusque differentiam, ne quis decipiatur, ostendit. Postremo, quædam de choro, quo pacto, nempe, cohærere debeat cum Fabula, hic docet. Neque in toto capite, ut hoc obiter dicamus (non enim diligenter omnia hic proponenda sunt, cum tantum ordinem consideremus) aliud, nisi, ὧν στοχάζεσθαι καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους, quicquam invenies. Et hæc omnia de prima parte Tragœdiæ, sive τοῦ μύθου πέρι.

Ita sine ulla confusione jam de secunda Tragœdiæ parte, quam posuerat sequenti capite, agit. quæ est τὸ ἦθος. Sequentibus de tertia & quarta; Sententia & Dictione. Ita omnia ab Aristotele scripta sunt. Reliquæ enim duæ partes, non poëtæ, sed theatri sunt.

Vulgatum jam ordinem, idque obiter, videamus. Sexto capite qualitatis in Tragœdia ponuntur partes, Fabula, Mores, Sententia, Dictio, Apparatus & Modulatio. Capite septimo de prima parte agere incipit: ambitum enim Fabulæ & magnitudinem ponit. Octavo,

vo, unam esse Fabulam debere, & quæ sit una, ostenditur. Nono, Fabulæ constituendæ rationem persequitur: cujus argumentum è superioribus patet. Decimo, in Simplicem & Implexam dividitur Fabula. Fabulæ Implexæ duæ ponuntur partes, Peripetia & Agnitio. Undecimo, Peripetia, altera pars exponitur: altera, nimirum Agnitio, inchoatur. Duodecimo, in principio de duabus partibus superioribus egisse se testatur. Quod est falsum. Decimo enim & sexto, de Agnitione, quam jam inchoârat, agit. Hoc ergo capite tertiam Fabulæ partem, quæ est Perturbatio, proponit. Quam & definit. Post definitionem, quasi absolvisset aut saltem indicasset capite superiori qualitatis partes, partes quantitatis in Tragœdia ostendit, cum adhuc in prima qualitatis parte versetur. Capite decimo & tertio, generalibus se præceptis, quid in Fabula aut argumento vitandum, quid sequendum sit, ostensurum ait. Quod decimo tamen septimo & decimo octavo demum agit. Statim post hæc verba, eam partem, cujus definitionem capite superiori proposuerat, pertractat. Perturbationem, nimirum. Quod propterea animadversum non fuit. Ita partes quantitatis, cum deinceps capitibus adhuc quinque primam qualitatis expositurus esset, quod festivum omnino est, proposuit. Capite decimo & quarto, de Perturbatione, & quo pacto è constitutione rerum sive, Fabula, excitanda sit, ostendit. Capite decimo & quinto, de Moribus, quæ est pars secunda qualitatis in Tragœdia, cum tamen primam nondum absolvisset, nunc agit. Capite decimo & sexto, de Agnitione agit, quæ ad primam qualitatis partem spectat: quam cum Peripetia capite undecimo conjunxerat, & de qua capite duodecimo se egisse dixerat. Adde, quod capite decimo & quarto,

to, quomodo ex Agnitione movenda ſint τὰ πάθη, *oſtendit : cum Agnitionem nondum expoſuiſſet, ſcilicet. Ejus ergo ſpecies nunc demum oſtendit. Capite decimo ſeptimo & octavo, adhuc de Fabula, id eſt, prima qualitatis parte, agit : & ſecundam tamen, qui ſunt Mores, capite decimo & quinto abſolverat. Ita in ſequentibus de Sententia & Dictione agit,* &c.

ΑΡΙΣ-

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΒΙΟΣ
Κατὰ Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασέα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, υἱὸς μὲν ἦν Νικομάχου, τὸ γένος καὶ τὴν τέχνην ἀναφέροντος εἰς Μαχάονα τὸν Ἀσκληπιοῦ· μητρὸς δὲ, Φαιστίδος, ἀπογόνου τινὸς τῶν ἐκ Χαλκίδος τὴν ἀποικίαν ἀναγαγόντων εἰς Στάγειραν. Ἐγεννήθη δὲ κατὰ τὴν ἐννενηκοστὴν καὶ ἐννάτην Ὀλυμπιάδα, Διοτρεφοῦς Ἀθήνησιν ἄρχοντος, [2] γ ἔτεσι Δημοσθένους πρεσβύτερος. Ἐπὶ δὲ Πολυζήλου ἄρχοντος, τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχων, εἰς Ἀθήνας ἦλθε· καὶ συσταθεὶς Πλάτωνι, χρόνον εἰκοσαετῆ διέτριψε σὺν αὐτῷ. Ἀποθανόντος δὲ Πλάτωνος, ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείαν τὸν Ἀταρνέως τύραννον, καὶ τελευτῇ χει-

Ἀριστοτέλης.] Conſentiunt hæc cum Epigrammate quod *Ammonius* in Ariſtotelis vita, & *Henr. Steph.* in Anthologiæ additamento referunt,

Φαιστὶς ἦν μητρὸς, καὶ Νικομάχου γενετῆρος
Τῶν Ἀσκληπιαδῶν δῖος Ἀριστοτέλης.

Sylburgius.

[2] Γ ἔτεσι.] *Wolfius* pro ιγ legit γ, detractâ ſcilicet decade: & mox nominandi caſu πρεσβύτερος: itidemque vertit, *triennio Demoſthene major.* Atque ita legendum eſſe, perſpicuum eſt ex eo quod *Dionyſius, paulo ſupra,* Demoſthenem natum eſſe dicit anno ante centeſimam Olympiadem. Aut neceſſe eſt ibi minoris numeri notationem eſſe omiſſam. *Idem.*

ρωσ

νον παρ' αὐτῷ [3] τρίψας, ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος εἰς Μιτυλήνην ἐχωρίσθη· ἐκεῖθεν δὲ πρὸς Φίλιππον ἤρχετο, κατὰ Πυθόδοτον ἄρχοντα, καὶ διέτριψε χρόνον ὀκταετῆ παρ' αὐτῷ, καθηγούμενος Ἀλεξάνδρου. Μετὰ δὲ τὴν Φιλίππου τελευτὴν ἐπ' Εὐαινέτου ἄρχοντος ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας, ἐσχόλαζεν ἐν Λυκείῳ χρόνον ἐτῶν δώδεκα. Τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, ἐπὶ Κηφισοδώρου ἄρχοντος, ἀπάρας εἰς Χαλκίδα, νόσῳ τελευτᾷ, τρία πρὸς τοῖς ἑξήκοντα βιώσας ἔτη.

[3] Τρίψας.] *Wolfii* margo pro τρίψας habet compositum διατρίψας. *Idem.*

ΑΡΙΣ-

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΒΙΟΣ

ΚΑΤΑ ΣΟΥΙΔΑΝ.

Ἀριστοτέλης υἱὸς Νικομάχου καὶ Φαιστιάδος. Ὁ δὲ Νικόμαχος, ἰατρὸς ἦν τοῦ τῶν Ἀσκληπιαδῶν γένους, ἀπὸ Νικομάχου τοῦ Μαχάονος. Ἐκ Σταγείρων πόλεως τῆς Θράκης· φιλόσοφος· μαθητὴς Πλάτωνος· τραυλὸς τὴν φωνήν. Καὶ ἀδελφοὺς μὲν ἔσχεν Ἀρίμνηστον καὶ Ἀριμνήστην, θυγατέρα δὲ ἀπὸ Πυθιάδος τῆς θυγατρὸς Ἑρμείου τοῦ εὐνούχου· ὃς καὶ θλαδίας ὤν, αὐτὴν ἔστερξε. Γαμουμένη δὲ τρισὶν ἡ Ἀριστοτέλους θυγάτηρ, τεκνώσασα, προετελεύτησεν Ἀριστοτέλους τοῦ πατρός. Ἔσχε δὲ καὶ υἱὸν Νικόμαχον ἐξ Ἑρπυλλίδος παλλακῆς, ἣν ἠγάγετο μετὰ Πυθιάδα παρ' Ἑρμείου τοῦ εὐνούχου, ὅστις ἦν ἄρχων Ἀταρνέως. Χώρα δὲ αὕτη Τρωάδος. Εὐβούλου δὲ τοῦ Βιθυνοῦ δοῦλος γεγονώς, ἔλαβε· καὶ αὐτοῦ Ἑρμείου παιδικὰ γενομένου Ἀριστοτέλους. Ἦρξε δὲ ἔτη ιγ τῆς Περιπατητικῆς κληθείσης φιλοσοφίας, διὰ τὸ ἐν περιπάτῳ ἤτοι κήπῳ διδάξαι, ἀναχωρήσαντα τῆς Ἀκαδημίας, ἐν ᾗ Πλάτων ἐδίδαξεν. Ἐγεννήθη δὲ ἐν τῇ ϟθ Ὀλυμπιάδι· καὶ ἀπέθανεν, ἀκόνιτον πιὼν ἐν Χαλκίδι, διότι ἐκαλεῖτο πρὸς εὐθύνας, ἐπειδὴ ἔγραψε παιᾶνα εἰς Ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον. Οἱ δέ φασι νόσῳ αὐτὸν τελευτῆσαι, βιώσαντα ἔτη ο.

ΚΕΦΑ-

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

Κεφ

ΑΡΙΣ-

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

ΚΕΦ. α.

Τῶν τεχνῶν διαφοραὶ ἐν οἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.

ΠΕΡΙ[1] ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἥν τινα [2] δύναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους, [3] εἰ μέλλοι καλῶς ἕξειν ἡ ποίησις· ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ποίων ἐστὶ μορίων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστι μεθόδου, λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν, πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Ἐποποιΐα δὴ καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις, ἔτι δὲ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητικὴ, καὶ τῆς αὐλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν [4] οὖσαι μιμήσεις τὸ σύνολον. Διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τρισίν· ἢ γὰρ τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι, ἢ τῷ ἕτερα, ἢ

[1] Περὶ ποιητικῆς.] Tres de Poetica libros conscripsisse *Aristotelem* memorat *Laertius*; quorum unum nunc habes, reconditæ eruditionis atque Elegantiæ plenum; reliquis duobus, non sine gravi literatorum dispendio, vetustate absumptis. *Goulstonus*.

[2] Δύναμιν ἕκαστον ἔχει.] Ad marginem libri, editionis *Du-Vallianæ*, κ. ἕκαστον ἔχει δ.

[3] Εἰ μέλλοι.] Optativum μέλλοι habent etiam Vict. & Camot. Edit. sed si quis malit indicativum μέλλει, per me licebit. *Sylburgius*.

[4] Οὖσαι μιμήσεις.] Vict. & Cam. Singulari numero habent μίμησις pro plurativo μιμήσεις. *Sylburgius*.

τῷ ἑτέρως, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὥσπερ γὰρ καὶ χρώμασι καὶ σχήμασι πολλὰ μιμοῦνταί τινες ἀπεικάζοντες, [5] οἱ μὲν διὰ τέχνης, οἱ δὲ διὰ συνηθείας, ἕτεροι δὲ διὰ τῆς φωνῆς· οὕτω κἀν ταῖς εἰρημέναις τέχναις, ἅπασαι μὲν ποιοῦνται τὴν μίμησιν ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ καὶ ἁρμονίᾳ· [6] τούτοις δὲ ἢ χωρὶς, ἢ μεμιγμένοις· οἷον, ἁρμονίᾳ μὲν καὶ ῥυθμῷ χρώμεναι μόνον, ἥτε αὐλητικὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ, κἂν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνωσιν οὖσαι τοιαῦται τὴν δύναμιν· οἷον, ἡ τῶν συρίγγων. αὐτῷ δὲ τῷ ῥυθμῷ μιμοῦνται χωρὶς ἁρμονίας, [7] οἱ τῶν ὀρχηστῶν. καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τῶν σχηματιζομένων ῥυθμῶν μιμοῦνται καὶ ἤθη καὶ πάθη καὶ πράξεις. ἡ δὲ ἐποποιΐα μόνον τοῖς λόγοις ψιλοῖς ἢ τοῖς μέτροις· καὶ τούτοις εἴ τε μιγνῦσα μετ' ἀλλήλων, εἴθ' ἑνί τινι γένει χρωμένη τῶν μέτρων τυγχάνουσα μέχρι τοῦ νῦν. [8] Οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν τοὺς Σώφρονος καὶ Ξενάρχου μίμους, καὶ τοὺς Σωκρατικοὺς λόγους. Οὐδὲ εἴ τις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλεγείων, ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τῶν

[5] Οἱ μὲν διὰ τῆς τέχνης.] Emendat Dacierus, τῆς τύχης. & pro διὰ τῆς φωνῆς. in Edit. *Du-Vall.* ad marginem, δι' ἀμφοῖν.

[6] Τούτοις δὲ ἢ χωρίς.] Priorem disjunctionem ἢ, ante χωρὶς, omittunt *Baſ.* & Cam. edit. & paulo poſt Cam. pro ῥυθμῷ habet plurale ῥυθμοῖς. Sed adnotat Victorius in omnibus quos viderit ſcriptis libris, legi ſingulari numero ῥυθμῷ, non multitudinis, ῥυθμοῖς. *Sylburgius.*

[7] Οἱ τῶν ὀρχηστῶν.] Scribe, οἱ πολλοὶ τῶν ὀρχηστῶν. *Heinſius.*

Ibid. Οἱ τῶν ὀρχηστῶν.] id eſt, ὀρχησταί. Fit enim tantùm κατὰ συμβεβηκὸς, ſi Saltatoribus admiſceantur muſici. *Dacierus.*

[8] Οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν.] Ab omnibus vexatus eſt iſte locus. Nemo tamen, quod ſciamus, monuit ſcribendum eſſe; οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν πρὸς τοὺς Σώφρονος μίμους. Oſtendit autem eruditiſſimus magiſter Philoſophum eſſe dominum ver-

τοιούτων

τοιούτων [9] ποιοῖτο τὴν μίμησιν. Πλὴν οἱ ἄνθρωποί γε συνάπτοντες τῷ μέτρῳ τὸ ποιεῖν, τοὺς μὲν ἐλεγοποιοὺς, τοὺς δὲ ἐποποιοὺς ὀνομάζουσιν, [10] οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν ποιητὰς, ἀλλὰ κοινῇ κατὰ τὸ μέτρον προσαγορεύοντες. [11] Καὶ γὰρ ἂν ἰατρικὸν ἢ μουσικόν τι διὰ τῶν μέτρων ἐκφέρωσιν, οὕτω καλεῖν εἰώθασιν. Οὐδὲν δὲ κοινόν ἐστιν Ὁμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, πλὴν τὸ μέτρον. διὸ τὸν

borum: id quod etiam toties profitetur *Plato*. Nam ut aliquod ſtatuat eorum genus quæ τῷ λόγῳ μόνον imitantur, ἐποποιίας vocem ejuſque uſum latius extendit. Non ſine veterum exemplo tamen. Qui etiam περὶ τῶν ψιλῶν λόγων, τὸ ἔπος vulgo uſurpabant: Unde illa obſervatio Gramaticorum: νεωτέρων δὲ ἡ τοῦ ἔπους χρῆσις ἐπὶ τῶν ποιητικῶς μετρέντων. Item, ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰ ἑξάμετρα οὐ πάνυ ἠξίουν ἔπη καλεῖσθαι. Cave autem, cum eruditiſſimis viris legas, οὐδὲ εἴ τις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλεγείων οὐ ποιοῖτο τὴν μίμησιν, quos decepit mira loquendi ratio: οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν πρὸς τοὺς Σώφρονος καὶ Ξενάρχου μίμους. &c. οὐδὲ εἴ τις ποιοῖτο τὴν μίμησιν. Hoc eſt, οὐδὲν ἂν ἔχοιμεν κοινὸν ὀνομάσαι πρὸς τοὺς Σώφρονος καὶ Ξενάρχου μίμους καὶ τοὺς διὰ διαφόρων μέτρων τὴν μίμησιν ποιοῦντας. Ut voce Epopoiïæ, non modo, qui ſoluto ſermone, verum & qui metro, & quidem non uno, ſed diverſi generis imitationem inſtituunt, includat. Sed & rectius, etiam ſuperiora hoc modo leges, ἡ δὲ ἐποποιία μόνον τοῖς λόγοις ἢ ψιλοῖς, ἢ ἐμμέτροις. Ut ſimplicius exprimatur, τὸ, ᾧ τὴν μίμησιν ποιεῖται. Ita enim cum ſuperiori convenit diviſione, ὅτι ἅπασαι τὴν μίμησιν ποιοῦνται ἐν ῥυθμῷ, καὶ λόγῳ, καὶ ἁρμονίᾳ. Sic una quam adhibuit vox, primo ſoluti ac vincti ſermonis, deinde & metrorum differentias includet. *Heinſius*.

[9] Ποιοῖτο τὴν μίμησιν.] Vict. negative legit οὐ ποιοῖτο. Similiter etiam *paulo poſt* ex nonnullis calamo exaratis codicibus. *Sylburgius*.

. [10] Οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν.] Scribe, οὐχ ὡς κατὰ μίμησιν τοὺς ποιητάς. Ut *ſenſus* ſit, quem *in verſione* expreſſimus: *Neque ab imitatione Poetis ſed ſimpliciter à metri genere nomina imponit vulgus*. Heinſius.

[11] Καὶ γὰρ ἂν ἰατρικόν.] Scribe, ἰατρικόν τι ἢ φυσικόν. Quod ad Empedoclem manifeſte, de quo mox agit, referendum eſt. *Heinſius*.

μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν· τὸν δὲ φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν. [12] Ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων ποιοῖτο τὴν μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων [13] ἐποίησεν Ἱπποκένταυρον, μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον. περὶ μὲν οὖν τούτων διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον. Εἰσὶ δέ τινες αἳ πᾶσι χρῶνται τοῖς εἰρημένοις· λέγω δὲ, οἷον, ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ μέτρῳ, ὥσπερ ἥτε τῶν διθυραμβικῶν ποίησις, [14] καὶ ἡ τῶν μίμων, καὶ ἥ τε τραγῳδία, καὶ ἡ κωμῳδία. διαφέρουσι δὲ, ὅτι αἱ μὲν

[12] Ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις ἅπαντα.] Torſit vehementer omnes iſte locus. Scribe fidenter: ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων ποιοῖτο τὴν μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων ἐποίησε Κένταυρον μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον; cum interrogandi nota. Vulgus, inquit Philoſophus, non ex imitatione, ſed è metro, poetarum ſtatuit differentiam. Ita ut eum, qui res medicas aut naturales carmine complectatur, etiam pro ratione metri appellare non dubitent. Sicut, exempli gratia, Homerum & Empedoclem: qui, ſi ſolum excipias metrum, nihil habent commune. Adde, quod interdum poſſit fieri, ut à metro nomen imponere non poſſis: ſi nimirum vario utatur quis, & omnia confundat. Ut exempli gratia, Chæremon; qui hoc modo Centaurum ſuum (id poëmati erat nomen) conſcripſit. An ergo hic, quia nec heroicus, nec elegiacus, nec Iambicus, dici poterit, aut poëta non dicetur, aut carebit nomine? Quare verum eſt, poëtas non τῷ μέτρῳ, ſed κατὰ τὴν μίμησιν diſtingui. *Heinſius.*

[13] Ἐποίησεν Ἱπποκένταυρον.] Idem Victor. Legit ἐποίησε Κένταυρον: omiſsâ mentione τοῦ ἵππου. Qua in re ſe tum ſcriptorum librorum auctoritatem ſecutum ait, tum Athenæum, qui lib. 13. cap. 9. Chæremonis Κένταυρον citet. *Sylburgius.*

[14] Καὶ ἡ τῶν μίμων.] Cam. pro μίμων habet νόμων: quæ permutatio infra quoque notabitur. *Sylburg.*

Ἡ τῶν μίμων.] Peſſime ex editione Baſilienſi in textum vox poſtrema irrepſit. Jam enim eruditi, & cum iis ratio obtinuit, legendum eſſe, νό-

μων

ἅμα πᾶσιν, αἳ δὲ κατὰ μέρος. Ταύτας μὲν οὖν λέγω τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, [15] ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.

μων. Et infra iterum, cum de *Timotheo* & *Philoxeno* loquitur, τοὺς νόμους καὶ τοὺς διθυράμβους conjungit. *Heinsius.*

Ἡ τῶν μίμων.] Μῖμος ἐστι μίμησις βίου, τά τε συγκεχωρημένα, καὶ ἀσυγχώρητα περιέχων. Mimus dictus, παρὰ τὸ μιμεῖσθαι, quasi solus imitetur, cum & alia poemata idem faciant; sed solus quasi privilegio quodam, quod fuit commune, possedit. Similiter atque is, qui versum facit dictus ποιητὴς; cum tamen artifices, qui æquè quid faciunt, non dicantur poetæ. *Diomedes.*

[15] Ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.] Victor. pro αἷς neutro genere legit οἷς: quod non supra tantum sic locutus sit, *ut*, τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι: Sed etiam infra, ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαι ἐστίν. Idem etiam adnotandum ait, præpositionem ἐν, in trium istorum locorum primo prætermissam, in posterioribus duobus esse additam. *Sylburg.*

Ibid. Ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.] Certum est his verbis concludi differentiam, ᾧ μιμοῦνται; sive, quæ sita est, ἐν τῷ ἑτέροις γένει μιμεῖσθαι. Sed proprietate Atticismi sæpe interpretes eludit Philosophus: cujus proprium est, & brevius cum necesse est, & fusius loqui. Nam qui cum *Aristotele* faciat, malit, μίμησιν ποιεῖσθαι, quo jam toties est usus, quam μιμεῖσθαι· contra, mirâ brevitate sermonem contraxit, cum dixit: τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν, cum vellet, τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν κατὰ ταῦτα, οἷς τὴν μίμησιν ποιοῦνται. Quare falluntur, qui αἷς legunt. Item, ἐν οἷς, purus putus Atticismus est, quo alibi in paucissimis versibus bis usus est *Sophocles.* Et Electra,

ἃ νιν κατέπεφνεν
αἰχίσταις ἐν αἰκίαις.

Quo & ipse mirum in modum delectatur *Aristoteles.* Sic supra: οὕτω κἀν ταῖς εἰρημέναις τέχναις ἅπασαι μὲν ποιοῦνται τὴν μίμησιν, ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ, καὶ ἁρμονίᾳ. Item, εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ, διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο, ἢ ἐν πολλοῖς. Et, διὸ οὐδεὶς μακρὰν σύστασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν ἢ τῷ ἡρῴῳ. Ita infra de eodem, ἐν οἷς τε, καὶ ἃ, καὶ ὡς. Nam in sacris ubi frequenter occurrit, *Hebræorum* est, quibus instrumentalem quoque causam ב denotat. *Heinsius.*

ΚΕΦ. β.

Ποίους ἀνάγκη μιμεῖσθαι.

Ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους, ἢ σπουδαίους, ἢ φαύλους εἶναι (τὰ γὰρ ἤθη σχεδὸν ἀεὶ τούτοις ἀκολουθεῖ μόνοις. Κακίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες) [1] ἤτοι βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας, ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ὥσπερ οἱ γραφεῖς. [2] Πολύγνωτος μὲν κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζε. Δῆλον δὲ, ὅτι καὶ τῶν λεχθεισῶν ἑκάστη μιμήσεων ἕξει

[1] Ἤτοι βελτίονας, ἢ καθ' ἡμᾶς.] Idem Victor. è tribus libris calamo ſcriptis legit, ἤτοι βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας, ἢ καὶ τοιούτους: & locum ſic vertit, *ſive meliores quam comparati nobis ſint, ſive deteriores, ſive & tales.* Sed retineri & noſtra lectio ac diſtinctio poteſt, eodem ſenſu; ſi τοὺς καθ' ἡμᾶς accipiamus pro τοὺς ὁμοίους, ut loquitur paulo poſt. *Sylburgius.*

Ibid. Ἤτοι βελτίονας.] De Tragœdia ſpeciatim ſcribens *Ariſtoteles* docet bonos pictores eſſe imitandos, qui cùm vultus alicujus exprimant, ſimilem quidem, pulchriorem tamen pingunt. Poetas quoque ad hoc exemplum debere, cum iracundos exempli gratia, inducunt, æquitatis potius, quam aſperitatis habere rationem, atque ita meliores quam fuerunt exhibere. Quare legendum eſt: ἤτοι βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας, id eſt, debet meliores exprimere, quatenus in noſtra poſitum eſt poteſtate, aut improbiores: nempè penes poetam non eſt, ut alios mores affingat, & planè diſſimiles. Meliores igitur inducet Poeta, quatenus illi per imitationis leges licebit, quam revera fuerunt, id eſt, οἵους εἶναι δεῖ. *Sam. Petitus.*

Ibid. Βελτίονας.] Tragœdia imitatur τοὺς βελτίους, non autem τοὺς χείρους, non tantùm eo ſenſu, quo jam diximus, ſed etiam ea ſignificatione, qua βέλτιον omne id eſt, quod ἔξω τῶν πολλῶν, ſplendidum & regale eſt: χεῖρον verò eſt vulgus, & exponunt Interpretes apud *Homerum*, λεπτὸν τοῦ λαοῦ. *Petitus.*

[2] Πολύγνωτος μὲν κρείττους.] Idem Victorius poſt μὲν inſerit γάρ. *Sylburgius.*

ταύτας

ταύτας τὰς διαφοράς. [3] Καὶ ἔστιν ἑτέρα τῷ ἕτερα μιμήσασθαι τοῦτον τὸν τρόπον. Καὶ γὰρ ἐν ὀρχήσει, καὶ αὐλήσει καὶ κιθαρίσει ἐστὶ γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας· καὶ περὶ τοὺς λόγους δὲ καὶ τὴν ψιλομετρίαν· οἷον, Ὅμηρος μὲν βελτίους, Κλεοφῶν δὲ ὁμοίους, Ἡγήμων δὲ ὁ Θάσιος ὁ τὰς παρῳδίας ποιήσας πρῶτος, καὶ Νικοχάρης [4] ὁ τὴν Δηλιάδα, χείρους. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς διθυράμβους [5] καὶ τοὺς μίμους, ὡς Πέρσας, καὶ Κύκλωπας, Τιμόθεος καὶ Φιλόξενος μιμήσαιτο ἄν. [6] Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ, καὶ ἡ τραγῳδία πρὸς τὴν κωμῳδίαν διέστηκεν. Ἡ μὲν γὰρ χείρους, ἡ δὲ βελτίους μιμεῖσθαι [7] βούλεται τῶν νῦν.

[3] Καὶ ἔστιν ἑτέρα τῷ ἕτερα μιμήσασθαι.] Idem Vict. pro ἔστιν habet ἔσται, *erit*: & paulo post μιμεῖσθαι pro μιμήσασθαι. *Sylburgius.*

[4] Ὁ τὴν Δηλιάδα.] Castelvetro quem sequitur Riccobonus, Δειλιάδα, quasi ἀπὸ τῶν δειλιῶν, parum probabiliter. *Du-Vallius.*

[5] Καὶ τοὺς μίμους.] Idem Vict. & Cam. pro μίμους legunt νόμους, *Nomos.* Πέρσας autem mox legendum esse, non Πέργας, ut est in *Bas.* & *Cam.* Editione, Vict. se in Rhetoricis docuisse notat. Utramque lectionem confirmant hæc *Pausaniæ* in Arcadicis, 278.15. ᾄδοντος Τιμοθέου νόμον τοῦ Μιλησίου, Πέρσας, καὶ κατάρξαμένου τῆς ᾠδῆς, Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχων μέγαν Ἑλλάδι κόσμον, *Sylburgius.*

[6] Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ.] Animadvertendum est, (inquit Vict.) an peccatum sit à librariis in ordine primorum verborum hujus quasi corollarii, legique debeat, ἐν τῇ αὐτῇ δὲ διαφορᾷ. Ratio certe Græci sermonis videtur hoc postulare. *Sylburgius.*

Ibid. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ.] Lege cum Petro Victorio, ἐν τῇ αὐτῇ δὲ διαφορᾷ. *Heinsius.* In Ed. *Du-Vall.* ad marginem ταύτῃ δὲ τῇ δ.

[7] Βούλεται τῶν νῦν.] Legendum est, βούλεται τῶν νῦν *id est, hoc ævo.* Nunc, ex quo splendorem suum est consecuta, meliores inducit Tragœdia, deterioribus ad Comicos & Satyricos Poetas amandatis. *Petitus.*

ΚΕΦ. γ.

Πῶς ἐστι μιμεῖσθαι.

ΕΤΙ δὲ τούτων τρίτη διαφορὰ, τὸ, ὡς ἕκαστα τούτων μιμήσαιτο ἄν τις. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαί ἐστιν, ὁτὲ μὲν ἀπαγγέλλοντα, ἢ ἕτερόν τι γιγνόμενον, ὥσπερ Ὅμηρος ποιεῖ· ἢ ὡς τὸν αὐτὸν καὶ μὴ μεταβάλλοντα, [1] ἢ πάντας ὡς πράττοντας καὶ ἐνεργοῦντας τοὺς μιμουμένους. Ἐν τρισὶ δὴ ταύταις διαφοραῖς ἡ μίμησίς ἐστιν, ὡς εἴπομεν κατ' ἀρχὰς, ἐν οἷς τε, καὶ ἃ, καὶ ὥς. Ὥστε τῇ μὲν ὁ αὐτὸς ἂν εἴη μιμητὴς Ὁμήρῳ Σοφοκλῆς. μιμοῦνται γὰρ ἄμφω σπουδαίους· τῇ δὲ Ἀριστοφάνει· πράττοντας γὰρ μιμοῦνται καὶ δρῶντας ἄμφω. Ὅθεν καὶ δράματα καλεῖσθαί τινες αὐτά φασιν, ὅτι μιμοῦνται δρῶντας. Διὸ καὶ ἀντιποιοῦνται τῆς τε τραγῳδίας καὶ τῆς κωμῳδίας οἱ Δωριεῖς· τῆς μὲν κωμῳδίας οἱ Μεγαρεῖς, οἵ τε ἐνταῦθα, ὡς ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῖς δημοκρατίας γενομένης, καὶ οἱ ἐκ Σικελίας· ἐκεῖθεν γὰρ ἦν [2] Ἐπίχαρμος ὁ ποιητὴς, [3] πολλῷ

[1] *Ἢ πάντας ὡς πράττοντας.*] Scribe *πάντα*, & paulo post pro *πράττοντας γὰρ μιμοῦνται, καὶ δρῶντας ἄμφω*, lege *πράττοντες* & *δρῶντες*: Ita emendavit *If. Casaubonus*, libro primo de Satyra, cap. 3. ubi doctissimam hujus loci expositionem vide. *Goulstonus.*

[2] *Ἐπίχαρμος ὁ ποιητής.*] Suam hic de antiquitate poetarum opinionem non affert *Aristoteles.* Sed eorum tantùm recenset argumenta, qui inter sese olim hâc de re contenderunt. Cum enim Epicharmo sit antiquior Thespis, Atheniensibus Dramaticæ poëseos origo, jure potiori ascribenda videatur. *Dacierus.*

[3] Πολλῷ *πρότερος ὢν Χωνίδου.*] Vict. & Cam. *Χονίδου* per ô scribunt. Verior fortasse scriptura *Χιωνίδου*. Chio-

πρότερος

πρότερος ὢν Χωνίδου καὶ Μάγνητος· καὶ τῆς τραγῳδίας ἔνιοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, ποιούμενοι τὰ ὀνόματα σημεῖον. οὗτοι μὲν γὰρ κώμας τὰς περιοικίδας καλεῖν φασιν, Ἀθηναῖοι δὲ δήμους· ὡς κωμῳδοὺς, οὐκ ἀπὸ τοῦ κωμάζειν λεχθέντας, ἀλλὰ τῇ κατὰ κώμας πλάνῃ, ἀτιμαζομένους ἐκ τοῦ ἄστεως· καὶ τὸ ποιεῖν αὐτοὶ μὲν δρᾶν, Ἀθηναίους δὲ πράττειν προσαγορεύειν. Περὶ μὲν οὖν τῶν διαφορῶν, καὶ πόσαι, καὶ τίνες, τῆς μιμήσεως, εἰρήσθω ταῦτα.

nidem enim teſtatur Suidas fuiſſe comicum *Athenienſem* veteris comœdiæ poetam, anniſq; octo docuiſſe ante bella Perſica: cujus inter ceteras hæ fuerint fabulæ, Heros, Mendici, Perſæ, ſive Aſſyrii. Athenæus quoque lib. 3. locum citat è Χιωνίδου Πτωχοῖς. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. δ.

Τὰ τὴν ποιητικὴν γεννήσαντα, καὶ πῶς διέσπασται εἰς διάφορα εἴδη.

Ἐοίκασι δὲ γεννῆσαι μὲν ὅλως τὴν ποιητικὴν αἰτίαι δύο τινὲς, καὶ αὗται φυσικαί. Τό, τε γὰρ μιμεῖσθαι, σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παίδων ἐστὶ, καὶ [1] τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι μιμητικώτατόν ἐστι, καὶ τὰς μαθήσεις ποιεῖται διὰ μιμήσεως τὰς πρώτας· καὶ τὸ χαίρειν τοῖς μιμήμασι πάντας. Σημεῖον δὲ τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἔργων. Ἃ γὰρ αὐτὰ λυπηρῶς ὁρῶμεν, τού-

[1] Καὶ τύτῳ διαφέρυσι.] Videtur dandi caſu τύτῳ legi debere (inquit Vict.) ut infinitis locis locutus eſt: niſi putamus more Attico præpoſitionem κατὰ deſiderari: quo pacto idem prorſus ſignificat, ac vitii nihil in ſcriptura foret. *Sylburgius.*

των

των τὰς εἰκόνας τὰς μάλιστα ἠκριβωμένας, χαίρομεν θεωροῦντες· οἷον [2] θηρίων τε μορφὰς τῶν ἀγριωτάτων, καὶ νεκρῶν. Αἴτιον δὲ καὶ τούτου, [3] ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον τοῖς φιλοσόφοις ἥδιστον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως· ἀλλ' ἐπὶ βραχὺ κοινωνοῦσιν αὐτοῦ. Διὰ γὰρ τοῦτο χαίρουσι τὰς εἰκόνας ὁρῶντες, ὅτι συμβαίνει θεωροῦντας μανθάνειν καὶ συλλογίζεσθαι, τί ἕκαστον· οἷον, ὅτι οὗτος ἐκεῖνος· ἐπεὶ ἐὰν μὴ τύχῃ προεωρακὼς, [4] οὐ διὰ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπεργασίαν, ἢ τὴν χροιὰν, ἢ διὰ τοιαύτην τινὰ ἄλλην αἰτίαν. Κατὰ φύσιν δὲ ὄντος ἡμῖν τοῦ μιμεῖσθαι, καὶ [5] τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ ([6] τὰ γὰρ μέτρα, ὅτι μόρια τῶν ῥυθμῶν ἐστι, φανερὸν) ἐξ ἀρχῆς οἱ πεφυκότες πρὸς αὐτὰ μάλιστα, κατὰ μικρὸν προάγοντες, ἐγέννησαν τὴν ποίησιν ἐκ τῶν αὐτοσχεδιασμάτων. Διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἤθη ἡ ποίησις. Οἱ μὲν γὰρ σεμνότεροι, τὰς καλὰς ἐμιμοῦντο πράξεις, [7] καὶ τὰς τῶν τοιούτων τύ-

2 *Θηρίων τε μορφὰς τῶν ἀγριωτάτων.*] Victorius pro *ἀγριωτάτων*, quod interpretum quoque nonnulli agnoscunt, è scriptis libris reponit *ἀτιμοτάτων*, *abjectissimarum belluarum*: eamque lectionem aliis quoque *Aristotelicis* exemplis confirmat. *Sylburgius.*

3 *Ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον.*] Cam. pro *ὅτι* habet *ὅταν*. *Sylburgius.*

4 *Οὐ διὰ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονήν.*] Victor. pro *οὐ διὰ μίμημα* legit *οὐχὶ μίμημα*: è calamo exaratis codicibus. *Sylburgius.*

5 *Τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ.*] Cave voluptatem illam ex *Imitatione* perceptam, pro altera accipias causa, quæ homines ad hoc Studium poeseos impulerit. Hisce enim in verbis, *Harmonia* nempe & *Rythmo*, causam illam alteram contineri liquido probat *Dacierus.*

6 *Τὰ γὰρ μέτρα ὅτι μόρια τῶν ῥυθμῶν ἐστι φανερόν.*] Vid. *Rhet.* lib. 3. cap. 8.

7 *Καὶ τὰς τῶν τοιούτων τύχας.*] Accusativum *τύχας*, quem agnoscit etiam Paccii versio, & Vict. se in quodam

χας·

χαι· οἱ δὲ εὐτελέστεροι, τὰς τῶν φαύλων, πρῶτον ψόγους ποιοῦντες, ὥσπερ ἕτεροι ὕμνους καὶ ἐγκώμια. Τῶν μὲν οὖν πρὸ Ὁμήρου οὐδενὸς ἔχομεν εἰπεῖν τοιοῦτον ποίημα. [8] εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς. ἀπὸ δὲ Ὁμήρου ἀρξαμένοις, ἔστιν· οἷον, ἐκείνου ὁ Μαργείτης, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἁρμόττον ἰαμβεῖον ἦλθε μέτρον. Διὸ καὶ ἰαμβεῖον καλεῖται νῦν, ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ ἰάμβιζον ἀλλήλους. καὶ ἐγένοντο τῶν παλαιῶν, οἱ μὲν ἡρωϊκῶν, οἱ δὲ ἰάμβων ποιηταί. Ὥσπερ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιητὴς Ὅμηρος ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ' ὅτι καὶ μιμήσεις δραματικὰς ἐποίησεν) οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας σχήματα πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον, ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας. Ὁ γὰρ Μαργείτης ἀνάλογον ἔχει, ὥσπερ Ἰλιὰς καὶ Ὀδύσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς τὰς κωμῳδίας. [9] Οἱ δ' ἐφ' ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρμῶντες κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, [10] οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ἰάμβων, κωμῳδοποιοὶ

exemplari inveniſſe teſtatur, tollit idem Victorius, (itidémque Cam.) & ſubaudit è præcedentibus accuſativum πράξεις: ut ſenſus hujus loci ſit: homines qui retinent in ſe multum dignitatis, imitari ſolitos eſſe honeſta facta, & ea denique quæ ab honeſtis virtutiſque, ſtudioſis viris, quales ipſi ſunt, proficiſcerentur. *Sylburgius.*

[8] Εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς.] *Baſilienſis* editionis margo pro πολλοὺς habet πολλά, ut feratur ad ſubſt. ποιήματα. Vict. eam mutationem non probat: præſertim cum in omnibus calamo exaratis libris eodem modo ſcriptum appareat. *Sylburgius.*

[9] Οἱ δ' ἐφ' ἑκατέραν.] Victorius locum hunc mancum ac decurtatum, ope duorum calamo exaratorum librorum ſic reſtituit, παραφανείσης δὲ τῆς τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας, οἱ ἐφ' ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρμῶντες. *Sylburgius.*

[10] Οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ἰάμβων.] *Baſ.* Edit. margo pro ἰάμβων habet ἰαμβικῶν: iti-

ἐγένοντο,

ἐγένοντο. οἱ δὲ ἀντὶ τῶν ἐπῶν, τραγῳδιδάσκαλοι, διὰ τὸ μείζω καὶ ἐντιμότερα τὰ σχήματα εἶναι ταῦτα ἐκείνων. Τὸ μὲν οὖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἄρα ἔχει ἤδη ἡ τραγῳδία τοῖς εἴδεσιν ἱκανῶς, ἢ οὔ, αὐτό τε καθ' αὑτὸ κρινόμενον, καὶ πρὸς τὰ θέατρα, ἄλλος λόγος. [11] Γενομένης οὖν ἀπ' ἀρχῆς αὐτοσχεδιαστικῆς, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ κωμῳδία. [12] Καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐξαρχόντων τὸν διθύραμβον, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν τὰ φαλλικά, ἃ ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων διαμένει νομιζόμενα, [13] κατὰ μικρὸν ηὐξήθη, προαγόντων, ὅσον ἐγίγνετο φανερὸν αὐτῆς. Καὶ πολλὰς μεταβολὰς μεταβαλοῦσα ἡ τραγῳδία ἐπαύσατο, ἐπεὶ ἔσχε τὴν

denique mox ἐποποιῶν pro ἐπῶν. Victorius omnia quæ ipse viderit exemplaria, cum excusis hac parte facere testis est: viderîque *Aristotelem* genere versuum quibus utebantur illic appellasse poetas ipsos: statimque cum significaret qui facti essent, nominibus quæ ostenderent fabros & auctores eorum poematum, usum fuisse. *Sylburgius.*

[11] Γενομένης οὖν ἀπ' ἀρχῆς αὐτοσχεδιαστικῆς.] Pro genitivis istis, γενομένης & αὐτοσχεδιαστικῆς *Basiliensis* Editionis margo ponit nominativos γενομένη & αὐτοσχεδιαστική. Quam lectionem Victorius etiam in scriptis quibusdam libris inveniri testatur: sed ipse superiorem sibi magis probari affirmat, ac sine dubio planiorem certiorémque esse. Præterea cum & in excusis & in calamo exaratis sit αὐτὴ, veriorem fortasse lectionem fore, si paulum immutatis sono spiritûque ejus vocis, legatur αὕτη. hunc enim loci sensum esse: Quum igitur principium poesis humile inconditúmque fuerit, hæc (scilicet Tragœdia) & comædia exorta est. *Sylburgius.*

[12] Ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐξαρχόντων.] ἐξαρχόντων, & *mox* νομιζόμενα, immerito quibusdam suspecta fuisse, prolixius docet idem Victorius. Esse vero ἐξάρχειν principem se præbere alicujus cantus. *Sylburg.*

[13] Κατὰ μικρὸν ηὐξήθη προαγόντων.] Margo Edit. *Du-Vallianæ* habet, Quidam προαγόντων, Vid. *Castelv.* Comment.

ἑαυτῆς

ἑαυτῆς φύσιν. Καὶ τό, τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο, πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε, [14] καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασε· Τρεῖς δὲ καὶ σκηνογραφίαν Σοφοκλῆς. Ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μικρῶν μύθων καὶ λέξεως γελοίας, διὰ τὸ ἐκ σατυρικοῦ μεταβαλεῖν, ὀψὲ ἀπεσεμνύνθη· τό, τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἰαμβεῖον ἐγένετο. Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο, διὰ τὸ σατυρικὴν καὶ ὀρχηστικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν. Λέξεως δὲ γενομένης, αὐτὴ ἡ φύσις τὸ οἰκεῖον μέτρον εὗρε. μάλιστα γὰρ λεκτικὸν τῶν μέτρων τὸ ἰαμβεῖόν ἐστι. Σημεῖον δὲ τούτου· πλεῖστα γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους· Ἑξάμετρα δὲ ὀλιγάκις, καὶ ἐκβαίνοντες τῆς λεκτικῆς ἁρμονίας. Ἔτι δὲ ἐπεισοδίων πλήθη, καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἕκαστα κοσμηθῆναι λέγεται. Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτα ἔστω ἡμῖν εἰρημένα. Πολὺ γὰρ ἂν ἴσως ἔργον εἴη διεξιέναι καθέκαστον.

[14] Καὶ τὰ τοῦ χοροῦ.] Incompositus fuit olim Tragicorum Chorus præ personarum multitudine, è quibus constituebatur. Quinquaginta fuisse testantur veteres: sed contractior factus est, & quindecim tantum ex hac lege: Τὸν τραγικὸν χορὸν συνιστάναι ἐκ πεντεκαίδεκα.

Lex ista lata est occasione Eumenidum tabulæ, quam docuit *Æschylus*. *Pollux* lib. 4. cap. 15. Τὸ δὲ παλαιὸν ὁ τραγικὸς χορὸς πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῶν Εὐμενίδων Αἰσχύλου. πρὸς δὲ τὸν ὄχλον αὐτῶν, τοῦ πλήθους ἐκπτοηθέντων, συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθμὸν τὸν χορόν. Commode igitur intelligendus *Aristoteles*, qui *Æschylum* hujus instituti auctorem laudat. Imo potius causam dedit ferendæ hujus legis *Æschylus*, non ipse tulit, nisi forte dicamus ipsum etiam *Æschylum* suo præivisse exemplo, qui in sua *Agamemnone* è quindecim tantum personis Chorum constituit, qui numerus Lege ista sit postea constitutus. *Petitus*.

ΚΕΦ. ε.

Περὶ κωμῳδίας· καὶ Ἐποποιίας καὶ τραγῳδίας διαφορά.

Η ΔΕ' κωμῳδία ἐστὶν, ὥσπερ εἴπομεν, μίμησις, φαυλοτέρων μὲν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν· ἀλλὰ τοῦ αἰσχροῦ ἐστι τὸ γελοῖον μόριον. Τὸ γὰρ γελοῖον, ἐστὶν ἁμάρτημά τι καὶ αἶσχος ἀνώδυνον, καὶ οὐ φθαρτικόν· οἷον, εὐθὺς, τὸ γελοῖον πρόσωπον αἰσχρόν τι καὶ διεστραμμένον ἄνευ ὀδύνης. Αἱ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας μεταβάσεις, καὶ δι' ὧν ἐγένοντο, οὐ λελήθασιν. Ἡ δὲ κωμῳδία, διὰ τὸ μὴ σπουδάζεσθαι ἐξ ἀρχῆς, ἔλαθεν. [1] Καὶ γὰρ χορὸν κωμῳδῶν ὀψέ ποτε [2] ὁ ἄρχων ἔδωκεν, ἀλλ' ἐθελονταὶ ἦσαν. Ἤδη δὲ σχήματά τινα αὐτῆς ἐχούσης, οἱ λεγόμενοι αὐτῆς ποιηταὶ μνημονεύονται. Τίς δὲ πρόσωπα ἀπέδωκεν, ἢ προλόγους, ἢ πλήθη ὑποκριτῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἠγνόηται. Τὸ δὲ μύθους ποιεῖν, Ἐπίχαρμος καὶ

[1] Καὶ γὰρ χορὸν.] Anonymus in Argumento, Midianæ: ἔθος γὰρ ἦν περὶ μηνὸς τῆς ἑορτῆς, τὸν Ἄρχοντα συνάγειν τοὺς Χορηγοὺς (τοὺς τὰ ἀναλώματα παρέχοντας τὰ περὶ τὸν χορὸν) ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν περὶ τῶν αὐλητῶν. Ita etiam apud *Archontem* Choragi solebant δοῦναι χορὸν Poetis: eratque *Archontis* videre, ut id fieret rectè, & ad celebrandos majori cum voluptate atque dignitate Ludos. Cratinus in Prologo *Bubulcorum*.

Ὃς οὐκ ἔδωκ' αἰτοῦντι Σοφοκλέει χορὸν,
Τῷ Κλεομάχῳ δ', ὃν οὐκ ἂν ἠξίουν ἐγὼ
Ἐμοὶ διδάσκειν οὐδ' ἂν εἰς Ἀδώνια.

Petitus.

[2] Ὁ ἄρχων ἔδωκεν.] *Basil.* majusculo α scribit Ἄρχων· quasi nomen proprium. Victorius appellative accipit pro magistratu, non tamen summo, sed qui ludis scenicis præpositus esset; cujusmodi fermè *Romæ* erant Ædiles. *Sylburgius.*

Φορ-

φόρμις ἦρξαν. Τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθε. Τῶν δὲ Ἀθήνησι Κράτης πρῶτος ἦρξεν, ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας, καθόλου ποιεῖν λόγους ἢ μύθους. ἡ μὲν οὖν ἐποποιΐα τῇ τραγωδίᾳ μέχρι μόνου μέτρου [3] μετὰ λόγου μίμησις εἶναι σπουδαίων ἠκολούθησεν. Τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλοῦν ἔχειν, καὶ ἀπαγγελίαν εἶναι, ταύτῃ διαφέρουσιν· ἔτι δὲ τῷ μήκει· [4] ἡ μὲν, ὅτι μάλιστα [5] πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου εἶναι, ἢ μικρὸν ἐξαλλάττειν. Ἡ δὲ ἐποποιΐα, ἀόριστος τῷ χρόνῳ, καὶ τούτῳ διαφέρει. Καί τοι τὸ πρῶτον ὁμοίως ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοῦτο ἐποίουν, καὶ ἐν τοῖς ἔπεσι. Μέρη δέ ἐστι τὰ μὲν ταυτὰ, τὰ δὲ ἴδια τῆς τραγῳδίας. Διόπερ ὅστις περὶ τραγῳδίας οἶδε σπουδαίας καὶ φαύλης, οἶδε καὶ περὶ ἐπῶν. ἃ μὲν γὰρ ἐποποιΐα ἔχει, ὑπάρχει τῇ τραγῳδίᾳ· ἃ δὲ αὐτῇ, οὐ πάντα ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ.

[3] Μετὰ λόγου μίμησις.] Dele μετὰ λόγου, ut glossema inutile & aliunde advectum. *Goulstonus.*

[4] Ἡ μὲν ὅτι μάλιστα πειρᾶται. Victorius legit ἡ μὲν γάρ. Idem locum hunc sic interpretatur, *hæc namque, quam maxime potest, nititur intra unum ambitum solis redigi.* Sylburgius.

[5] Πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου εἶναι.] *Hanc unam Solis Periodum*, esse spatium duodecim horarum probat Dacierus; sive ab ortu Solis computes ad occasum, sive ab occasu ad ortum, sive denique à meridie ad meridiem.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ς.

Περὶ τραγῳδίας, καὶ τῶν αὐτῆς μερῶν.

ΠΕΡΙ' μὲν οὖν τῆς ἑξαμέτρου μιμητικῆς, καὶ περὶ κωμῳδίας ὕστερον ἐροῦμεν· περὶ δὲ τραγῳδίας λέγωμεν, ἀπολαβόντες αὐτῆς ἐκ τῶν εἰρημένων τὸν γινόμενον ὅρον τῆς οὐσίας. Ἔστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἑκάστου τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις δρώντων, [2] καὶ οὐ δι' ἐπαγγελίας, ἀλλὰ δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων [3] παθημάτων κάθαρσιν. Λέγω δὲ ἡδυσμένον μὲν λόγον, τὸν ἔχοντα ῥυθμὸν [4] καὶ ἁρμονίαν καὶ μέλος. Τὸ δὲ χωρὶς τῶν εἰδῶν, τὸ διὰ μέτρων ἔνια μόνον περαίνεσθαι, καὶ πάλιν ἕτερα διὰ μέλους. Ἐπεὶ δὲ πράττοντες ποιοῦνται τὴν μίμησιν, πρῶτον μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη τι μόριον τραγῳδίας ὁ τῆς ὄψεως κόσμος, εἶτα μελοποιΐα καὶ λέξις. ἐν

[1] Περὶ μὲν οὖν τῆς ἑξαμέτρου.] Victorius trium calamo ſcriptorum librorum fidem ſecutus legit, τῆς ἐν ἑξαμέτροις μιμητικῆς: & præpoſitionem ἐν ſupra quoque ſic uſurpatam addit, *ut in fine cap.* 1. τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, ἐν αἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν, & *in initio cap.* 3. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαί ἐστιν. *Sylburgius.*

[2] Καὶ οὐ δι' ἐπαγγελίας.] Victorius pro ἐπαγγελίας legit ἀπαγγελίας, *expoſitione*: atque ita fuit etiam *cap. præced.* Τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλοῦν ἔχειν, καὶ ἀπαγγελίαν εἶναι. *Sylburgius.*

[3] Παθημάτων κάθαρσιν.] Cam. Ed. pro παθημάτων habet μαθημάτων. Victorii verſio noſtram lectionem confirmat, *hujuſcemodi perturbationum purgationem.* Sylburgius.

[4] Καὶ ἁρμονίαν, καὶ μέλος.] Victorius pro μέλος legit μέτρον: quia μέλος & ἁρμονία idem valeant. Idem *mox* dativo caſu legit, τῷ περαίνεσθαι, *quod efficiuntur.* Sylburgius.

τούτοις

τούτοις γὰρ ποιοῦνται τὴν μίμησιν. Λέγω δὲ λέξιν μὲν αὐτὴν τὴν τῶν μέτρων σύνθεσιν· μελοποιΐαν δὲ, ὃ τὴν δύναμιν [5] φανερὰν ἔχει πᾶσαν. Ἐπεὶ δὲ πράξεώς ἐστι μίμησις, πράττεται δὲ ὑπό τινων πραττόντων, οὓς ἀνάγκη ποιούς τινας εἶναι κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν (διὰ γὰρ τούτων καὶ τὰς πράξεις εἶναι φαμὲν ποιάς τινας) πέφυκεν αἴτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, [6] διάνοια καὶ ἦθος, καὶ κατὰ ταύτας καὶ τυγχάνουσι καὶ ἀποτυγχάνουσι πάντες. Ἔστι δὲ τῆς μὲν πράξεως ὁ μῦθος μίμησις. [7] Λέγω γὰρ μῦθον τοῦτον, τὴν σύνθεσιν τῶν πραγμάτων· τὰ δὲ ἤθη, [8] καθ' ἃ ποιούς τινας εἶναι φαμὲν τοὺς πράττοντας· διάνοιαν δὲ, ἐν ὅσοις λέγοντες ἀποδεικνύουσί τι, ἢ καὶ ἀποφαίνονται γνώμην. ἀνάγκη οὖν πάσης τραγῳδίας μέρη εἶναι ἕξ, καθ' ἃ ποιά τις ἐστὶν ἡ τραγῳδία. Ταῦτα δ' ἐστὶν, μῦθος, καὶ ἤθη, καὶ λέξις, καὶ διάνοια, καὶ ὄψις, καὶ μελοποιΐα. Οἷς μὲν γὰρ μιμοῦνται, δύο μέρη ἐστίν· ὡς δὲ μιμοῦνται, ἕν· ἃ δὲ μιμοῦνται, τρία. Καὶ

[5] Φανερὰν ἔχει πᾶσαν.] In textu *Heinsiano* πᾶσιν. Et sic in illius versione, *cujus vim satis omnes intelligunt.*

[6] Διάνοια καὶ ἦθος.] Cam. Ed. accusandi casu, διάνοιαν καὶ ἦθος. Sed nostram lectionem, ut veriorem, secutus etiam Victorius, suffragantibus ei calamo scriptis libris. *Sylburgius.*

[7] Λέγω γὰρ μῦθον τοῦτον.] Madius, doctus, accuratusque interpres, timet ne mendi aliquid hic sit, legique debeat sive τούτων, patrio casu multitudinis: sive τοῦτο. Ipse quoque diu suspicatus sum τούτων legi debere. Hæc Victorius; quæ prolixius ibi confirmat. *Sylburgius.*

[8] Καθ' ἃ ποιοὺς τινας.] Cam. Edit. & Victor. singulari numero καθ' ὃ, pro καθ' ἅ. Versio tamen Victorii nostram lectionem non improbat; *mores autem, secundum quos, quales quosdam esse affirmamus eos qui agunt.* Sylburgius.

παρὰ ταῦτα οὐδέν. Τούτοις μὲν οὖν [9] οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν, ὡς εἰπεῖν, κέχρηνται τοῖς εἴδεσι. Καὶ γὰρ [10] ὄψιν ἔχει πᾶν, [11] καὶ ἦθος, καὶ μῦθον, καὶ λέξιν, καὶ μέλος, καὶ διάνοιαν ὡσαύτως. Μέγιστον δὲ τούτων ἐστὶν ἡ τῶν πραγμάτων σύστασις. Ἡ γὰρ τραγῳδία μίμησίς ἐστιν οὐκ ἀνθρώπων, [12] ἀλλὰ πράξεων, καὶ βίου καὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας. [13] Καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ἐν πράξει ἐστί, καὶ τὸ τέλος πρᾶξίς τις ἐστιν, οὐ ποιότης. Εἰσὶ δὲ κατὰ μὲν τὰ ἤθη ποιοί τινες· κατὰ δὲ τὰς πράξεις, εὐδαίμονες, ἢ τοὐναντίον. Οὐκ οὖν ὅπως τὰ ἤθη [14] μιμήσωνται, πράττουσιν, ἀλλὰ τὰ ἤθη συμπεριλαμβάνουσιν διὰ τὰς πράξεις. Ὥστε τὰ πράγματα καὶ ὁ μῦθος τέλος τῆς τραγῳδίας. Τὸ δὲ τέλος μέγιστον ἁπάντων ἐστίν· [15] ἄνευ μὲν γὰρ πράξεως, οὐκ ἂν γένοιτο τραγῳδία· ἄνευ δὲ ἠ-

[9] Οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν.] Margo *Du-Vall.* Ed. habet, Forte, τῶν ποιητῶν. Castelvetrus.

[10] Ὄψιν ἔχει πᾶν.] *Basil.* & Cam. Edit. Καὶ γὰρ ὄψις ἔχει πᾶν. Sed accusativum ὄψιν tuentur Madius & Victorius, & agnoscit etiam vetustissimum exemplar calamo exaratum, ut testatur idem Victorius. *Sylburgius.*

[11] Καὶ ἦθος, καὶ μῦθον.] In margine Edit. *Du-Vall.* adnotatur. *Castelv.* legere μῦθος, καὶ λέξις, καὶ μέλος, καὶ διάνοια ὡσαύτως: nominandi casu.

[12] Ἀλλὰ πράξεων.] Victorius pro πράξεων, legit singulari numero πράξεως, *actionis*: quod & consensus scriptorum librorum, & veritas ipsa lectionem illam refellat: quum Tragœdia unius, non plurium factorum sit imitatio. *Sylburgius.*

[13] Καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία.] In margine Ed. *Du-Vall. Castelv.* Καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία καὶ κακοδαιμονία.

[14] Μιμήσωνται.] Camot. Ed. μιμήσονται: indicativo verbi modo; quæ structura est infrequentior. *Sylburgius.*

[15] Ἄνευ μὲν γάρ.] Victorius & Madius, cum duobus exemplaribus legunt ἔτι ἄνευ μὲν πράξεως, *præterea sine actione quidem.* Sylburgius.

θων,

θῶν, γένοιτ' ἄν. Αἱ γὰρ τῶν νέων τῶν πλείστων, ἀήθεις τραγῳδίαι εἰσὶ, καὶ ὅλως ποιηταὶ πολλοὶ [16] τοιῦτοι· οἷον καὶ τῶν γραφέων Ζεῦξις πρὸς Πολύγνωτον πέπονθεν. Ὁ μὲν γὰρ [17] Πολύγνωτος ἀγαθῶν ἠθογράφος· ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. Ἔτι ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς, καὶ λέξει καὶ διανοίας εὖ πεποιημένας, [18] οὐ ποιήσει ὃ ἦν τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἀλλὰ [19] πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέροις τούτοις κεχρημένη τραγῳδία, ἔχουσα δὲ μῦθον καὶ σύστασιν πραγμάτων. [20] Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μέγιστα [21] οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τοῦ μύθου μέρη ἐστὶν, αἵ τε περιπέτειαι καὶ ἀναγνωρίσεις. Ἔτι σημεῖον, ὅτι καὶ οἱ ἐγχειροῦντες ποιεῖν, πρότερον δύνανται τῇ λέξει καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀκριβοῦν, ἢ τὰ πραγ-

[16] Τοιοῦτοι· οἷον.] Margo Ed. *Du-Vall. Casaubon.* τοιοῦτον, οἷον. non necessariò.

[17] Πολύγνωτος ἀγαθῶν ἠθογράφος.] Idem Victorius prorsus legendum arbitratur, ut in cunctis quos viderit calamo exaratis libris scriptum offenderit, Πολύγνωτος ἀγαθὸς ἠθογράφος. *Polygnotus bonus morum expressor.* Sylburgius.

[18] Οὐ ποιήσει.] Negativam οὐ ante ποιήσει, à plurimis calamo exaratis codicibus, atque adeo à Morelliana Editione abesse notat Victorius, & rectè omitti posse prolixius docet. *Sylburgius.*

[19] Πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέροις.] Camotiana Ed. pro articulo ἡ habet disjunctivam ἤ. Sed articulum ἡ agnoscit etiam Victorii Versio: *verum multo magis, quæ his deterioribus utitur, tragœdia erit.* Sylburgius.

[20] Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μέγιστα.] Eadem Camotiana Editio sine δὲ legit, πρὸς τούτοις. Sylburgius.

[21] Οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία.] Horatius in Epist. ad Augustum,

Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut Magus: & modo me *Thebis*, modò ponit *Athenis*.

ματα συνίστασθαι, οἷον καὶ οἱ πρῶτοι ποιηταὶ σχεδὸν ἅπαντες. Ἀρχὴ μὲν οὖν καὶ οἷον ψυχὴ ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας, δεύτερον δὲ τὰ ἤθη. [22] Παραπλήσιον γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς γραφικῆς. [23] Εἰ γὰρ

[22] Παραπλήσιον γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς γραφικῆς.] Aptè hic *Philosophus* poetam cum pictore commiſit (cognata enim utriuſque ſunt munia) expreſſitque illud Simonidis Picturam eſſe Poeſin, Poeſin verò loquentem picturam. Et *Plutarchus*, Ζωγραφίαν μὲν εἶναι φθεγγομένην τὴν ποίησιν· ποίησιν δὲ σιγῶσαν τὴν ζωγραφίαν. *Nannius*.

[23] Εἰ γὰρ τις ἐναλείψειε.] Hæc omnia cum præcedentibus confuſa & in alienum ſunt tranſlata locum, quod & alii cum viderent, remedium adferre ſunt conati: non tamen ulla ratione id conſecuti, plane ut nobis ſatisfacerent. Ne dubita, quin totus locus ita ſit concipiendus: Ἔτι ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς, καὶ λέξεις, καὶ διανοίας εὖ πεποιημένας, οὐ ποιήσει ὃ ἦν τῆς τραγῳδίας ἔργον· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέροις τούτοις κεχρημένη τραγῳδία, ἔχουσα δὲ μῦθον καὶ σύστασιν πραγμάτων. Πρὸς δὲ τούτοις τὰ μέγιστα οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τοῦ μύθου μέρη ἐστὶν, αἵ τε περιπέτειαι, καὶ ἀναγνωρίσεις. Παραπλήσιον γὰρ ἐστιν ὡς καὶ ἐπὶ τῆς γραφικῆς. Εἰ γάρ τις ἐναλείψειε τοῖς καλλίστοις φαρμάκοις χύδην, οὐκ ἂν ὁμοίως εὐφράνειεν, καὶ λευκογραφήσας εἰκόνα. Ἔτι σημεῖον, ὅτι καὶ οἱ ἐγχειροῦντες ποιεῖν, πρότερον δύνανται τῇ λέξει καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀκριβοῦν, ἢ τὰ πράγματα συνίστασθαι. οἷον καὶ οἱ ποιηταὶ σχεδὸν ἅπαντες. Ἀρχὴ μὲν οὖν καὶ οἷον ψυχὴ ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας. Ἔστι τε μίμησις πράξεως, καὶ διὰ ταύτης μάλιστα τῶν πραττόντων. Δεύτερον δὲ τὰ ἤθη. Τρίτον δὲ ἡ διάνοια. De quo ne quidem dubitandum. Neque eſt quod hic poſtmodum ſe excruciet aliquis. Omnia enim eo ſpectant, ut oſtendat, primam in Tragœdia partem eſſe Fabulam. Quod poſtquam à ſimili & aliis oſtendit argumentis, ſecundo Mores, tertio conſtituit Sententiam. Mens eſt talis neque enim recuſo, quin prolixiorum vicem commentariorum, quos nonnulli dederunt, hic & alibi ſit interpretatio noſtra. *Præterea, ſi aliquis ſermones moratos dictioneſque ponat ac ſententias, nondum, quod Tragœdiæ eſt proprium, efficiet. Quin vero potius, quæ minus hæc adhibeat, Fabulam vero & conſtitutionem habeat rerum, magis erit Tragœdia. Præterea, ex quibus maxime Tragœdia delectat, Fabulæ ſunt partes. Mutationes, ſcilicet, fortunæ, & agnitiones. Eodem enim modo ut & in pingendi arte hic ſe res habet. Si enim quis pulcherrimos*

τις ἐναλείψειε [24] τοῖς καλλίστοις φαρμάκοις χύδην, οὐκ ἂν ὁμοίως εὐφράνειεν, καὶ λευκογραφήσας εἰκόνα. Ἔστι τε μίμησις πράξεως, καὶ διὰ ταύτην μάλιστα τῶν πραττόντων. Τρίτον δὲ ἡ διάνοια. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ λέγειν δύνασθαι τὰ ἐνόντα καὶ τὰ ἁρμόττοντα· ὅπερ ἐπὶ τῶν λόγων τῆς πολιτικῆς καὶ ῥητορικῆς ἔργον ἐστίν. Οἱ μὲν γὰρ ἀρχαῖοι πολιτικῶς ἐποίουν λέγοντας· οἱ δὲ νῦν ῥητορικῶς. Ἔστι δὲ ἦθος μὲν τὸ τοιοῦτον, [25] ὃ δηλοῖ τὴν προαίρεσιν [26] ὁποῖά τις ἐστὶν, ἐν οἷς οὐκ ἔστι δῆλον, ἢ

confundat colores, non ita delectabit, ac si cretâ certam delineet imaginem. Etiam hoc argumento est, quod poëtæ, cum scribere conantur, prius dictionem recte adhibere ac mores possunt, quam res ipsas, ut oportet, constituere. Quod quidem illis evenit fere omnibus. Principium ergo & quasi anima Tragœdiæ est Fabula. Estque ea actionis, & eorum, qui per hanc maxime agunt, imitatio. nisi quis malit, *& per hanc eorum maxime qui agunt. Secundum Mores, tertium sententia.* Quod autem nihil mutaverim in contextu, religionis nostræ fuit. Consulat Lector eos, qui immensas commentariorum moles dederunt. *Heinsius.*

[24] Τοῖς καλλίστοις φαρμάκοις.] φάρμακα pro pigmentis seu coloribus hic usurpatum esse, docet Victorius, alio loco simili ex libro 2. de ortu animal. γραφεῖς, ὑπογράψαντες ταῖς γραμμαῖς, οὕτως ἐναλείφουσι τοῖς χρώμασι τὸ ζῶον. *Sylburgius.*

[25] Ὃ δηλοῖ τὴν προαίρεσιν.] In *Homeri* Iliad. quis non statim videt *iracundum* illum *inexorabilemque* Herôa, Legationem Agamemnonis irritam facturum? & in quarto Æneïdos, *Pietate insignem* Ænean, & *famâ super æthera notum*; æterno licet amore Reginæ devinctum, mandata tamen Deorum quamprimùm exsecuturum?

Ardet abire fugâ, dulcésque relinquere terras,
Attonitus tanto monitu, imperioqne Deorum.

Dacierus.

[26] Ὁποῖά τις ἐστίν.] Verbum ἐστὶν post ὁποῖά τις, omittunt Vict. & Cam. Ibidem mox pro priore ἢ, quam Victor. & Camot. Edit. retinent, malim εἰ. sic, οὐκ ἔστι δῆλον εἰ προαιρεῖται ἢ φεύγει: ut idem Victorius vertit, *non est perspicuum num eligit aut fu-*

περιαιρεῖται, ἢ φεύγει ὁ λέγων. Διόπερ οὐκ ἔχουσιν ἦθος ἔνιοι τῶν λόγων. Διάνοια δὲ, ἐν οἷς ἀποδεικνύουσί τι ὡς ἔστιν, ἢ ὡς οὐκ ἔστιν, ἢ καθόλου τι ἀποφαίνονται. Τέταρτον δὲ, τῶν μὲν λόγων ἡ λέξις. Λέγω δὲ, ὥσπερ πρότερον εἴρηται, λέξιν εἶναι τὴν διὰ τῆς ὀνομασίας ἑρμηνείαν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμμέτρων, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν. [27] Τῶν δὲ λοιπῶν πέντε, ἡ μελοποιΐα μέγιστον τῶν ἡδυσμάτων. Ἡ δὲ ὄψις, ψυχαγωγικὸν μὲν, ἀτεχνότατον δὲ, καὶ ἥκιστα οἰκεῖον τῆς ποιητικῆς. Ἡ γὰρ τῆς τραγῳδίας δύναμις, καὶ ἄνευ ἀγῶνος καὶ ὑποκριτῶν ἐστιν. Ἔτι δὲ κυριωτέρα περὶ τὴν ἀπεργασίαν τῶν ὄψεων ἡ τοῦ σκευοποιοῦ τέχνη τῆς τῶν ποιητῶν ἐστι.

git. Idem Victorius ibidem omittit nomin. ὁ λέγων: & seq. versu nomin. ἔνιοι: plurium scriptorum librorum auctoritate fretus. Sed addit ibidem alia, in quibus prior ille nominativus ὁ λέγων resumitur. Sic enim totum hunc locum è veterum librorum auctoritate restituit: ἐν οἷς οὐκ ἔστι δῆλον εἰ προαιρεῖται ἢ φεύγει. διόπερ οὐκ ἔχουσιν ἦθος τῶν λόγων, ἐν οἷς μηδ' ὅλως ἐστὶν ὅτι προαιρεῖται ἢ φεύγει ὁ λέγων. Et sic vertit, *in quibus non est perspicuum num eligit aut fugit. Quare non habent mores è numero orationum illæ, in quibus penitus non est quod eligit aut fugit, qui dicit.* Sylburgius.

[27] Τῶν δὲ λοιπῶν πέντε.] Margo Editionis *Du-Vall.* habet, Quidam, τῶν δὲ λοιπῶν, πέμπτον μελοποιΐα.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ζ.

Ποίαν τινὰ δεῖ τὴν σύστασιν εἶναι τῶν πραγμάτων.

Διωρισμένων δὲ τούτων, λέγωμεν μετὰ ταῦτα ποίαν τινὰ δεῖ τὴν σύστασιν εἶναι τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ τοῦτο καὶ πρῶτον καὶ μέγιστον τῆς τραγῳδίας ἐστί. Κεῖται δὲ ἡμῖν τὴν τραγῳδίαν τελείας καὶ ὅλης πράξεως εἶναι μίμησιν ἐχούσης τι μέγεθος. Ἔστι γὰρ ὅλον καὶ μηδὲν ἔχον μέγεθος. Ὅλον δέ ἐστι τὸ ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τελευτήν. Ἀρχὴ δέ ἐστιν, ὃ αὐτὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης μὴ μετ᾽ ἄλλο ἐστί· μετ᾽ ἐκεῖνο δ᾽ ἕτερον πέφυκεν εἶναι ἢ γίνεσθαι. Τελευτὴ δὲ τοὐναντίον, ὃ αὐτὸ μετ᾽ ἄλλο πέφυκεν εἶναι, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὡς ἐπιτοπολύ· μετὰ δὲ τοῦτο ἄλλο οὐδέν. [1] Μέσον δὲ, καὶ αὐτὸ μετ᾽ ἄλλο, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνο ἕτερον. Δεῖ ἄρα τοὺς συνεστῶτας εὖ μύθους, μήθ᾽ ὁπόθεν ἔτυχεν ἄρχεσθαι, μήθ᾽ ὅπου ἔτυχε τελευτᾶν, ἀλλὰ κεχρῆσθαι ταῖς εἰρημέναις ἰδέαις. [2] Ἔτι δ᾽ ἐπεὶ τὸ καλὸν, καὶ ζῶον καὶ ἅπαν πρᾶγμα ὃ συνέστηκεν ἔκ τινων, οὐ μόνον ταῦτα τεταγμένα δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ μέγεθος ὑπάρχειν μὴ τὸ τυχόν· [3] τὸ γὰρ καλὸν, ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐστί· διὸ οὔτε

[1] Μέσον δὲ καὶ αὐτό.] Victorius post μέσον δὲ inserit relativum ὃ *quod*. Sylburgius.

[2] Ἔτι δ᾽ ἐπεὶ τὸ καλόν.] Baſ. Margo, ἔτι δὲ καλόν. Victorius quoque annotat Paccium omiſiſſe particulam ἐπεὶ, quæ & magni ſit ponderis, & tum in impreſſis, tum in calamo exaratis libris extet. *Sylburgius.*

[3] Τὸ γὰρ καλόν.] Jam in omni corpore, quod quidem pulchrum ſit, ſpectantur duo:

πάμμικρον ἂν τι γένοιτο καλὸν ζῶον· συγχεῖται γὰρ ἡ θεωρία ἐγγὺς τοῦ ἀναισθήτου χρόνου γινομένη· οὔτε παμμέγεθες. Οὐ γὰρ ἅμα ἡ θεωρία γίνεται, ἀλλ' οἴχεται τοῖς θεωροῦσι τὸ ἓν καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς θεωρίας· οἷον, εἰ μυρίων σταδίων εἴη ζῶον. Ὥστε δεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ζώων ἔχειν μὲν μέγεθος, τοῦτο δὲ εὐσύνοπτον εἶναι· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν μύθων ἔχειν μὲν μῆκος, τοῦτο δ' [4] εὐμνημόνευτον εἶναι. Τοῦ δὲ μήκους ὅρος, πρὸς μὲν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν αἴσθησιν, οὐ τῆς τέχνης ἐστίν. [5] Εἰ γὰρ ἔδει ἑκατὸν τραγῳδίας ἀγωνίζεσθαι, [6] πρὸς κλεψύδρας ἂν ἠγωνίζοντο, ὥσπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτέ φασιν. [7] Ὁ δὲ καθ' αὐ-

magnitudo, scilicet, & ordo. Etiam humano. Ideoque homines parvos, dici posse pulchros, negat alibi *Aristoteles*: verum venustos. Quia licet apto partium ordine ac proportione non careant, magnitudine destituuntur. Idem in actione quoque habet locum. Parum quippe est, partes in Tragœdia esse omnes, easque satis apte disponi, nisi justa quoque sit totius magnitudo. Quæ ne nimium excrescat, inter cætera cavendum. *Heinsius.*

[4] Εὐμνημόνευτον εἶναι.] In Basil. & aliis nonnullis editionibus, post εὐμνημόνευτον εἶναι, additus genitivus τοῦ μήκους. Quem cum nec antiqua exemplaria, nec Paccii versio agnoscant, cum Vict. & Cam. prætermisi. *Sylburgius.*

[5] Εἰ γὰρ ἔδει ἑκατὸν τραγῳδίας.] Ad marginem Ed. *Du-Vall. Castelv.* ἔδει ἕνεκα τοῦ τραγῳδίας ἀγωνίζεσθαι. Quem secutus Interpres *Riccobonus*; *si enim termino opus esset, causâ tragœdias recitandi.*

[6] Πρὸς κλεψύδρας.] Basil. *editionis* margo, singulari numero, πρὸς κλεψύδραν. *Sylburgius.*

Ibid. Πρὸς κλεψύδρας.] Antiqui olim apud Græcos oratores, fere ad Clepsydram orationes scribebant atque habebant suas. Apud *Romanos*, lege *Pompeia*, duæ accusatori, tres defensori datæ erant horæ. Ut tantus earum esset ambitus, quantum esse eum judex ferebat. Nec peculiarem suæ artis, sed præfixum foris terminum, haberent. Idem olim moris inter Tragicos fuisse videtur. *Heinsius.* *

[7] Ὁ δὲ καθ' αὐτὴν τὴν φύσιν

τὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ὅρος, ἀεὶ μὲν ὁ μείζων, μέχρι τοῦ σύνδηλος εἶναι, καλλίων ἐστὶ κατὰ τὸ μέγεθος. Ὡς δὲ ἁπλῶς διορίσαντας εἰπεῖν, ἐν ὅσῳ μεγέθει κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐφεξῆς γιγνομένων, συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας, ἢ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταβάλλειν, ἱκανὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ μεγέθους.

σιν.] καθ' αὑτὴν habet & Victorii editio. Sed fortasse verius κατ' αὐτήν: ut idem Victorius vertit, *ex ipsius natura.* Sylburg.

ΚΕΦ. η.

Περὶ μύθου.

Μῦθος δ' ἐστὶν εἷς, οὐχ ὥσπερ τινὲς οἴονται, ἐὰν περὶ ἕνα ᾖ. Πολλὰ γὰρ καὶ [1] ἄπειρα τῷ γένει συμβαίνει· ἐξ ὧν ἐνίων οὐδέν ἐστιν ἕν. Οὕτω δὲ καὶ πράξεις ἑνὸς πολλαί εἰσιν, ἐξ ὧν μία οὐδεμία γίνεται πρᾶξις. Δι' ὃ [2] πάντες ἐοίκασιν ἁμαρτάνειν, ὅσοι τῶν ποιητῶν Ἡρακληΐδα, καὶ

[1] Ἄπειρα τῷ γένει.] In margine Edit. Du-Vall. *Victorius, & Castelv.* ἄπειρα τῷ γ' ἑνί. Sic & in Epist. ad Victorium emendat *Sylburgius.*

Ibid. Ἄπειρα τῷ γένει συμβαίνει.] Scribe, τῷ γε ἑνὶ συμβαίνει. Optimo sensu, quod & postea vidi aliis observatum. Non, inquit, Fabula de uno, una est Fabula. Quia uni homini infinita evenire possunt: ut Herculi, ut Theseo. *Heinsius.*

[2] Πάντες ἐοίκασιν ἁμαρτάνειν.] Quo in vitio totus est Statius. in *Achilleide,*

---Quanquam acta *Viri* multum inclyta cantu
Mæonio, sed plura vacant, nos ire per omnem
(Sic amor est) Herôa velis: Scyroque latentem
Dulichiâ proferre tubâ.

Θησηΐδα,

Θησηΐδα, καὶ τὰ τοιαῦτα ποιήματα πεποιήκασιν. Οἴονται γὰρ ἐπεὶ εἷς ἦν ὁ Ἡρακλῆς, ἕνα καὶ τὸν μῦθον εἶναι προσήκειν. Ὁ δ' Ὅμηρος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε καλῶς ἰδεῖν, ἤτοι διὰ τέχνην [3] ἢ διὰ φύσιν. Ὀδύσσειαν γὰρ ποιῶν, οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη· οἷον πληγῆναι μὲν [4] ἐν τῷ Παρνασῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῷ ἀγερμῷ. Ὧν οὐδὲν θατέρου γενομένου, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ εἰκὸς θάτερον γενέσθαι· [5] ἀλλ' ἃ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν Ὀδύσσειαν, συνέστησαν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Ἰλιάδα. Χρὴ οὖν, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς ἡ μία μίμησις ἑνός ἐστιν, οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεως μίμησίς ἐστι, μιᾶς τε εἶναι, καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεστάναι τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥστε μετατιθεμένου τινὸς μέρους, ἢ ἀφαιρουμένου, διαφέ-

[3] Ἢ διὰ φύσιν.] Basil. *Editio*, omissâ διὰ legit, ἢ φύσιν. Sylburgius.

[4] Ἐν τῷ Παρνασῷ.] Camot. Παρνασσῷ gemino σ : de qua scriptura dixi apud Pausaniam, (*Consule edit. Francof.* 1583) 482. 60. Παρνασὸς *dictus videtur à verbo* παρανάσασθαι, *quod est accolere. Ut ergo in simplici* νάσσασθαι *poeticam esse* τοῦ σ *duplicationem tradunt grammatici, ita* Παρνασσὸς *quoque &* Ἁλικαρνασσὸς *eundem habere* διπλασιασμὸν *videbuntur.* Ibidem Basil. habet Ἀγερμῷ, α majusculo, quasi proprium sit nomen. Sed rectius cum Victorio appellative accipies pro coitione exercitûs: quam Herodotus ἐπάγερσιν nominat, *Euripides* & alii ἄθροισιν : à themate ἀγείρειν, quod est congregare. *Sylburgius.*

Ibid. Ἐν τῷ Παρνασῷ.] Vid. Odyss. lib. 19. ver. 449.

Ὁ δὲ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς
Γουνὸς ὕπερ· πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι
Λικριφὶς ἀΐξας, οὐδ' ὀστέον ἵκετο φωτός.

[5] Ἀλλ' ἅ.] Pro ἀλλ' ἃ, & συνέστησαν, idem Victorius legit ἀλλὰ & συνέστησεν: ac locum sic vertit, *verum circa unam actionem, qualem dicimus Odysseam, mansit.* Sylburgius.

ρεσθαι

ρεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ ὅλον. [6] Ὃ γὰρ προσὸν ἢ μὴ προσὸν, μηδὲν ποιεῖ ἐπίδηλον, οὐδὲ μόριον τοῦτό ἐστι.

[6] Ὃ γὰρ προσὸν ἢ μή.] Adnotat Victorius visum à se librum, in quo aliter interpunctis verbis, & una præterea particulâ orationis addita legatur, Ὃ γὰρ προσὸν ἢ μὴ προσὸν, μηδὲν ποιεῖ, ἐπίδηλον ὡς οὐδὲ μόριον τοῦ ὅλου ἐστίν: eamque lectionem irrepsisse etiam in Morellianam editionem. Sed utro modo legatur, non magni ad Sententiam referre. *Sylburgius.*

Ibid. Ὃ γὰρ προσὸν ἢ μή.] Qua in re vitiosa admodum est Statii Thebais. Quid enim ea omnia, quæ de Hypsipyle, & infante Archemoro memorantur, ad bellum *Thebanum*?

ΚΕΦ. θ.

Τί τοῦ ποιητοῦ ἔργον, καὶ τί διαφέρει ὁ ποιητὴς ἱστορικοῦ.

ΦΑνερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ ὅτι οὐ τὸ [1] τὰ γινόμενα λέγειν, τοῦτο ποιητοῦ ἔργον ἐστὶν, ἀλλ' οἷα ἂν γένοιτο, καὶ τὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον. [2] Ὁ γὰρ ἱστορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς, οὐ τῷ ἢ ἔμμετρα λέγειν ἢ ἄμετρα διαφέρουσιν· εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι,

[1] Τὰ γινόμενα.] Victorius γενόμενα pro γινόμενα, præsenti in præteritum mutato, legendum ait. *Sylburgius.*

[2] Ὁ γὰρ ἱστορικός.] Siquis integram *Herodoti* apud Græcos aut Thucydidis, apud Latinos T. Livii historiam, numeris instruxerit, nihilominus historiæ erunt. Sicut nonnulli Pharsaliam Lucani, poema esse haud admittunt. Quod non verum modo sibi argumentum delegerit, sed & paulo secus, quam poeta solet, imitationem instituerit. Cum nec numeris poetæ ipsi inter sese, verum imitatione distinguantur. *Heinsius.* *

καὶ

καὶ οὐδὲν ἧττον ἂν εἴη ἱστορία τις μετὰ μέτρου, ἢ ἄνευ μέτρων· ἀλλὰ [3] τούτῳ διαφέρει, τῷ τὸν μὲν τὰ γενόμενα λέγειν, τὸν δὲ οἷα ἂν γένοιτο. Διὸ καὶ φιλοσοφώτερον καὶ σπουδαιότερον ποίησις ἱστορίας ἐστίν. Ἡ μὲν γὰρ ποίησις μᾶλλον τὰ καθόλου, ἡ δ' ἱστορία τὰ καθ' ἕκαστον λέγει. Ἔστι δὲ καθόλου μὲν, τῷ ποίῳ τὰ ποῖ' ἄττα συμβαίνει λέγειν, ἢ πράττειν κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, οὗ στοχάζεται ἡ ποίησις ὀνόματα ἐπιτιθεμένη· τὰ δὲ καθ' ἕκαστον, τί Ἀλκιβιάδης ἔπραξεν, ἢ τί ἔπαθεν. Ἐπὶ μὲν οὖν τῆς κωμῳδίας ἤδη τοῦτο δῆλον γέγονεν. Συστήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν εἰκότων, οὕτω τὰ τυχόντα [4] ὀνόματα ἐπιτιθέασι, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἰαμβοποιοὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ποιοῦσιν. Ἐπὶ δὲ τῆς τραγῳδίας τῶν γενομένων ὀνομάτων ἀντέχονται. Αἴτιον δ' ὅτι πιθανόν ἐστι τὸ δυνατόν. Τὰ μὲν οὖν μὴ γενόμενα, οὔπω πιστεύομεν εἶναι δυνατά· τὰ δὲ γενόμενα, φανερὸν ὅτι δυνατά. Οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο εἰ ἦν ἀδύνατα. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, [5] ἐνίαις μὲν ἓν ἢ δύω τῶν γνωρίμων ἐστὶν ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄλλα πεποιημένα· ἐν ἐνίαις δὲ οὐθέν· οἷον ἐν τῷ Ἀγάθωνος Ἄνθει. Ὁμοίως γὰρ ἐν τούτῳ τά τε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα πεποίηται, καὶ οὐδὲν ἧττον εὐφραίνει.

[3] Τούτῳ διαφέρει.] Bas. editio τοῦτο διαφέρει: de quo loquendi genere vise quæ supra ex Victorio annotavi in *cap.* 4. καὶ τούτῳ διαφέρουσι. Sylburgius.

[4] Ὀνόματα ἐπιτιθέασι.] Vict. editio pro ἐπιτιθέασιν habet ὑποτιθέασι. In versione tamen nostram scripturam agnoscit, *sic qualibet nomina imponant*. Sylburgius.

[5] Ἐνίαις μὲν ἕν.] Victorius ante ἐνίαις inserit præpositionem ἐν: sicut videlicet sequenti versu legitur ἐν ἐνίαις δέ. Sylburgius.

Ὥστ'

Ὥστ' οὐ πάντως εἶναι ζητητέον [6] τῶν παραδεδομένων μύθων, περὶ οὓς αἱ τραγῳδίαι εἰσιν, ἀντέχεσθαι. Καὶ γὰρ γελοῖον τοῦτο ζητεῖν, ἐπεὶ καὶ τὰ γνώριμα ὀλίγοις γνώριμά ἐστιν, ἀλλ' ὅμως εὐφραίνει πάντας. Δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι τὸν ποιητὴν μᾶλλον τῶν μύθων εἶναι δεῖ ποιητὴν, ἢ τῶν μέτρων, ὅσῳ ποιητὴς κατὰ τὴν μίμησίν ἐστι. Μιμεῖται δὲ τὰς πράξεις. Κἂν ἄρα συμβῇ γενόμενα ποιεῖν, οὐθὲν ἧττον ποιητής ἐστι. Τῶν γὰρ γενομένων, ἔνια οὐδὲν κωλύει τοιαῦτα εἶναι, οἷα ἂν εἰκὸς γενέσθαι καὶ δυνατὰ γενέσθαι, καθ' ὃ ἐκεῖνος αὐτῶν ποιητής ἐστι. [7] Τῶν δὲ ἁπλῶν μύθων καὶ πράξεων, αἱ Ἐπεισοδιώδεις εἰσὶ χείρισται. Λέγω δ' Ἐπεισοδιώδη μῦθον, ἐν ᾧ τὰ ἐπεισόδια μετ' ἄλληλα οὔτ' εἰκὸς, οὔτ' ἀνάγκη εἶναι. Τοιαῦται δὲ ποιοῦνται, ὑπὸ μὲν τῶν φαύλων ποιητῶν, δι' αὐτοὺς· [8] ὑπὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν, διὰ τοὺς ὑποκριτάς. Ἀγωνίσματα γὰρ ποιοῦντες, καὶ παρὰ τὴν δύναμιν παρατείναντες μῦθον, πολλάκις διαστρέφειν ἀναγκάζονται τὸ ἐφεξῆς. Ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον τελείας ἐστὶ πράξεως ἡ μίμησις, ἀλλὰ καὶ φοβερῶν καὶ ἐ-

[6] Τῶν παραδεδομένων.] Basſ. & Cam. Ed. omittunt articulum τῶν: & mox Cam. E præſenti tempore legit παραδιδομένων: minus apte. Vocat vero hic μύθους παραδεδομένους (inquit Victorius) quos infra, *cap.* 14. appellat παρειλημμένους, ubi ait non licere poetis ſolvere fabulas acceptas à veteribus, *Sylburgius.*

[7] Τῶν δὲ ἁπλῶν.] Margo Editionis Du-Vall. Forte, ἀπλῶς δὲ τῶν μύθων, ait *Caſtelvetrus.*

[8] Ὑπὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν.] Epiſodicas haſce conſtitutiones tam à bonis interdum, quam ab ineptis fieri poetis monet *Ariſtoteles.* Ab his quidem propter ignorantiam: ab illis argumenti producendi cauſâ. Idque ſpectatoribus ut ſatisfacerent: vel ut æmulos, cum quibus tum certabant, (certare enim & contendere inter ſeſe

λεεινῶν· 9 ταῦτα δὲ γίνεται μάλιστα τοιαῦτα, καὶ μᾶλλον ὅταν γένηται παρὰ τὴν δόξαν δι' ἄλληλα· τὸ γὰρ θαυμαστὸν οὕτως ἕξει μᾶλλον, ἢ εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου καὶ τῆς τύχης· ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ, 10 ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι· 11 οἷον, ὁ ἀνδριὰς ὁ τοῦ Μίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε τὸν αἴτιον τοῦ θανάτου τῷ Μίτυϊ, θεωροῦντι ἐμπεσών. Ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῆ γενέσθαι. Ὥστε ἀνάγκη τοὺς τοιούτους εἶναι καλλίους μύθους.

Tragici sub judice solebant) sicut laude ita magitudine æquarent. Quo fiebat, ut nonnunquam minus aptis, etiam subinde longe admodum petitis, uterentur. *Heinsius.* *

9 Ταῦτα δὲ γίνεται μάλιστα τοιαῦτα.] Scribe, θαυμαστὰ γίνεται μάλιστα τοιαῦτα. Talia enim, inquit, maximam excitare admirationem solent. Sequitur autem, τὸ γὰρ θαυμαστὸν οὕτως ἕξει μᾶλλον. *Heinsius.*

10 Ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες.] Callimachus in Epigramm.

Στήλην μητρυιῆς, μικρὴν λίθον, ἔστεφε κοῦρος,
Ὡς βίον, ἠλλάχθαι καὶ τρόπον οἰόμενος.
Ἡ δὲ, τάφῳ κλινθεῖσα, κατέκτανε παῖδα πεσοῦσα.
Φεύγετε μητρυιῆς καὶ τάφον οἱ πρόγονοι.

11 Οἷον, ὁ ἀνδριάς.] Vict. & Cam. ante ὁ ἀνδριάς addunt ὡς. Ibidem pro Μίτυος apud Plutarch. De sera numinis vindicta, pag. 982. legitur Μιτίου. Sylburgius.

ΚΕΦ. ι.

Μύθων διαφορά.

ΕΙΣΙ δὲ τῶν μύθων οἱ μὲν ἁπλοῖ, οἱ δὲ πεπλεγμένοι. Καὶ γὰρ αἱ πράξεις ὧν μιμήσεις οἱ μῦθοί εἰσιν, ὑπάρχουσιν εὐθὺς οὖσαι τοιαῦται.

αὔται. Λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν, [1] ἧς γενομένης, ὥσπερ ὥρισται, συνεχοῦς καὶ μιᾶς, ἄνευ περιπετείας ἢ ἀναγνωρισμοῦ ἡ μετάβασις γίνεται. [2] Πεπλεγμένην δὲ, ἐξ ἧς μετὰ ἀναγνωρισμοῦ, ἢ περιπετείας, ἢ ἀμφοῖν, ἡ μετάβασίς ἐστι. Ταῦτα δὲ δεῖ γενέσθαι ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τοῦ μύθου, ὥστε ἐκ τῶν προγεγενημένων συμβαίνειν, ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ τὸ εἰκὸς γίγνεσθαι ταῦτα. Διαφέρει γὰρ πολὺ γίνεσθαι τάδε διὰ τάδε, ἢ μετὰ τάδε.

[1] Ἧς γενομένης.] Vict. Editio pro γενομένης habet γινομένης, præsenti tempore, ejusdem tamen versio, *qua facta*, non respuit præteritum. *Sylburgius.*

[2] Πεπλεγμένην δέ.] Victor. & Cam. πεπλεγμένη, nominativo casu. Basil. & nos eum casum retinuimus qui *paulo ante* præcessit, λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν. Sylburgius.

ΚΕΦ. ια.

Περὶ περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεως.

ΕΣΤΙ δὲ περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν [1] πραττομένων μεταβολή, καθάπερ εἴρηται. Καὶ τοῦτο δὲ ὥσπερ λέγομεν κατὰ τὸ εἰκὸς, ἢ ἀναγκαῖον. Ὥσπερ [2] ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐλθὼν ὡς εὐφρανῶν τὸν Οἰδίπουν, καὶ ἀπαλλάξων τοῦ πρὸς τὴν μητέρα φόβου, δηλώσας ὃς ἦν, τοὐναντίον ἐποίησε. Καὶ [3] ἐν τῷ Λυγκεῖ, ὁ μὲν ἀγό-

[1] Πραττομένων μεταβολή.] Victorii editio πραγμάτων pro πραττομένων. Attamen ejus versio nostram quoque lectionem agnoscit, *eorum quæ aguntur.* Sylburgius.

[2] Ἐν τῷ Οἰδίποδι.] Sophoclis locus est in Oedipo Tyranno. *Sylburgius.*

[3] Ἐν τῷ Λυγκεῖ.] Simile est Peripetiæ exemplum, quod Aristot. ex Lynceo (Tragœ-

μένος

μένος ὡς ἀποθανούμενος, ὁ δὲ Δαναὸς ἀκολουθῶν ὡς ἀποκτενῶν· τὸν μὲν συνέβη ἐκ τῶν πεπραγμένων ἀποθανεῖν, τὸν δὲ σωθῆναι. Ἀναγνώρισις δ' ἐστίν, ὥσπερ καὶ τοὔνομα σημαίνει, ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολή, ἢ εἰς φιλίαν, ἢ ἔχθραν τῶν πρὸς εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν ὡρισμένων. Καλλίστη δὲ ἀναγνώρισις, ὅταν ἅμα περιπέτειαι γίνωνται, [4] ὡς ἔχει ἐν τῷ Οἰδίποδι. Εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἀναγνωρίσεις. Καὶ γὰρ πρὸς ἄψυχα καὶ τὰ τυχόντα ἐστὶν ὅτε, ὥσπερ εἴρηται, συμβαίνει. Καὶ εἰ πέπραγέ τις, ἢ μὴ πέπραγεν, ἔστιν ἀναγνωρίσαι· ἀλλ' ἡ μάλιστα τοῦ μύθου, καὶ ἡ μάλιστα τῆς πράξεως, ἡ εἰρημένη ἐστίν. Ἡ γὰρ τοιαύτη ἀναγνώρισις καὶ περιπέτεια, ἢ ἔλεον ἕξει, ἢ φόβον· οἵων πράξεων [5] ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπόκειται. Ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτυχεῖν καὶ τὸ εὐτυχεῖν ἐπὶ τῶν τοιούτων συμβήσεται· [6] ἐπειδὴ ἡ ἀ-

diæ id nomen) adducit. Nam cum Danaus interfecturus sequeretur Lynceum, idque omnes jam futurum crederent, contra evenit: evadebat enim Lynceus, mactabatur Danaus. Quæ manifesta sane in contrarium mutatio. Quarum in altera felicitas in infelicitatem; in altera, quæ duplici mutatione constat, in felicitatem Lyncei felicitas, Danai in infelicitatem præter expectationem mutatur felicitas. *Heinsius.* *

[4] Ὡς ἔχει ἐν τῷ Οἰδίποδι] Plures calamo exarati libri habent, non ut antea excusi, ὡς ἔχει ἐν τῷ Οἰδίποδι, sed οἷον ἔχει ἡ ἐν τῷ Οἰδίποδι. Quare ut fidem illorum sequerer, & quia magis expressum in ea est, quod significare voluit *Aristoteles*, ipsam recepi, ait Victorius. *Sylburgius.*

[5] Ἡ τραγῳδία μίμησις.] Placet (inquit Victor.) Græca hæc lectio, quæ in primo excusis libris, & in calamo etiam scriptis à me inventa est. ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπόκειται. Nam in quosdam excusos postea irrepsit, ἡ ἐν τραγῳδίᾳ μίμησις, additâ præpositione, & variato casu nominis quod consequitur. *Sylburgius.*

[6] Ἐπειδὴ ἡ ἀναγνώρισις.]

ναγνώρισις

ναγνώρισις τινῶν ἐστιν ἀναγνώρισις. Ἔτι δὲ ἀναγνωρίσεις, αἱ μὲν εἰσι θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον μόνον, [7] ὅτ᾽ ἂν ᾖ δῆλος ἕτερος τίς ἐστιν· ὅτε δ᾽ ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι· οἷον, ἡ μὲν Ἰφιγένεια τῷ Ὀρέστῃ ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμψεως τῆς ἐπιστολῆς· ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν ἄλλης ἔδει ἀναγνωρίσεως.

Victorius post συμβήσεται, novam sectionem inchoat, contractisque duabus illis periodis in unam, sic legit hunc locum, Ἐπεὶ δὴ ἡ ἀναγνώρισις τινῶν ἐστὶν ἀναγνώρισις, ἀναγνωρίσεις αἱ μὲν εἰσὶ θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον μόνον. Quam lectionem à Paccio quoque & Madio animadversam fuisse, in vetustissimo etiam exemplari ejus à se reperta esse vestigia. *Sylburgius.*

[7] Ὅτ᾽ ἂν ᾖ.] Camot. *editio*, ὅταν, conjuncte. *Sylburgius.*

Κ Ε Φ. ιβ.

Μέρη τραγῳδίας κατὰ τὸ ποσὸν, καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα.

ΔΥΟ μὲν οὖν τοῦ μύθου μέρη περὶ ταῦτ᾽ ἐστὶ, περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις· τρίτον δὲ, πάθος. Τούτων δὲ περιπέτεια μὲν καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται· πάθος δέ ἐστι πρᾶξις φθαρτικὴ ἢ ὀδυνηρά· οἷον οἵ τε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι, καὶ αἱ περιωδυνίαι καὶ τρώσεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Μέρη δὲ τραγῳδίας, [1] οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆσθαι, πρότερον εἴπομεν. Κατὰ δὲ τὸ ποσὸν, καὶ εἰς

[1] Οἷς μὲν ὡς εἴδεσι.] Camot. Edit. omittit ὡς ante εἴδεσι: at non item Victorius, ut declarat versio, *quibus quidem ut formis uti oportet.* Sylburgius.

ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, τάδε ἐστί· Πρόλογος, Ἐπεισόδιον, Ἔξοδος, Χορικόν· καὶ τούτου, τὸ μὲν Πάροδος, τὸ δὲ Στάσιμον. Κοινὰ μὲν οὖν ἁπάντων ταῦτα· ἴδια δὲ, τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ Κόμμοι. Ἔστι δὲ Πρόλογος μὲν, μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ πρὸ χοροῦ Παρόδου. Ἐπεισόδιον δὲ, μέρος ὅλον τραγῳδίας, τὸ μεταξὺ ὅλων χορικῶν μελῶν. Ἔξοδος δὲ, μέρος ὅλον τραγῳδίας, μεθ' ὃ οὐκ ἔστι χοροῦ μέλος. Χορικοῦ δὲ, Πάροδος μὲν, ἡ πρώτη λέξις ὅλου χοροῦ. Στάσιμον δὲ, μέλος χοροῦ, τὸ ἄνευ ἀναπαίστου καὶ τροχαίου. Κόμμος δὲ, θρῆνος κοινὸς χοροῦ καὶ ἀπὸ σκηνῆς. [2] Μέρη μὲν οὖν τραγῳδίας, οἷς μὲν [3] δεῖ χρῆσθαι, πρότερον εἴρηται. Κατὰ δὲ τὸ ποσὸν, καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κεχωρισμένα, ταῦτ' ἐστίν.

[2] Μέρη μὲν οὖν.] Victorius pro μὲν οὖν habet δή. Idem mox post οἷς μὲν inserit ὡς εἴδεσι, ut supra itidem est, οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆσθαι. *Sylburgius.*

[3] Δεῖ χρῆσθαι.] *Bas.* Editionis margo pro χρῆσθαι habet ἐσχηματίσθαι: quod cum loco jam citato non congruit. Ibidem Victorius pro εἴρηται habet εἴπαμεν. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. ιγ.

Ὧν δεῖ στοχάζεσθαι, καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους· καὶ πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον.

ὯΝ δὲ δεῖ στοχάζεσθαι, καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνιστάντας τοὺς μύθους, καὶ πόθεν ἔσται τὸ τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον

τίον τοῖς νῦν εἰρημένοις. Ἐπειδὴ οὖν δεῖ τὴν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίστης τραγῳδίας, μὴ ἁπλῆν, ἀλλὰ πεπλεγμένην, καὶ ταύτην φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν εἶναι μιμητικὴν (τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς τοιαύτης μιμήσεώς ἐστι) πρῶτον μὲν δῆλον, ὅτι οὔτε τοὺς ἐπιεικεῖς ἄνδρας δεῖ μεταβάλλοντας φαίνεσθαι ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν· οὐ γὰρ φοβερὸν, οὐδὲ ἐλεεινὸν τοῦτο, ἀλλὰ μιαρόν ἐστιν· οὔτε τοὺς μοχθηροὺς ἐξ ἀτυχίας εἰς εὐτυχίαν· (ἀτραγῳδότατον γὰρ τοῦτό ἐστι· πάντων οὐδὲν γὰρ ἔχει ὧν δεῖ. Οὔτε γὰρ φιλάνθρωπον, οὔτε ἐλεεινὸν, οὔτε φοβερόν ἐστιν) οὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν, ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταπίπτειν. Τὸ μὲν γὰρ φιλάνθρωπον ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύστασις, ἀλλ' οὔτε ἔλεον οὔτε φόβον. Ὁ μὲν γὰρ [2] περὶ τὸν ἀνάξιόν ἐστι δυστυχοῦντα, ὁ δὲ περὶ τὸν ὅμοιον· ἔλεος μὲν, περὶ τὸν ἀνάξιον· φόβος δὲ, περὶ τὸν ὅμοιον. Ὥστε οὔτε ἐλεεινὸν, [3] οὔτε φοβερὸν φαίνεται τὸ συμβαῖνον. Ὁ μεταξὺ ἄρα τούτων λοιπός. Ἔστι δὲ τοιοῦτος, ὁ μήτε

[1] Ὧν δὲ δεῖ.] Camot. ὡς δὲ pro ὧν δεῖ: parum apte. *Sylburgius.*

[2] Περὶ τὸν ἀνάξιον.] τὸν ἀνάξιον δυστυχοῦντα dicit, pro τὸν ἀναξίως δυστυχοῦντα: de quo loquendi genere dictum in Rhetor. lib. 2. cap. 9. "ἐπὶ τοῖς ἀναξίοις κακοπραγοῦσιν: *Basil. Edit. margo,* τοῖς "ἀναξίως κακοπραγοῦσιν *quam* "*lectionem & Morell. annotavit* "*ex antiqua tralatione, & fidelissimo Victorii libro. Idem* "*Victorii Codex mox itidem,* "ἐπὶ τοῖς ἐναντίως κακοπραγοῦσι: *quæ lectio est etiam in* "Basil. Edit. margine. *Sic infra, Rhet.* πρὸς Ἀλέξανδ. "pag. 219. v. 23. ἐπιδεικνύντες ὡς ἀναξίως δυστυχοῦσιν. Non absimilis structuræ forma est Eth. Eudem. 78, 12. 95, 19. *Sylburgius.*

[3] Οὔτε φοβερὸν φαίνεται.] Victorius pro φαίνεται legit ἔσται, quod & calamo exarati libri sic habeant, & sententia ea sit verior. *Sylburgius.*

ἀρετῇ διαφέρων, καὶ δικαιοσύνῃ, μήτε διὰ κακίαν καὶ μοχθηρίαν μεταβάλλων εἰς τὴν δυστυχίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν τινά, τῶν ἐν μεγάλῃ δόξῃ ὄντων καὶ εὐτυχίᾳ· οἷον, Οἰδίπους καὶ Θυέστης, καὶ οἱ ἐκ τῶν τοιούτων γενῶν ἐπιφανεῖς ἄνδρες. Ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μῦθον ἁπλοῦν εἶναι μᾶλλον ἢ διπλοῦν, ὥσπερ τινές φασι, καὶ μεταβάλλειν οὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν, μὴ διὰ μοχθηρίαν, ἀλλὰ δι' ἁμαρτίαν μεγάλην, ἢ οἵου εἴρηται, ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ χείρονος. Σημεῖον δὲ καὶ τὸ γιγνόμενον. [4] Περὶ τοῦ μὲν γὰρ οἱ ποιηταὶ τοὺς τυχόντας [5] μύθους ἀπηρίθμουν· νῦν δέ, περὶ ὀλίγας οἰκίας [6] αἱ κάλλισται τραγῳδίαι συντίθενται· οἷον περὶ Ἀλκμαίωνα, καὶ Οἰδίπουν, καὶ Ὀρέστην, καὶ Μελέαγρον, καὶ Θυέστην, καὶ Τήλεφον, καὶ ὅσοις ἄλλοις συμβέβηκεν ἢ παθεῖν δεινά, ἢ ποιῆσαι. Ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν τέχνην καλλίστη τραγῳδία, ἐκ ταύτης τῆς συστάσεώς ἐστι. Διὸ καὶ οἱ Εὐριπίδῃ ἐγκαλοῦντες τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνουσιν, [7] ὅτι τοῦτο δρᾷ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, καὶ πολλαὶ

[4] Περὶ τοῦ μὲν γάρ.] Hac parte diſcedunt calamo ſcripti libri, quos vidi, ab excuſis puſilla in re, & quæ ſenſum pene non variat, cum enim impreſſi habeant περὶ τοῦ illi habent πρῶτον: ait Vict. *Sylburgius.*

[5] Μύθους ἀπηρίθμουν.] Scribendum exiſtimo, quamvis inſolentiore voce, ἀπῤῥύθμουν. Ut ſit ἀπῤῥυθμεῖν, ſicut alibi μεταῤῥυθμεῖν, & ſimilia, ἀντὶ τοῦ μεταῤῥυθμίζειν. *Heinſius.*

[6] Αἱ κάλλισται τραγῳδίαι.] Victorii Edit. ante αἱ κάλλισται inſerit καὶ: ſed in verſione omittit eam particulam. *Sylburgius.*

[7] Ὅτι τοῦτο δρᾷ.] Cam. *Edit.* ὅθεν pro ὅτι: parum convenienter. *Sylburgius.*

αὐτοῦ

αὐτοῦ εἰς δυςυχίαν τελευτῶσι. Τοῦτο γάρ ἐστιν, ὥσπερ εἴρηται, ὀρθόν. Σημεῖον δὲ μέγιστον· ἐπὶ γὰρ τῶν σκηνῶν καὶ τῶν ἀγώνων τραγικώταται αἱ τοιαῦται φαίνονται, ἂν κατορθῶσι. Καὶ ὁ Εὐριπίδης, εἰ καὶ τὰ ἄλλα μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ἀλλὰ τραγικώτατός γε τῶν ποιητῶν φαίνεται. [8] Δευτέρα δὲ, ἡ πρώτη λεγομένη ὑπό τινων ἐστὶ σύστασις, ἡ διπλῆν τε τὴν σύστασιν ἔχουσα, καθάπερ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ τελευτῶσα ἐξ ἐναντίας τοῖς βελτίοσι καὶ χείροσι. Δοκεῖ δὲ εἶναι πρώτη διὰ τὴν τῶν θεάτρων ἀσθένειαν. Ἀκολουθοῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ' εὐχὴν ποιοῦντες τοῖς θεαταῖς. Ἔστι δὲ οὐχ αὕτη ἀπὸ τραγῳδίας ἡδονὴ, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία. [9] Ἐκεῖ γὰρ ἂν οἱ ἔχθιστοι

[8] Δευτέρα δὲ, ἡ πρώτη.] Basil. & Cam. *Editiones* omittunt articulum ἡ ante πρώτη: minus belle. Quare Victorium sequi libuit. Idem adnotat, in quibusdam editionibus perperam fuisse δὴ pro δ' ἡ: emendationisque suæ auctores citat libros calamo exaratos. *Sylburgius.*

[9] Ἐκεῖ γὰρ ἂν οἱ ἔχθιστοι.] Ne hic quidem nasum suum doctissimi consuluerunt viri. Nam cum postremo de Fabula, cujus duplex est Constitutio, agit, quo hæc referes? Talem esse certum est Sophoclis Electram. E personis enim ἀνομοίοις κατ' ἦθος constat, & diversum illis tribuit exitum. Electra est τῶν βελτιόνων: ergo primo est infelix, mox felix. Clytemnestra & Ægisthus τῶν φαύλων: ergo primo felices, mox sunt infelices. Nam quæ Petrus Victorius de duplici constitutione prolixe notat, non sunt nauci. Quærit Philosophus, utra sit præstantior, talisne, an quæ simplicem Constitutionem habet, & è felicitate in infelicitatem terminatur. Dupliciter respondet. Posteriorem per se esse præstantiorem: alteram, populi respectu, qui placido exitu magis delectatur. Sed an hoc requiritur, ut duo in ea repræsententur inimici? Minime. An ut iterum concilientur? minime gentium. Perfectum διπλῆς συστάσεως exemplum est in Odyssea, ipso divino magistro teste. An a-

ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ· οἷον, Ὀρέστης καὶ Αἴγισθος, φίλοι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ ἀποθνήσκει οὐδεὶς ὑπ᾽ οὐδενός.

liqnid ibi tale? Nihil. An in Sophoclis Electra? Non. Nec enim Ulysses cum procis, neque Orestes cum Ægistho conciliatur. Vides ne colorem quidem esse, quo conjungi cum superioribus hæc possint. Quid ergo? Noli dubitare, mutilum esse locum & defectum. Deest tale aliquid, καὶ ἐὰν συμβῇ αὐτοὺς συναπαλλαγῆναι. Hoc modo: ἀκολουθοῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ᾽ εὐχὴν ποιοῦντες τοῖς θεαταῖς· καὶ ἐὰν συμβῇ αὐτοὺς συναπαλλαγῆναι. Ἔστι δὲ οὐχ᾽ αὕτη ἀπὸ τραγῳδίας ἡδονὴ, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία· ἐκεῖ γὰρ ἂν οἱ ἔχθιστοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ, οἷον Ὀρέστης καὶ Αἴγισθος, φίλοι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται καὶ ἀποθνήσκει οὐδεὶς ὑπ᾽ οὐδενός. Qui duplicem faciunt Constitutionem, aliquid populo tribuunt, &, ut ipse magister loquitur, κατ᾽ εὐχὴν ποιοῦσι τοῖς θεαταῖς. Quia aliter exitus est placidior & felix. Ut Ulyssis, ut Electræ. Qui vero duos inter sese contendentes inducunt, qui mox conciliantur, & placide sine noxa aut cæde discedunt, multo magis. Sicut in Ajace Sophoclis, Teucer & Menelaus ac Agammemnon, qui mox interventu Ulyssis conciliantur. Quanquam veniam in isto dramate scriptor maximus meretur, quia extra τὴν σύστασιν, sive ipsam fit Constitutionem Fabulæ, quæ nihil est aliud, quam insania Ajacis & mors. Reliqua extendendi Dramatis causa à poëta sunt addita, ne in commissione aut deficeret, aut alias non æquaret Tragœdias. Hoc ergo populo placet, verum perperam. Non enim Tragœdiæ propria voluptas talis, sed Comœdiæ: cujus propria est voluptas illa, inquit magnus doctor. *Heinsius.*

ΚΕΦ. ιδ΄.

Τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν πῶς παρασκευάζεται.

Ἔστι μὲν οὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως γίνεσθαι. [1] Ἔστι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐστὶ πρότερον καὶ ποιητοῦ ἀμείνονος. Δεῖ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὁρᾷν οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον, ὥστε τὸν ἀκούοντα τὰ πράγματα γινόμενα, καὶ φρίττειν καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῶν συμβαινόντων· ἅπερ ἂν πάθοι τις ἀκούων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. Τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως, τοῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον, καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐστιν. Οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως, ἀλλὰ [2] τὸ τερατῶδες μόνον παρασκευάζοντες, οὐδὲν τραγῳδίᾳ κοινωνοῦσιν. Οὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζητεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγῳδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν. Ἐπεὶ δὲ [3] τὴν ἀπὸ ἐλέους καὶ φόβου διὰ μιμήσεως

[1] Ἔστι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς.] Præclare præcipit Philosophus, ita absque ullo histrionis artificio aut ope constituendam esse Fabulam, ut qui audiat solummodo, aut legat, miseratione perfundatur & horrore. Quod & factum in Oedipode Tyranno Sophoclis ostendit. *Heinsius.* *

[2] Τὸ τερατῶδες.] Hæc in Æschylum dicta: qui cum Eumenidas docuit, Furias in scenam tanto numero, adeo horribili ornatu induxit, ut populum universum terror invaderet, pueri à pavore exanimarentur, gravidæ mulieres abortum facerent; habes in laudatis Pollucis (*Vid. Petiti notam pag.* 13.) verbis, & testatur Auctor vitæ Æschyli: τινὲς δέ φασιν, ἐν τῇ ἐπιδείξει τῶν Εὐμενίδων σποράδην εἰσαγόντα τὸν χορὸν, τοσοῦτον ἐκπλῆξαι τὸν δῆμον, ὥστε τὰ μὲν νήπια ἐκψύξαι, τὰ δὲ ἔμβρυα ἐξαμβλωθῆναι. *Petiti.*

[3] Τὴν ἀπὸ ἐλέους.] Victor. pro ἐλέους, habet ἐλέου: more

δεῖ ἡδονὴν παρασκευάζειν τὸν ποιητὴν, φανερὸν ὡς τοῦτο ἐν τοῖς πράγμασιν ἐμποιητέον. Ποῖα οὖν δεινὰ, ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῶν συμπιπτόντων, λάβωμεν. Ἀνάγκη δὴ, ἢ φίλων εἶναι πρὸς ἀλλήλους τὰς τοιαύτας πράξεις, ἢ ἐχθρῶν, ἢ μηδετέρων. Ἂν μὲν οὖν ἐχθρὸς ἐχθρὸν ἀποκτείνῃ, οὐδὲν ἐλεεινὸν οὔτε ποιῶν, οὔτε μέλλων δείκνυσι, πλὴν κατ' αὐτὸ τὸ πάθος, οὐδ' ἂν μηδ' ἑτέρως ἔχοντες. Ὅταν δὲ ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγένηται τὰ πάθη· οἷον εἰ ἀδελφὸς ἀδελφὸν, ἢ υἱὸς πατέρα, ἢ μήτηρ υἱὸν, ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνῃ, [4] ἢ μέλλῃ, ἢ τοιοῦτόν τι ἄλλο δρᾷ, ταῦτα ζητητέον. Τοὺς μὲν οὖν παρειλημμένους μύθους λύειν οὐκ ἔστι. Λέγω δὲ οἷον τὴν Κλυταιμνήστραν ἀποθανοῦσαν ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου, καὶ τὴν [5] Ἐριφύλην ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος. Αὐτὸν δὲ εὑρίσκειν δεῖ, καὶ τοῖς παραδεδομένοις χρῆσθαι καλῶς. Τὸ δὲ καλῶς τί λέγομεν, εἴπωμεν σαφέστερον. Ἔστι μὲν γὰρ οὕτω γίνεσθαι τὴν πρᾶξιν, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἐποίουν, εἰδότας καὶ γινώσκοντας· καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἀποκτείνουσαν τοὺς παῖδας τὴν Μήδειαν. Ἔστι δὲ πρᾶξαι μὲν, ἀγνοοῦντας δὲ πρᾶξαι τὸ δεινὸν, εἶθ' ὕστερον ἀναγνωρίσαι τὴν φιλίαν, ὥσπερ

parisyllaborum, ut supra, *cap.* 11. ἢ ἔλεον ἕξει, ἢ φόβον. *Sylburgius.*

[4] Ἢ μέλλῃ, ἢ τοιοῦτον] In textu Heinsiano; ut & in Edit. Parisiana: anno 1629, quæ Heinsium in omnibus secuta est: ita legitur, ἢ μέλλῃ τοιοῦτόν τι ἄλλο δρᾷν. Sed in versione nostram *Heinsius* agnoscit lectionem: *vel interfecturus videatur, aut tale aliquid agat.*

[5] Ἐριφύλην.] Notissima fabula. Hom. vocat Odyss. λ. στυγερὴν τ' Ἐριφύλην. *Virgilius Æneid.* 6. v. 445. Mœstamque Eriphylem, Crudelis nati monstrantem vulnera cernit.

ὁ Σο-

ὁ Σοφοκλέους Οἰδίπους. Τοῦτο μὲν οὖν ἔξω τοῦ δράματος. Ἐν δ' αὐτῇ τῇ τραγῳδίᾳ· οἷον ὁ [6] Ἀλκμαίων ὁ Ἀστυδάμαντος, ἢ ὁ Τηλέγονος ὁ ἐν τῷ τραυματίᾳ Ὀδυσσεῖ. Ἔτι δὲ [7] τρίτον παρὰ ταῦτα, τὸ μέλλοντα ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέστων δι' ἄγνοιαν, ἀναγνωρίσαι πρὶν ποιῆσαι. Καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄλλως. Ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη, ἢ μή· καὶ εἰδότας, ἢ μὴ εἰδότας. Τούτων δὲ τὸ μὲν γινώσκοντα μελλῆσαι, καὶ μὴ πρᾶξαι, χείριστον. Τό, τε γὰρ μιαρὸν ἔχει, καὶ οὐ τραγικόν· ἀπαθὲς γάρ. Διόπερ οὐδεὶς ποιεῖ ὁμοίως, εἰ μὴ ὀλιγάκις· οἷον, ἐν Ἀντιγόνῃ τὸν Κρέοντα ὁ Αἵμων. Τὸ γὰρ πρᾶξαι δεύτερον. Βέλτιον δὲ τὸ ἀγνοοῦντα μὲν πρᾶξαι, πράξαντα δὲ ἀναγνωρίσαι. Τό, τε γὰρ μιαρὸν οὐ πρόσεστι, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκπληκτικόν. Κράτιστον δὲ τὸ τελευταῖον. Λέγω δὲ οἷον ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν υἱὸν ἀποκτείνειν, ἀποκτείνει δὲ οὔ, ἀλλ' ἀνεγνώρισε· καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφόν· καὶ ἐν τῇ Ἕλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων, ἀνεγνώρισεν. [8] Διὰ τοῦτο, ὅπερ πάλαι εἴρηται, οὐ περὶ πολλὰ γένη αἱ τραγῳδίαι εἰσί. Ζητοῦντες γὰρ οὐκ ἀπὸ τέχνης, ἀλλ' ἀπὸ τύχης, εὗρον τὸ τοιοῦτον παρασκευάζειν ἐν τοῖς μύθοις. Ἀναγκάζονται οὖν

[6] Ἀλκμαίων ὁ Ἀστυδάμαντος.] Basil. & Camot. *Editiones* habent ὁ Ἀλκμαίωνος Ἀστυδάμας. Sed veriorem esse Victorii lectionem declarat Suidas, cum duos Astydamantas tragicos memorat, patrem & filium, Atheniensem utrumque. *Sylburgius.*

[7] Τρίτον παρὰ ταῦτα.] Cam Ed. περὶ ταῦτα. Sed verior nostra lectio: unde & Victorius, *tertium præter hæc.* Sylburgius.

[8] Διὰ τοῦτο.] Victorius, διὰ γὰρ τοῦτο: *propter hoc enim.* Sylburgius.

ἐπὶ ταύτας τὰς οἰκίας ἀπαντᾶν, ὅσαις τὰ τοιαῦτα συμβέβηκε πάθη. Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν πραγμάτων συστάσεως, καὶ ⁹ ποίους καὶ τινὰς εἶναι δεῖ τοὺς μύθους, εἴρηται ἱκανῶς.

⁹ Ποίους καὶ τινας.] Victorius cum veteribus libris & Paccio legendum monet ποίους τινας, ſublatâ conjunctione καὶ: qui modus apud hunc auctorem frequens ſit. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. ιε.

Ὧν στοχάζεσθαι δεῖ περὶ τὰ ἤθη.

ΠΕρὶ δὲ τὰ ἤθη τέτταρά ἐστιν ὧν δεῖ στοχάζεσθαι· ἓν μὲν καὶ πρῶτον, ¹ ὅπως χρηστὰ ᾖ. Ἕξει δὲ ἦθος μὲν, ἐὰν ὥσπερ ἐλέχθη, ποιῇ φανερὰν ὁ λόγος, ἢ ἡ πρᾶξις προαίρεσίν τινα· φαῦλον μὲν, ἐὰν φαύλην·

¹ Ὅπως χρηστὰ ᾖ.] Nondum inter Criticos ſatis convenit de ſenſu hujus loci. *Poeticam* quandam virtutem, moreſque requiri *Boſſuius* cenſet à Philoſopho. Eoſque mores, & bonos, & χρηστοὺς haberi poſſe, qui ſimiles ſibi ſemper finguntur, aptéque iis, quibus affigimus perſonis, conveniunt in omni re, omnique tempore. Adeò ut, ſi quando dubiæ res inciderint, paulùmque perturbatæ, ex iis ſtatim, quæ de illo anteà dicta factáque fuerint, quid ſit quiſquam facturus, videamus. Et proinde, non *Æneæ* magis *pietate* inſigni, quam *Mezentio ſuperûm contemptori* convenire hanc morum bonitatem. Cui explicationi aſſentitur Dacierus, pluribuſque fidem adſtruit. Alii non ita. Sed potius, ubi per fabulam licuerit, nec quicquam aliud obſtiterit, habendam eſſe rationem, ut mores in carmine & boni, & ad regulam virtutis, exprimantur. Idque etiam, more Pictorum, qui lineamenta vera quidem oris exprimunt, ſed quicquid in vultu aut vitioſum ſit, aut deforme, id arte pigmentiſque, quoad poſſunt, celant.

χρηστὸν

χρηστὸν δὲ, ἐὰν χρηστὴν. Ἔστι δὲ ἐν ἑκάστῳ γένει. Καὶ γὰρ γυνή ἐστι χρηστὴ καὶ δοῦλος. Καίτοι γε ἴσως τούτων, τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ὅλως φαῦλόν ἐστι. Δεύτερον δὲ, [2] τὰ ἁρμόττοντα. Ἔστι γὰρ ἀνδρεῖον μὲν τὸ ἦθος, ἀλλ' οὐχ ἁρμόττον γυναικὶ, τὸ ἀνδρείαν ἢ δεινὴν εἶναι. Τρίτον δὲ, [3] τὸ ὅμοιον. Τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ χρηστὸν τὸ ἦθος καὶ ἁρμόττον ποιῆσαι, ὥσπερ εἴρηται. Τέταρτον δὲ, τὸ ὁμαλόν· Κἂν γὰρ [4] ἀνώμαλός τις ᾖ, ὁ τὴν μίμησιν παρέχων καὶ τοιοῦτον ἦθος ὑποτιθεὶς, ὅμως [5] ὁμαλῶς ἀνώμαλον δεῖ εἶναι. Ἔστι δὲ παράδειγμα πονηρίας μὲν ἤθους [6] μὴ ἀναγκαῖον· οἷον, ὁ Μενέλαος ἐν τῷ Ὀρέστῃ· τοῦ δὲ ἀπρεποῦς καὶ μὴ ἁρμόττοντος, ὅ, τε θρῆνος Ὀδυσσέως ἐν τῇ Σκύλλῃ, καὶ [7] ἡ τῆς Μεναλίππης ῥῆσις· τοῦ δὲ ἀνωμάλου, ἡ ἐν Αὐλίδι Ἰφιγένεια. Οὐδὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἱκετεύουσα τῇ ὑστέρᾳ. Χρὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων συστάσει, ἀεὶ ζητεῖν, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ἢ τὸ εἰκός. [8] Ὥστε τὸν τοιοῦτον τὰ τοι-

[2] Τὰ ἁρμόττοντα.] Horat. in Arte, Convenientia finge.

[3] Τὸ ὅμοιον.] Famam sequere.

[4] Ἀνώμαλός τις ᾖ.] Victorius non post ᾖ sed post παρέχων distinguit, & locum sic vertit, *quamvis enim inæquabilis* quidam fuerit qui præbet imitationẽ, talique *indole ac moribus fictus sit, tamen æquabiliter inæqualem oportet esse*. Sylburgius.

[5] Ὁμαλῶς ἀνώμαλον.] Sit *constans in levitate*. Qualem depinxit Tigellium Horatius in Satyris: --*Sardus habebat Ille Tigellius hoc.*

[6] Μὴ ἀναγκαῖον.] *Heinsius* in textu, ἀναγκαίου. Et sic vertit: *Est autem exemplum improbitatis non necessariæ in moribus.*

[7] Ἡ τῆς Μεναλίππης.] Μεναλίππης habet etiam Victorius tam in Commentariis quam in textu. Sed verior esse videtur Camotiana Scriptura, Μελανίππης. *Sylburgius.*

[8] Ὥστε τὸν τοιοῦτον.] Basil. & Cam. *Edit.* omittunt hanc

αὐτὰ

αὐτὰ λέγειν ἢ πράττειν ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκός· καὶ τοῦτο μετὰ τοῦτο γίνεσθαι, ἢ ἀναγκαῖον, ἢ εἰκός. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτοῦ δεῖ τοῦ μύθου συμβαίνειν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Μηδείᾳ [9] ἀπὸ μηχανῆς, καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι [10] τὰ περὶ τὸν ἀπόπλουν· ἀλλὰ μηχανῇ χρηστέον ἐπὶ τὰ ἔξω τοῦ δράματος, ἢ ὅσα πρὸ τοῦ γέγονεν, ἃ οὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἰδέναι, ἢ ὅσα ὕστερον, ἃ δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας. Ἅπαντα γὰρ ἀποδίδομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾷν. Ἄλογον δὲ μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς πράγμασιν. Εἰ δὲ μή, ἔξω τῆς τραγῳδίας· οἷον, [11] τὰ ἐν τῷ Οἰδίποδι τοῦ Σοφοκλέους. Ἐπεὶ δὲ μίμησις ἐστὶν ἡ τραγῳδία βελτιόνων, ἡμᾶς δεῖ

periodum, ὥστε τὸν τοιοῦτον τὰ τοιαῦτα λέγειν ἢ πράττειν ἢ ἀναγκαῖον, ἢ εἰκός. Victorius se illa è calamo exarato libro accepisse testatur, nullâ immutatione factâ, legi tamen eadem etiam in altero exemplari, quanquam parum variata; verum ita ut pusilla varietas nihil mutet sententiam. Ut de veritate hujus lectionis non videatur dubitandum. Librario erroris ansam præbuisse tres comprehensiones in eadem voce (εἰκὸς) desinentes. *Sylburgius.*

[9] Ἀπὸ μηχανῆς.] Horatius in arte,

Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus

Inciderit. ---

Olim in fabulis, ubi se ex rebus difficilibus extricari non poterant, ad numinis præsidium confugiebant, Deósque machinatos, hoc est, in machina constitutos, inducebant; qui Prologos narrarent, nodumque, siquis incidisset, solverent. Unde, *Deus ex improviso apparens*, θεὸς ἀπὸ μηχανῆς. Nannius.

[10] Τὰ περὶ τὸν ἀπόπλουν.] Basil. & Camot. sine articulo, τὰ περὶ ἀπόπλουν. Sed Victorius similem Dionysii Longini locum citat, in quo expressus est articulus, κατὰ τὸν ἀπόπλουν τῶν Ἑλλήνων. *Sylburgius.*

[11] Τὰ ἐν τῷ Οἰδίποδι.] Victorius singulari numero legendum ait, τὸ ἐν τῷ Οἰδίποδι: quod unum tantum absonum sit in ea fabula, non plura: eamque lectionem confirmari auctoritate scriptorum librorum. *Sylburgius.*

μιμεῖ-

μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς εἰκονογράφους. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδιδόντες τὴν οἰκείαν μορφὴν, ὁμοίους ποιοῦντες, καλλίους γράφουσιν. Οὕτω καὶ τὸν ποιητὴν μιμούμενον καὶ ὀργίλους καὶ [12] ῥαθύμους, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα ἔχοντας [13] ἐπὶ τῶν ἠθῶν, [14] ἐπιεικείας ποιεῖν παράδειγμα, ἢ σκληρότητος δεῖ· οἷον τὸν Ἀχιλλέα [15] Ἀγάθων, καὶ Ὅμηρος. Ταῦτα δὴ δεῖ διατηρεῖν, καὶ πρὸς τούτοις [16] τὰς παρὰ τὰς ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθούσας αἰσθήσεις τῇ ποιητικῇ. Καὶ γὰρ κατ' αὐτὰς ἔστιν ἁμαρτάνειν πολλάκις. Εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις λόγοις ἱκανῶς.

[12] Καὶ ῥαθύμους.] Non segnem, neque vecordem, ut cæteri ferè omnes interpretes, sed iracundum maximè, stomachosumque *Dacierus* ῥάθυμον explicat: testémque exhibet *Hesychium*. Ῥάθυμος, ὁ μὴ πονητικὸς, ἀλλὰ ἔκλυτος· ἄλλοι ἐπὶ τοῦ μεγάλως θυμοῦ κέχρηνται τῇ λέξει. Additque etiam *Dacierus* τὴν ἐπιείκειαν interdùm, ut hoc in loco, *probabilitatem* significare.

[13] Ἐπὶ τῶν ἠθῶν.] Victorius post τῶν ἠθῶν è libris calamo exaratis inserit τοιούτους ὄντας: eaque verba hic necessaria esse affirmat. Sensum esse, poetam, imitantem & iracundos & inertes, aliaque hujusmodi in moribus habentes, tales existentes probitatis efficere exemplar, aut duritiei. *Sylburgius.*

[14] Ἐπιεικείας ποιεῖν.] *Verba ferè eadem occurrunt in Plutarcho*, ubi agit de Menandri Gnomis, καὶ τὰ σκληρότατα τῶν ἠθῶν, inquit, μαλάττουσι καὶ κάμπτουσι πρὸς τὸ ἐπιεικέστατον. *Petitus.*

Ibid. Ἐπιεικείας ποιεῖν.] Ita sumo, quasi dictum esset, ἐπιεικείας μᾶλλον ποιεῖν παράδειγμα ἢ σκληρότητος δεῖ. Quod imprimis Atticâ venustate viri, etiam in dicendo divini, & castigatissimi sermonis, est dignissimum. *Heinsius.*

[15] Ἀγάθων.] Basil. & Cam. pro Ἀγάθων habent appellativum ἀγαθόν. Veram lectionem Victorius nobis restituit veteris exemplaris beneficio. Jam Agathonis tragici tum supra in Rhetoricis aliquoties Philosophus noster meminit, tum in hoc ipso libro. *Sylburgius.*

[16] Τὰς παρὰ τὰς.] Lege τὰς παρὰ τάς. Victorius ex libris scriptis. *Goulstonus.*

ΚΕΦ. ιϛ.

Ἀναγνωρίσεως εἴδη.

ΑΝαγνώρισις δὲ τί μέν ἐστιν, εἴρηται πρότερον. Εἴδη δὲ ἀναγνωρίσεως· πρώτη μὲν, ἡ ἀτεχνοτάτη, καὶ ᾗ πλεῖστοι χρῶνται δι' ἀπορίαν, [1] ἡ διὰ σημείων. Τούτων δὲ τὰ μὲν σύμφυτα· οἷον, Λόγχην ἣν φοροῦσι Γηγενεῖς· [2] ἢ Ἀστέρας, οἵους ἐν τῷ Θυέστῃ Καρκῖνος. Τὰ δὲ, ἐπίκτητα· καὶ τούτων, τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον οὐλαί· τὰ δὲ ἐκτὸς, τὰ περιδέραια· καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. Ἔστι δὲ καὶ τούτοις χρῆσθαι ἢ βέλτιον, ἢ χεῖρον· οἷον, Ὀδυσσεὺς [3] διὰ τῆς οὐλῆς, ἄλλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς τροφοῦ, καὶ ἄλλως ὑπὸ τῶν συβωτῶν. [4] Εἰσὶ γὰρ αἱ

[1] Ἡ διὰ σημείων.] Victorius cum articulo, διὰ τῶν σημείων: quod ex Cicerone interpretatur *per notas*. Sylburgius.

[2] Ἢ Ἀστέρας.] *Robortellus* legit ὀστᾶ: & eburneum illum Pelopis humerum intelligit, qui & postea in familia ista mansisse fertur.-- *Humeroque Pelops insignis eburno*. Dacierus.

[3] Διὰ τῆς οὐλῆς.] Locus *Homeri* de *Ulysse*, est Odyss. τ.

Ποτὶ δὲ σκότον ἐτράπετ' αἶψα·
Αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ὀΐσατο, μή ἑ λαβοῦσα
Οὐλὴν ἀμφράσσαιτο.

[4] Εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν πίστεως ἕνεκα.] Expressi Latine trajectionem Philosopho familiarem, & qua mirum in modum Ἀττικώτατος autor delectatur. Hoc enim vult, εἰσὶ γὰρ αἱ πίστεως ἕνεκα καὶ αἱ τοιαῦται πᾶσαι ἀτεχνότεραι. Ita singulari ratione, hoc ipso scripto, cum de mutatione Constitutionis in Tragœdia agit. Διὸ καὶ οἱ Εὐριπίδῃ ἐγκαλοῦντες, τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνουσιν, ὅτι τοῦτο δρᾷ ἐν ταῖς τραγῳδίαις. Voluit enim διὸ καὶ οἱ Εὐριπίδῃ ἐγκαλοῦντες, ὅτι τοῦτο δρᾷ ἐν ταῖς τραγῳδίαις, τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνουσι. Qualia nonnulla in Aristotelis scriptis ad Theophrasti characteres notavit mag-

μα

μὲ πίστεως ἕνεκα ἀτεχνότεραι, καὶ αἱ τοιαῦται πᾶσαι· αἱ δὲ ἐκ περιπετείας, ὥσπερ ἡ [5] ἐν τοῖς Νίπτροις, βελτίους. Δεύτεραι δὲ, αἱ πεποιημέναι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, διὸ οὐκ ἄτεχνοι· οἷον, Ὀρέστης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἀνεγνώρισε τὴν ἀδελφὴν, ἀναγνωρισθεὶς ὑπ' ἐκείνης. Ἐκείνη μὲν γὰρ διὰ τῆς ἐπιστολῆς, ἐκεῖνος δὲ [6] διὰ σημείων. Ταῦτα οὖν αὐτὸς λέγει ἃ βούλεται ὁ ποιητὴς, ἀλλ' οὐχ ὁ μῦθος· δι' ὃ ἐγγὺς τῆς εἰρημένης ἁμαρτίας ἐστίν. Ἐξῆν γὰρ ἂν ἔνια καὶ ἐνεγκεῖν· καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ [7] ἡ τῆς κερκίδος φωνή. Τρίτη δὲ, ἡ διὰ

nus Casaubonus. Quæ sint autem αἱ πίστεως ἕνεκα ἀναγνωρίσεις, commentatores docent. *Heinsius*.

[5] Ἐν τοῖς νίπτροις.] *Intelligit Odyss. τ. sive locum supra citatum.* Olim cum *Hesiodi*, tum *Homeri* poemata in partes discerpta, in unum corpus, prout nunc sunt, postea digesta: *Homerus* quidem, vel *Pisistrati* industriâ, vel jussu. Ita tamen, ut partes nonnullæ antiquis nominibus etiamnum gaudeant. Sic pars Iliados β, vocatur *Bœotia*, vel *Catalogus*. Ι, λιταὶ, *preces*, Κ, νυκτηγερσία, & Δολώνεια, Π, Πατρόκλεια. Σ, ἀσπίς. Sic in Odyss. λ, νεκυία, seu νεκυομαντεία. Secundum numerum autem & ordinem Alphabeti Græci ab *Aristarcho Grammatico* primum divisos *Homeri* libros refert *Plutarchus*. *Langbænius*.

[6] Διὰ σημείων.] Pro διὰ σημείων Bas. in margine habet διὰ λόγχης. Victorius adnotat, priorem illam lectionem, διὰ σημείων, extare quidem in antiquo libro: sed se illi non confidere. Ideoque omissâ utrâque illâ lectione, relinquit spatium vacuum. *Sylburgius*.

[7] Ἡ τῆς κερκίδος.] *Basil.* Κερκίδος scribit Κ majusculo. Sed rectius cum Victorio appellative capiemus pro radio. In Tereo (inquit *Jos. Scaliger*, *Conject. in Varr.*) non dubium est quin ageretur μεταμόρφωσις *Procnes* in *Hirundinem* quare ad imitandam vocem hirundinis, dum ea *metamorphosis* ageretur, adhibuerunt κερκίδα. *radium textorium*: quæ ob id dicta est παρὰ τὸ κρέκειν, Idcirco in Epigrammatis Græcis scribitur, Κερκίδας ὀρθρολάλοισι χελιδόσιν εἰκελοφώνους. Apparet ἀ-

μνήμονος

μνήμης, τὸ αἰσθέσθαι τι ἰδόντα, [8] ὥσπερ οἱ ἐν Κυπρίοις [9] τοῖς Δικαιογένους· ἰδὼν γὰρ τὴν γραφὴν, ἔκλαυσε. Καὶ [10] ἡ ἐν Ἀλκινόου ἀπολόγῳ· [11] ἀκούων γὰρ τοῦ κιθαριστοῦ, καὶ μνησθεὶς, ἐδάκρυσεν· ὅθεν [12] ἀνεγνωρίσθη. Τετάρτη δὲ, ἡ ἐκ συλλογισμοῦ· οἷον [13] ἐν Χοηφόροις, ὅ-

tate Sophoclis hydraulica organa non fuiſſe. Nam poſtea uſi ſunt antiqui hydraulicis ad imitandam minuritionem avicularum, quæ Vitruvius vocat *Engibata* & *Merulas*; ſi lectio mendo non caret. Hæc ibi *Scaliger*; ubi citat etiam verſum quendam ex Attii *Tereo*, in quo Latinus ille tragicus *conſpiritum* vocat Græcorum συναυλίαν. *Sylburgius*.

[8] Ὥσπερ οἱ ἐν Κυπρίοις.] Victorius, ὥσπερ ἡ ἐν Κυπρίοις, *quemadmodum quæ in Cypriis*; Subaudito ἀναγνώρισις: convenientius. Idem adnotat ſe pro τὸ αἰσθέσθαι in ſcripto quodam exemplari inveniſſe τῷ αἰσθέσθαι, dandi caſu. Valere autem hic αἰσθέσθαι, *attendere, animadvertere*. Sylburgius.

Ibid. Ὥσπερ οἱ ἐν Κυπρίοις.] Scribe, ὥσπερ ἡ ἐν Κυπρίοις Δικαιογένους. Quod ipſum etiam in noſtra interpretatione expreſſimus. *Sicut illa in Cypris Dicæogenis*. Heinſius.

[9] Τοῖς Δικαιογένους.] Baſil. in mag. pro τοῖς Δικαιογένους ponit τῷ Δικαιογένους: Subaudito forſan ſingulari μύθῳ: ea ſtructura quâ *Terentius* dixit in *Eunuchum ſuam*. Sylburgius.

[10] Ἡ ἐν Ἀλκινόου.] Victorius Ἀλκίνου, pro incontracto Ἀλκινόου. concinnius. *Sylburgius*.

Ibid. Ἡ ἐν Ἀλκινόου.] In textu *Heinſiano*, ἡ ἐν Ἀλκινόου ἀπὸ λόγου. Vertit. *Et in Alcinoi domo, è ſermone*.

[11] Ἀκούων γὰρ τοῦ κιθαριστοῦ.] In *Alcinoi* aula *Demodocus*, Trojæ expugnationem, & non pauca de *Ulyſſe*, quem non noverat, præſente illo canit. Quæ res omnia, quæ olim erant acta, in memoriam *Ulyſſi* revocat, miróſque in illius animo affectus ciet. Unde & agnoſcitur. *Heinſius*. * Vid. Odyſſ. θ. ver. 83.

Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσι
Κὰκ κεφαλῆς εἴρυσσε.

[12] Ἀνεγνωρίσθη.] Camot. Edit. plurali numero ἀνεγνωρίσθησαν. Cujus lectionis meminit etiam Victorius, & ad ſuperiorem quoque agnitionem referri poſſe ait. Ipſe tamen priorem in vetere exemplari inventam, ſequi maluit. *Sylburgius*.

[13] Ἐν Χλοηφόροις.] Victorii Edit. pro Χλοηφόροις

τῇ

τι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ οὐθεὶς, ἀλλ' ἢ Ὀρέστης. Οὗτος ἄρα ἐλήλυθεν. Καὶ ἡ Πολυΐδου τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς [14] Ἰφιγενείας ἦν· εἰκὸς γὰρ τὸν Ὀρέστην συλλογίσασθαι, ὅτι ἥτ' ἀδελφὴ ἐτύθη, καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. Καὶ ἡ ἐν τῷ τοῦ Θεοδέκτου Τυδεῖ, ὅτι ἐλθὼν [15] ὡς εὑρήσων υἱὸν, αὐτὸς ἀπόλλυται· καὶ ἡ [16] ἐν τῶν Φοινίσιν. Ἰδοῦσαι γὰρ τὸν τόπον, συνελογίσαντο τὴν εἱμαρμένην, ὅτι ἐν τούτῳ εἵμαρτο ἀποθανεῖν αὐταῖς. Καὶ γὰρ ἐξετέθησαν ἐνταῦθα. Ἔστι δέ τις καὶ συνθετὸς ἐκ παραλογισμοῦ τοῦ θεάτρου· οἷον ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ τῷ ψευδαγγέλῳ. [17] Ὁ μὲν γὰρ τὸ τόξον ἔφη γνώσεσθαι, ὃ οὐχ ἑωράκει· ὁ δὲ, ὡς δι' ἐκείνου ἀναγνωριοῦντος, [18] διὰ τούτου ἐποίησε παραλογισμόν. Πασῶν δὲ βελτίστη ἀναγνώρισις, ἡ ἐξ

habet Χοοφόροις: sed rectius in versione & commentariis ejus legitur Χοηφόροις. Intelliguntur autem hic Æschyli Χοηφόροι: cujus fabulæ bona pars adhuc superest. *Sylburgius.*

[14] Ἰφιγενείας ἦν.] Victorius, omittit ἦν. itidemque Camot. *Sylburgius.*

[15] Ὡς εὑρήσων.] *Basil.* & Cam. ὡς εὑρήσων υἱὸν αὐτῆς, ἀπόλλυται: minus congruenter. *Sylburgius.*

[16] Ἐν ταῖς Φοινίσιν.] Vict. sine dipthongo habet Φινίσιν: & adnotat, in quibusdam calamo exaratis libris virili genere legi Φινίδαις. A *Phineo* autem rege, qui oculis privatus fuit, personas natas, videri huic fabulæ nomen dedisse. *Sylburgius.*

[17] Ὁ μὲν γάρ.] Pro ὁ μὲν & ὁ δὲ, adnotat Victorius, in omnibus quos viderit calamo exaratis libris, neutro genere legi τὸ μὲν, & τὸ δέ. Quæ si referantur ad τὸ τόξον, sequens ὃ οὐχ ἑωράκει alio sensu ab auctore prolatum esse, & significare illius vanitatem qui pollicitus erat se id facturum, quod præstare non poterat. Adhæc in quibusdam exemplaribus pro σύνθετος legi συνθετή. *Sylburgius.*

[18] Διὰ τούτου ἐποίησε.] Idem Victorius adnotat pro ἐποίησε in scriptis exemplaribus legi ποιῆσαι: Itidemque in Morell. Editione. *Sylburgius.*

αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γιγνομένης δι' εἰκότων· οἷον ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ. Εἰκὸς γὰρ βούλεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα. Αἱ γὰρ τοιαῦται μόναι [19] ἄνευ τῶν πεποιημένων σημείων καὶ περιδεραίων· δεύτεραι δὲ, αἱ ἐκ συλλογισμοῦ.

[19] Ἄνευ τῶν πεποιημένων.] Scribe, ἄνευ τῶν πεποιημένων σημείων, οἷον ὑφασμάτων καὶ περιδεραίων. Heinsius. Quod in versione expressit: *Tales enim solæ, sine signis à poëta effictis, procedunt, qualia vestes sunt & monilia.*

ΚΕΦ. ιζ.

Ὅτι δεῖ περὶ ὀμμάτων τίθεσθαι.

ΔΕΙ δὲ τοὺς μύθους συνιστάναι καὶ τῇ λέξει συναπεργάζεσθαι, ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον. Οὕτω γὰρ ἂν ἐναργέστατα ὁρῶν, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς γιγνόμενος τοῖς πραττομένοις, εὑρίσκοι τὸ πρέπον, καὶ ἥκιστα ἂν λανθάνοιτο τὰ ὑπεναντία. Σημεῖον δὲ τούτου [1] ὃ ἐπιτιμᾶ τῷ Καρκίνῳ. Ὁ γὰρ Ἀμφιάραος ἐξ ἱεροῦ ἀνῄει, ὃ [2] μὴ ὁρῶντα τὸν θεατὴν ἐλάνθανεν. Ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς ἐξέπεσε, [3] δυσχεραι-

[1] Ὃ ἐπιτιμᾶ.] *Madius* legendum putat, ὃ ἐπιτιμᾶται Καρκίνῳ, ut adnotat idem Victorius, qui addit, legi etiam posse ἐπετιμᾶτο: sicut infra non longe ab extremo hujus libri, ὅπερ καὶ Καλλιππίδῃ ἐπετιμᾶτο. Nisi aliquis putet valere hic ἐπιτιμᾶ τῷ Καρκίνῳ, *culpam & reprehensionem Carcino affert*: ut hoc nomine ipse vulgo insimuletur. *Sylburgius.*

[2] Μὴ ὁρῶντα.] Hoc est, περὶ ὀμμάτων μὴ τιθέμενον. *Rem ipsam suis non subjicientem oculis.* Emendat *Dacierus*, & legit, ὃ μὴ ὁρῶντα τὸν ποιητὴν ἐλάνθανε.

[3] Δυσχεραινόντων.] Victor. & Camot. δυσχερανάντων, pro præsenti δυσχεραινόντων. *Sylburgius.*

νόντων τοῦτο τῷ θεατῇ. Ὅσα δὲ δυνατὸν, καὶ τοῖς σχήμασι συναπεργαζόμενον [4] ποιεῖν. Πιθανώτατοι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως οἱ ἐν τοῖς πάθεσίν εἰσι· [5] δι' ὃ καὶ χειμαίνει ὁ χειμαζόμενος, καὶ χαλεπαίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα· δι' ὃ εὐφυοῦς ἡ ποιητική ἐστιν ἢ μανικοῦ. Τούτων γὰρ οἱ μὲν εὔπλαστοι, οἱ δὲ ἐξεταστικοί εἰσιν. [6] Τούς τε λόγους τοὺς πεποιημένους δεῖ καὶ αὐτὸν ποιοῦντα ἐκτίθεσθαι καθόλου, εἶθ' οὕτως ἐπεισοδιοῦν [7] καὶ παρενείρειν. Λέγω δὲ οὕτως ἂν θεωρεῖσθαι τὸ καθόλου· οἷον τῆς Ἰφιγενείας, τυθείσης, τινὸς κόρης, καὶ ἀφανισθείσης ἀδήλως τοῖς θύσασιν, ἱδρυνθείσης δὲ εἰς ἄλλην χώραν, ἐν ᾗ νόμος ἦν τοὺς ξένους θύειν τῇ θεῷ, ταύτην ἔσχε τὴν ἱερωσύνην. Χρόνῳ δ' ὕστερον τῷ ἀδελφῷ συνέβη ἐλθεῖν τῆς ἱερείας· διὰ τί; ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς διά τινα αἰτίαν, ἔξω τοῦ καθόλου, ἐλθεῖν ἐκεῖ, καὶ ἐφ' ὅτι δὲ ἔξω τοῦ μύθου. Ἐλθὼν δὲ καὶ ληφθεὶς, θύεσθαι μέλλων ἀνεγνώρισεν. Εἴθ' ὡς Εὐριπίδης, εἴθ' ὡς Πολυΐδης ἐποίησε, κατὰ τὸ εἰκὸς εἰπὼν, ὅτι οὐκ ἄρα μόνον τὴν ἀδελφὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τυθῆναι·

[4] Ποιεῖν.] Adnotat Victorius verbum ποιεῖν abesse à pluribus libris scriptis. Quod si retineatur, valere *pangere*, ac *versus condere*. Sylburgius.

[5] Δι' ὅ.] Idem Victorius omittit δι' ὅ: secutus auctoritatem plurium scriptorum librorum. *Sylburgius*.

[6] Τούς τε λόγους.] Idem Victorius, τούτους τε λόγους καὶ τοὺς πεποιημένους: è scripto quodam libro: atque addit in alio legi, τούτους τε τοὺς λόγους. Idem Vict. addit ibidem, pro ἐξεταστικοὶ in scripto quodam libro legi ἐκστατικοί: sed verbum id locum hic habere no videri. *Sylburgius*.

[7] Καὶ παρενείρειν] Idem Vict. pro παρενείρειν reponit παρατείνειν: ex auctoritate scriptorum exemplarium. Ac supra quoque similiter legi dicit παρὰ δύναμιν παρατείνοντες μῦθον. *Sylburgius*.

καὶ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία. Μετὰ δὲ ταῦτα [8] ἤδη ὑποθέντα τὰ ὀνόματα ἐπεισοδιοῦν. Ὅπως δὲ ἔσται οἰκεῖα τὰ ἐπεισόδια σκοπεῖν· οἷον, ἐν τῷ Ὀρέστῃ ἡ μανία δι' ἧς ἐλήφθη, καὶ ἡ σωτηρία διὰ τῆς καθάρσεως. Ἐν μὲν οὖν τοῖς δράμασι τὰ ἐπεισόδια σύντομα, ἡ δ' ἐποποιΐα τούτοις μηκύνεται. Τῆς γὰρ Ὀδυσσείας [9] μακρὸς ὁ λόγος ἐστὶν, ἀποδημοῦντός τινος ἔτη πολλὰ, καὶ παραφυλαττομένου ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ μόνου ὄντος. [10] Ἔτι δὲ τῶν οἴκοι οὕτως ἐχόντων, ὥστε τὰ χρήματα ὑπὸ μνηστήρων ἀναλίσκεσθαι, καὶ τὸν υἱὸν ἐπιβουλεύεσθαι, [11] αὐτὸς ἀφικνεῖται χειμασθεὶς, καὶ ἀναγνωρίσας τινὰς, [12] αὐτοῖς ἐπιθέμενος, αὐτὸς μὲν ἐσώθη· τοὺς δ' ἐχθροὺς διέφθειρε. Τὸ μὲν οὖν ἴδιον τοῦτο, τὰ δ' ἄλλα ἐπεισόδια.

[8] Ἤδη ὑποθέντα.] Scribe, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιθέντα ἤδη τὰ ὀνόματα. *Heinſius.*

[9] Μακρὸς ὁ λόγος.] Μακρὸς ne cum excuſis & ſcriptis libris ſit legendum, an μικρὸς, prolixe diſquirit Victorius. *Sylburgius.*

[10] Ἔτι δὲ τῶν.] Camot. Edit. pro ἔτι δὲ habet ἐπεὶ δέ. Quam ſcripturam Victorius mendoſam eſſe ſuſpicatur, ideóque legit ἔτι δέ. *Sylburgius.*

[11] Αὐτὸς ἀφικνεῖται.] Idem Victorius inter αὐτὸς & ἀφικνεῖται interſerit conjunctionem δὲ, ſecutus fidem conſenſúmque plurium ſcriptorum librorum. *Sylburgius.*

[12] Αὐτοῖς ἐπιθέμενος.] Pro αὐτοῖς poſuit ἄλλοις in textu *Heinſius*: vertit, *reliquos verò invadit.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιη.

Περὶ δέσεως καὶ λύσεως τῆς τραγῳδίας.

Ἔστι δὲ πάσης τραγῳδίας, τὸ μὲν Δέσις, τὸ δὲ Λύσις. Τὰ μὲν ἔξωθεν καὶ ἔνια τῶν ἔσωθεν πολλάκις ἡ δέσις· τὸ δὲ λοιπὸν, ἡ λύσις. Λέγω δὲ δέσιν μὲν εἶναι τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τούτου τοῦ μέρους ὃ ἔσχατόν ἐστιν, ἐξ οὗ μεταβαίνει [1] εἰς εὐτυχίαν· λύσιν δὲ, τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταβάσεως μέχρι τέλους· ὥσπερ ἐν τῷ Λυγκεῖ τοῦ Θεοδέκτου, δέσις μὲν, [2] τά τε πεπραγμένα, καὶ ἡ τοῦ παιδίου λῆψις· λύσις δὲ, ἡ ἀπὸ τῆς αἰτιάσεως τοῦ θανάτου μέχρι τοῦ τέλους. Τραγῳδίας δὲ εἴδη εἰσὶ τέσσαρα· τοσαῦτα γὰρ καὶ τὰ μέρη ἐλέχθη. Ἡ μὲν, πεπλεγμένη, ἧς τὸ ὅλον ἐστὶ περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις. Ἡ δὲ, παθητική· οἷον, οἵ τε Αἴαντες, καὶ οἱ Ἰξίονες. Ἡ δὲ, ἠθική· οἷον, αἱ Φθιώτιδες καὶ ὁ Πηλεύς. [3] Τὸ δὲ τέταρτον, οἷον,

[1] Εἰς εὐτυχίαν.] Lege, *εἰς ἀτυχίαν*. *Goulstonus.*

[2] Τά τε πεπραγμένα.] Victorius, τά τε προπεπραγμένα: *quæ ante gesta sunt.* Sylburgius.

[3] Τὸ δὲ τέταρτον.] Scripsi τὸ δὲ τέταρτον εἶδος, οἷον αἵ τε Φορκίδες, &c. Hæc enim quarta Tragœdiæ species, cum tota Constitutio & personæ, meræ sunt, fabulosæ, ut siquis Centauros in Scenam inducat, aut *Phorcydas*, & de talibus totum conficiat Drama. aut quæ apud inferos esse à poetis finguntur, repræsentet. *Heinsius.*

Ibid. Τὸ δὲ τέταρτον.] Bas. Editionis margo, τὸ δὲ τέταρτον, οἷον αἵ τε Φόρκιδες. Victorius brevius, τὸ τέταρτον, οἷον. Pro Φόρκιδες vero, quod in Victoriana quoque Editione legitur, analogia requirit Φορκίδες, ab isosyllabo Φόρκος: Φορκυάδες autem apud *Apollodorum* à perittosyllabo Φόρκυς. *Sylburgius.*

αἵ τε Φορκίδες καὶ Προμηθεύς, καὶ ὅσα [4] ἐν ᾅδῃ. Μάλιστα μὲν οὖν ἅπαντα δεῖ πειρᾶσθαι ἔχειν. Εἰ δὲ μή, τὰ μέγιστα καὶ πλεῖστα, ἄλλως τε καὶ ὡς νῦν συκοφαντοῦσι τοὺς ποιητάς. Γεγονότων γὰρ καθ' ἕκαστον μέρος ἀγαθῶν ποιητῶν, [5] ἑκάστου τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. Δίκαιον δὲ καὶ τραγῳδίαν ἄλλην καὶ τὴν αὐτὴν λέγειν οὐδὲν ἴσως τῷ μύθῳ. Τοῦτο δέ, ὧν ἡ αὐτὴ πλοκὴ καὶ λύσις. Πολλοὶ δὲ πλέξαντες εὖ, λύουσι κακῶς· δεῖ δὲ ἄμφω ἀεὶ [6] κροτεῖσθαι, καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποιϊκὸν σύστημα [7] τραγῳδίαν. Ἐποποιϊκὸν δὲ λέγω, τὸ πολύμυθον· οἷον εἴ τις τὸν τῆς Ἰλιάδος ὅλον ποιεῖ μῦθον. Ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τὸ μῆκος λαμβάνει τὰ μέρη τὸ πρέπον μέγεθος. Ἐν δὲ τοῖς δράμασι, πολὺ παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἀποβαίνει. Σημεῖον δέ, ὅσοι [8] πέρσιν Ἰλίου ὅλην

[4] Ἐν ᾅδῃ.] Basil. Edit. margo pro ᾅδῃ habet ἄλλῳ: parum apte. Victorius adnotat, codicem quendam habere ἐν ᾅδου: de qua scriptura pluribus differit. *Sylburgius.*

[5] Ἑκάστου τοῦ.] ἕκαστον accusandi casu, non generandi ἑκάστου legi debere, cognoscitur etiam testimonio omnium scriptorum librorum inquit Victorius. *Sylburgius.*

Ibid. Ἑκάστου τοῦ.] Scribe ἑκάστου τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. (*ita vertit: in quo singuli excellunt, unumquemque superare volunt*) quod & Victorio in mentem venit. *Heinsius.*

[6] Κροτεῖσθαι.] Post κροτεῖσθαι Victorius novam sectionem incipit, hoc modo, Χρὴ δέ, ὥσπερ εἴρηται πολλάκις, μεμνῆσθαι, καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποιϊκὸν σύστημα. *Oportet autem, quod dictum est sæpe, recordari, & non facere Epopœicam coagmentationem Tragœdiam.* Restituit autem ea verba è calamo exaratis libris: idemque à *Madio* quoque visum addit. *Sylburgius.*

[7] Τραγῳδίαν.] Edidi τραγῳδίας, cum pessime vulgo ederetur, τραγῳδίαν. *Heinsius.*

[8] Πέρσιν Ἰλίου.] Sunt plures libri calamo exarati, in quibus pro πέρσιν legitur πόρθησιν. Nec tamen puto commutandam cum hac esse re-

ἐποίησαν,

ἐποίησαν, καὶ μὴ κατὰ μέρος, ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην, [9] ἢ Μήδειαν, καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν, ἢ κακῶς ἀγωνίζονται· ἐπεὶ καὶ Ἀγάθων ἐξέπεσεν ἐν τούτῳ μόνῳ. Ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς πράγμασι, στοχάζονται [10] ὧν βούλονται θαυμαστῶς. Τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον. Ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν ὁ σοφὸς μὲν, μετὰ πονηρίας δὲ, ἐξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος· καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν, ἄδικος δὲ, ἡττηθῇ. Ἔστι δὲ τοῦτο εἰκὸς, ὥσπερ Ἀγάθων λέγει. Εἰκὸς γὰρ γίνεσθαι πολλὰ καὶ παρὰ τὸ εἰκός. Καὶ τὸν χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ μόριον εἶναι τοῦ ὅλου, καὶ συναγωνίζεσθαι μὴ ὥσπερ παρ' Εὐριπίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ παρὰ Σοφοκλεῖ. Τοῖς δὲ λοιποῖς [11] τὰ διδόμενα μᾶλλον τοῦ μύθου, ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐστί· δι' ὃ ἐμβόλιμα ᾄδουσι, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. Καὶ

ceptam lectionem. Nam multo infra, *ad finem* cap. 23. eodem nomine vocavit eandem fabulam: & πόρθησιν olim arbitror fuisse declarationem illius vocis, quæ postea in locum ejus repserit. *Victorius*. Eadem de re dictum apud *Pausaniam* "ἐν Ἰλίου πέρσιδι mendose pro "πορθήσει, vel potius πέρσει. "πέρσει autem recte legi posse "cognoscitur ex *Aristotelis* loco "de Poet. ubi fabulas e parva Iliade sumptas recenset. *Sylburgius*. *Consule Editionem Francof.* 1583. pag. 477. lin. 31.

9 Ἢ Μήδειαν.] Idem Victorius cum Madio & veteribus exemplaribus omittit commation istud, ἢ Μήδειαν. *Sylburgius*.

10 Ὧν βούλονται.] Idem Victorius singulari numero legit οὗ βούλεται. *Sylburgius*.

Ibid. Ὧν βούλονται.] Edidi, στοχάζεται ὧν βούλεται θαυμαστῶς, cum vulgo στοχάζονται & βούλονται legeretur, ut ad *Agathonem* hoc referatur. *Heinsius*.

11 Τὰ διδόμενα.] Post διδόμενα, interpone οὐδὲν μᾶλλον. *Madius* ex ingenio: Acutè & commodè. *Goulstonus*. *Heinsius* in textu post διδόμενα inserit οὐ.

τοι τί διαφέρει, ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν, [12] ἢ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττειν, ἢ ἐπεισόδιον ὅλον;

[12] Ἢ ῥῆσιν.] Basil. Edit. ῥῆσιν, ἢ ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττει: & in margine εἰ pro ἢ. Victorius quoque testatur particulam εἰ in pluribus scriptis exemplaribus inveniri, eamque hic necessariam videri; nec tamen illic suo loco positam esse. Sic enim habere illa exemplaria, ἢ εἰ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττει. Quare si cum verbo conjungatur hæc copula, utilem eam fore. *Sylburgius.*

Ibid. Ἢ ῥῆσιν.] Scribe, ἢ εἰ ῥῆσιν. Et mox, ἁρμόττει pro ἁρμόττειν. Victorii codices scripti. *Goulstonus,*

ΚΕΦ. ιθ.

Περὶ διανοίας καὶ μερῶν αὐτῆς.

ΠΕΡΙ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἤδη εἴρηται. Λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν διάνοιαν, ἐν τοῖς περὶ Ῥητορικῆς κείσθω. Τοῦτο γὰρ ἴδιον μᾶλλον ἐκείνης τῆς μεθόδου. [1] Ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. Μέρη δὲ τούτων, τό, τε ἀποδεικνῦναι, καὶ τὸ λύειν, καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν· οἷον, ἔλεον, ἢ φόβον, ἢ ὀργὴν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἔτι μέγεθος, καὶ σμικρότητα. Δῆλον δὲ, ὅτι καὶ ἐν [2] τοῖς πράγμασιν ἀπὸ τῶν [3] αὐτῶν εἰδῶν δεῖ χρῆσθαι, ὅταν ἢ ἐλεεινὰ, ἢ δεινὰ,

[1] Ἔστι δὲ κατά.] Scribe, ἔστι δὲ τὰ κατὰ τὴν διάνοιαν, &c. *Heinsius.*

[2] Τοῖς πράγμασιν.] Malui, ἐν τοῖς δράμασιν. Et deinde scribe, ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἰδῶν δεῖ χρῆσθαι. *Heinsius.*

[3] Αὐτῶν εἰδῶν.] Affirmant quidam in libris calamo exaratis legi ἰδεῶν pro illo quod in excusis est, εἰδῶν. Quam scripturam ipse quoque in tribus exemplaribus inveni; nec tamen receptam lectionem

ἢ μι-

ἢ μεγάλα, ἢ εἰκότα [4] δέῃ παρασκευάζειν. Πλὴν τοσοῦτον διαφέρει, ὅτι τὰ μὲν δεῖ φαίνεσθαι ἄνευ διδασκαλίας, τὰ δὲ ἐν τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ λέγοντος παρασκευάζεσθαι, καὶ παρὰ τὸν λόγον γίγνεσθαι. Τί γὰρ ἂν εἴη τοῦ λέγοντος ἔργον, εἰ [5] φαίνοιτο ἡδέα καὶ μὴ διὰ τὸν λόγον; τῶν δὲ περὶ τὴν λέξιν ἓν μὲν ἐστὶν εἶδος θεωρίας τὰ σχήματα τῆς λέξεως, ἅ ἐστιν εἰδέναι [6] τῆς ὑποκριτικῆς καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχοντος ἀρχιτεκτονικήν· οἷον τί ἐντολή, καὶ τί εὐχή, καὶ διήγησις, καὶ ἀπειλή, καὶ ἐρώτησις, καὶ ἀπόκρισις, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. Παρὰ γὰρ τὴν τούτων γνῶσιν, ἢ ἄγνοιαν, οὐδὲν εἰς τὴν ποιητικὴν ἐπιτίμημα φέρεται, ὅτι καὶ ἄξιον σπουδῆς. Τί γὰρ ἂν

hinc ejiciendam puto. Auctor certe ipse in primo de arte dicendi, quo loco declarat quid intelligat hâc voce, εἴδη appellat non ἰδέας: neque etiam si ἰδέαι hic legeretur, idem valeret hoc nomen quod apud Hermogenem. Longe enim aliæ illæ ab his ἰδέαι sunt: Victorius. *Sylburgius.*

[4] Δέῃ.] Quidam libri calamo exarati pro δέῃ habent γ' ἤ. Nec tamen censeo à communi lectione discedendum: Victorius. *Sylburgius.*

[5] Φαίνοιτο ἡδέα.] Scripsi ἢ ἰδέα. Quod & doctiss. Madius jam ante vidit. Frustra enim esset orator, nisi in hoc omne studium ponere illi liceret, ut orationis, quam exprimit, emineret forma. *Heinsius.*

[6] Τῆς ὑποκριτικῆς.] *Quintilianus* lib. 1. cap. 11. "*Debet etiam docere Comœdus quomodo narrandum, quâ sit auctoritate suadendum: quâ concitatione consurgat ira qui flexus deceat miserationem,* &c. *Et ne illos quidem reprehendendos putem, qui paulum etiam palæstricis vacaverint: id nomen est iis, à quibus gestus motusque formantur, ut recta sint brachia, ne indoctæ rusticæve manus, ne status indecorus, ne qua in proferendis pedibus inscitia, ne caput oculique ab alia corporis inclinatione dissideant.* Notes etiam hunc locum *Aristot.* καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχοντος ἀρχιτεκτονικήν, *Quintilianum* explicare per *Palæstricos*, sive *Palæstritas*, Masters of Exercise. *Dacierus.*

τις ὑπολάβοι ἡμαρτῆσθαι ἃ Πρωταγόρας ἐπιτιμᾷ; ὅτι εὔχεσθαι οἰόμενος, ἐπιτάττει εἰπών·

Μῆνιν ἄειδε θεά.

Τὸ γὰρ κελεῦσαι (φησι) ποιεῖν τι ἢ μὴ, ἐπίταξίς ἐστι. Διὸ παρείσθω ὡς ἄλλης καὶ οὐ τῆς ποιητικῆς ὂν θεώρημα.

ΚΕΦ. κ.

Περὶ λέξεως καὶ τῶν αὐτῆς μερῶν.

ΤΗΣ δὲ λέξεως ἁπάσης τάδ' ἐστὶ τὰ μέρη· στοιχεῖον, συλλαβὴ, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λόγος. Στοιχεῖον μὲν οὖν ἐστι φωνὴ ἀδιαίρετος· οὐ πᾶσα δὲ, ἀλλ' ἐξ ἧς πέφυκε συνετὴ γίνεσθαι φωνή. Καὶ γὰρ τῶν θηρίων εἰσὶν ἀδιαίρετοι φωναὶ, ὧν οὐδεμίαν λέγω στοιχεῖον. Ταύτης δὲ μέρη, τό, τε φωνῆεν, καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ ἄφωνον. Ἔστι δὲ φωνῆεν μὲν, ἄνευ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν· οἷον, τὸ α καὶ ω. Ἡμίφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουστήν· οἷον, τὸ σ, καὶ τὸ ρ. Ἄφωνον δὲ, τὸ μετὰ προσβολῆς καθ' αὑτὸ μὲν οὐδεμίαν ἔχον φωνὴν, μετὰ δὲ τῶν ἐχόντων τινὰ φωνὴν γινόμενον ἀκουστόν· οἷον, τὸ γ, καὶ τὸ δ. Ταῦτα δὲ διαφέρει σχήμασί τε τοῦ στόματος, [1] καὶ τόποις, καὶ δασύτητι, καὶ ψιλότητι, καὶ μήκει, καὶ βραχύτητι· [2] ἔτι δὲ καὶ ὀξύτητι, καὶ

[1] Καὶ τόποις.] Scribe, καὶ τύποις. Quod in *nostro textu*, secutus fui. *Heinsius*.

[2] Ἔτι δὲ καὶ.] Baſ. & Cam. ἔτι δὲ ὀξύτητι, sine καί. *Sylburgius*.

βαρύ

βαρύτητι, καὶ τῷ μέσῳ· περὶ ὧν καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς μετρικοῖς προσήκει θεωρεῖν. Συλλαβὴ δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, συνθετὴ ἐξ ἀφώνου καὶ φωνὴν ἔχοντος. Καὶ γὰρ τὸ γ ρ [3] ἄνευ τοῦ α συλλαβή, καὶ μετὰ τοῦ α· οἷον, τὸ γρα. Ἀλλὰ καὶ τούτων θεωρῆσαι τὰς διαφορὰς τῆς μετρικῆς ἐστι. Σύνδεσμος δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, [4] ἣ οὔτε κωλύει, οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικὴν, ἐκ πλειόνων φωνῶν πεφυκυῖαν συντίθεσθαι, [5] καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου, [6] ἣν μὴ ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ λόγου τιθέναι καθ' αὐτόν· οἷον, μέν, ἤτοι, δή. Ἢ φωνὴ ἄσημος ἐκ πλειόνων μὲν φωνῶν μιᾶς, [7] ση-

[3] Ἄνευ τοῦ α.] Quod *Robortellus* narrat, se in calamo exarato libro aliter scriptum hunc locum offendisse, legique in eo, ἄνευ τοῦ α οὐκ ἔστι συλλαβή, ἀλλὰ μετὰ τοῦ α, οἷον τὸ γρα, de illius fide non dubito. Cum tamen vestigium nullum ejus lectionis invenerim in meis exemplaribus, receptam scripturam sequor. Si certe illo pacto legeretur, negare non possem quin omnia hic apertiora planioraque futura fuerint: Victor. *Sylburgius.*

[4] Ἢ οὔτε κωλύει.] Edidi è Mss. ἣ οὔτε κωλύει, cum vulgo κωλύει legeretur. *Heinsius.*

[5] Καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων.] Edidi, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου, ἣν μὴ ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ λόγου, τίθεται καθ' αὐτό· è libris Mss. *Robortelli* fidem secutus, cum ante legeretur, τιθέναι καθ' αὐτό. Hæc enim si non vera ac genuina, certe perspicua est lectio. Non enim dico, quam probetur mihi. *Heinsius.*

[6] Ἢν μὴ ἁρμόττῃ.] Ἥν, *quam*, habet etiam Camot. Edit. Sed Victoriana convenientius ἦν: *nisi congruerit.* Sylburgius.

[7] Σημαντικήν.] Idem Vict. pro σημαντικὴν habet σημαντικῶν *significativis*. Idem adnotat, in libris calamo exaratis legi, ἣ ποιεῖν πέφυκε. *Sylburgius.*

Ibid. Σημαντικήν.] Edidi ex optimis libris σημαντικῶν δὲ. cum anteà vitiosissime ederetur, σημαντικὴν δὲ ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν φωνήν. *Heinsius.*

Ibid. Σημαντικήν.] Lege σημαντικῶν δὲ, ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν φωνήν. Cum distinctione interposita. Victor. ex Mss. *Goulstonus.*

μαντι-

μαντικὴν δὲ ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν φωνήν. Ἄρθρον δέ ἐστι φωνὴ ἄσημος, ἣ λόγου ἀρχὴν, ἢ τέλος, ἢ διορισμὸν δηλοῖ· οἷον, τὸ φημὶ, καὶ τὸ περὶ, καὶ τὰ ἄλλα. Ἡ φωνὴ ἄσημος, ἣ οὔτε κωλύει, οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικὴν, ἐκ πλειόνων φωνῶν πεφυκυῖαν συντίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων, καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου. Ὄνομα δέ ἐστι φωνὴ συνθετὴ, σημαντικὴ ἄνευ χρόνου, ἧς μέρος οὐδέν ἐστι καθ' αὑτὸ σημαντικόν. Ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς οὐ χρώμεθα, [8] ὡς καὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ σημαῖνον· οἷον, ἐν τῷ Θεοδώρῳ, τὸ δῶρον οὐ σημαίνει. Ῥῆμα δὲ φωνὴ συνθετὴ, σημαντικὴ μετὰ χρόνου, ἧς οὐδὲν μέρος σημαίνει καθ' αὑτὸ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ [9] τῶν ὀνομάτων. Τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἢ λευκὸν, οὐ [10] προσσημαίνει τὸ πότε· τὸ δὲ βαδίζει, ἢ βεβάδικε, προσσημαίνει, τὸ μὲν τὸν παρόντα χρόνον, τὸ δὲ τὸν παρεληλυθότα. [11] Πτῶσις δέ ἐστιν ὀνόματος ἢ ῥήματος· ἡ μὲν τὸ κατὰ τοῦτο, ἢ τούτῳ σημαίνουσα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἡ δὲ τὸ κατὰ τὸ, ἑνὶ, ἢ πολλοῖς· οἷον ἄνθρωποι, ἢ ἄνθρωπος. Ἡ δὲ κατὰ [12] τὰ ὑποκριτὰ, οἷον κατ'

[8] Ὡς καὶ αὐτό.] Scribe, ὡς καὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ σημαίνειν. Verum aliquanto melius fortasse, quod olim in libro meo annotàram, ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς οἷς χρώμεθα, οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ σημαίνει. *Heinsius.*

[9] Τῶν ὀνομάτων] Post ὀνομάτων addidit *Heinsius* in textu, καὶ προσσημαίνει χρόνον: *& adsignificat tempus.*

[10] Προσσημαίνει.] Victor. cum scriptis libris σημαίνει legit, non composite προσσημαίνει: quoniam adhuc de nomine sermo fit, cui præpositio tum demum addatur, cum id quod proprium est temporis, significatur. *Sylburgius.*

[11] Πτῶσις.] Basil. & Cam. pro πτῶσις habent πτώσεις. Sed aptius cum Victorio, & melioribus libris scriptis retinebimus πτῶσις. *Sylburgius.*

[12] Τὰ ὑποκριτά.] Basil. editionis margo pro ὑποκριτὰ

ἐρώτησιν

ἐρώτησιν ἢ ἐπίταξιν. Τὸ γὰρ ἐβάδισεν, ἢ βάδιζε, πτῶσις ῥήματός ἐστι, κατὰ ταῦτα τὰ εἴδη ἐστί. Λόγος δὲ φωνὴ συνθετὴ σημαντικὴ, ἧς ἔνια μέρη καθ' αὑτὰ σημαίνει τι· οὐ γὰρ ἅπας λόγος ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων σύγκειται· οἷον, ὁ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμός· ἀλλ' ἐνδέχεται ἄνευ ῥημάτων εἶναι λόγον. Μέρος μέντοι ἀεί τι σημαῖνον ἕξει· οἷον ἐν τῷ [13] βαδίζει Κλέων, ὁ Κλέων. Εἷς δέ ἐστι λόγος διχῶς· ἢ γὰρ ὁ ἓν σημαίνων, ἢ ὁ ἐκ πλειόνων [14] συνδέσμων· οἷον, ἡ Ἰλιὰς μὲν, συνδέσμῳ εἷς· ὁ δὲ τοῦ ἀνθρώπου, τῷ ἓν σημαίνειν.

reponit ὑποκειτικά. Quam lectionem ſequitur & Victor. *Sylburgius.*

[13] Βαδίζει Κλέων.] In Baſil. Editionis margine indefinito verbi modo legitur *βαδίζειν Κλέωνα*: quam ſcripturam Victorius quoque affert ex *Aldino* libro: ſed addit, in ea lectione non contingere ut totum aliquid indicet, niſi aliquid ad complendam ſententiam extrinſecus ſumatur. *Sylburgius.*

[14] Συνδέσμων.] Camot. pro *συνδέσμων* habet *συνδέσμῳ*: ut in ſequenti membro. In qua lectione ſubaudiendum erit participium aliquod. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. κα.

Περὶ ὀνόματος.

ΟΝόματος δὲ εἴδη τὸ μὲν ἁπλοῦν· ἁπλοῦν δὲ λέγω, ὃ μὴ [1] ἐκ σημαινόντων σύγκειται· τὸ δὲ, διπλοῦν· τούτου δὲ τὸ μὲν ἐκ ση-

[1] Ἐκ σημαινόντων.] Victorius veretur ne verior hic verborum ordo ſit, ὃ ἐκ μὴ σημαινόντων σύγκειται. *Sylburg.*

Ibid. Ἐκ σημαινόντων.] Aut legendum, *ἐκ μὴ σημαινόντων*, aut pro eodem, ſubtili Græciſmo dixit *μὴ ἐκ σημαινόντων*. *Goulſtonus.*

μαινον-

μαινομένου καὶ ἀσήμου· τὸ δὲ, ἐκ σημαινόντων σύγκειται. [2] Εἴη δ' ἂν καὶ τριπλοῦν καὶ [3] τετραπλοῦν ὄνομα· οἷον τὰ πολλὰ [4] τῶν Μεγαλιωτῶν Ἑρμοκαϊκόξανθος. Ἅπαν δὲ ὄνομά ἐστιν, ἢ κύριον, ἢ γλῶττα, ἢ μεταφορὰ, ἢ κόσμος, ἢ πεποιημένον, ἢ ἐπεκτεταμένον, [5] ἢ ὑφῃρημένον, ἢ ἐξηλλαγμένον. Λέγω δὲ κύριον μὲν, ᾧ χρῶνται ἕκαστοι· γλῶτταν δὲ, ᾧ ἕτεροι. Ὥστε φανερὸν, ὅτι καὶ γλῶτταν καὶ κύριον εἶναι δυνατὸν τὸ αὐτὸ, μὴ τοῖς αὐτοῖς δέ. Τὸ γὰρ [6] Σίγυνον Κυπρίοις μὲν κύριον, ἡμῖν δὲ γλῶττα. Μεταφορὰ δ' ἐστὶν, ὀνόματος ἀλλοτρίου ἐπιφορὰ, ἢ ἀπὸ γένους ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ γένος· ἢ ἀπὸ εἴδους ἐπὶ εἶδος, ἢ κατὰ τὸ ἀνάλογον. Λέγω δὲ, ἀπὸ γένους μὲν ἐπὶ εἶδος· οἷον,

[2] Εἴη δ' ἂν καὶ τριπλοῦν.] Poetæ Græci, & Dithyrambici præcipue, magna licentia, nec successu forte impari, usi sunt decompositis. Quam verò infeliciter id Latini tentarint, sciunt omnes. *Quintilianus*: *Nam ex tribus nostræ utique linguæ non concesserim: ideoque* illud *Pacuvii Reprehendit*, *--Nerei*
Repandirostrum, incurvi cervicum pecus. *Dacierus.*

[3] Τετραπλοῦν.] In pluribus calamo exaratis libris post τετραπλοῦν ὄνομα, inveniri καὶ πολλαπλοῦν: eamque lectionem *Robertellium* quoque vidisse, adnotat Victorius. *Sylburgius.*

[4] Τῶν Μεγαλιωτῶν.] Desperant de hoc loco omnes. Neque ego tentandum puto; *si quid corrigere est nefas*. Hoc autem ab aliquo manu exarato codice forte expectandum fuerit. *Heinsius.*

Ibid. Τῶν Μεγαλιωτῶν.] Corrigit hunc locum *Dacierus*, & legit pro Μεγαλιωτῶν, μεγαλιζόντων, quod ex *Hesychio* μεγάλα λεγόντων explicat, & poetas *Dithyrambicos* intelligit.

[5] Ἢ ὑφῃρημένον.] Pro ὑφῃρημένον *infra* legitur *bis* ἀφῃρημένον. Sylburgius.

[6] Σίγυνον.] Sagitta, ex ferro tota. *Hesychius*, σίγυνοι, cum duplici σ, τὰ ξυστὰ δόρατα, ἢ τοὺς ὁλοσιδήρους ἄκοντας. Sed lis est, cujus gentis hæc vox sit propria. Cypriis, Apollonii Scholiastes, Suidas Macedonibus, Bæotis Eustathius assignat. *Dacierus.*

[7] Νηῦς

[7] Νηῦς δέ μοι ἥδ᾽ ἕστηκε.

Τὸ γὰρ ὁρμεῖν ἐστὶν ἑστάναι τι. Ἀπὸ εἴδους δὲ ἐπὶ γένος·
—[8] Ἦ δὴ μυρί᾽ Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε.

Τὸ γὰρ μυρίον πολύ ἐστιν, ᾧ νῦν ἀντὶ τοῦ πολλοῦ κέχρηται. Ἀπ᾽ εἴδους δὲ ἐπὶ εἶδος· οἷον,

Χαλκῷ ἀπὸ ψυχὴν [8] ἐρύσας·

[9] Τάμνεν ἀτηρέϊ χαλκῷ.

Ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἐρύσαι, ταμεῖν· τὸ δὲ ταμεῖν, ἐρύσαι εἴρηκεν· ἄμφω γὰρ ἀφελεῖν τί ἐστι. Τὸ δὲ ἀνάλογον λέγω, ὅταν ὁμοίως ἔχῃ τὸ δεύτερον πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ τὸ τέταρτον πρὸς τὸ

[7] Νηῦς δέ μοι.] Versus desumptus ex Odyss. α. ver. 310. ut adnotant Hartungus & Victorius. *Sylburgius.* Occurrit etiam in primo Odyss. ver. 181.

Νηῦς δέ μοι ἥδ᾽ ἕστηκεν ἐπ᾽ ἀγροῦ νόσφι πόληος.

[8] Ἐρύσας.] Victorius adnotat, pro ἐρύσας & τάμνεν, in antiquis libris ferè legi ἀρύσασκε τεμών: nec se penitus statuere posse quæ sit notio prioris vocis. Per priorem vero vocem intelligit (opinor) αὐρύσας, quod non modo in Basil. & Camot. Sed in ipsius etiam Victorii editione legitur pro ἐρύσας: contra metri legem. Unde in suspicionem venio, antiquos codices, dum scripserunt ἀρύσασκε, (ut modo ex Victorio docui) duplicem nobis scripturam indicare voluisse, ἐρύσασκε, & ἀρύσασκε: illud, ab ἐρύω *trabo*: hoc, ab ἀρύω sive ἀρύτω *haurio*: quorum utrique inest vis τοῦ ἀφελεῖν, *adimendi*: sicut etiam verbo τέμνειν. Imo *Eustathius* ἀρύειν ex ἐρύειν factum videri dicit, verso ε in α. *Hesych.* quoque ut ἐρύσαι affert pro καθελκύσαι, ἐκσπάσαι: sic affert etiam ἄρυον pro εἷλκον. sic Virg. non modo Æn. 9. *Moriens animam abstulit besti:* & Æn. 10, *Vocem animamque rapit trajecto gutture:* Sed etiam Æn. 2. *Jam flammæ tulerint, inimicus & hauserit ensis. Hartungus Decuriæ* 1 cap. ultimo adnotat, sequens illud hemistichium, τάμνεν ἀτηρεῖ (vel potius ἀτειρεῖ) χαλκῷ, nuspiam apud Hom. extare; nisi forte sit illud Iliad. ε. ver. 292.

Τοῦ δ᾽ ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής.
Sylburgius.

[9] Τάμνεν.] *Heinsius* edidit, τάμ᾽ ἀτειρέϊ χαλκῷ. *Duro dissecuit ferro.*

τείτο·

τρίτον. Ἐρεῖ γὰρ ἀντὶ τοῦ δευτέρου τὸ τέταρτον, ἢ ἀντὶ τοῦ τετάρτου τὸ δεύτερον. [10] Καὶ ἐνίοτε προστιθέασιν ἀνθ' οὗ λέγει πρὸς ὅ ἐστι. Λέγω δέ, οἷον· ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον, καὶ

[10] Καὶ ἐνίοτε προστιθέασι.] Certum eſt, non eſſe locum, qui magis fatigavit interpretes. Senſus Philoſophi talis eſt. In tranſlationibus, inquit, addi nonnunquam illud ſolet ad quod aliquid proportione refertur; ſive, pro quo in tranſlatione ponitur: niſi nomine deſtituatur. Exempli gratia, Phiala eſt Bacchi, Clypeus eſt Martis: quia autem phiala ſe habet ad Bacchum, ſicut clypeus ad Martem, transferemus phialam ad Martem, clypeum ad Bacchum: aut potius, phialam pro clypeo, clypeum pro phiala ponemus. Hic eſt ὄνομα πρὸς ὃ ἐστι, ſive ὄνομα ἀνάλογον, clypeus, qui eſt Martis, & phiala, quæ eſt Bacchi. Ideoque utrinque procedit tranſlatio. Utraque enim vox ἀνάλογος datur. Interdum, inquit poſtea, deeſt alterum proportionis nomen, & tantum una ex parte fit tranſlatio. Sic agricola, cum fruges jacit, dicitur ſpargere: Sol autem, cum radios jacit aut lumen, proprium, quo id ſignificetur, non habemus nomen. Ergo aliquid à frugibus transfertur ad Solem, nihil à Sole ad fruges poteſt transferri: ſicut id, quo utitur Bacchus, refertur ad Martem, id quo Mars utitur, refertur ad Bacchum. Quare cum in eo ſe habeat ſecundum ad primum, ſicut quartum ſe habet ad tertium, & quartum ponatur pro ſecundo, ſicut ſecundum ponitur pro quarto, hic, ut proportio manet, ita tollitur tranſlatio; non defectu rei quæ manet, verum vocis, quæ non datur. Scribe, καὶ ἐνίοτε προστιθέασιν, ἂν τοὔνομα ἔχει, πρὸς ὅ ἐστι. More Ariſtotelico, ἐλλειπτικῶς καὶ βραχυλόγως: & aliquantum inverſo ordine. Pro, καὶ ἐνίοτε προστιθέασι, τοὔνομα πρὸς ὅ ἐστιν, ἂν ἔχει, Quia ſuavior eſt compoſitio. De quo ſupra dicebamus. Id autem plane convenit cum eo quod ſequitur, ἐνίοις δ' οὐκ ἔστιν ὄνομα κείμενον τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' ὁμοίως, &c. Exemplum hoc ſit, quamvis valde feſtinemus, & quidem prius prioris, quod eſt perfectum. Dies, vita, ſenectus, veſper, quatuor ſunt nomina, quorum ratio & natura, ſi ſeorſim conſideres, eſt diverſa. Proportio autem ea, quæ inter ſe non conveniebant ſeorſim, inter ſe, dum alterum alteri attribuit, conjungit. Hoc modo:

ἀσπὶς

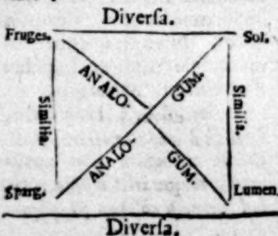
ἀσπὶς πρὸς Ἄρην. Ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως, καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. Ἔτι ὁμοίως ἔχει ἑσπέρα πρὸς ἡμέραν, καὶ γῆρας πρὸς βίον. Ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἑσπέραν, γῆρας ἡμέρας· καὶ τὸ γῆρας, ἑσπέραν βίου· ἢ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, δυσμὰς βίου. Ἐνίοις δ᾽ οὐκ ἔστιν ὄνομα κείμενον [11] τὸ ἀνάλογον, ἀλλ᾽ οὐδὲν ἧττον ὁμοίως λεχθήσεται· οἷον, τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι, σπείρειν· [12] τὸ δὲ τὴν φλόγα ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνώνυμον. Ἀλλ᾽ ὁμοίως ἔχει τοῦτο πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ τὸ σπείρειν πρὸς τὸν καρπόν. Διὸ εἴρηται

--[13] Σπείρων θεοκτίσταν φλόγα.

Ἔστι δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς μεταφορᾶς χρῆσθαι

Dicam enim, veſperam eſſe ſenectutem diei, & ſenectutem eſſe veſperam vitæ. Alterum tale :

Dicam enim, Solem ſpargere lumen, quod eſt frugum, nihil autem dicam de frugibus quod eſt Solis. Non enim extat nomen. Et tamen ſimilia ſunt Sol & quod dicere non poſſum, quemadmodum ſpargere & fruges. *Heinſius.*

[11] Τὸ ἀνάλογον.] Camot. Edit. τῷ ἀνάλογον pro τὸ ἀνάλογον. *Sylburgius.*

[12] Τὸ δὲ τήν.] Baſ. & Cam. pro τὸ δὲ τὴν, habent τὴν δὲ, omiſſo articulo τό. Nobis Victorium ſequi collibuit. *Sylburgius.*

[13] Σπείρων.] *Virgilius* de Aurora,

Et jam prima novo ſpargebat lumine terras.

Lucretius de Sole,

Et lumine conſerit arva.

[14] Ἔτι τὴν ἀσπίδα.] Omninò puto legendum, οἷον, εἰ ἀσπίδα εἴποι τὴν φιάλην, μὴ Ἄρεως, ἀλλὰ οἴνου. Quod &

καὶ ἄλλως, προσαγορεύσαντα τὸ ἀλλότριον, ἀποφῆσαι τῶν οἰκείων τι· οἷον, [14] εἰ τὴν ἀσπίδα εἴποι φιάλην μὴ Ἄρεως, [15] ἀλλὰ οἴνου. Πεποιημένον δέ ἐστιν, ὃ ὅλως μὴ καλούμενον ὑπὸ τινων αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής. Δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα· οἷον, τὰ κέρατα [16] Ἐρνύτας, καὶ τὸν ἱερέα Ἀρητῆρα. Ἐπεκτεταμένον δέ ἐστιν, ἢ [17] ἀφῃρημένον· τὸ μὲν, ἐὰν φωνήεντι μακροτέρῳ κεχρημένον, ἢ [18] τῷ οἰκείῳ, ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένῃ· τὸ δὲ, ἂν ἀφῃρημένον ᾖ τι, [19] ἢ αὐτοῦ, ἢ ἐμβεβλημένου. Ἐπεκτεταμένον μὲν· οἷον, τὸ πόλεως, πόληος·

expreſſi : *Quemadmodum ſiquis clypeum phialam dicat, non Martis, ſed vini.* Heinſius.

[15] Ἀλλὰ οἴνου.] Idem Victor. pro ἀλλὰ οἴνου (quod in ſcriptis quoque libris extare ait) legit ἀλλ' ἄοινον, *ſed ſine vino* : ejuſque lectionis prolixam ibi rationem reddit, & ſimilia aliundè affert exempla. *Sylburgius.*

[16] Ἐρνύτας. Victorius pro ἐρνύτας habet ἐρνύγας. Noſtrum ἐρνύτας habet non ſolum *Baſil.* & Camot. Edit. ſed etiam *Heſychius*, qui exponit ἔρνη, βλαςήματα, κλάδους. Victorius *Heſychianam* ſcripturam admtitere noluit, quod metuit ne culpâ typographi ſic corrupta. *Sylburgius.*

[17] Ἀφῃρημένον.] Pro ἀφῃρημένον, quod mox repetitur, habuimus *ſupra* ὑφῃρημένον. *Strabo*, ut paulo poſt exponetur prolixius, has ſive ὑφαιρέσεις, ſive ἀφαιρέσεις, nominat ἀποκοπὰς, vocabulo grammaticis uſitatiore : quin & ipſe *Ariſtoteles* infra, *cap. ſequenti*. Sylburgius.

[18] Τῷ οἰκείῳ.] Idem Victorius, κεχρημένον ἢ τοῦ οἰκείου, *ſi vocali longiore uſum fuerit quam ſua ſit ac propria.* Idem ibidem diſquirit, an verba illa, ἢ ἐμβεβλημένου. quæ *Robortellus* quoque in nonnullis manuſcriptis libris narrat non inveniri, quamvis retinenda omninò cenſeat, neceſſaria hic ſint, vel potius importunè irrepſerint excuſos libros. Nam ſe quoque plures vidiſſe codices à quibus illa abeſſent. *Sylburgius.*

[19] Ἢ αὐτοῦ.] Hæc verba, ἢ αὐτοῦ ἢ ἐμβεβλημένου, in *Editione Heinſiana* non apparent ; neque in *Verſione* : *Illud vero, ſi ablatum ſit aliquid ab eo.*

καὶ

καὶ τὸ [20] Πηλείδου, Πηληϊάδεω. Ἀφῃρημένον δέ· οἷον, τὸ κρῖ, καὶ τὸ δῶ· καὶ,

---Μία γίνεται ἀμφοτέρων [21] ὄψ.

Ἐξηλλαγμένον δέ ἐστιν, ὅταν τοῦ ὀνομαζομένου, τὸ μὲν καταλείπῃ, τὸ δὲ ποιῇ· οἷον τὸ,

Δεξιτερὸν κατὰ μαζόν·

Ἀντὶ τοῦ δεξιόν. [22] Ἔτι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἄρρενα, τὰ δὲ θήλεα, τὰ δὲ μεταξύ. Ἄρρενα μὲν, ὅσα τελευτᾷ εἰς τὸ ν καὶ ρ, καὶ ὅσα [23] ἐκ τούτων ἀφώνων σύγκειται· ταῦτα δέ ἐστι δύο, τὸ ψ καὶ ξ. Θήλεα δὲ, ὅσα ἐκ τῶν φωνηέντων, εἴς τε τὰ ἀεὶ μακρά· οἷον, εἰς η καὶ ω· καὶ τῶν ἐπεκτεινομένων εἰς α· [24] ὥστε ἴσα συμβαίνει πλήθει, εἰς ὅσα τὰ ἄρρενα

[20] Πηλείδου.] Idem Victorius legit καὶ τὸ Πηλείδου, Πηληϊάδεω: admodum convenienter. *Sylburgius.*

[21] Ὄψ.] *Basil.* & Camot. Edit. pro ὄψ, quod à Victoriana Editione restitui, habent, ἐῆς, ἧς: & Basil. in margine, ὄϊς, οἷς. Nihil ad rem. Nec enim vel ad sententiam quidquam conferunt, vel *aphæresin* habent; sed potius aut epectasin habent, aut craseως *diæresin*; qualis etiam est in poetico verbo ἔωσι pro ὦσι, aliisque sexcentis. Rectè autem à Victorio repositum esse ὄψις, perspicuum est ex *Strab.* lib. 8. pag.419. ubi non tantum hoc *Empedoclis* hemistichium citat, sed etiam alium *Antimachi* versum consimilem, Δήμητρός τοι Ἐλευσινίης ἱερὴ ὄψ. Affert ibidem etiam alia poeticæ apocopes exempla, ut sunt βρῖ, & κρῖ pro βριαρὸν & κρίμνον. Sic λῖ, & ῥᾶ pro λίαν & ῥᾴδιον. Item ἄλφι, & ἔει pro ἄλφιτον, & ἔειον. His addit alia consimilia, tum appellativa tum propria. *Sylburgius.*

[22] Ἔτι τῶν ὀνομάτων.] Victorius, ἔτι αὐτῶν τῶν ὀνομάτων. *Adhæc ipsorum utique nominum.* Sylburgius.

[23] Ἐκ τούτων ἀφώνων.] Scribe, ἐκ τοῦ τῶν ἀφώνων. Nisi magis placeat, quod *Madius* existimat: καὶ ὅσα ἐκ τούτων τῶν ἀφώνων. Neque dubitandum est, quin hic quædam desint. *Heinsius.*

Ibid. Ἐκ τούτων ἀφώνων.] Basil. *Edit.* margo post τούτων ἀφώνων addit π κ. *Sylburgius.*

[24] Ὥστε ἴσα συμβαίνει.] Quæ hic prætermissa, vide doctissimum *Madium*, qui emendat: ὥστε ἐκ ἴσα συμ-

καὶ τὰ θήλεα. Τὸ γὰρ ψ καὶ τὸ ξ, [25] αὐτά ἐστιν. εἰς δὲ ἄφωνον οὐδὲν ὄνομα τελευτᾷ, οὐδὲ εἰς φωνῆεν βραχύ. Εἰς δὲ τὸ ι τρία μόνα, μέλι, κόμμι, πέπερι. Εἰς δὲ τὸ υ, πέντε· τὸ πῶϋ, τὸ νάπυ, τὸ γόνυ, τὸ δόρυ, τὸ ἄστυ. Τὰ δὲ μεταξὺ εἰς ταῦτα, καὶ ν καὶ σ.

βαίνει πλήθει εἰς ὅσα τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα. Τὸ γὰρ ψ καὶ τὸ ξ, καὶ ν, ς, σ, ταὐτά ἐστιν. Verum iterum moneo, non esse dubitandum quin nonnulla, & fortasse complusçula, in toto hoc loco desint. Itaque ἐπέχω. *Heinsius.*

[25] Αὐτά ἐστιν.] Idem Victorius è vetustis libris pro αὐτά ἐστι reponit ταὐτά ἐστιν. Eædem enim (inquit) sunt duplices literæ, in quas utriusque generis nomina desinunt, id est ξ & ψ. Tam enim muliebris generis vocabula quam virilis inveniuntur quæ desinunt in ipsas. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. κβ.

Λέξεως ἀρετή.

ΛΕ'ξεως δὲ ἀρετὴ, σαφῆ καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι. Σαφεστάτη μὲν οὖν ἐστιν ἡ ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἀλλὰ ταπεινή. Παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποίησις, καὶ ἡ Σθενέλου. Σεμνὴ δὲ καὶ ἐξαλλάττουσα τὸ ἰδιωτικὸν, ἡ τοῖς ξενικοῖς κεχρημένη. Ξενικὸν δὲ λέγω, γλῶτταν, καὶ μεταφορὰν, καὶ ἐπέκτασιν, καὶ πᾶν τὸ παρὰ τὸ κύριον. Ἀλλ' ἄν τις ἅμα ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ποιήσῃ, [1] ἢ αἴνιγμα ἔσται, ἢ βαρβαρισμός. Ἂν μὲν οὖν ἐκ

[1] Ἢ αἴνιγμα ἔσται.] Quale illud Stradæ Ænigma,
¿ Nox aderat tandem, & *cœlum ex Cyclope diurno*
Nocturnus tunc Argus erat.

μετα-

μεταφορῶν, αἴνιγμα· ἐὰν δὲ ἐκ γλωττῶν, [2] καὶ βαρβαρισμός. Αἰνίγματος γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστὶ, τὸ, λέγοντα [3] τὰ ὑπάρχοντα, ἀδύνατα συνάψαι. Κατὰ μὲν οὖν [4] τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν, οὐχ' οἷόν τε τοῦτο ποιῆσαι· κατὰ δὲ τὴν μεταφορὰν, ἐνδέχεται· οἷον,

[5] Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα·

καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκ δὲ τῶν γλωττῶν ὁ βαρβαρισμός· [6] δι' ὃ ἀνακέκραταί πως τούτοις. Τὸ μὲν οὖν μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, μηδὲ ταπεινὸν, ἡ γλῶττα, καὶ ἡ μεταφορὰ, καὶ ὁ κόσμος, καὶ τἆλλα τὰ εἰρημένα εἴδη· τὸ δὲ κύριον, τὴν σαφήνειαν. Οὐκ ἐλάχιστον δὲ μέρος συμβάλλονται

[2] Καὶ βαρβαρισμός.] Copulativam καὶ ante βαρβαρισμὸς in quibusdam Editionibus omitti, adnotavit etiam Victorius. Sed innuit tamen, eam non sine emphasi retineri posse. *Sylburgius.*

[3] Τὰ ὑπάρχοντα.] Camot. non ante sed post ἀδύνατα distinguit. Nostram distinctionem agnoscit etiam Victorii interpretatio, *dicentem quæ insunt, impossibilia copulare.* Sylburgius.

[4] Τὴν τῶν ὀνομάτων.] Scribe, quod nemo vidit, τὴν τῶν κυρίων ὀνομάτων σύνθεσιν. Opponit enim τὴν τῶν κυρίων ὀνομάτων σύνθεσιν, καὶ τὴν ἐκ μεταφορῶν συγκειμένην. *Ex propriis nominibus & translatis compositionem.* Sequitur enim, κατὰ δὲ τὴν μεταφορὰν, ἐνδέχεται. *Heinsius.*

[5] Ἄνδρ' εἶδον.] Basil. & Cam. ἄνδρα ἴδον, fuit etiam in Rhetoricis, *lib.* .2. *cap.* 2. similiter etiam apud *Athenæum*, lib. 10. ubi & *pentameter* hic additur,

Οὕτω συγκόλλως, ὥστε σύναιμα ποιεῖν.

Sylburgius.

[6] Δι' ὃ ἀνακέκραται.] Victorius è corruptis scriptorum librorum vestigiis legendum putat, δεῖ ἄρα κεχρῆσθαί πως τούτοις, sicut & *infra in hoc cap.* φαίνεσθαί πως χρώμενον τούτῳ τῷ τρόπῳ. Non tamen improbat eam lectionem quam è *Benedicti Lampridii* libro affert *Madius*, δεῖ ἄρα κεκρᾶσθαι. *Sylburgius.*

εἰς τὸ σαφὲς τῆς λέξεως, καὶ μὴ ἰδιωτικὸν, αἱ ἐπεκτάσεις καὶ ἀποκοπαὶ, καὶ ἐξαλλαγαὶ τῶν ὀνομάτων· [7] διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄλλως ἔχειν, ἢ ὡς τὸ κύριον παρὰ τὸ εἰωθὸς γιγνόμενον, τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει· διὰ δὲ τὸ κοινωνεῖν τοῦ εἰωθότος, τὸ σαφὲς ἔσται. Ὥστε οὐκ ὀρθῶς ψέγουσιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτου, καὶ διακωμῳδοῦντες τὸν ποιητήν· οἷον, Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖος· ὡς ῥᾴδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκτείνειν ἐφ᾽ ὁπόσον βούλεται, Ἰαμβοποιήσας ἐν αὐτῇ τῇ λέξει· οἷον·

[8] Ἠπίχαρεν εἶδον Μαραθῶνα βαδίζοντα.

καί,

Οὐκ ἂν γεράμενος τὸν ἐκείνου ἐξ ἐλλέβορον.

[7] Διὰ μὲν γάρ.] Basil. & Cam. διὰ μὲν τὸ ἄλλως sine γάρ. Minus recte. *Sylburgius.*

[8] Ἠπίχαρεν.] In Basil. Editionis margine adnotatum, alias legi, Ἦ π Χάρην. Ibid. posterior versus sic scriptus, οὐκ ἂν ἐράμενος τῶν ἐκείνου ἐξ-ελλέβορον. Exempla (inquit Victorius) quæ posuit diligens magister fructum nullum ferunt: nam cum singuli tantum versus citati sint, nec sententia eorum explanetur ab auctore, aliove ullo in loco ipsi legantur, si integri etiam forent, & ab omni labe vacui, vix intelligerentur. Accedit huic malo, quod mendosi sunt, ac multis maculis inquinati, quod varietas lectionis declarat: aliter enim illi in aliis libris leguntur. Nam præter ea quæ discrepantia à pervulgata lectione commemorat se invenisse *Robertellus*, vidi etiam ipse duos codices à quibus abesset præpositio posita ante postremum nomen, ἐλλέβορον. Sed veritate desperatâ, nihil amplius curæ suscipere de hac re volui. *Sylburgius.*

Ibid. Ἠπίχαρεν.] Totum hunc locum conclamatum jam olim fuisse fidem fecerint, quæ ad fastidium usque à doctissimis viris sunt notata. Quorum nemo est, qui non potius conatum nobis suum quam successum probaverit. Ubique Homero acutissimus patrocinatur doctor, qui cum vellet ἐκβάλλειν τῶν ἐν ἤθει χρῆσθαι τὴν λέξιν, h. e. à vulgo in vocibus recedere, summo judicio τὰς τῶν ὀνομάτων ἐπεκτάσεις καὶ ἐξαλλαγάς, extensiones vocum ac mutationes adhibuerat.

Τὸ μὲν ὖν φαίνεσθαί πως χεώμενον τύτῳ τῷ τρόπῳ, γελοῖον. Τὸ δὲ μέτριον, κοινὸν ἁπάντων ἐςὶ τῶν μερῶν. Καὶ γὰρ μεταφοραῖς καὶ γλώτταις,

Quæ res poëticæ orationi τὸ σεμνὸν, & singularem illam majestatem addit, quam non sine stupore in Homerica dictione admirantur eruditi. Parum æqui judices dicebant, nihil facilius esse, quam pedibus instruere versum, si utrumque liceret, & extendere pro libitu vocem, & mutare. Inter illos Socraticus Euclides erat, qui, quod in Homerica poësi reprehenderat, ubi minus excusandum erat, in Dialogis suis commiserat. Nam & nonnunquam voces poëtarum more extendebat, ac χαριεντικῶς & ad tædium usque, utpote in soluta oratione, ad poëticum dicendi modum deflectebat. Exempla hujus rei duo adfert. Alterum ita est scribendum: Ἦ τοι Χάρην εἶδον Μαραθῶνάδε βαδίζοντα. Alterum fortasse magis corrupte, minus tamen quam editur, hoc modo in manu exaratis legitur codicibus, Οὐκ ἂν γ' ἐρώμενος ἐκείνυ ἐξελλεβόριζες; cum interrogandi nota. Ut sit fortasse, τῷ ἐκείνυ νῦν ἐξελλεβόριζες; Quæ verba è Dialogis illius sine dubio, non, ut eruditissimi viri vitiosa decepti lectione existimarunt, è poëmate aliquo desumpta sunt. Quippe, qui ἰαμβοποιήσας in superiorbus legerant. Quare totum locum, prout est scribendus, apponemus: ὥστε ἐκ ὀρθῶς ψέγυσιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιύτῳ τρόπῳ τ διαλέκτυ, καὶ διακωμῳδῦντες τ ποιητήν. Οἷον, Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖος, ὡς ῥᾴδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκτείνειν καὶ ἐξαλλάττειν ἐφ' ὅσον βύλεται, ἄμφω ποιήσας ἐν αὐτῇ λέξει· οἷον, ἤ τοι Χάρην εἶδον Μαραθῶνάδε βαδίζοντα· καὶ· ὐκ ἂν δ' ἐρώμενος τ ἐκείνυ νῦν ἐξελλεβόριζες; Peculiariter autem hoc in toto isto libello evênit, ut interdum plures voculæ exciderint. Quæ res sub Aristotelica dicendi brevitate nonnunquam fallit, & acuto etiam homini imponit. Ut hoc loco ista, καὶ ἐξαλλάττειν. Quo posito, arcem erroris expugnavimus, qui omnes lusit. Sequitur enim, pro ἰαμβοποιήσας, ἄμφω ποιήσας, legendum. Nam quod optimus Victorius, cum versus non inveniat, ad mordacitatem hoc trahat, non est tanti, ut vel occupare nos debeat. Præterea, inter τὺς ἰαμβοποιὺς numerari Euclidem nusquam invenimus: quamvis Tragœdias fecisse sciamus: cum non ignoremus, quomodo ea voce Aristoteles utatur: qui, ut plurimum Comicis ac Tragicis τὺς ἰαμβοποιὺς opponit. Ut ecce supra: ἐπὶ μὲν ὖν τ κω-

καὶ τοῖς ἄλλοις εἴδεσι χρώμενος ἀπρεπῶς, καὶ ἐπίτηδες ἐπὶ τὰ γελοῖα, τὸ αὐτὸ ἂν ἀπεργάσαιτο. Τὸ δὲ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν θεωρείσθω,

μῳδίας ἤδη τοῦτο δῆλον γέγονε. Συςήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν εἰκότων, οὕτω τὰ τυχόντα ὀνόματα ἐπιτιθέασι, καὶ οὐχ' ὥσπερ οἱ ἰαμβοποιοὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ποιοῦσιν. Ἐπὶ δὲ τῆς τραγῳδίας, τῶν γενομένων ὀνομάτων ἀντέχονται. Præterea neque dictio, nec structura, neque res conveniunt Tragœdiæ. Ut ex Tragœdiis illius sumpta esse existimemus. Ne interea dicam, nemini de ratione versuum constare. Verum enimvero, non potuit magis illustria, quibus probaret duo eodem in loco commisisse Euclidem, quæ in Homero reprehenderat, exempla hic adducere Philosophus. Primo enim singulæ prope voces ἐξηλλαγμέναι sunt & poëticæ. Secundo ἐπεκτάσεις manifestæ. Ut in voce Μαραθῶνάδε, & ἐξελλεβόρεες. Adde, quod tota σύνθεσις, quam Stoici σύνταξιν τῶν τοῦ λόγου μορίων dixerunt, ita est poëtica, ut in versum prope ignarus inciderit scriptor. Quod, cum vehementer à Rhetoribus damnetur, interdum evenire ipsis solet. Sicut Tullio & aliis. Non autem mirum est, Aristotelem, qui ex omnibus Euclidis libris eligeret quæ vellet, talia invenisse exempla. Nam ad dictionem quod attinet, cum Platone & Xenophonte commune hoc habuit: qui sæpe ποιητικώτεροι, ἢ κατὰ τὴν πεζὴν λέξιν sunt. Quod jam ad tædium usque Græci notarunt. Tota autem reprehensionis vis in eo consistit: quod quæ in poëta Euclides damnaret, ea ipse ἐν αὐτῇ τῇ λέξει committeret. Ita nunc τὴν πεζὴν λέξιν dixit. Quæ res etiam glauconiam interpretum objecit oculis. Halicarnasseus Dionysius: ὧν μὲν οὖν στοχάζονται πάντες οἱ σπουδῇ γράφοντες μέτρον ἢ μέλος, ἢ τὴν λεγομένην λέξιν, ταῦτ' ἐστιν. Ubi, ἡ λεγομένη λέξις, diserte τῷ μέτρῳ καὶ μέλει opponitur. Ita hic ab Aristotele est factum. Ut & infra, cum dicitur, τὸ ἰαμβεῖον μάλιστα τὴν λέξιν μιμεῖται. Fieri autem potest, ut posteriora ex Euclidis Ἐρωτικῶν sint desumpta. Hæc mea est de toto hoc loco sententia. Si quis melius conjecit, eum vatem perhibebo optimum. *Heinsius.*

Ibid. Ἤτιχάρειν.] Hos *Euclidis* versus sic legit *Dacierus:*

Ἤτι χάρειν εἶδον Μαραθῶνάδε βαδίζοντα.

Et,

Οὐκ ἂν γενάμενος ἐκείνου ἐλλέβορον.

ωρείσθω,

ὡρείσθω, ἐντιθεμένων τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ μέτρον. καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης, καὶ ἐπὶ τῶν μεταφορῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν μετατιθεὶς ἄν τις τὰ κύρια ὀνόματα, κατίδοι ὅτι ἀληθῆ λέγομεν· οἷον, τὸ αὐτὸ ποιήσαντος ἰαμβεῖον Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου, ἓν δὲ μόνον ὄνομα μεταθέντος, [9] ἀντὶ κυρίου εἰωθότος, γλῶτταν· τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δ' εὐτελές. Αἰσχύλος μὲν γὰρ ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ ἐποίησε,

Φαγέδαινα, ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός.

Ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐσθίει, τὸ θοινᾶται μετέθηκε. Καὶ,

Νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ [10] ἄκικυς,

Εἴ τις λέγοι τὰ κύρια μετατιθείς·

Νῦν δέ μ' ἐὼν μικρός τε καὶ ἀσθενικὸς καὶ ἀειδής.

Καὶ,

Δίφρον ἀεικέλιον καταθεὶς, ὀλίγην τε τράπεζαν·

Δίφρον μοχθηρὸν καταθεὶς, μικράν τε τράπεζαν.

9 Ἀντὶ κυρίου.] Post κυρίου *Heinsius* inserit καὶ, & legit, ἀντὶ κυρίου καὶ εἰωθότος *Proprio nomine*, vertit, *& usitato*.

10 Ἄκικυς.] Basil. & Cam. pro ἄκικυς habent ἀειδής: cujus lectionis meminit etiam *Eustathius*. Sed ἄκικυς non modo in vulgaribus *Homeri* Editionibus reperitur, verum etiam magis est poeticum. Locus est Od. ι. alter qui sequitur, Od. υ. *Sylburgius*.

Ibid. Ἄκικυς.] Non ἄκικυς tantum, sed & κίκυς legitur, Odyss. λ. ver. 393.

Ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ ἔτ' ἦν ἶς ἔμπεδος, οὐδέ τι κίκυς.

Agitur de *Agamemnone* apud inferos mortuo. Versus aliter occurrit, Odyss. υ. ver 279. Sed pro καταθεὶς, legitur παραθείς.

Καὶ

Καὶ τό,

[11] Ἠϊόνες βοόωσιν·
Ἠϊόνες κράζουσιν.

Ἔτι δὲ Ἀριφράδης τοὺς τραγῳδοὺς ἐκωμῴδει, ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴποι ἐν τῇ διαλέκτῳ, τούτοις χρῶνται· οἷον τό, Δωμάτων ἄπο, ἀλλὰ μὴ Ἀπὸ δωμάτων· καὶ τό, σέθεν· καὶ τό, ἐγὼ δέ νιν· καὶ τό, Ἀχιλλέως πέρι, ἀλλὰ μὴ Περὶ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Διὰ γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἐν τοῖς κυρίοις, ποιεῖ τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ἐν τῇ λέξει ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. Ἐκεῖνος δὲ τοῦτο ἠγνόει. Ἔστι δὲ μέγα μὲν τὸ ἑκάστῳ τῶν εἰρημένων πρεπόντως χρῆσθαι, καὶ διπλοῖς ὀνόμασι καὶ γλώτταις. [12] Τὸ δὲ μέγιστον τὸ μεταφορικὸν εἶναι. Μόνον γὰρ τοῦτο, ὅτι παρ᾽ ἄλλου ἐστὶ λαβεῖν, εὐφυΐας τε σημεῖόν ἐστι. Τὸ γὰρ εὖ μεταφέρειν, τὸ ὅμοιον θεωρεῖν ἐστι. Τῶν δὲ ὀνομάτων, τὰ μὲν διπλᾶ, μάλιστα ἁρμόττει τοῖς διθυράμβοις· αἱ δὲ γλῶτται, τοῖς ἡρωϊκοῖς· αἱ δὲ μεταφοραί, τοῖς ἰαμβείοις. Καὶ ἐν μὲν τοῖς ἡρωϊκοῖς ἅπαντα χρήσιμα τὰ εἰρημένα· ἐν δὲ τοῖς ἰαμβείοις, διὰ τὸ ὅτι

[11] Ἠϊόνες.] Basil. & Cam. pro ἠϊόνες habent ἴωνες: perperam. Locus desumptus ex Il. ρ. ut Victorius quoque adnotat. *Sylburgius.*

Ibid. Ἠϊόνες.] Totus ità se habet versus, Iliad. ρ. ver. 265.

Ἠϊόνες βοόωσιν, ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω.

Quo de versu, sic *Tollius* in " suis ad *Longinum* notis. Nec " prosâ tantum oratione, " sed etiam versâ ac ligatâ, " *Homerum* æmulari studuit " *Plato.* Verum illo Homerico versu deterritus, Ἠϊόνες " βοόωσιν, *&c.* quo mirificè " maris littora fluctibus pulsantis sonus exprimitur, combussisse poemata fertur.

[12] Τὸ δὲ μέγιστον.] Idem Victorius, pro τὸ δὲ μέγιστον habet πολὺ δὲ μέγιστον, *multo autem maximum.* Sylburgius.

μάλιστα λέξιν μιμεῖται, ταῦτα ἁρμόττει τῶν ὀνομάτων, ὅσοις καὶ ἐν λόγοις τις [13] χρήσεται. Ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα, τὸ κύριον, καὶ μεταφορὰ, καὶ κόσμος. Περὶ μὲν οὖν τραγῳδίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως, ἔστω ἡμῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

[13] Χρήσεται.] Victorius, χρήσαιτο pro χρήσεται. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ τῆς διηγηματικῆς καὶ ἐν μέτρῳ ποιητικῆς.

ΠΕΡΙ' δὲ τῆς διηγηματικῆς [1] καὶ ἐν μέτρῳ μιμητικῆς, ὅτι δεῖ τοὺς μύθους καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιστάναι δραματικοὺς, καὶ περὶ μίαν πρᾶξιν ὅλην καὶ τελείαν, ἔχουσαν

[1] Καὶ ἐν μέτρῳ.] Scribe, καὶ ἐν ἑξαμέτρῳ μιμητικῆς. Quod est certissimum. Supra, Περὶ μὲν οὖν τῆς ἑξαμέτρου μιμητικῆς. Vel, ut alii legunt, τῆς ἐν ἑξαμέτροις μιμητικῆς. Porro nihil majorem transpositionis, quæ in libro isto crebræ sunt, occasionem præbuit & ansam, quam quod in distinctione capitum, ea quæ cohoræbant, à se mutuo divulsa sint, sicut hoc loco. Quæ ita conjunxerim: Περὶ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας, καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως, ἔστω ἡμῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα. Περὶ δὲ τῆς διηγηματικῆς καὶ ἐν ἑξαμέτρῳ μιμητικῆς, ὅτι δεῖ τοὺς μύθους καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιστάναι δραματικοὺς, &c. Certe & hoc caput alienum occupasse locum, vix est ut dubitem. Quomodo enim hactenus de Tragœdia egit? Profecto, τὰς λέξεις καὶ τὰ ὀνόματα, de quibus in superioribus, non seorsim in Tragœdia, verum simul & semel, prout in diversis imitandi speciebus se habent, consideravit. Vel illorum, quæ superiori capite circa finem habebamus, meminerit hic le-

ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τέλος, ἵν' ὥσπερ ζῶον ἓν ὅλον, ποιῇ τὴν οἰκείαν ἡδονὴν, δῆλον, καὶ [2] μὴ ὁμοίας ἱστορίας τὰς συνήθεις εἶναι, ἐν αἷς ἀνάγκη οὐχὶ μιᾶς πράξεως ποιεῖσθαι δήλωσιν, ἀλλ' ἑνὸς χρόνου, ὅσα ἐν τούτῳ συνέβη περὶ ἕνα ἢ πλείους, ὧν ἕκαστον, ὡς ἔτυχεν, ἔχει πρὸς ἄλληλα. Ὥσπερ γὰρ [3] κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἥτ' ἐν Σαλαμῖνι ἐγένετο ναυμαχία, καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη, οὐδὲν πρὸς τὸ αὐτὸ συντείνουσαι τέλος· οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς χρόνοις ἐνίοτε γίνεται θάτερον μετὰ θατέρου, ἐξ ὧν ἓν οὐδὲν γίνεται τέλος. Σχεδὸν δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν τοῦτο δρῶσι. Διὸ, ὥσπερ εἴπομεν, ἤδη καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν φανείη Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον καίπερ ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῆσαι ποιεῖν ὅλον· λίαν γὰρ ἂν μέγας, καὶ

ctor, τῶν δὲ ὀνομάτων τὰ μὲν διπλᾶ μάλιστα ἁρμόττει τοῖς διθυράμβοις· αἱ δὲ γλῶτται τοῖς ἡρωικοῖς· αἱ δὲ μεταφοραὶ τοῖς ἰαμβείοις. Et multa talia. Ut cum Homeri versus Æschyli item & Euripidis, simul consideravit; & quatenus singula singulis conveniant, ostendit. *Heinsius.*

[2] Μὴ ὁμοίας.] Idem Victorius è scripto libro legit μηδεμιᾶς ἱστορίας τὰ συνήθη εἶναι. *Sylburgius.*

Ibid. Μὴ ὁμοίας.] Hunc locum optimè emendat *Dacierus*; pro συνήθεις reponit συνθέσεις. *Neque similes Historiis compositiones esse.* Quod & *Heinsium* sensisse, ex illius versione, constat, quamquam veterem in textu retinuit lectionem; sic transtulit: *Neque historiis similem ejus constitutionem esse debere.*

Ibid. Μὴ ὁμοίας.] Pro μὴ ὁμοίας lege μηδαμῶς, ex conjectura. *Goulstonus.*

[3] Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους.] Per idem tempus, (ut testatur *Herodotus*) quo cum *Persis* maritimo prælio certavere *Græci*, *Carthaginienses*, quos ad invadendam *Siciliam Xerxes* incitarat, terrâ victi sunt ad *Himeram* à *Gelone*. Aliter verò *Diodorus Siculus*: quo die nempè ad Thermopylas dimicatum est. Vid *Diod. Sic.* lib. xi. pag. 19. *Edit. Hanov.* 1604.

οὐκ

οὐκ εὐσύνοπτον ἔμελλεν ἔσεσθαι· ἢ τῷ μεγέθει μετριάζοντα καταπεπλεγμένον τῇ ποικιλίᾳ. Νῦν δ' ἓν μέρος ἀπολαβὼν, ἐπεισοδίοις [4] κέχρηται αὐτῶν πολλοῖς· οἷον, Νεῶν καταλόγῳ, καὶ ἄλλοις ἐπεισοδίοις, [5] οἷς διαλαμβάνει τὴν ποίησιν. Οἱ δ' ἄλλοι περὶ ἕνα ποιοῦσι, καὶ περὶ ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ· οἷον, [6] ὁ τὰ Κυπριακὰ ποιήσας, καὶ τὴν [7] μικρὰν Ἰλιάδα. Τοιγαροῦν ἐκ μὲν Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας μία τραγῳδία ποιεῖται ἑκατέρας, ἢ δύο μόναι· ἐκ δὲ Κυπρίων, πολλαί· καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος πλέον ὀκτώ· οἷον, Ὅπλων κρίσις, Φιλοκτήτης, Νεοπτόλεμος, Εὐρύπυλος, [8] Πτωχεία, Λάκαιναι, Ἰλίου Πέρσις, καὶ Ἀπόπλους, καὶ Σίνων, καὶ Τρῳάδες.

[4] Κέχρηται αὐτῶν.] *Paccius* pro αὐτῶν legit ἐν αὐτοῖς: Victorius retinet αὐτῶν, & accipit pro, rerum geſtarum in eo bello, quæ extra partem illam poſitæ ſunt. *Sylburgius.*

[5] Οἷς διαλαμβάνει.] Pro οἷς perperam in Baſil. eſt δὶς: quod Victorius quoque monuit. *Sylburgius.*

[6] Ὁ τὰ Κυπριακά.] Pro Κυπριακὰ, in calamo exaratis legi Κυπρικὰ, teſtatur idem Victorius. *Sylburgius.*

[7] Μικρὰν Ἰλιάδα.] Auctor ille, qui *Homeri* vitam ſub *Herodoti* nomine ſcripſit, hoc poema *Homero* aſſignat. quod ita incepit,

Ἴλιον ἀείδω, καὶ Δαρδανίην εὔπωλον,
Ἧς πέρι πολλὰ πάθον Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος.

Opus vero ab *Ariſtotele*; & pleriſque aliis, tanto indignum poetâ judicatur. Parva, totum licet Trojanum bellum complexa, vocatur *Ilias*. *Homerus* verò unam tantùm pertractavit partem: at *ex tanto*, ut ajunt, *ungue*, *qualis extabat Leo?* Dacierus.

[8] Πτωχεία, Λάκαιναι] Idem ſuſpicatur conjunctè legendum Πτωχεία Λάκαινα, *Mendicatio Lacæna.* Sylburgius.

ΚΕΦ. κδ.

Ἐποποιΐας πρὸς τραγῳδίαν διαφορά, καὶ πῶς λέγειν χρὴ τὰ ψεύδη.

ἜΤΙ δὲ τὰ εἴδη ταὐτὰ δεῖ ἔχειν τὴν ἐποποιΐαν τῇ τραγῳδίᾳ. Ἢ γὰρ ἁπλῆν, ἢ πεπλεγμένην, ἢ ἠθικὴν, ἢ παθητικὴν δεῖ εἶναι, καὶ τὰ μέρη ἔξω μελοποιΐας καὶ ὄψεως ταὐτά. Καὶ γὰρ περιπετειῶν δεῖ καὶ ἀναγνωρίσεων καὶ παθημάτων· ἔτι τὰς διανοίας καὶ τὴν λέξιν ἔχειν καλῶς· οἷς ἅπασιν Ὅμηρος κέχρηται, καὶ πρῶτος καὶ ἱκανῶς. Καὶ γὰρ καὶ τῶν ποιημάτων ἑκάτερον συνέστηκεν· ἡ μὲν Ἰλιὰς, ἁπλοῦν καὶ παθητικόν· ἡ δὲ Ὀδύσσεια, πεπλεγμένον. Ἀναγνώρισις γὰρ διόλου [1] καὶ ἠθική. [2] Πρὸς δὲ τούτοις λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκε. Διαφέρει δὲ καὶ κατά τε συστάσεως τὸ μῆκος ἡ ἐποποιΐα, καὶ τὸ μέτρον. Τοῦ μὲν οὖν μήκους ὅρος [3] ἱκανὸς εἰρημένος. Δύνασθαι γὰρ δεῖ συνορᾶσθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. Εἴη δ᾽ ἂν τοῦτο, [4] εἰ τῶν

[1] Καὶ ἠθική.] *Longinus* ad finem Sectionis 9. ὅπως ἦ σοι γνώριμον, ὡς ἡ ἀπακμὴ τοῦ πάθους ἐν τοῖς μεγάλοις συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς εἰς ἦθος ἐκλύεται. *Dacierus.* Vertit Tollius: *Ut hinc discas, quum concitatæ ille orationis vigor in præclaris cum solutæ, tum ligatæ orationis scriptoribus per ætatem elanguescit, ac remittit, ad moratum illos dicendi genus plerumque declinare.*

[2] Πρὸς δὲ τούτοις.] Calamo exarati libri habent πρὸς γὰρ τούτοις, ut adnotat Victorius. Ipse tamen pervulgatam lectionem retinet, ut planiorem. *Sylburgius.*

[3] Ἱκανὸς εἰρημένος.] In *Editione Heinsiana*, itidemque in illa Parif. edita 1629. post ἱκανὸς inferitur ὁ: ἱκανὸς ὁ εἰρημένος.

[4] Εἰ τῶν μὲν ἀρχαίων.] Antiqui poetæ, quales erant

μὲν

μὲν ἀρχαίων ἐλάττους αἱ συστάσεις εἶεν, πρὸς τι τὸ πλῆθος τῶν τραγῳδιῶν τῶν εἰς μίαν ἀκρόασιν τιθεμένων παρήκοιεν. Ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπεκτείνεσθαι τὸ μέγεθος, πολύ τι ἡ ἐποποιία ἴδιον, διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα πραττόμενα [5] πολλὰ μιμεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν ὑποκριτῶν μέρος μόνον. Ἐν δὲ τῇ ἐποποιίᾳ, διὰ τὸ διήγησιν εἶναι, ἔστι πολλὰ μέρη ἅμα ποιεῖν περαινόμενα, ὑφ' ὧν οἰκείων ὄντων, αὔξεται ὁ τοῦ ποιήματος ὄγκος. Ὥστε τοῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸν ἀκούοντα, καὶ ἐπεισοδιοῦν ἀνομοίοις ἐπεισοδίοις. Τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληροῦν, ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. Τὸ δὲ μέτρον τὸ [6] ἡρωϊκὸν, ἀπὸ τῆς πείρας ἥρμοσεν. Εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο, ἢ ἐν πολλοῖς, ἀπρεπὲς ἂν φαίνοιτο. Τὸ γὰρ ἡρωϊκὸν, στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέστατον τῶν μέτρων ἐστί. Διὸ καὶ γλώττας καὶ μεταφορὰς δέχεται μάλιστα. Περιττὴ γὰρ καὶ ἡ διηγηματικὴ [7] μίμη-

Cypriacorum, & *Parvæ Iliados* auctores, longâ nimis rerum constitutione utebantur. Præcipit igitur, ut arctiori poemata compingantur formâ; adeóque ut intra duodecim, aut eo plus minus, perlegantur horas. Quod temporis spatium inde colligit, quòd *Athenienses* Tragœdiarum commissionibus perquam delectati, in Theatris sine tædio, ab ortu Solis ad occasum usque sedere solebant. Nec dubitandum, quin eo in spatio, facilè perlegatur *Homeri* Ilias. *Dacierus*.

[5] Πολλὰ μιμεῖσθαι.] Idem Victorius, πολλὰ μέρη μιμεῖσθαι, *multas partes imitari*. Sylburgius.

[6] Ἥρμοσεν.] Idem Victorius, ἥρμοκεν pro ἥρμοσεν. *Sylburgius*.

[7] Μίμησις.] Basil. κίνησις pro μίμησις: quomodo Victorius quoque in quibusdam calamo exaratis invenit: sed mavult cum Paccii & suo quo-

σις τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ ἰαμβικὸν καὶ τετράμετρον, [8] κινητικά· τὸ μὲν, ὀρχηστικόν· τὸ δὲ, πρακτικόν. Ἔτι δὲ ἀτοπώτερον εἰ μιγνύοι τις αὐτὰ, ὥσπερ Χαιρήμων. Διὸ οὐδεὶς μακρὰν σύστασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν, ἢ τῷ ἡρώῳ, ἀλλ᾽ ὥσπερ εἴπομεν, αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει τὸ ἁρμόττον [9] αὐτὸ διαιρεῖσθαι. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν, οὐκ ἀγνοεῖ [10] ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. Αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν. Οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμητής. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, αὐτοὶ μὲν δι᾽ ὅλου ἀγωνίζονται, μιμοῦνται δὲ ὀλίγα καὶ ὀλιγάκις. Ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος, εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα, [11] ἢ ἄλλο τι ἦθος, [12] καὶ οὐδὲν ἀηθες, ἀλλ᾽ ἔχον ἦθος. Δεῖ μὲν οὖν

dam libro *μίμησις*, ut *in initio prioris cap.* Idem Victorius veretur ne ibidem pro *κινητικὰ* legendum sit *κινητὰ*, mobilia: cum verbi *κινητικὰ* ea vis sit, ut notet ea quæ movendi alias res facultatem magnam habent, non quæ ipsa proclivia ad motum sunt; & mobile, non motivum, respondeat stabili. *Sylburgius.*

8 Κινητικά.] Lege, Κινητικά, passive, id est mobilia, seu, ut moveantur, apta: sic apud Plutarchum de primo frigido. *Goulstonus.*

9 Αὐτὸ διαιρεῖσθαι.] Victorius è scriptis libris pro *αὐτὸ* reponit *αὐτῇ*, ipsi. *Sylburgius.*

10 Ὃ δεῖ ποιεῖν.] Secutus sum hanc lectionem, quæ & ferri potest. Tamen, nescio quomodo, magis arridet, οὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ εἰπεῖν αὐτόν. Et sequitur, *αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν.* *Heinsius.*

11 Ἢ ἄλλο τι ἦθος.] Per hæc verba, aut numen aliquod, aut fictam personam significari vult *Bossuius.* Quæ quidem in se nullos licet habeant mores, morata tamen ut videatur fabula, adjumento sunt.

12 Καὶ οὐδὲν ἀηθες.] In omnibus calamo exaratis libris, virili genere, accusandique casu legitur, καὶ οὐδέν᾽ ἀήθη, ἀλλ᾽ ἔχοντα ἦθος, *nullum vacuum a moribus, sed habentem mores:* quæ lectio multo planior est: Victorius. *Sylburgius.*

ἐν

ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυμαστόν. Μᾶλλον δ' ἐνδέχεται ἐν τῇ ἐποποιΐᾳ [13] τὸ ἀνάλογον. Διὸ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστὸν, διὰ τὸ μὴ ὁρᾷν εἰς τὸν πράττοντα. [14] Ἔπειτα τὰ περὶ τὴν [15] Ἕκτορος δίωξιν ἐπὶ σκηνῆς ὄντα, γελοῖα ἂν φανείη, οἱ μὲν ἑστῶτες καὶ οὐ διώκοντες, ὁ δὲ ἀνανεύων. Ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνει. Τὸ δὲ θαυμαστὸν, ἡδύ· σημεῖον δέ· πάντες γὰρ προστιθέντες, ἀπαγγέλλουσιν ὡς χαριζόμενοι. Δεδίδαχε δὲ μάλιστα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους [16] ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. Ἔστι δὲ τοῦτο παραλογισμός. [17] Οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, [18] ὅταν τουδὶ ὄντος ἢ

[13] Τὸ ἀνάλογον.] Idem Victorius pro ἀνάλογον legit ἄλογον, *quod ratione caret.* Et mox δι' ὃ, *cujus operâ ac vi.* Sylburgius.

Ibid. Τὸ ἀνάλογον.] Pro ἀνάλογον scribe ἄλογον. Et mox δι' ὃ pro διὸ: Victorius. Nos etiam totum illud (διὸ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστὸν) Parenthesi inclusimus. *Goulstonus.*

[14] Ἔπειτα.] Victorius ἐπεὶ, *quia*, pro ἔπειτα. *Sylburgius.*

Ibid. Ἔπειτα τὰ περί.] Scribe, ἐπεὶ τὰ περὶ τὴν Ἕκτορος δίωξιν. *Heinsius.*

[15] Ἕκτορος δίωξιν.] Intelligit Iliad. χ. Ubi fugientem *Hectora* circa Trojæ muros *Achilles* persequitur:

Ἕκτορα δ', ὡς ἐνόησεν, ἕλε τρόμος, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
Αὖθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς·

Πηλείδης δ' ἐπόρουσε.

[16] Ψευδῆ λέγειν.] Nihil melius de *Homero* dici potest quam quod ipse dicit de *Ulysse* cum *Penelope* confabulante:

Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα. *Dacierus.*

[17] Οἴονται γὰρ ἄνθρωποι.] Totus iste locus, mirum quantum negotii, quantum molestiæ exhibuerit interpretibus. Hoc inter eruditos constat, eam intelligi fallaciam, quæ παρὰ τὸ ἑπόμενον à Philosopho in Elenchis vocatur. ὅταν, innuit ibi τουδὶ ὄντος ἐξ ἀνάγκης τοδὶ ᾖ, καὶ τοῦδε ὄντος οἴονται καὶ θάτερον ἐξ ἀνάγκης εἶναι. Quæ verba cum loco plane conveniunt. Quippe quæ in reciprocatione consequentiæ consistit, cum id non convertitur, quod converti posse putamus. Variam autem è codicibus manu exaratis le-

γινομένου τοδὶ γίνεται, εἰ τὸ ὕστερόν ἐστι, καὶ τὸ πρότερον εἶναι ἢ γίνεσθαι. Τοῦτο δέ ἐστι ψεῦδος. Δι' ὃ δὴ, ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος, [19] ἄλλου δὲ τούτου ὄντος, ἀνάγκη εἶναι ἢ γίνεσθαι ἢ προσθεῖναι. Διὰ γὰρ τὸ [20] εἰδέναι τοῦτο ἀληθὲς ὄν, παραλογίζεται

ctionem attulit doctissimus Madius. Quem qui volet consulat. Frustra tamen, nisi fallor. Qui & aliquid hic aliter solâ conjecturâ legendum existimat. Quare, nequid eruditos amplius excruciet, totum locum ita emendent: οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, ὅταν τοδὶ ὄντος ἢ γινομένου τοδὶ γίνεται, εἰ τὸ ὕστερόν ἐστι, καὶ τὸ πρότερον εἶναι ἢ γίνεσθαι. Τοῦτο δέ ἐστι ψεῦδος. Διὸ οὐκ ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος. Ἄλλου γὰρ τούτου ὄντος οὐκ ἀνάγκη εἶναι, ἢ προσεῖναι τοῦτο. Sensus est talis. Qui pallere hominem videt, judicat eum amare, quia posterius illud pallere sequitur illud prius quod est amare. Quia ergo posterius illud evenit, ut palleat qui amat, judicant, prius adesse semper: & fieri, ut qui pallet, vice versa, amet. Aut ubi pallor est, Ibi sit amor. Hoc autem falsum inquit. Itaque prius illud ibi falsum erit, amare eum semper, qui pallet. Nam cum hoc sit aliud, neque recte convertatur, hoc aut esse aut fieri aut adesse non necesse est. Non enim qui pallet, necessario amat: quia qui amat, is pallet. Sed, inquit, animus noster, quia hoc verum esse novit, pallere nimirum eum qui amat, quod est posterius, illud, quod amorem sequitur, etiam prius semper verum esse male colligit: ut, nimirum, amet, qui pallet. Eadem ratione Homerum παραλογίζεσθαι, & venuste imponere lectoribus ostendit. *Heinsius.*

18 Ὅταν τοδὶ ὄντος.] Victorius è scriptis libris legit, ὅταν τοδὶ ὄντος τοδὶ ᾖ, ἢ γινομένου γίνεται: *quando hoc existente, hoc fuerit; vel cum sit, factum fuerit.* Sylburgius.

19 Ἄλλου δὲ τούτου.] Idem è quibusdam calamo exaratis codicibus legit, ἀλλ' οὐδὲ τούτου ὄντος, *sed neque hoc existente.* Sylburgius.

Ibid. Ἄλλου δὲ τούτου.] Discedit à recepta lectione *Heinsius*: atque ita in textu: ἄλλου δὲ τούτου ὄντος, οὐκ ἀνάγκη εἶναι ἢ γίνεσθαι ἢ προσεῖναι. Vertit. *Hoc enim cum sit aliud, non necesse est fieri hoc aut simul adesse.*

20 Εἰδέναι τοῦτο.] Idem Vict. mutato verborum ordine legit τοῦτο εἰδέναι ἀληθές. *Sylburgius.*

ἡμῶν

ἡμῶν ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ πρῶτον ὡς ὄν. [21] Προαιρεῖσθαί τε ἀδύνατα καὶ εἰκότα, μᾶλλον ἢ δυνατὰ καὶ ἀπίθανα· τούς τε λόγους μὴ συνίστασθαι ἐκ μερῶν ἀλόγων, ἀλλὰ [22] μάλιστα μὲν μηδὲν ἔχειν ἄλογον· εἰ δὲ μὴ, ἔξω τοῦ μυθεύματος, ὥσπερ Οἰδίπους τὸ μὴ εἰδέναι [23] πῶς ὁ Λάϊος ἀπέθανεν. Ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ δράματι, ὥσπερ ἐν Ἠλέκτρᾳ οἱ τὰ Πύθια ἀπαγγέλλοντες· ἢ ἐν Μυσοῖς, ὁ Ἄφωνος ἐκ Τεγέας εἰς τὴν Μυσίαν ἥκων. Ὥς τε τὸ λέγειν ὅτι ἀνῄρητο ἂν ὁ μῦθος, γελοῖον. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ οὐ δεῖ συνίστασθαι τοιούτους· [24] ἂν δὲ θῇ, καὶ φαίνηται εὐλογώτερον, ἐνδέχεσθαι καὶ ἄτοπον· ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα, [25] τὰ

[21] Προαιρεῖσθαί τε.] Quidam calamo exaratus liber post προαιρεῖσθαί τε addit δεῖ. De quo dubitat Victorius. Eodem pacto (inquit idem) conjunctio καὶ, quæ infra bis ponitur, abest à duobus libris. Sed hæc quoque sit ne, an non sit parvi omnino refert. Nam infra ubi eandem sententiam repetit, semel posita est, semel vero relicta. *Sylburgius.*

[22] Μάλιστα μέν.] Basil. & Cam. omittunt μὲν post μάλιστα: minus bellé. *Sylburgius.*

[23] Πῶς ὁ Λάϊος.] Cam. & Basil. Edit. margo pro Λάϊος habet Ἰόλαος. Victorius retinet Λάϊος. *Sylburgius.*

[24] Ἂν δὲ θῇ.] Θῇ habet & Victorii editio. Sed cum verterit, *si verò positum fuerit*, significat se pro θῇ legisse passivum τεθῇ. Idem præterea adnotat, se εὐλογωτέρων in duobus scriptis exemplaribus invenisse mutatum in adverbium. Adhæc pro mendoso ἐνδέχεσθαι, quosdam libros veteres habere ἐκδέχεσθαι, quosdam ἀποδέχεσθαι: quorum prius magis sibi probari, cum ἐκδεχόμενος similiter usurpetur 8. Topicorum. Basil. etiam margo adnotat hoc ipsum ἐκδέχεσθαι. *Sylburgius.*

[25] Τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν.] Locum vide, Odyss. ν. quo vix quicquam suavius reperiri potest. *Crebris* poeta *similitudinibus, & carminum dulci modulatione currentium*, celat id, quod maximè voluit. Et successu satis felici, post tantos labores terrâ marique exhaustos, μαλακῷ δεδμημένον ὕπνῳ He-

περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς [20] ποιήσῃ. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς [27] ἐμφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπον. Τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι, καὶ μήτε ἠθικοῖς, μήτε διανοητικοῖς. Ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λαμπρὰ λέξις τὰ ἤθη, καὶ τὰς διανοίας.

τὸα in patrium exponit littus. *Dacierus.*

[26] Ποιήσει.] In utraque *Heinsii Editione*, ποιήσει : *si ineptus poëta fecisset.*

[27] Ἐμφανίζει.] Victorius pro ἐμφανίζει restituendum ait ἀφανίζει, *delet*; magno interpretum consensu. *Sylburgius.*

ΚΕΦ. κε.

Περὶ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσων τε καὶ ποίων εἰδῶν ἂν εἴη.

ΠΕΡΙ' δὲ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσων τε καὶ [1] ποίων ἂν εἰδῶν εἴη, ὧδε θεωροῦσι γένοιτ' ἂν φανερόν. Ἐπεὶ γάρ ἐστι μιμητὴς ὁ ποιητὴς, ὥσπερ ἂν ἢ ζωγράφος ἤ τις ἄλλος εἰκονοποιὸς, ἀνάγκη μιμεῖσθαι, τριῶν ὄντων τὸν ἀριθμὸν, ἕν τι ἀεί. Ἢ γὰρ οἷα ἦν, ἢ ἔστιν, ἢ οἷά φασι καὶ δοκεῖ, ἢ οἷα εἶναι δεῖ. [2] Ταῦ-

[1] Ποίων ἄν.] Basil. omisso ἂν pro εἴη legit ἐστίν. *Sylburgius.*

[2] Ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται.] Scio quid velint interpretes. Ego vero nullus dubito scripsisse Philosophum: ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται κυρίᾳ λέξει ἢ καὶ γλώτταις. Cum præsertim sæpius incuriâ librariorum interciderit in hoc libello vox ista. Sic supra, τὴν ὀνομάτων σύνθεσιν, pro τὴν τῶν κυρίων ὀνομάτων σύνθεσιν. *Heinsius.*

τα

τα δ' ἐξαγγέλλεται λέξει, ἢ καὶ γλώτταις καὶ μεταφοραῖς. Καὶ πολλὰ πάθη τῆς λέξεώς ἐστι. Δίδομεν γὰρ ταῦτα τοῖς ποιηταῖς. Πρὸς δὲ τούτοις οὐχ ἡ αὐτὴ ὀρθότης ἐστὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, οὐδὲ ἄλλης τέχνης καὶ ποιητικῆς. Αὐτῆς δὲ τῆς ποιητικῆς διττὴ ἡ ἁμαρτία. Ἡ μὲν γὰρ καθ' αὑτήν, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός. [3] Ἡ μὲν γὰρ προείλετο [4] μιμήσασθαι ἀδυναμίαν αὐτῆς, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ τὸ προελέσθαι μὴ ὀρθῶς, κατὰ συμβεβηκός· ἀλλὰ τὸν ἵππον ἄμφω τὰ δεξιὰ [5] προβεβληκότα. Ἢ τὸ καθ' ἑκάστην τέχνην ἁμάρτημα· οἷον, τὸ κατὰ ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τέχνην, [6] εἰ ἀδύνατα πεποίηται. Ταῦτ' οὖν ὁποῖα ἂν ᾖ, οὐ καθ' ἑαυτήν.

[3] Ἡ μὲν γὰρ προείλετο.] Victorius pro ἡ μὲν & ἡ δὲ, legit εἰ μὲν, *siquidem*: & εἰ δὲ, *si vero*. Idem adnotat *Robortellum* pro μὴ, quod in excusis est, putasse corrigendum μὲν: sed sibi vulgatam lectionem videri veriorem. Praeterea non parum hac parte perturbare, quod Philosophus antequam sententiam absolvisset, in mediam illam conjecit haec verba quae naturam ejus peccati aperirent, κατὰ συμβεβηκός: si vera illa legitimaque auctoris sint. *Morellium* sane in sua Editione illa sustulisse: sed se, quia nullum exemplar invenerit à quo abessent, & praeterea Philosophus quibusdam in locis sit duriusculus, retinenda censuisse. *Sylburgius.*

[4] Μιμήσασθαι ἀδυναμίαν.] Scribe, κατ' ἀδυναμίαν. Caeterum, non ut vulgo pessime editur, sed ut in manu exarato codice leguntur, quo usi sunt viri docti, haec edidi. Certe Philosophus, ἀδυναμίαν in poëta qui imitatur, τὸ ἀδύνατον statuit in artibus, quas imitatur. Neque modo recte sentit, sed & accuratè loquitur. Vide, quae περὶ ἀδυναμίας doctissimus & ornatissimus huc congressit Victorius. *Heinsius*

[5] Προβεβληκότα.] Post vocem προβεβληκότα, distinguendum est commate, non puncto. *Goulstonus.*

[6] Εἰ ἀδύνατα.] Idem Victorius legit ἢ ἀδύνατα πεποίηται, *vel impossibilia in poësi tractavit.* Idem non probat *Robortellum*, qui delenda censuerit verba illa, ταῦτ' οὖν ὁποῖα ἂν ᾖ. *Sylburgius.*

Ὥς τι δεῖ τὰ ἐπιτιμήματα ἐν τοῖς προβλήμασιν ἐκ τούτων ἐπισκοποῦντα λύειν. Πρῶτον μὲν γὰρ, ἂν τὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τέχνην ἀδύνατα πεποίηται, ἡμάρτηται. Ἀλλ' ὀρθῶς ἔχοι, εἰ τυγχάνοι τοῦ τέλους [7] τοῦ αὐτῆς. Τὸ γὰρ [8] τέλος εἴρηται· οἷον, εἰ οὕτως ἐκπληκτικώτερον, ἢ αὐτὸ, ἢ ἄλλο ποιεῖ μέρος. Παράδειγμα ἡ τοῦ Ἕκτορος δίωξις. [9] Ἡ, μέντοι τὸ τέλος, ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνεδέχετο ὑπάρχειν, καὶ κατὰ τὴν περὶ τούτων [10] τέχνην, ἡμάρτηται οὐκ ὀρθῶς. Δεῖ γὰρ, εἰ ἐνδέχεται, ὅλως μηδαμῇ ἡμαρτῆσθαι. Ἔτι [11] ποτέρων ἐστὶ τὸ ἁμάρτημα, τῶν κατὰ τὴν τέχνην, ἢ κατ' ἄλλο συμβεβηκός; ἔλαττον γὰρ, εἰ μὴ ᾔδει ὅτι [12] Ἔλαφος θήλεια κέρατα οὐκ ἔχει, [13] ἢ εἰ

[7] Τοῦ αὐτῆς.] Αὐτῆς primâ literâ aſpiratâ ſcribi debere, non tenui, ut in prius excuſis, adnotat Victorius. Idem ſuſpicatur in poſtrema iſtarum vocum, τὸ γὰρ τέλος εἴρηται, à librario peccatum eſſe, aut hic aliquid deſiderari quod ſententiam impleat: quia non ſatis idoneus ſenſus hinc colligatur. Ad ſuſpicionem certe augendam facere, quod particula οἷον, quæ ſequitur, à nonnullis libris abſit, quæ tamen hic neceſſaria videatur. *Sylburgius.*

[8] Τέλος εἴρηται.] Scribe, τὸ γὰρ τέλος εὕρηται. Graviter hic, tanquam in loco ἀνιάτῳ, & qui nulla ope poſſit convaleſcere eruditiſſimus ſe torquet Victorius. Ita ut etiam aliquid deeſſe ſuſpicetur. Nullus enim, inquit, ſatis idoneus hinc ſenſus colligitur. *Heinſius.*

[9] Ἡ, μέν τοι.] Idem Victorius pro ἢ μέντοι legit εἰ μέντοι, *ſi ſane*. Sylburgius.

[10] Τέχνην, ἡμάρτηται.] Diſtingue poſt ἡμάρτηται, non poſt τέχνην. *Goulſtonus.*

[11] Ποτέρων.] Idem Victorius probat receptam lectionem ποτέρων, ſeque calamo exaratos libros illi conſentientes inveniſſe affirmat. *Sylburgius.*

[12] Ἔλαφος θήλεια.] *Pindarus*, ut & *Anacreon*, cervas cornutas fecerant. In *Olymp.* Od. 3. Χρυσόκερων ἔλαφον θήλειαν. Sed & *Callimachus*, qui longè poſt *Ariſtotelem* vixit:

Εὗρες ἐπὶ προμολῇς ὄρεος τῷ Παῤῥασίοιο

κεχο-

κακομιμήτως ἔγραψε. Πρὸς δὲ τούτοις ἐὰν ἐπιτιμᾶται, ὅτι οὐκ ἀληθῆ, [14] ἀλλ' οἷα δεῖ· [15] οἷον καὶ

Σκαιρεύσας ἐλάφοις, μεγάλη χερὶ. αἱ μὲν ἐπ' ὄχθης
Αἰὲν ἐβουκολέοντο μελαμψήφιδος Ἀναύρου,
Μάσσονες ἢ ταῦροι· κεράων δ' ἀπελάμπετο χρυσός.

Cornua capitibus cervarum poetas de industria affigere verisimile est: qua ratione & Olori moribundo cantum, & nescio quæ incredibilia Phœnici affinxerunt. Vid. quæ annotavit *Anna Fabri Filia* hunc in locum *Callimachi*.

[13] Ἢ εἰ κακομιμήτως.] Victorius adnotat quosdam scriptos libros habere, ἢ εἰ ἀμιμήτως: alios vero ἢ καμιμήτως. Ut non sine causa existimet aliquis priorem harum aut veram esse, aut proximè ad illam accedere. Contra autem, quæ irrepsit in excusos libros, videri è posteriore hac restitutâ illi syllabâ quæ defecerat; concinnatam fuisse: cum etiam secunda vox, quæ in priore est, addi debuerit, id est conjunctio εἰ, quæ prorsus necessaria videatur. *Sylburgius.*

[14] Ἀλλ' οἷα δεῖ.] Idem Victorius adnotat plures calamo exaratos libros pro ἀλλ' οἷα δεῖ habere ἀλλ' ἴσως δεῖ. Videri tamen omnibus partibus meliorem receptam lectionem. *Sylburgius.*

[15] Οἷον καὶ Σοφοκλῆς.] Vellem qui prolixissimos & eruditissimos in libellum hunc commentarios scripserunt, paulo diligentius hunc locum excutere suarum partium putassent. Novum ab acutissimo doctore problema, sive objectio, seu tu reprehensionem malis, ponitur; cujus hic jam sequitur exemplum & solutio. Si verba sequimur; mens erit talis. Sophoclem accusabat imperitus quidam, quod in imitando sibi veritatem non proponeret: respondebat, se, quales oporteret, Euripidem, quales essent, introducere. Quæ solutio, si recte concipitur, non tam solvitur problema, quam inane fuisse ostenditur. Qui enim, quales oportet, repræsentat; finem consecutus est. Item, qui non verè, quod in problemate erat, repræsentat, ne quidem ut oportet. Et si, ut oportet, jam veré. Si quis autem dicat: Sophoclem hoc voluisse; se meliores quam sunt nostro tempore, imitari, Euripidem autem similes; quis discrimen unquam hoc statuit? Tragœdia enim omnis βελτίους βούλεται μιμεῖσθαι τῶν νῦν, id est, *meliores quam sunt nunc*, ait ipse vir divinus, *imitari* vult; sicut χείρους, seu *deteriores*, Comœdia. Certe Agamemnonem imitatur Euripides, sicut Sophocles. Eodem modo τῷ

Σοφοκλῆς ἔφη, αὐτὸς μὲν οἵους δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδης δὲ οἷοί εἰσι. Διὸ ταύτῃ λυτέον. Εἰ δὲ μηδετέρως, ὅτι οὕτω φασίν, οἷον τὰ περὶ θεῶν. Ἴσως γὰρ [16] οὔτε βέλτιον οὕτω λέγειν, οὔτ' ἀληθῆ, [17] ἀλλ' ἔτυχεν, ὥσπερ Ξενοφάνης· ἀλλ' οὖν φασι τάδε. Ἴσως δὲ οὐ βέλτιον μὲν, ἀλλ' οὕτως εἶχεν, οἷον τὰ περὶ τῶν ὅπλων·

περαιρέσει. Quamvis κατ' ἀδυναμίαν interdum aliter Euripides. Sic, exempli gratia, in Iphigenia in Aulide, multa heroi illi infra dignitatem, ut alias, volente Deo, dicemus, tribuuntur. Sed nihil hic de illis Aristoteles. Totus locus ita est legendus: Πρὸς δὲ τούτοις ἐὰν ἐπιτιμᾶται· ὅτι οὐκ ἀληθῆ· ἀλλ' οἷα εἶναι δεῖ. Οἷον καὶ Σοφοκλῆς ἔφη, αὐτὸς μὲν οἵας εἶναι δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδην δὲ οἷαί εἰσι. Euripidem μισόγυνον fuisse, certe in scena, nemo ignorare potest, qui aut fabulas illius aut Aristophanis lepores legit unquam. Omnia enim fœminarum in apertum proferebat crimina, & plerunque introducebat pessimas. Ut Phædras, Medeas, Clytemnestras, Hermionas, alias. Contra Sophocles, honestas fere aut graves: ut, Tecmessas, Electras, Antigonas. Cum vulgaris autem sit opinio, *Fœminas plerumque esse peiores*; quidam Sophocli objiciebant, quod in exprimendis fœminarum moribus à vero recederet, cum decorum observaret Euripides. Ille eleganter de utroque respondit: ὅτι αὐτὸς οἵας δεῖ εἶναι ποιεῖ, Εὐριπίδης δὲ οἷαί εἰσι. Jam aliud est, οἵας δεῖ εἶναι, quam οἵους δεῖ. Alterum enim ejus est qui imitatur, alterum vero ad subjectum imitationis refertur. *Heinsius.*

[16] Οὔτε βέλτιον.] Basil. οὔτι βέλτιον, οὔτε λέγειν. Sed nostra scriptura Victorium & Cam. auctores habet. *Sylburgius.*

[17] Ἀλλ' ἔτυχεν.] Satis constat, alterum ἀλλὰ à mala manu esse. Hoc si ejiciatur, in reliquo Victorio assentior, legendum: Ἀλλ' ἔτυχεν, ὥσπερ Ξενοφάνης, οὐ σαφῆ τάδε. Ipsos *Xenophanis* versus Victorius adducit: qui videndi sunt, & lectionem confirmant. *Heinsius.* Versus *Xenophanis*:

Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀνὴρ ἴδεν, οὐδέ τις ἔσται
Εἰδὼς ἀμφὶ θεῶν τε, καὶ ἅσσα λέγω περὶ πάντων.
Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα τύχοι τετελεσμένον εἰπών,
Αὐτὸς ὅμως οὐκ οἶδε, δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται.

[18] Ἔγχεα

--[18] Ἔγχεα δέ σφιν
Ὀρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος.

Οὕτω γὰρ τότε [19] ἐνόμιζον, ὥσπερ καὶ νῦν Ἰλλυριοί. Περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἢ μὴ καλῶς, ἢ εἴρηταί τινι, ἢ πέπρακται, οὐ μόνον σκεπτέον εἰς αὐτὸ τὸ πεπραγμένον ἢ εἰρημένον βλέποντα, εἰ σπουδαῖον ἢ φαῦλον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πράττοντα ἢ λέγοντα πρὸς ὃν, ἢ ὅτε, ἢ ὅτῳ, ἢ οὗ ἕνεκεν· οἷον, ἢ μείζονος ἀγαθοῦ, ἵνα γένηται· ἢ μείζονος κακοῦ, ἵνα ἀπογένηται. Τὰ δὲ πρὸς τὴν λέξιν, ὁρῶντα δεῖ διαλύειν· οἷον, γλώττῃ·

[20] Οὐρῆας μὲν πρῶτον.

Ἴσως γὰρ οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει, ἀλλὰ τοὺς φύλακας. Καὶ τὸν Δόλωνα,

--[21] Ἔιδος μὲν ἔην κακός.

Οὐ τὸ σῶμα ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν. Τὸ γὰρ εὐειδὲς οἱ Κρῆτες εὐπρόσωπον καλοῦσι. Καὶ τὸ,

[22] Ζωρότερον δὲ κέραιρε,

οὐ τὸ ἄκρατον, ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ θᾶττον.

[18] Ἔγχεα.] Verſus petitus ex Iliad. κ. ver. 153. Diu manſiſſe hunc morem deſtituendi haſtarum in terra, inter Græcos, ex *Euſtathio* monet *Dacierus*: donec haſta quædam fortè deturbata, repentino ſonitu propinquos excitavit milites, & metu nocturni congreſſus tota implevit caſtra.

[19] Ἐνόμιζον.] Ἐνόμιζον agnoſcit etiam Victorii verſio, *ſic enim tunc inſtituto quodam faciebant*. Sylburgius.

[20] Οὐρῆας.] Locus petitus ex Il. α. ver. 50. eodem hæc vox occurrit ſenſu, Il. κ. ver. 85. quo poſſe intelligi ait *Ariſtoteles*:

Ἠέ τιν' οὐρήων διζήμενος,
ἤ τιν' ἑταίρων;

[21] Εἶδος.] Victorius ante εἶδος μὲν addit, ὅς ῥά τοι· Quod initium eſt verſus, ex Il. κ. ver. 316. *Sylburgius.*

[22] Ζωρότερον.] Hemiſtichium eſt, ex Iliad. ι. ver. 203. *Sylburgius.*

Τὸ

Τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται· οἷον,

23 Ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες
Εὗδον παννύχιοι.

Καὶ τὸ,

Ἤτοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειεν.

Καὶ,

24 Αὐλῶν συρίγγων θ' ὅμαδον.

25 Τὸ γὰρ Πάντες, ἀντὶ τοῦ Πολλοὶ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται. Τὸ γὰρ πᾶν, πολύ τι. Καὶ τὸ,

26 Οἴη δ' ἄμμορος,

κατὰ μεταφορὰν. Τὸ γὰρ γνωριμώτατον μόνον.

23 Ἄλλοι μέν.] Locus ex Il. β. in ipso statim principio. Qui vero sequitur, desumptus est ex Il. κ. non procul ab initio. *Sylburgius.*

24 Αὐλῶν συρίγγων θ'.] Hemistichium hoc ex eodem loco petitum est, sed aliter in vulgatis Editionibus hic versus legitur atque ab *Aristotele* hic citatur, ita scilicet,

Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων:

quam lectionem agnoscit non modo scholiastes, sed etiam Hesychius, dum innuit ὅμαδον significare tumultum congregatæ multitudinis. *Sylburgius.*

Ibid. Αὐλῶν.] Ita brevitatis amans magister edidit, Αὐλῶν συρίγγων τ'---ὅμαδόν τ'--Non totum Homeri versum, sed præcipuas citavit partes, alternis omissis. *Goulstonus.*

25 Τὸ γὰρ Πάντες.] Nihil tale in superioribus fuisse puer videt. Ergo certum est Homericum desiderari locum, in quo πάντες sint οἱ πολλοί. Vt, exempli gratia, Iliados primo, Jupiter cum ad Æthiopas cœlo relicto proficisci fingitur, addit poëta:

--Θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο.

Hic cavillator aliquis objicere poëtæ posset: Si Dii omnes Iovem sunt secuti, ergo cœlum sine Diis fuit. Hujus προβλήματος λύσιν nunc proponit magnus magister; & ostendit: ὅτι οὐ κυριολογεῖ, ἀλλὰ μετενήνεγκε ποιήσας, ut alibi loquitur: id est, non propria, sed translata usum voce. Omnes enim, inquit, sunt multi. Et causam addit: τὸ γὰρ πᾶν πολύ τι. Aliter Robortellus. Cui hic quidem nihil credo, *Heinsius.*

26 Οἴη δ' ἄμμορος.] Locus ex Iliad. σ. ver. 489. & Odyss. ε. *Sylburgius.*

Κατὰ

Κατὰ δὲ προσῳδίαν, ὥσπερ Ἱππίας ἔλυεν ὁ Θάσιος τό,

[27] Δίδομεν δέ οἱ.

Καί,

[28] Τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ.

Τὰ δὲ διαιρέσει· οἷον Ἐμπεδοκλῆς·

Αἶψα δὲ θνητ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μάθον [29] ἀθάνατ' εἶναι,

Ζωρά τε πρὶν κέκρητο.

Τὰ δὲ ἀμφιβολίᾳ·

[30] Παρῴχηκεν δὲ πλέων νύξ.

Τὸ γὰρ Πλέων, ἀμφίβολόν ἐστι. Τὰ δὲ κατὰ τὸ ἔθος τῆς λέξεως· οἷον τὸν κεκραμένον οἶνόν φασιν εἶναι. Ὅθεν πεποίηται·

[31] Κνημὶς νεοτεύκτου κασσιτέροιο.

Καὶ Χαλκέας, τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους. Ὅθεν εἴρηται ὁ Γανυμήδης

[27] Δίδομεν.] Δίδουμεν an διδόμεν' (Ionice ſcilicet pro διδόναι) legerit Hippias, diſquirit Victorius. Locus eſt Il. β. *Sylburgius*. Sed jam iſte verſus (ut monet *Dacierus*) in textu nullibi apparet, *Piâ*, ut loquuntur, *Fraude* ſubraſus.

[28] Τὸ μὲν οὐ.] Verſus iſte prolatus ex Il. ψ. ver. 328. in cujus ſcriptione Baſil. & Camot. pro οὐ habent οὗ. Victorius quoque de illa diverſitate diſputat. *Sylburgius*.

[29] Ἀθάνατ' εἶναι.] Baſil. & Camot. ἀθάνατα ζῶά τε: luxato metro. Noſtra ſcriptura eſt non modo apud Victorium, ſed etiam apud *Athenæum*, & in poeſi philoſophica *Henrici Stephani*, p. 24. ubi poſterior verſus ſic legitur

Ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα, διαλλάττοντα κελεύθους. *Sylburgius*.

[30] Παρῴχηκεν.] Hemiſtichium ex Il. κ. ver. 252. *Sylburgius*.

[31] Κνημὶς νεοτεύκτου.] Hemiſtichium petitum ex Il. φ. Quod vero ſequitur, depromptum ex Il υ. verſ. 234.

--Γανυμήδης·
Ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ, Διὶ οἰνοχοεύειν.

Διὶ

Διὶ οἰνοχοεύειν,
οὐ πινόντων οἶνον. [32] Εἴη δ' ἂν οὐ τοῦτό γε καὶ κατὰ μεταφοράν. Δεῖ δὲ καὶ ὅταν ὄνομά τι [33] ὑπεναντίωμά τι δοκῇ σημαίνειν, ἐπισκοπεῖν ποσαχῶς ἂν σημήνειε [34] τοῦτο ἐν τῷ εἰρημένῳ· οἷον

[35] Τῇ ῥ' ἔσχετο χάλκεον ἔγχος,

τῷ ταύτῃ κωλυθῆναι. Τὸ δὲ ποσαχῶς [36] ἐνδέχεται ὡδί πως· μάλιστ' ἄν τις ὑπολάβοι κατὰ τὴν κατ' ἀντικρύ, ἢ ὡς Γλαύκων λέγει, [37] ὅτι ἔνιοι ἀλόγως προϋπολαμβάνουσι, καὶ αὐτοὶ [38] κα-

[32] Εἴη δ' ἄν.] Victorius, εἴη δ' ἂν τοῦτο, omissa negativa: secutus ea in re vetera exemplaria. *Sylburgius.*

[33] Ὑπεναντίωμα.] Basil. ὑπ' ἐναντιώματι. Sed Victorii & Camotii scriptura, ὑπεναντίωμά τι, *subcontrarietatem aliquam*, visa est magis consentanea. *Sylburgius.*

[34] Τοῦτο.] In quodam libro, dandi casu legi τούτῳ, testatur Victorius: sed addit, plerosque calamo scriptos assentiri excusis. Idem disputat, nominandine an accusandi casu accipiendum sit τοῦτο. *Sylburgius.*

[35] Τῇ ῥ' ἔσχετο.] Hemistichium ex Il. υ. ver. 272. Ibidem *Basil.* pro τῷ habet τό: minus apte. *Sylburgius.*

[36] Ἐνδέχεται ὡδί πως.] Victorius adnotat, unum è libris excusis, qui nuper in lucem prodierit, pro ὡδί πως habere ὡδικῶς: in quibusdam calamo exaratis legi δίκως. Sed ὡδί πως retinet in sua versione; sic quodammodo. Sylburgius.

[37] Ὅτι ἔνιοι.] Victorius, & Camot. pro ἔνιοι habent ἔνια, *nonnulla.* Et adnotat Victorius extare libros qui habeant τι ἔνια: unde se factum arbitrari ut *Paccius* emendarit ὅτι ἔνια. Sed vidisse se etiam quendam omnium vetustissimum, in quo legatur ὅ ἔνιοι. In eodem codice locum superiorem non esse integrum, sed desiderari illic verbum, relicto spatio ipsius. Sic enim habere: Κατὰ τὴν---ὡς Γλαύκων λέγει. In margine tamen ejusdem, alia manu repositum esse quod nunc in excusis illic legitur. *Sylburgius.*

[38] Καταψηφισάμενοι.] Operæ pretium est videre, quam misere hic eruditissimus hæreat Victorius, Riccobonus, & alii. Scribe κατασοφισάμενοι. Frustra quoque est Robortellus. Versionem nostram cum illorum confer. Nullo opus erit commentario. *Heinsius.*

ταψη-

παψηφισάμενοι συλλογίζονται, καὶ [39] ὡς εἰρηκότος ὅτι δοκεῖ ἐπιτιμῶσιν, ἂν ὑπεναντίον ᾖ τῇ αὐτῶν οἰήσει. Τοῦτο δὲ πέπονθε τὰ περὶ Ἰκάριον. Οἴονται γὰρ αὐτὸν Λάκωνα εἶναι. Ἄτοπον οὖν, τὸ μὴ ἐντυχεῖν τὸν Τηλέμαχον [40] αὐτῷ εἰς Λακεδαίμονα ἐλθόντα. Τὸ δὲ ἴσως ἔχει ὥσπερ οἱ Κεφαλῆνές φασι. Παρ' αὐτῶν γὰρ γῆμαι λέγουσι τὸν Ὀδυσσέα· καὶ εἶναι Ἰκάδιον, ἀλλ' οὐκ Ἰκάριον. [41] Διαμάρτημα δὲ τὸ πρόβλημα εἰκός ἐστι. Ὅλως δὲ τὸ ἀδύνατον μὲν, ἢ πρὸς τὴν ποίησιν, ἢ

[39] Ὡς εἰρηκότος.] Frustra hic quoque Italorum doctissimi, qui in hoc libello ætatem egerunt, se torquent. Ac Victorii quidem ornatissimi doctissimique senis, cum præsertim versionem ejus legimus, ex animo nos miseret. Alios miramur, qui cum neminem, ne in Italia quidem orbis terrarum regina, & scientiarum omnium matre, secum conferendum esse sibi persuaderent, tamen toties scripserunt quæ nec ipsi intelligunt, cum præcipue verba Aristolelis Latine reddunt; nedum isti Flandri & eorum vicini Batavi ea capiant. Quos Robortellus pinque quid sonare ait, cum Latine loquuntur. Et ut

Veruecum in patria crassoque sub aere natos,

in universum damnat. Quare non mirum erit, si quod illis evênit, quibus neque tempus defuit, ingenium vero etiam superfuit, nos quoque interdum labamur. Non enim mentiendum est, omnia hæc uno aut altero die nobis nata sunt, quo cum operis typographorum paria facere conati sumus. Sed ut viros doctissimos absolvamus, legendum est: καὶ οὐκ εἰρηκότι οὐ, τι δοκεῖ, &c. *Et, quia non dixit quod ipsis videtur, accusant eum, si hoc pugnet cum opinione ipsorum.* Heinsius.

[40] Αὐτῷ.] Basil. & Cam. pro *αὐτῷ* habent *αὐτὸν*, *ipsum*. Sylburgius.

[41] Διαμάρτημα.] Victorius distinctis vocibus legendum monet *δι' ἁμάρτημα*, *propter erratum* subaudito verbo εἶναι. Idem suspectum habet illud, πρόβλημα εἰκός ἐστιν: ac veretur ne locus corruptus mancusve sit. *Sylburgius.*

Ibid. Διαμάρτημα] In margine Edit. *Du-Vall.* adnotatur, quosdam ita legere, Ἀλλ' οὐκ Ἰκάριον διαμάρτημα. Τὸ δὲ πρόβλημα.

πρὸς

πρὸς τὸ βέλτιον, ἢ πρὸς τὴν δόξαν δεῖ ἀνάγειν. Πρός τε γὰρ τὴν ποίησιν, αἱρετώτερον πιθανὸν ἀδύνατον, ἢ ἀπίθανον καὶ δυνατόν· τοιούτους δ' εἶναι, οἵους Ζεῦξις ἔγραφεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον. Τὸ γὰρ παράδειγμα δεῖ ὑπερέχειν [42] πρὸς ἅ φασι τἄλογα. Οὕτω τε καὶ ὅτι ποτὲ οὐκ ἄλογόν ἐστιν. Εἰκὸς γὰρ καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι. [43] Τὰ δ' ὑπεναντία ὡς εἰρημένα οὕτω σκοπεῖν, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχοι, εἰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως, [44] ὥς τε καὶ αὐτὸν ἢ πρὸς ἃ αὐτὸς λέγει, ἢ ὃ ἂν φρόνιμος [45] ὑπόθηται. Ὀρθὴ δὲ ἐπιτίμησις, [46] καὶ ἀλογία καὶ μοχθηρία, ὅταν μὴ ἀνάγκης οὔσης, μηθὲν χρήσι-

[42] Πρὸς ἅ φασι.] Scribe cum doctissimo Madio: πρὸς δόξαν ἅ φασί. Τὰ ἄλογα δέ. Est enim tertius τῆς λύσεως τῶν προβλημάτων modus, si ad opinionem referamus, id quod præter rationem à Poëta est scriptum, atque ea ratione excusemus. Ea autem sunt quæ vulgo dicuntur aut creduntur. *Heinsius.*

[43] Τὰ δ' ὑπεναντία.] Viri eruditi fluctus in simpulo hic excitant. Et doctissimus Victorius ut interpretur, quid sit illud ὡς εἰρημένα, multum se macerat. Scribendum, quo nihil simplicius pote, τὰ δὲ ὡς ὑπεναντία εἰρημένα. Mirum est non tandem assuevisse libelli hujus mendis, qui nunquam eum è manibus deposuerunt. *Heinsius.*

[44] Ὥστε καὶ αὐτόν.] *Heinsius in textu,* ὥστε καὶ ταυτό. Puto geminatam esse vocem primam: quæ leviter postea immutata, sensum turbavit. Possem alia ingeniose excogitare, sed nihil est necesse. *Heinsius.*

[45] Ὑπόθηται.] Victorius ὑποθῆται: more verborum in μι. Sed reperiuntur etiam alterius generis exempla apud hunc ipsum Philosophum. *Sylburgius.*

[46] Καὶ ἀλογία.] In utraque *Heinsii* Editione legitur καὶ ἀλογίας καὶ μοχθηρίας, gener. casu: & paulo post μηθέν, in Parisiana tantum retinetur. Locum sic vertit: *Recte autem tum reprehenditur poeta, & præter rationem improbeque dicitur fecisse; cum sine ulla necessitate aliquid, quod est præter rationem, ponit.*

ται

ται τῷ ἀλόγῳ, ὥσπερ Εὐριπίδης [47] τῷ Αἰγήτῳ πονηρίᾳ, ὥσπερ ἐν Ὀρέστῃ τοῦ Μενελάου. [48] Ταῦτα μὲν οὖν ἐπιτιμήματα, ἐκ πέντε εἰδῶν φέρουσιν. Ἢ γὰρ ὡς ἀδύνατα, ἢ ὡς ἄλογα, ἢ ὡς βλαβερὰ, ἢ ὡς ὑπεναντία, ἢ ὡς παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν κατὰ τέχνην. Αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων [49] ἀριθμῶν σκεπτέαι· εἰσὶ δὲ δώδεκα.

[47] Τῷ Αἰγειάτου.] Αἰγειήτου habet etiam Victorii & Cam. Edit. Sed adnotat Victorius, discrepare hic inter se scriptos codices. Quendam enim habere Αἰγινήτῃ πονηρίᾳ: alium, τῷ Αἰγείητῃ πονηρίᾳ: nonnullos, τοῦ Αἰγείητος πονηρίᾳ χρῆ. In cujus exemplaris margine, emendatum esse τῇ Αἰγέως. Id vero quod *Robortellus* excogitavit ad maculam hanc delendam, sibi non penitus satisfacere, qui Tragœdia in qua fingitur Ægeus repente in medias turbas advolare, *Medea* vocatur, non Αἰγεύς. Ἐν τῷ Αἰγεῖ vero, videri fabulam indicare, cui Ægeus ipse nomen imposuerit, ut statim auctor loquitur, dum inquit ἐν τῷ Ὀρέστῃ. In Basil. etiam margine adnotatum vel Αἰγεινήτου legendum esse, vel Αἰγέως: lectorque ad Euripidis Oresten remittitur. Victorius rem in dubio relinquit. *Sylburgius.*

Ibid. Τῷ Αἰγειήτου.] Non displicet, quod in margine sui codicis invenisse se testatur Victorius, Αἰγέως: ut sit, τοῦ Αἰγέως πονηρίᾳ, ὥσπερ, &c. Quamvis non succurrat, in quo Dramate ista tractaverit Euripides, cum Stobæus ad LXXX. plus minus passim laudet, qui in hac parte longe Athenæum antecedit. Superioribus ex Andromache Euripidis exemplum summus addidisse poterat præceptor. Ubi non dissimilem Menelai πονηρίαν exhibet, donec à Peleo reprimitur: cum nihil esset necesse. Sed de his, volente Deo, multis, si aliquando opus nostrum pertexamus: in quo omnia Græcorum ac Latinorum Tragicorum vitia excutiemus & virtutes. Quod à Cæsare Scaligero viro incomparabili est prætermissum. *Heinsius.*

Ibid. Τῷ Αἰγειήτου.] Scribe haud dubitanter, τῷ ἐν Αἰγεῖ, ἢ τῇ πονηρίᾳ. Victorius ex MSS. *Goulstonus.*

[48] Ταῦτα μὲν οὖν.] Idem Victorius pro ταῦτα μὲν οὖν habet τὰ μὲν οὖν. & sic vertit, *increpationes quidem igitur.* Ejus mutationis auctores citat calamo exaratos libros. *Sylburgius.*

[49] Ἀριθμῶν.] Nemo, nisi me animus fallit, ita Græce aut Latine

Latine loquatur, nedum Aristoteles. Quinque posuerat modos, è quibus poëtarum ducerentur reprehensiones. Duodecim postea solutionum ponet: id quod nondum fecit. Ergo, si Victorio & qui ubique eum sequitur, Riccobono credimus, illos solutionum modos, numeros vocavit. Et quidem, antequam numerum posuit. Nondum enim dixerat, quot essent. Hæc dubitatio notam illam eruditissimo seni expressit, 'Αριθμοὺς *vocat illos: quia numerum eum quem significavit conficiunt.* Atqui neque numerum significavit: neque quæ ad numerum rediguntur, ideo numerus vocantur. Aristoteles, exempli gratia, sex extra dictionem in Elenchis statuit fallacias. An propterea ego dicam, sex extra dictionem esse numeros? non morabimur lectorem. Legendum est, αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων σκεπτέαι. Εἰσὶ δὲ ἀριθμῷ δώδεκα. *Hein.*

ΚΕΦ. κϛ.

Ὅτι βελτίων ἡ τραγῳδικὴ μίμησις ἢ ἡ ἐποποιητική.

Πότερον δὲ βελτίων ἡ ἐποποιητικὴ μίμησις, ἢ [1] ἡ τραγῳδική, διαπορήσειεν ἄν τις. Ἐι γὰρ ἡ ἧττον φορτική, βελτίων· τοιαύτη δὲ [2] ἡ πρὸς βελτίους θεατάς ἐστι, δῆλον ὅτι ἡ ἅπαντα μιμουμένη φορτική. Ὡς γὰρ οὐκ αἰσθανομένων, ἂν μὴ [3] αὐτὸς προσθῇ, πολλὴν [4] κίνη-

[1] Ἡ τραγῳδική.] Non pauci libri scripti pro τραγῳδικὴ habent τραγικὴ, ut paulo post, τὴν δὲ τραγικήν: teste Victorio. *Sylburgius.*

[2] Ἡ πρὸς βελτίους.] Victorius, & Cam. omittunt particulam ἡ ante πρὸς βελτίους. *Sylburgius.*

[3] Αὐτός.] *Heinsius* in textu legit αὐτό: *quasi nihil, nisi hoc accederet sentirent spectatores.*

[4] Κίνησιν κινοῦνται.] Victorius adnotat, in pluribus calamo exaratis codicibus pro κινοῦνται legi κινοῦντα, *moventia.* Quam lectionem sibi non penitus contemnendam videri, si articulus τὰ, quem requirit hæc media inter nomen ac ver-

σιν κινεῖν)· οἷον, οἱ φαῦλοι αὐληταὶ κυλιόμενοι, ἂν Δίσκον δέῃ μιμεῖσθαι· καὶ ἕλκοντες τὸν κορυφαῖον, ἂν Σκύλλαν αὐλῶσιν. Ἡ μὲν οὖν [5] τραγῳδία, τοιαύτη ἐστίν, ὡς καὶ οἱ πρότερον τοὺς ὑστέρους αὐτῶν ᾤοντο ὑποκριτάς. Ὡς λίαν γὰρ ὑπερβάλλοντα, πίθηκον [6] ὁ Μυνίσκος τὸν [7] Καλλιππίδην ἐκάλει. Τοιαύτη δὲ δόξα καὶ [8] περὶ

bum vox, antea positus foret: cumque nullum ipsius illic sit vestigium, fieri posse ut negligentiâ librariorum id sit commissum. Si quis vero αὐτοῖς pro αὐτοὺς emendet, uno fortasse tempore pluribus malis remedium adhiberi. Intelligi vero, *his qui audiunt*, quos supra θεατὰς appellavit. *Sylburgius.*

[5] Τραγῳδία, τοιαύτη ἐστίν.] Ne dubita fuisse scriptum: περὶ τὴν ἐποποιΐαν τοιαύτη ἐστί. *Heinsius.*

[6] Ὁ Μυνίσκος.] Μυνίσκος per υ habet etiam Victorius: at Camot. Μηνίσκος: haud scio an rectius. *Sylburgius.*

[7] Καλλιππίδην.] *Callippides* ille, quem & meminit *Plutarchus* in Apothegm. Laconicis, Tragœdiarum fuit histrio, magni inter Græcos nominis, sed nimium corporis gesticulationibus deditus. Quibus cum permaximè utebatur, eâ tamen id fecit agilitate, ut à loco discedere non videretur. Quo factum est, ut vulgo inde Callippides vocaretur, *qui in moliendis negotiis, cum multa se facturum minaretur, nihil tamen conficeret* Cicero ad Atticum, XIII. 12. de *Varrone*, *Biennium præteriit, cum ille Καλλιππίδης assiduo cursu cubitum nullum processerit.* Sic & *Suetonius* in *Tiberio* cap. 38. *Ad extremum vota pro itu & reditu suo suscipi passus, ut vulgo jam per jocum Callippides vocaretur: quem cursitare, ac ne cubiti quidem mensuram progredi, proverbio Græco notatum est.* Dacierus.

[8] Καὶ περὶ Πινδάρου.] Victorius adnotat in scriptis quibusdam exemplaribus legi περὶ τὴν δαρείου: sed in eorundem margine περὶ Πινδάρου. Verum cum *Pindarum* histrionem nullibi legerit, siquis *Tyndarus* in hoc studio clarus aliquando lectus esset, facile se credere ex his vestigiis quæ restant, illum auctorem hunc nostrum intellexisse. Idem Victorius, finitâ post ἦν periodo, subjungit, ὡς δ' οὗτοι ἔχουσι: & mox ἡ ὅλη τέχνη. *Sylburgius.*

Ibid. Πινδάρου.] Lege Τυνδάρου ἦν. ὡς δ' οὗτοι, & mox, ἡ ὅλη. Victorius ex conjectura, & codicibus scriptis. *Goulstonus.*

Πινδάρου ἦν, ὡς οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτούς, [9] ἡ ὅλη τέχνη πρὸς τὴν ἐποποιίαν ἔχει. Τὴν μὲν οὖν περὶ τοὺς θεατὰς [10] ἐπιεικεῖς φασιν εἶναι, [11] δι' ὃ οὐδὲν δέονται τῶν σχημάτων· τὴν δὲ τραγικὴν, πρὸς φαύλους. Ἡ οὖν φορτικὴ, χείρων [12] δῆλον ὅτι ἂν εἴη. Πρῶτον μὲν οὖν οὐ τῆς ποιητικῆς ἡ κατηγορία, ἀλλὰ τῆς ὑποκριτικῆς· ἐπεὶ ἔστι περιεργάζεσθαι τοῖς σημείοις καὶ ῥαψῳδοῦντα, ὅπερ ἐποίει Σωσίστρατος· καὶ [13] διᾴδοντα, ὅπερ ἐποίει Μνασίθεος Ὀπούντιος. Εἶτα οὐδὲ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαστέα, εἴπερ μηδ' ὄρχησις, ἀλλ' ἡ φαύλων, ὅπερ καὶ Καλλιππίδῃ ἐπετιμᾶτο, [14] καὶ νῦν ἄλλοις, ὡς

[9] Ἡ ὅλη τέχνη.] Scribe, ἡ ἄλλη τέχνη. Nam si ἡ ὅλη τέχνη, ejus pars Epopoiia erit, quæ genere est diversa: quod hic profitetur vir summus. Dramaticen autem intelligit: cujus diversæ rursus sunt species: quæ externo apparatu & histrionia fukiuntur. Ἡ ἄλλη, ἡ λοιπή. *Heinsius.*

[10] Ἐπιεικεῖς.] Quibus ingenuè educari contigit. Notum illud Ovidii:

--*Ingenuas didicisse fideliter artes*
Emollit mores: nec sinit esse feros.

[11] Δι' ὃ οὐδέν.] Calamo exarati libri non habent particulam δὲ: quæ tamen requiri eo loco videtur; aut Articulus οἱ loco illius poni debet: ait Victorius. *Sylburgius.*

[12] Δῆλον ὅτι.] Basil. & Camot. Edit. δηλονότι, conjunctè. *Sylburgius.*

[13] Διᾴδοντα.] Camot. διαδιδόντα: Victorius longe aptius, διᾴδοντα, *canentem.* Sylburgius.

[14] Καὶ νῦν ἄλλοις.] Basil. & Camot. pro ἄλλοις habent ἄλλοι. Videtur (inquit Victorius) hic à librariis necessario peccatum. Cum enim *Callippidem* dicat, & alios diversis temporibus eadem culpâ exagitatos, verbumque idem sit, unde personæ hæ aptæ sunt, (ab ἐπετιμᾶτο enim omnes pendent) casus etiam ipsarum iidem esse debeant: cum tamen contra in excusis libris *Callippidis* nomen tertio casu positum sit; contra autem eorum quos aliorum nomine intellexit, nominandi. Idem erratum, contraria tamen ratione, est in nonnullis calamo exaratis. Καλλιππίδης enim illi habent; & infra ἄλλοις. Quod si al-

οὐκ ἐλευθέρας γυναῖκας μιμουμένων. Ἔτι ἡ τραγῳδία καὶ ἄνευ κινήσεως [15] ἐποιεῖτο αὐτῆς, ὥσπερ ἡ ἐποποιΐα. Διὰ γὰρ τοῦ ἀναγινώσκειν φανερὰ ὁποία τίς ἐστιν. Εἰ οὖν ἐστι τἄλλα κρείττων, τοῦτό γε οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῇ ὑπάρχειν· ἔπειτα διότι πάντ᾽ ἔχει ὅσαπερ ἡ ἐποποιΐα. Καὶ γὰρ τῷ μέτρῳ ἔξεστι χρῆσθαι, [16] καὶ ὅτι οὐ μικρὸν μέρος τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ὄψιν ἔχει, [17] δι᾽ ἧς τὰς ἡδονὰς ἐπίστανται ἐναργέστατα. Εἶτα καὶ τὸ ἐναργὲς ἔχει καὶ ἐν [18] τῇ ἀναγνωρίσει, καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων. Ἔτι τῷ ἐν ἐλάττονι μήκει τὸ τέλος τῆς μιμήσεως εἶναι. Τὸ γὰρ ἀθροώτερον, [19] ἥδιον ἢ

alterum horum reciperetur, alterum vero repudiaretur, res bellè se haberet, nec quidquam maculæ hic restaret. *Sylburgius.*

[15] Ἐποιεῖτο αὐτῆς.] Victorius pro ἐποιεῖτο αὐτῆς legit ποιεῖ τὸ αὐτῆς, *facit quod ipsius est.* Quo modo etiam in Magnis Moral. 64. 1. Philosophus dicit συντελεῖν τὸ αὐτῆς ἔργον. *Sylburgius.*

[16] Καὶ ὅτι.] Victorius pro ὅτι & τὴν ὄψιν, legit ἔτι, & τὰς ὄψεις: scriptorum librorum auctoritatem secutus. *Sylburgius.*

[17] Δι᾽ ἧς τὰς ἡδονάς.] Idem adnotat, se in quodam exemplari invenisse, δι᾽ ἧς αἱ ἡδοναὶ συνίστανται ἐναργέστατα. Non male quadraturum videri, si in recepta lectione, mutato casu ejus vocis quæ præcedit, legatur συνίστανται: ut sensus sit, beneficio operâque harmoniæ fieri, ut conflentur gignanturque voluptates quæ perspicuæ sint, ac fallere non possint. *Sylburgius.*

[18] Τῇ ἀναγνωρίσει.] Τῇ ἀναγνωρίσει lego (inquit Vict. sequor que receptam lectionem, quæ constanter reperitur in omnibus scriptis exemplaribus, eamque valdè hic accommodatam esse puto. *Sylburgius.*

Ibid. Τῇ ἀντεγνωρίσει.] *Dacierus* legit ἐν τῇ ἀναγνώσει. Quod & *Heinsium* vidisse, ex versione constat: *Deinde & evidentius quid in legendo, & in iis quæ aguntur, habet.*

[19] Ἥδιον ἢ πολλῷ.] Basil. & Camot. pro ἥδιον ἢ, habent ἡδονή. Perperam. quod mendum à *Madio* quoque deprehensum ait Victorius. *Sylburgius.*

πολλῷ κεκραμένον τῷ χρόνῳ. Λέγω δ' οἷον εἴ τις τὸν Οἰδίπουν θείη τὸν Σοφοκλέους ἐν ἔπεσιν ὅσοις ἡ Ἰλιάς. Ἔτι ἧττον μία [20] ὁποιαοῦν μίμησις ἡ τῶν ἐποποιῶν. Σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ ὁποιασοῦν μιμήσεως, πλείους τραγῳδίαι γίνονται. Ὥς τε ἐὰν μὲν ἕνα μῦθον ποιῶσιν, [21] ἀνάγκη ἢ βραχέα δεικνύμενον μύουρον φαίνεσθαι· ἢ ἀκολουθοῦντα τῷ τοῦ μέτρου μήκει, ὑδαρῆ. [22] Ἐὰν δὲ πλείους, λέγω δὲ οἷον, ἐὰν ἐκ πλειόνων πράξεων ἢ συγκειμένη, οὐ μία· ὥσπερ ἡ Ἰλιὰς ἔχει πολλὰ τοιαῦτα μέρη, καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ἃ καὶ καθ' ἑαυτὰ ἔχει μέγεθος· [23] καίτοι ταῦτα τὰ ποιήματα συνέστηκεν ὡς ἐνδέχεται ἄριστα, καὶ ὅτι μάλιστα μιᾶς πράξεως μίμησίς ἐστιν. Εἰ οὖν τούτοις τε διαφέρει πᾶσι, καὶ ἔτι τῷ τῆς τέχνης ἔργῳ (δεῖ γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡδονὴν ποιεῖν αὐτάς, ἀλλὰ τὴν εἰρημένην) φανερὸν ὅτι κρείττων ἂν εἴη μᾶλλον τοῦ τέλους τυγχάνουσα τῆς ἐποποιίας. Περὶ μὲν οὖν

[20] Ὁποιαοῦν.] Idem Victorius, ὁποιασοῦν pro ὁποιαοῦν: & sic vertit; *adhuc minus una qualicunque imitatio est eorum qui condunt carmen Epicum.* Sylburgius.

[21] Ἀνάγκη.] Ἀνάγκη desiderari in pluribus libris antiquis, testatur Victorius: & in plerisque pro βραχέα legi βραχέως. Ibidem Camot. pro μύουρον habet μείουρον. Nostram scripturam agnoscit etiam Victorius. *Sylburgius.*

[22] Ἐὰν δὲ πλείους.] Verba ista, ἐὰν δὲ πλείους abesse à compluribns libris vetustis, adnotat Idem Victorius; sed sine his sententiam prorsus imperfectam esse. *Sylburgius.*

[23] Καίτοι ταῦτα.] Pro illo, Καίτοι ταῦτα τὰ ποιήματα, quod meo judicio verum est, belleque se habet, in quodam calamo exarato libro perperam legitur, καὶ τοιαῦτα τὰ ποιήματα: inquit idem Victorius. *Sylburgius.*

τραγῳδίας, καὶ ἐποποιΐας, καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, καὶ πόσα, καὶ τί διαφέρει, καὶ τοῦ εὖ ἢ μή, τίνες αἰτίαι, καὶ περὶ ἐπιτιμήσεων καὶ λύσεων, εἰρήσθω τοσαῦτα.

Τέλος τῆς ποιητικῆς.

ΚΑΛΛΙ'ΜΑΧΟΣ.

Ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν,
Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος, ἀείδει.
Τὸν φθόνον ὡ'πόλλων ποδί τ' ἤλασεν, ὧδέ τ' ἔειπεν,
Ἀσσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ
Λύματα γῆς καὶ πολλὸν ἐφ' ὕδατι συρφετὸν ἕλκει.

ARISTOTELIS
DE
POETICA
Liber, Latine Conversus,

ET
ANALYTICA
Methodo Illustratus.

Per *Theodorum Goulstonum*.

Non ego paucis
Offendar maculis: quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura.

CANTABRIGIÆ,

Apud *Johannem Hayes*, Celeberrimæ Academiæ Typographum. Sumptibus *Thomæ Dawson* Bibliopolæ *Cantab*. MDCXCVI.

Synopsis libri Poëticæ.

ARS POETICA: Actionum Divinarum, Humanarumve Imitatrix. Ejus

- **NATURA** universalis, ac *Distributio* in species; — Cap. 1.
  - Juxtaque *Origo*, & Progressus; — 2.
- **SPECIES** autem:
  - **GRANDIORES**,
    - **TRAGOEDIA**: Cujus essentiam absolvunt partes seu formæ sex: [Cap. 3]
      - 1 *Fabula*, μῦθος: σύστασις, Rerum Constitutio: quæ præcipua Tragœdiæ pars: Ac
        - 1 Quæ illa, & Qualis; — 4.
        - 2, Quotuplex: Alia *Simplex*: cujus est πάθος *Perpesso* tantùm; Alia *Implexa*: Cui *Agnitio* inest, vel *Peripetia*; — 5.
        - *** *Partes Tragœdiæ*, in quas ipsa ceu in membra, dispertiri solet: — 6.
        - 3, Quæ *Metæ* fugiendæ vel observandæ in Fabulis examussim texendis: & Unde *Opus Tragœdiæ*, existat? i.e. Rei Terribilis ac Miserandæ Imitatio; — 7.
      - 2, *Personarum Mores*, ἤθη. i.e. Ingenia varia; — 8.
        - *** *Agnitionis* (quam superiùs definivit cap. 5°) *Species* variæ; — 9.
        - *** Fabulæ & Morum fingendorum *Methodus*; quasi *Praxin* appelles Scripturientis Poëtæ; — 10.
      - 3, *Sententia* animi, Διάνοια, Ratiocinatio; — 11.
      - 4, *Elocutio*, Φράσις, Dictio Λέξις; — 12, 13, &
      - 5, *Melodia*, quæ ad artem Musicam; — 14.
      - 6, *Apparatus*, qui ad Histrionicam refertur.
    - **EPOPOEIA**, i.e. Heroica Poësis: Cujus
      - *Natura* Generalis, elicitur ex Collatione cum Tragœdia; — 15.
      - *Constructio*, & Methodus; — 16.
    - *** *Apologia* Poëtarum, seu de *Problematibus* eorumque *Solutionibus*; — 17.
    - *** *Collatio* Poëseos *Epicæ* cum *Tragœdia*; — 18.
  - **HUMILIORES**: COMOEDIA, &c.

AC tres de Poëtica libros conscripsisse Aristotelem memorat Laërtius; quorum unum hunc habes, reconditæ eruditionis atque Elegantiæ plenum; reliquis duobus, non sine gravi literatorum dispendio, vetustate absumptis. Primus iste, *Poëses* tibi *Grandiores* exposuit, Epicam ac Tragœdiam. *Humiles* ac *Ridiculæ*, materia fuere secundi libri; utpote Comœdia, Satyrica, &c. Id quod perspicuè intelligitur ex hujus cap. 1°, par. 3; & 2°, par. 37; necnon ex Rhet. lib. tertio cap. 8. p. 11. Tertium verò (cujus interitum dolemus maximè) περὶ καθάρσεως [a], sive καθάρσεως disceptâsse crederem, h.e. de *Animorum Purgatione* à Pravis Affectibus, deque *Emendatione Morum*. Quem quidem apud veteres, Poëticæ Imitationis probè constitutæ præcipuum ac proprium fuisse finem, nil dubium est. Sed quia, propter multiplices vitiorum formas, complura καθάρσεως illius capita, fusiorem tractatum desiderârint; obitèr illam sanè, nec nisi verbo tetigit Philosophus in Politicis [b], ejusque rationem ad hoc opus, tanquam ad latiorem campum, fusiùs ac sigillatim explicandam retulit.

[a] Vide cap. 3. par. 3.

[b] Cap. 8. in fine.

ARISTOTELIS ARTIS POETICÆ Liber Unus.

CAP. I.

De natura universali Poëticæ, scil. Imitatione, ejusque Differentiis.

Πρόθεσις, *seu exordium totius operis. par.* 1. *De Remoto Genere Poëticæ, scil. Imitatione, par.* 3. *Ejusque differentiis tribus; Unâ, ab Instrumentis, Quibus imitamur; a par.* 4; *(Digressio, de nomine Epopœiæ, a par.* 9. *) Alterâ, à rebus Quas imitamur; par.* 16: *Tertiâ, à modo imitandi, par.* 23. *Corollarium, de Convenientiâ Tragœdiæ, Comœdiæ, &c. par.* 27.

DE *Arte* Poëticâ, & [a] Ipsâ *in Universum*, & *privatim* de ipsius SPECIEBUS, [1] Quam Vim *ad pravos affectus expurgandos* habeat unaquæque: Et [2] Quomodò *Quibusque legibus* oporteat Componere Fabulas, si habitura sit se rectè Poësis *ex iisdem Fabulis*

Exordium: Dicend: [a] de Poetica Imitatione. cap. 1. & 2. [b] De Poeticarum Artium singular. [1] Definitione & Munere: ut cap. 3. & cap. 7. [2] Argumentis extruendis, ut cap. 4. 5. &c.

bulis

bulis conflata: [3] Præterea verò, ex Quot, & Cujusmodi partibus constent *singulæ species:* [4] Similiter autem, & de Aliis quibuscunque, quæ hujusce sunt *Doctrinæ, & Methodi* dicamus. 2. Initio secundum *rerum dicendarum* Naturam ducto, primùm à primis. ¶ 3. [c] Jam ergo Epopœïa, *quæ heroas canit*; & Tragœdiæ Poëfis, *quæ infælices Principium casus*; prætereà, Comœdia, *quæ Ridiculis utitur*; & Dithyrambopœïa, *quæ canit Bacchum*; Item Auleticæ *artis*, Citharisticæque major *potiorque* pars, omnes *in eo conveniunt*, ut sint IMITATIONES in universum: ¶ 4. [e] Differunt autem inter se tribus; Aut enim quòd Rebus *tanquàm* INSTRUMENTIS, genere Diversis imitentur; aut quòd Diversas RES, *& Personas*: aut quòd Diverso, & non eodem *imitandi* MODO. 5. [f] Ut enim aliqui (*Pictores, Statuarii &c.*) Multa (*aves, pecudes, plantas, &c.*) Coloribus imitantur, & Figuris, ita ut effigiem *eorum* exprimant, (partim per Artificium *summum*; partim per Consuetudinem *& usum.*) Alii autem, i. e. *Phonasci, imitantur* per *Naturalem* Vocem: [g] Sic etiam in Artibus *Imitatricibus* iam dictis; Omnes quidem illæ, faciunt Imitationem, *aliis atque aliis Instrumentis*; *ex gr.* NUMERO, i. e. *Motu Rythmico*, ORATIONE, & HARMONIA *vocum*; [h] Atque istis aut *Sigillatim* seorsimque Sumptis, aut inter se

[3] Partibus: ut cap. 3. & *6.* [4] Adnexis & Appendiculis, ut cap. 17.

[c] Poeticar. aliarumque Artium Imitatricium (ut Auleticæ, Citharisticæ &c.) Genus, Imitatio;

[e] *Differentiæ*, seu distinctiones, tres:

[f] Una, ab *Instrumentis*, seu reb. (*τοῖς Quibus* imitantur;) genere dissidentibus. Ut enim in imitationibus inferioris notæ, expressio rerum fit per *Colores, Figuras, vel Vocem*: quorum singula *genere dissentiunt*;

[g] Ità in speciebus Imitationum supradict. per *Numerum, Sermonem, Harmoniam.*

[h] Atque hæc vel separatim sumpta, vel in eodem opere connexa.

Mixtis,

Mixtis, *simúlque temperatis*. 6. [i] Veluti Harmoniâ quidem & numero utuntur solæ, & Auletica, i.e. *Tibiam inflandi ars*, & Citharistica, *quæ nervos plectro pulsat*; [k] & si quæ aliæ Artes, ejusmodi *imitandi* facultatem habeant. Velut, illa (*imperfectior licet*) ars Fistularum. 7. [l] Ipso autem *eodem* Numero, sine Harmoniâ, imitantur * ex Saltatorum genere nonnulli. Etenim isti, per Figuratos Numeros (*quos Gesticulatione effingunt*) imitantur & Mores, & Affectus, & Actiones. 8. [m] Epopœia verò, *nec Numero imitatur, nec Harmoniâ, sed* solùm Sermonibus Nudis, sive *appellare maluimus*, Metris: [n] Et *Metris, ità* ut aut *Plura eorum genera* permiscuerit inter se, (*quod aliæ Imitationes faciunt*;) [o] aut Uno aliquo Metrorum genere usa sit, *scil. Hexametro*: quod, *à priscis temporibus*, ad nostrum usque *factitatum est*. ¶ 9. [p] *Nisi enim Imitatio per Sermones vel Metra dicatur*, nullum haberemus commune *Nomen*, quo appellari possent Sophronis atque Xenarchi Mimi, & Socratis Fabellæ *alternis versibus conscriptæ*; 10. [q] Neque, si quis per Trimetra, vel Elegos, vel alia quædam ejusmodi *genera Carminum*, imitationem fecerit. 11. [r] Præterquàm quòd homines, vulgò

[i] Aliæ enim Numero simplici, & Harmoniâ simul, utuntur, absque verbis: velut *Ars Tibiarum*, *Cithararum*;

[k] Et quæ ex eodem genere. *Lyra Sistrum*, *Cymbala*, &c.

[l] Aliæ, solo Numero per gestum (prout res poscit) figurato; velut *Ars Tripudiandi*

* Hæc ex mente *Heinsii*: corrige Saltatores. Vid. notas pag. 2.

[m] Aliæ, ut *Epopœiæ*, oratione simplici, vel metris, (absque harmoniâ, & numero)

[n] Iisque vel diversarum rationum, ad invicem mixtis.

[o] Vel unius alicujus generis.

[p] Digressio de *Appellatione Epopœiæ*. *Quæ* nisi ex hoc loco admittatur nulla reperietur communis vox ad mimos & fabulas.

[q] Et ad opuscula Trimetris, Elegis &c. confecta.

[r] Atque huic nomenclaturæ adstipulatur vulgus; nisi quòd speciatim, alios Elegorum, alios Epicorum poëtas vocent: Quasi poësin non Imitatione, ut par fuit, sed versificatione æstiment.

adjun-

adjungentes *ipsi* Metro, τὸ ποιεῖν, *Fingere seu Pangere*; *ex istis*, alios quidem, Elegorum-Fictores, alios verò, Epicorum-Fictores nominant; tanquàm *ipsos* non secundum Imitationem, (*quod oportuit*;) sed communitèr secundum Metrum, *quo utuntur*, appellent Poëtas. 12. [s] Etenim si-quod *illi* Medicinæ aut Musicæ opus, *ubi nulla prorsùs est Imitatio*, per Metra ediderint; sic *tamen* appellare consueverunt. [t] Nihil autem commune est Homero, *qui imitatur*, & Empedocli *qui res naturales exponit*, præter Metrum. Quamobrem illum quidem, Poëtam appellare, æquum est; hunc verò, Physiologum magis, quàm Poëtam; 13. [u] Similitèr verò etiam, si quis omnia Metrorum genera *uno in opere* permiscens, Imitationem instituerit: (Quemadmodum Chærêmo Centaurum fecit, Rhapsodiam mixtam ex omni metrorum *genere*:) [x] non statìm Poëtæ titulo, *ob Carmen, sed ob Imitationem*, insigniendus. Atque hæc quidem, hunc in modum explicata sint. 14. [y] Sunt autem nonnullæ IMITATRICES, quæ omnibus utuntur iis, quæ dicta sunt: Intelligo autem, velut Numero, & Concentu, & Metro: sicut tùm Dithyramborum, & Nomorum Poësis, tùm etiam Tragœdia, atque Comœdia. 15. [z] Differunt verò *hæ inter se*, quòd illæ quidem, omnibus *istis utantur* Simùl;

[s] Veluti Nicandri Thenaca, & similia, appellitant Poëses.
[t] Verùm hallucinantur nimis: quùm à solo carmine, poëta dicendus nemo:
Sive res, uno metri genere contextat: ut Empedocles Physicas.
[u] Sive cumulatim omnibus.
[x] Illud igitur liquet: Epopœiam, esse Imitationem per metrum. ut cap. 15. p. 1.
[y] Aliæ denique imitantur Numero, Harmoniâ vocum, & oratione Metrica, ut & Dithyrambi, leguntur que cantilenæ, &c.
[z] Dissimilitèr tamen Nam Dithyr. & Nomi, eodem tempore; cunctis illis uno utuntur in opere.

[a] Hæ verò, ſingulis, ſecundum *quaſdam ſuas* Partes, cum ipſis *commodum ſit*. Atque has quidem dico *Imitatricium* Artium differentias, * *eorum reſpectu*, IN QUIBUS faciunt imitationem.

C A P. II.

¶ 16. [b] Quandoquidem autem ii qui Imitantur, *factis dictiſve* imitantur eos, qui *quidpiam* Agunt. Atque his *rursùs*, *qui agunt*, neceſſe eſt, ut aut Honeſti *& virtute præditi* ſint, aut Pravi. (His namque ſemper ferè ſolis conſequentes ſunt Mores: Vitio enim, Virtuteque *imprimis*, *inter ſe* differunt Mores * omnium;) [c] Idcircò aut Meliores, quàm qui noſtrâ ætate *vivunt*, *ut Heröas*; aut Pejores; aut etiam Tales, *quales tempeſtas noſtra fert*; neceſſe eſt Imitari. 17. Ut ex Pictoribus, Polygnotus quidem, Meliores, [a] *quàm verè eſſent*; Pauſon verò, Deteriores; at Dionyſius, *omninò* Similes effingebat. 18. [d] Perſpicuum autem eſt, quòd etiam ex iis, *quæ in priore Diſtinctione* dictæ ſunt, Imitationibus, unaquæque, ſortietur has differentias, *quæ in hâc Poſteriori*: planéque diverſa evadet Imitatio, eò quòd *Res*, *Perſonáſque* diverſas expreſſerit, hunc in modum; *Imitando ſcil. Meliores, Deteriores, aut Pares.* 19. [e] Nam & in Saltandi arte, & [f] in Auleticâ

[a] Tragœd. & Comœd. in temporibus, aut partibus ſaltem ſcenæ diverſis.

* *Heinſianam* ſecutus eſt lectionem, ἐν οἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.

[b] Secunda differ. ducitur à *Rebus*, ſeu *Perſonis*, (ἃ κ, ᾶ) Quas imitantur, ſic. Cùm Imitatores exprimant eos, qui quidpiam gerunt: ii verò, quos imitantur, expreſsè boni vel mali eſſe debeant: quò apta ſint ſeges ad imitandum.

* Πάντων ex verſione legiſſe videtur, non πάντες.

[c] Sequitur, in omni Imitatione, Perſonas exprimi *Præſtantiores*, quàm qui nunc vivunt, vel *Deteriores*, vel *Pares*.

[a] *Polit.* 8. *cap.* 5.

[d] Corollar. quo, modi 2. differentiæ, adaptantur differentiæ 1. Nam meliores, peiores &c. imitari licet.

[e] Vel Numero, (citra cæterorum uſum) qui fuit 1. differ. modus 2.

[f] Vel Numero, & Harmoniâ ſimul: qui fuit modus 1.

ac Citharisticâ, fieri potest, ut ejuscemodi sint dissimilitudines. 20. [g] Et *in Epopœia herclè*, circa Orationem & Metra absque *Numero, & Harmoniâ* posita. Velut, Homerus quidem, Meliores, *quàm tunc erant, imitatur: ut, Ulyssem, Achillem*; Cleopho verò, Similes; At Hegemo-Thasius, (qui *ridiculas* Parodias *de rebus vilibus* primus finxit,) & Nicocharis (qui *Deiliaden i.e. *Actiones Timidorum*,) Peiores. 21. [h] Similitèr verò etiam, circa Dithyrambos, & circa Nomos; ut si Persas *Meliores quàm erant*, Timotheus *quis*; *contraque* Cyclopas, *Saeviores*, [b] Philoxenus *aliquis*, imitatus esset. 22. [i] In hâc verò eàdem differentiâ, etiam Tragœdia & Comœdia, separantur *à se invicèm*. Hæc enim Peiores; illa verò, Meliores imitari studet, quàm ii sunt, qui eâ ætate vivunt.

CAP. III.

¶ 23. [k] Præterea verò, *duabus* his differentiis, tertia *accedit*, QUO quisque Modo, singula horum imitari debeat. 24. [1] Etenim iisdem *Instrumentis, juxta differentiam primam*; & (*juxta secundam*) Easdem Res, *Personasque* imitari licet, *sed Modis diversis*: Aut ut interdum *eas*, Exponat *Poëta* & *interdum* ipse, Aliud quid, i.e. *Alia Persona*, fiat; ut Homerus facit; 25. [2] Aut ut Idem, *qui ab*

[g] Vel Oratione Metricâ solâ, qui tertius.

[h] Vel Numero, Harmoniâ, & Oratione conjunctis. Qui fuit modus 4. ut in Dithyramb. & Nomis.

* Deiliaden, aliâ nempe lectione; Vid. Notas pag. 7.

[b] *De quo Polit. 8. in fine.*

[i] Et in Tragœd. ac Comœdiâ: Sed ità, ut illa, insignes imitetur; hæc ignobiles.

[k] Tertia differ. (quæ prioribus adhæret) ab Imitandi *Modo*, (*sic Quo*) Imitamur enim.

[1] Vel modo *Composito*: Partim Narrativo sc. partim Activo seu Dramatico: ut in Epicâ, Poëta sæpè narrat ipse, sæpè personam induit alienam. [2] Vel modo *simplici Narrativo*: ubi perpetuò narrat ipse.

initio

initio fuit, *Maneat*, nec mutetur *in Personam aliam*. 26. [3] Aut ut *Persona*, sic omnia imitatione Exprimant, quasi Negotium Gerant, sedulòque in *ipsarum* rerum actu versentur. ¶ 27. [l] Ergo in tribus his differentiis *omnis* Imitatio est, uti dicebamus à Principio; tùm Quibus *Imitantur*; tùm Quas res; tùm etiam Quomodo. [m] Quare unius respectu, idem erit Imitator cum Homero, Sophocles; quòd ambo, Præstantes imitentur. 28 [n] Alterius verò, cum Aristophane; Ambo enim Negotiando aliquid & Agendo imitantur: * Unde & ipsorum *Poëses*, δράματα, quidam appellari dicunt, eò quòd δρῶντες, i.e. *Agendo* imitentur. 29. [o] Quamobrem etiam sibi vendicant, & Tragœdiam & Comœdiam, Dorienses, *Atheniensibus præreptam*: [p] Comœdiam quidem illi, qui & Megarenses; sive ii, qui hanc *Doridis* regionem incolunt (tanquàm eo tempore *à se inventam*, quo ipsorum florebat Resp. Popularis:) sive ii, qui è Sicilia *oriundi*. Indè enim Epicharmus Poeta, multò priùs fuit, quàm *Antiquissimi Atheniensium Comici*, Chonnides & Magnes. Et Tragœdiam, aliqui eorum *Doriensium*, qui sunt in Peloponneso. 30. [q] Ducentes à nominibus signum. [r] Hi enim (*Dorienses*,) Vicos *suburbanos* vocare *se* Κώμας aiunt; cùm Athenienses, *vocent* Δήμους; quasi

[3] Vel *Simplici Dramatico*: ut in Tragœd. & Comœd. loquentes personæ, suisque negotiis occupatæ finguntur.

[l] Ex dictis Colligitur 1. Cùm tres sint Imitationum Differentiæ.

[m] Tragœdiæ Convenire, Cum Epica; Quòd Imitetur Bonos.

[n] Cum Comœdia; Quòd Dramaticè imitetur.

* Undè, utræque Propriâ, & speciali voce, appellantur Δράματα.

[o] Ob hujus vocis Etymon. Dores (populi) se primos Dramatum innvetores, prædicant.

[p] Comœdiæ quidem, illi, qui & Megarenses dicti.

[q] Tragœdiæ verò, Dores ii, qui in Peloponneso vivunt.

[r] Comœdiam enim appellatam fuisse à Dorico vocabulo κώμη, non ab Attico κωμάζειν.

Comœ-

Comœdi, non à κωμάζειν, à *Comessando*, dicti essent; verùm eò quòd, qui *à ditioribus* ignominiâ essent notati, κατὰ κώμας, *per vicos* vagarentur ex urbe. 31. [f] Et Facere, *seu Poëma pangere*, ipsi quidem *se ostendunt*, appellare δρᾶν; Athenienses verò, πράττειν. Ac de differentiis quidem Imitationis, & Quot, & Quæ sint, tot *nobis* dicta sint; *ex quibus, Poëseων singularum definitiones facilè colligas.*

[f] Et omnia quoque δράματα, à Dorica voce δρᾶν.

C A P. II. C A P. IV.

Origo & Progressus Poëticæ.

De Causis Poëseos, à par. 1. *Historia, tàm generalis de Poëticæ Origine, ac Distributione; Quo pacto in diversas partes abiit: à par.* 7. *Quàm specialis, tùm de Ortu Progressúque Tragœdiæ & Comœdiæ Simul; à Quibus & Quomodò utraque mutatæ fuerint; à par.* 19. *Tùm Seorsim, de Tragœdiâ; à par.* 20. *& de Comœdiâ à par.* 26. *De Epopœiâ; á par.* 33.

VIdentur autem genuisse Poëticam in universum, CAUSAE duæ, atque hæ *non hominum Studiis excogitatæ, sed* Naturâ insitæ. 2. Nam & [a] IMITARI, innatum hominibus, [1] A pueris est; ¶ 3. Atque [2] hâc re differunt *ipsi* ab aliis animalibus, quòd *homo* sit *Animal* maximè Aptum

Præmitt: *causæ*, quæ homines ad hoc studiûm impulêre.
[a] Una Efficiens; Imitandi Desiderium: quod natura insêvit.
[f] [a] *Sect.* 30. *Problem.* 7. [1] Quoad ortum primum.
[2] Quoad perfectionem & essentiam.

ad

ad Imitandum; [3] Primasque rerum Perceptiones *sibi ipse* faciat per Imitationem, *non magistrorum praeceptis, sed exemplis aliorum ductus.* 4. * Et [b] GAUDERE omnes rebus Imitatione expressis, *naturale est*; *veluti Picturis, Sculpturis, & similibus.* 5. [1] Cui quidem *rei*, signo *est* id, quod contingit in Operibus *artificum*: Quæ enim ipsa *per se*, non sine molestia *quadam* cernimus, horum Imagines exactissimè expressas dùm intuemur, gaudemus; [b] veluti, & belluarum formas immanissimarum, & cadaverum; *in quibus nisi Imitatio gigneret voluptatem, nihil illic erat, quod oblectare posset.* 6. [2] Causa verò, etiam hujus rei *est*, quòd DISCERE, non solùm Philosophis (*quod quidam censent*) jucundissimum [c] est, sed etiam aliis, qui similiter *quidem*, tametsi minùs exactè, *jucunditatis* ejus participes fiunt. [c] Ob hanc enim causam gaudio afficiuntur, dum cernunt imagines *rerum*; quià contingit, Spectando Perdiscere, & Quid unumquodque *sit*, Ratiocinari; veluti, *Hanc imaginem, Illum Esse*: [d] Siquidem nisi *tibi* illum prius contigerit vidisse, *Tabula hæc*, non propter effigiem imitatione expressam, voluptatem feret, sed propter * artificis sedulitatem, aut colorem, aut ejusmodi

[3] Quoad effectum: Quia attendentes tantùm quid alii gerant, res Imitando addiscimus.

* Errat Interpres neque enim hæc est illa altera causa. Vid *Dacieri* notam, pag. 10,

[b] Altera, Imitandi *Finis*: voluptas aliorum ex Imitationibus percepta, (quam quò poetæ augerent huic studio se graviter applicuere.) Eam naturalem esse monstratur, 1. ὅτι à consequenti & signo.

[b] 1. *Rhet. ca.* 11. *p.* 36.

[2] *διότι*, ab ipsius causa: sci. perceptione rerum, quæ cunctis Mortalibus (etsi aliis plus quàm aliis) jucunda.

[c] Unde & Recognitio rei ex pictura, jucunditatem illam potiùs creat.

[c] 3. *Rhe. c.* 10. *p.* 2,3,4. [d] *Metaph* 12. & 18. *Problem.* 3.

[d] Quàm industria artificis, aut coloris, aut alterius rei inspectio.

* Ex ipsa operis accuratione.

aliquam aliam causam. ¶ 7. [c] Cùm verò secundùm naturam nobis insit, ipsum IMITARI, *& partes seu instrumenta ipsius*; scil. * Harmonia, & Numerus *latè acceptus*: (Nam Metra, particulas esse Numerorum [e], manifestum est:) 8. * *Certè* à principio, qui naturâ apti erant ad hæc ipsa maximè, paulatìm promoventes, Poësin genuerunt ex iis, quæ Ex TEMPORE, *non præmeditatò* protulerunt. 9. [2] *Quamvis* autem *ex hoc uno fonte manârit* Poësis, dispersa *tamen variè* est secundùm proprios *Poëtarum* Mores. 10. [f] Nam qui animo Excelsiores erant, Honestas *splendidasque* imitabantur Actiones, & ejusmodi hominum Illustrium Fortunas: 11. [g] Humiliores verò, Improborum *turpiumque*. 12. Ità ut primùm, *hi carmina*, *in aliorum* Vituperium, pangerent; quemadmodùm alteri *illi*, Hymnos *Deorum hominumque* Encomia *Versibus complexi sunt*. 13. [3] Ac eorum quidem, qui Homerum *ætate* antecesserunt, haud possumus hujusmodi nominare Poëma, *quod Vituperia in se contineat*. Verisimile autem est, *qui tale condiderint*, extitisse multos. [h] Ab Homero autem exorsis, licet: velut, est illius Margites; & talia *nonnulla aliorum opera*. 14 In quibus insupèr, quòd *maledictis maximè* congrueret, Iambicum *suâ sponte* accessit Metrum. Quamobrem etiam Iambæum, i. *Convitiatorium*, vocatur nunc; quià in hoc Metro con-

[c] Hiis præmissis sequitur *Generalis Historia*. 1 de *Ortu* Poëticæ.
* Altera causa originis Poeticæ. [e] 3 *Rhet. ca.* 8. *p.*2.
* Is quorundam fuit (eorum benignior genus) *Extemporanea* dictio.
[2] De *Progressu* ac Distributione pro varia poëtarum indole.
[f] Qui enim Graves, contulerunt se ad honesta celebranda.
[g] Qui abjecti, flagitia agitarunt.
Unde duo genera: unum, Humile & Reprehensivum.
Alterum, Laudativum & Grave.
[3] *Mutatio* grandiorum in *Epicos*: humiliorum in *Jambicos*. Nam Reprehensivi generis opuscula, quæ ante Homerum extabant, intercidêre omnia. [h] Ab Homeri ætate supersunt plurima; sed variatis formis, ut Homeri Margites.

viciis

viciis se invicèm lacerare sollti sunt. 15. Atque *ità* ex Priscis *illis*, (*quò genera carminum, materiæ ipsorum convenirent*) facti sunt, alii quidem, Heroïcorum; alii verò, Iamborum poëtæ. 16.[4] Quemadmodùm autem & in gravibus seriisque imitandis, maxime Poëta *appellandus fuit* Homerus: (Solus enim *verèque summus* fuit, non solùm, quià Rectè *aptèque*, sed etiam quià Imitationes *grandiorum rerum*, Dramaticas fecit:) 1°. Sic & Comœdiæ Figuras (*quasi per nebulam*) submonstravit primus; non Vituperia & *Maledicentiam antiquorum*, sed Ridiculum *tantùm*, Dramaticæ *Imitationis* formâ complexus. Nam Margites, proportione *se* habet; ut Ilias & Odyssea ad Tragœdias, sic & ipse, ad Comœdias. 17. * [2] Cùm autem patefacta apparuisset Tragœdia & Comœdia ; qui ad utramvis Poësin ferebantur, secundum proprium naturæ, *cujusque instinctum*, [i] alii quidem, *in humili genere poëseωs*, pro Iambicis, Comici-Authores facti sunt; [k] alii verò, pro Epicis, Tragici-Magistri; eò quòd majores ac honoratiores Figuræ essent hæ, (*Tragœdia & Comœdia*,) quàm illæ, *quibus anteà dediti fuissent*. 18. [3] Ac considerare insupèr, an Tragœdia (*quam recentiorum perpolivit ætas*) ità quoad Formas suas *adhuc completa sit*, ut satis ipsi possit esse, necne; tùm si res ipsa *seorsìm* per se, *à doctis viris* judicetur, tùm si ad eos, qui in

[4] *Mutatio* Heroicorum & Iambicorum, in *Dramaticos* : quorum formas 1°. Adumbravit parens *Homerus*, qui, dùm veterum relictâ viâ, personas quasi in scena confabulantes faceret; Per Iliada & Odysseam, Tragœdiæ, formam; per Margiten, Comœdiæ normam dedit.

2°. Post illum, p[illegible] quoque alii, evasère Dramatici, pro naturæ cujusque impulsu.

* Hæc ex Supplemento Victorii, παραφανείσης δὲ τῆς τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας.

[i] Alii, ex Iambicis ad *Comœdiam* delati. [k] Alii ex Epicis, ad *Tragœdiam*.

3°. Tragœdia, (perinde ac Comœdia) nunc tandem suis numeris absoluta est: quæ res, (spectetur ne ad veritatis normam, an ponderetur ex opinione spectantium) inferiùs discutienda, ca. 7. pa. 7.

Theatro ſedent, *referatur*, alterius diſputationis eſt. ¶ 19. [l] Cùm igitur *Poeſis*, à Principio *Tenui illo* extemporaneoque orta fuiſſet; [m] poſteà *re longiùs perductâ*, & hæc *ipſa*, *Tragœdia*, & Comœdia, *adaucta eſt*; Tragœdia quidem, ab iis qui Dithyrambum, *in Bacchi aliorumque Deorum laudes*, ſolenniter canebant: [n] Comœdia verò, ab iis, qui Phallica. *i. e. obſcœna poëmata*, *de Diis Ruſticis cantata* (quæ uſque ad hoc etiam tempus multis in civitatibus, *tametſi non probentur*, reſtant tamen legibus conſtituta: *) ab iis*, *inquam*, paulatìm aucta eſt; dùm *ſemper ulterius illud* producerent *Poëtæ*, quantum quantum ipſius *Comœdiæ*, *tunc* fieret manifeſtum. ¶ 20. [o] Et *certè* multas mutationes cùm ſubiiſſet Tragœdia, conquievit; quià ſuam ipſius naturam *jam* conſecuta eſt. 21. Ac [1] Numerum Hiſtrionum, *qui in ſcenam ſimùl inducerentur* (*cùm apud Priſcos Tragicos*, *Unus tantùm*, *per ſe*, *vel cum Choro loqueretur*;) ex uno, ad Duos *Interloquentes*, primus perduxit Æſchylus; [p] & partes Chori prolixiores minuit; & [q] orationem Primarum-Partium, *i.e. Prologi ipſius*, *ad aperiendam rem* inſtituit. 22. [r] Tres autem *Hiſtriones in ſcena colloquentes*, & [ſ] Scenæ Ornamentum, *picturaſque adjunxit* Sophocles.

[l] *Hiſtoria ſpecialis* 1. De *Tragœdia Comœdiâque* conjunctìm. Quarum *Ortus* tenuis atque anguſtus, ut ſuprà par. 7.

[ſ] *Infra cap.* 7. *p.* 11.

[m] *Incrementa* verò, à poëmatis rudioribus. Illi quidem, à Dithyramborum apparatu & cantibus adjectis.

[n] Comœdiæ verò, à Phallicis, *i. e.* incomptis ruſticorum cantilenis, ἀπὸ τῶ φαλλῶ, à Priapo dictis.

[o] Seorſim; *Tragœdia*, diſcrepantibus poëtar. ingeniis huc illucque diù jactata, mox eò venit ubi commodè ſtetit.

[1] Ad dignitatem ejus; ab Æſchylo Numerus-hiſtrionum auctus.

[p] Chori partes, contractæ.

[q] Prologium, perſpicuitatis gratià excogitatum.

[r] Poſteà, à Sophocle, hiſtriones inducti tres.

[ſ] Et Scenographia quoque.

[2] Fabula, quæ 1°. ſæculo breviuſcula & ſatyrica fuiſſet, jam grandior excelſiorque facta.

23. [2] Præ-

23. [2] Præterea verò, Magnitudo *ipsius*, ex Parvis *profecta* Fabellis, & Locutione Ridiculâ (siquidem ex Satyrico *humilique loquendi genere* mutationem accepit) serò majestatem suam nacta est. 24. [3] Et Metrum quoque, ex Tetrametro *seu Octonario*, Iambicum *seu Senarius* evasit, *ut granditati ejus magis aptum*; [t] Nam primùm quidem, Tetrametro utebantur; [g] propterea quòd tunc Satyrica, magisque Saltatoria erat *hac* Poësis. [u] Locutione autem natâ *quæ Tragœdiam* deceret; Natura ipsa, *suâ vi* proprium *congruumque* adinvênit Metrum: Ex omnibus enim Metris, Sermoni *Quotidiano* accommodatum [h] maximè est, Iambicum. Cui rei id signo est, quòd plurima *nos* Iambica proferamus imprudentes, in Collocutione *mutuâ*: Hexametra verò raro, *& tunc solùm, cùm Grandiore oratione usi*, excedimus eam, quæ sermoni *familiari* quadrat, harmoniam. 25. [4] Præterea verò, Episodiorum *tandem* Multitudines, & aliæ partes singulæ, *à junioribus Tragicis* adornatæ esse perhibentur. Ac de his quidem, tot nobis jam dicta sint: Immensi enim operis fortasse fuerit, percensere singula.

C A P. V.

. ¶ 26. Comœdia verò [1] est, uti dicebamus, [2] Imitatio Deteriorum quidem, non tamen quoad

[3] Cui quidem granditati accessit metrum, quàm aptum? Senarium dico ex pedibus sex.

[t] Priscis enim ob Satyricam λέξιν, saltatorius numerus l. octonarius seu trochæus, in usu fuit. [g] 3. *Rhet. cap.* 1. *pa.* 17.

[u] Postquàm elocutio perpoliri cœpit, excogitatum est Iambicum metrum. Quod quidem, ob brevitatem interloquiis scenicis confert; sicut Tetrametrum, ob prolixitatem, saltationibus. [h] 3. *Rhet. ca.* 8. *p.* 5.

[4] Episodia denique seu Digressiones, quæ veteribus una aut altera fuisset, juniorum studio confectæ sunt plures.

Comœdia 1. *Definitur*, Imitatio Peiorum, non omnium, sed ejusmodi turpium, quæ non odium aut miserationem Tragicam, &c. sed risum cient. [2] 1 *Cap.* 1. *pa.* 22.

Omne Vitii genus, *sed quoad ejusmodi* TURPE, *quod Risum Movet*; siquidem particula quædam ipsius Turpis, sit Ridiculum. Etenim [x] Ridiculum, est peccatum quoddam & turpitudo, citra dolorem, nec vim habens interimendi *eum cujus animo corporive hæsit*: [y] Veluti (quod in promptu est) Ridicula alicujus Facies, est Turpe quiddam (*quod maculam in se magnam habet*) ac distortum; sine *hominis* tamen dolore, *cruciatuve ullo*. 27. [z] Ac Tragœdiæ quidem Migrationes *processusque*, Quæ, & Quorum opera factæ sint, *propter Poëmatis dignitatem* haud latuère: Comœdia verò, quia in ipsa, *propter ejus humilitatem*, à principio positum *diù* studium non erat, *homines* latuit. 28. Etenim Chorum Comœdorum; Magistratus, *qui ludis præpositus fuit*, serò *Poetis è sumptu publico* dedit; sed *à principio* sponte, qui volebant, *Chorum* ingrediebantur, *partesque ejus canendo sustinebant*. 29. [z] Deinceps verò, cùm Figuras quasdam, *Comœdia* ipsa jam nacta esset, ii qui ipsius feruntur Poëtæ, commemorantur. 30. [*] Quis autem Personas *seu Larvas* assignaverit, aut Prologos *separatos*, aut Multitudines Histrionum, & quæcunque id genus, ignotum est. 31. [a] Fabulas autem Fingere, *ad Comœdiam constituendam*, Epicharmus & Phormis [*] incœpère: *Cùm* igitur *illi*

[x] Ridiculum, esse τῶ turpis speciem, ex i sius definitione liquet.

[y] Exempl. Ridiculi; distorta facies, nasus repandus, &c.

[z] *Origo* Comœdiæ, non perindè nota, ut Tragœdiæ, 1ᵐ. enim tempus, quo nasceretur, obliteratum est: quia minimi illa olim pretii fuit, plerisque etiam ob maledicentiam invisa.

[z] Postquàm figuris ornatior enituit: Authorum ejus Nomina, memoriâ retinentur.

[*] Opera atque inventa, non item. Nam de Larvar. Prologi, &c. inventoribus meminit nemo.

[a] Fabulam, ne singulos, ut antè viritim proscinderet, universalem fecisse perhibentur, Inter Siculos, Epicharmus, & Phormis.

[*] *Ἦρξαν ποιεῖν*, i. e. *πρῶτοι ἐποίησαν*.

ambo,

ambo, Siculi fuerint, à principio quidem, è Sicilia venit *Fabula*. 32. [b] Eorum verò qui Athenis orti ſunt, Crates primus, cùm Iambicam formam abjeciſſet, cœpit abſolute, *abſque Singularis alicujus inſectatione*, Conficere Sermones, ſeu Fabulas. ¶ 33. [c] Ac Epopœïa quidem, Tragœdiæ, (*tanquàm ex eodem loco profecta*,) ſolo Metro tenus, comitata eſt, *nempè* quòd per orationem *Metricam* Imitatio ſit Studioſarum, *graviumque Perſonarum*. 34. [d] In eo autem, [1] quòd *Epopœïa*, Metrum Simplex habeat, *abſque Harmoniâ Numeroque addito*; & [2] Annunciatio rerum ſit, *non autem Actio*, hâc, *inquam*, ratione *inter ſe* diſcrepant: 35. [3] Præterea verò, Longitudine *Operis*; cùm hæc quidem, quàm maximè *poteſt*, conetur ſub Uno Solis Ambitu conſiſtere, aut *ſaltèm* pauliſpèr variare *& excedere*: [e] Epopœïa vero, Indefinita eſt Tempore: Et, *ſi quo temporis ſpatio definiatur* in hoc *etiam ab illa* differt: [f] Quanquam primis temporibus, ſimilitèr in Tragœdiis hoc *idem* faciebant; (*ut in longum tempus excurrerent*,) atque, in Carminibus Epicis. 36. [g] Partes autem, quædam, eædem ſunt *utriſque*, quædam Tragœdiæ propriæ: Quocirca, quicunque Tragœdiæ eximiæ, *ſeu perfectæ* cognitionem attigit, & malæ; *idem* etiam attigerit Poëmatis Epici. Quæcunque enim Epopœïa habet, ea Tragœdiæ inſunt; quæ verò ipſi inſunt, non omnia habet Epopœïa.

[b] Inter Athenienſes, Crates. [c] *Epopœia*, quoad ſe *Totam*, Tragœdiæ *par*: quòd ambæ, imitentur metro: idque perſonas honeſtas.

[d] *Diverſa* eſt: 1. Quòd hæc, puro fiat metro; Tragœdia, concentu numeroque adjunctis. 2. Illa, perſonis quid evenerit, narrando: hæc, ipſas inducendo, ut agentes.

[3] In longitudine Fabulæ: Hæc enim unius diei ſpatio res ſuas conficit.

[e] Illa, excurrit infinitè: aut cancellis, ſaltèm qui latiores ſint, clauditur.

[f] Antiquorum ergo Tragœdiæ, ob earum prolixitatem reſpuendæ.

[g] *Partes* Epciæ *Eſſentiales*, Quædam, cum Tragœdia communes: (Fabula, Mores, &c.) Quædam Tragœdiæ ſolius: Melodia, & Apparatus.

C A P. VI.

37. Ac de Poësi *Epicâ*, quæ Imitationem Hexametris facit, nec non de Comœdiâ, posteriùs dixero.

C A P. III.

Tragœdiæ Definitio, & Partes essentiales.

Definitio Tragœdiæ, à pa. 1. *Partes (quæ naturam ejus constituunt,) sex : Apparatus, par.* 4 *Melopœïa, & Elocutio : par.* 5. *Mores, Sententia, & Fabula : par.* 6. *Harum omnium ordines, dignitatisque gradus explicantur, à par.* 9.

DE Tragœdiâ *nunc* dicamus, si *priùs* Essentialem ipsius Definitionem, ex antedictis enatam, assumpserimus. Est igitur Tragœdia, [a] Imitatio Actionis Studiosæ & [1] Perfectæ, Magnitudinem *idoneam* habentis, cum [2] Sermone per Formas *quasdam* condito ; *ità ut* singulæ *illæ*, in partibus Poëseos *singulis*, Separatìm, [3] Agendo imitentur ; & non per Enarrationem *rei*, sed per [4] Misericordiam, Metumque *factis expressum*, [a] ejusmodi *vehementes animorum* Perturbationes undiquaquè Purgans, *expiansque*. 2. SERMONEM CONDITUM dico, cui *tria sunt condimenta :* Rhythmus, *seu Numerus*, Harmonia *seu Cantus Musicus*, & Metrum, *seu Carmen.* 3. [c] Illud autem,

Tragœdia, quid : Finis,
[a] *Genus*, Imitatio Rei-studiosæ. *Differentiæ* q[r]. 1. a re Subjectâ.
[1] *Cap.* 1. *p.* 22. & 27.
[2] Ab Instrumentis imitandi. [3] Ab Imitandi Modo : Activo scil.
4. A proprio Tragœdiæ Munere.
[b] Finis externus Tragici : Animor. lustratio.
[§] Voces obscuriusculæ in Differentiâ 2[a] explanantur.

ut

ut SINGULÆ FORMÆ SEPARATIM, *intelligo*, quod quædam *Tragœdiæ* partes, ſolùm perficiantur per Metra [b]; *ubi Chorus non canit*: & rurſus aliæ, *tantùm* per Melodiam; *ubi accedit Chori Cantus*: *Cui interdùm adjungitur Numerus: cùm grex ille, movetur & Saltat*. ¶ 4. [d] Quoniam autem *Tragici*, Agendo Imitationem faciunt, [1] primùm quidem, Tragœdiæ pars aliqua, *quæcunque illa ſit*, ex neceſſitate, *Scenicorum erit* APPARATUUM ORNATUS; ¶ 5. [2] Deindè, MELOPOEIA, *ſeu Muſica*; & [3] ELOCUTIO: quia, cùm his *tanquam inſtrumentis utantur*, imitationem obeunt. Ac Elocutionem dico, ipſam Metrorum Compoſitionem; Melopœïam verò, idipſum quod *ſenſibus* manifeſtam ſuam omnem vim habet; *Ut in numero Saltationis, vociſque concentu*. ¶ 6. [4] Et quoniam Imitatio, *ſemper* eſt Actionis cujuſdam; [e] Agitur verò quodque ab Agentibus quibuſdam; * quos neceſſe eſt Cujuſdammodi eſſe, & quoad Mores, (*bonos, malos, &c.*) & *quoad* Animi-Sententiam; *ſuadentem, laudantem, &c.* (Nam propter hæc *duo*, etiam Actiones, *quæ indè naſcuntur*; dicimus eſſe Cujuſdammodi: *Quanto magis, indidèm Cujuſdammodi dicentur homines?*) [f] *Certè* à natura, duæ Actionum ſunt Cauſæ; SENTENTIA ANIMI, & MORES; [g] Ac ſecundùm hos *duos*, & aſſequuntur ſuum finem omnes & contrà, etiam

[b] *Cap. 1. pag. 15.* [d] Ex Præmiſſ. collig. *Partes* Tragœdiæ *Formales*, ſex. 1. *Apparatus* eorum, quæ ſpectanti in oculis ſubjiciuntur: Hiſtriones, Scena, Perſonæ, Veſtimenta, &c.

[2] *Melopœia* vocalis: Cui interdùm accidit Motus Rhythmicus.

[3] *Dictio-Metrica*, quæ proprium eſt Inſtrumentum Poëtæ.

[4] *Mores*. 5. *Sententia*. 6. eſt *Fabula*.

[e] Cùm enim Imitatio, ſemper ſit ipſarum Actionum: * Actiones autem, & qui eas agunt, à Moribus animique Sententiis dicantur ποῖοι.

[f] Sequitur in Poëſi, Actionis Cauſas eſſe, Mores & Sententiam.

[g] Morum, Sententiæque Finem eſſe Actionem.

indè

indè depelluntur. [h] Eſt autem FABULA quidem, *ipſa* Actionis Imitatio: Dico enim Fabulam hanc, *quâ de hîc agitur*, eſſe Rerum Compoſitionem, *rectèque ordinatam Structuram.* [i] Mores verò, ſecundùm quos, (*quicunque illi ſint*,) Cujuſdammodi eſſe dicimus eos, qui agunt. [k] At Sententiam *animi*, ea omnia, quorum ope, qui verba faciunt, Demonſtrant aliquid, vel etiam ſententiam univerſalem Enunciant. 7. [l] Neceſſe igitur eſt, Omnis Tragœdiæ partes, eſſe Sex, ſecundùm quas cujuſdammodi eſt, *eſſentiamque ſuam habet* Tragœdia: Atque hæ ſunt; Fabula, & Mores, & Elocutio, & Sententia, & Apparatus, & Melopœia. [m] Ad *Inſtrumenta* enim QUIBUS Poetæ imitantur, *pertinent* partes duæ: *Melopœia & Dictio*: Ad modum, QUO imitantur, una; *Apparatus*: Ad *Homines*, & RES, QUAS imitantur, tres; *Fabula, Mores & Sententia*: [n] Et præter has *invenitur* alia nulla. 8. [o] Atque his quidem, *velut* Formis (ut ità dicam,) uſi ſunt * *Poetæ* plerique. Etenim & Apparatum habet cujuſque *Drama*, & Mores, & Fabulam, & Dictionem, & Melos, & Sententiam, eodem pacto. 9. [p] Maximum verò horum eſt, *& in conficiendâ Tragœdiâ præcipuum*, RERUM CONSTITUTIO. [q] Tragœdia e-

[h] Atqui, Actionis-Imitatio eſt Fabula.

[i] Mores, ſunt, quibus ποιοὶ dicimur.

[k] Sententia; quâ monſtratur, vel enunciatur quidpiam.

[l] Ex dict: a part. 4. naſcuntur partes ſex: Fabula, Mores, Elocutio, Sententià, Apparatus, Melodia.

[m] Ratio Senarii, à Differentiis Imitationum, (de quibus cap. 1.) undè exortæ hæ Partes: ut ſex ad minimum ſint, non pauciores.

[n] Et (quià nulla alia detur) ſex ad ſummum, non plures.

[o] Confirm. Exemplo Veterum: quorum plerique (quâ Tragici, quâ Comici) ſingulas Species dictas, ſaltèm adumbrârunt in operibus ſuis. * Sequitur *Caſtelv*. qui ex conjectura τῶν ποιητῶν legit. vid. Not. pag. 18. [p] Collatio dict. Partium: ut aliis antecellant aliæ: *Fabula* enim præfertur reliquis, præſertim quia ipſis Morib. idque rat. tribus. [q] A loco Topic. de Tragœdiæ Fine. Ea enim rerum humanarum eſt, atque omninò Fœlicitatis ac Infœlicitatis Expreſſio.

nim

nim, Imitatio eſt, non Hominum, ſed Actionum; nimirùm & vitæ *alicujus*; & fœlicitatis, atque Infœlicitatis. Etenim fœlicitas, in actione conſiſtit; & finis *humanæ vitæ*, eſt actio quædam, non *animi* qualitas, *ſeu habitus*. [q] Sunt autem *homines*, ſecundùm Mores quidem, *Cujuſdammodi ſeu* Qualesquidam; At ſecundùm Actiones, fœlices, vel contrá. [r] Itaquè *poetæ*, non ut Mores *poſteà* imitentur, Agunt, i.e. *Drama Componunt:* ſed Mores unâ operâ complectuntur, propter (*id quod potiſſimùm ſpectant*,) Actiones. [s] Quare Actiones & Fabula, *ſeu Rerum-Structura*, ſunt Finis Tragœdiæ: At Finis, eſt omnium (*quoniam illuc omnia referuntur*) Maximum. 10 [t] Præterea, ſine Actione quidem, nullo modo fieri poſſet Tragœdia; At ſine Moribus poterit. [u] Nam Recentiorum Tragœdiæ quàm plurimæ, ſine *Perſonarum*-Moribns ſunt; & omninò Poetæ plerique *cujuſcunque generis, reperiuntur* hujuſcemodi; [x] veluti etiam ex Pictoribus, Zeuxis, ad Polygnotum ſe habet: Nam Polygnotus, qui imitatur bonos, Deſcriptor Morum eſt; At Zeuxidis Pictura, Mores habet nullos. 11. Præterea, [y] (*ex diverſis, putà, Tragœdiis*) ſi quis *deſumpſerit*, ſeriatímque collocârit Sermones Moratos, Dictiones, Sententiaſque bellè confectas; nondùm *illud* effecerit, quod Tragœdiæ eſt

[q] Atqui Perſonas omnes, ex Actionibus, fœlices aut infœlices dicimus, non quoad Mores.

[r] Ergo Tragœdiam conficienti, non id quæritur, ut mores tantùm, ſed ut Mores exprimat, propter Actiones.

[s] Quare, Tragœdiæ Finis, non Mores, ſed Fabula. Ideoque omnium illa partium, præſtantiſſima. Quod enim propinquius fini, id dignius. 3. Top. cap. 1. p. 15.

[t] Rat. Quòd ſine Moribus ſcribi poteſt Tragœdia; at non ſine Fabulâ.

[u] Id conſtat exemplo Poetarum. [x] Et à ſimili Pictorum.

[y] Nec moribus ſolùm, ſuperior eſt Fabula ſed, & cæteris univerſis. Id patet 1. ex Opere Tragœdiæ. i. e. Terribilium ac Miſerabilium Fictione. Cui Muneri exequendo, ut partes cæteræ, parùm; ita Fabula, plurimum prodeſt.

Opus: verùm, quæ his *partibus* * impolitiùs usa sit; modò Fabulam habeat, Rerumque-Compositionem; multò potiùs *dicenda* erit Tragœdia. 12. [2] Adhæc, maximæ res, quibus capit, [c] *atque allicit* animos Tragœdia, sunt Fabulæ partes; Peripetiæ, *inquam*, & Agnitiones. [d] 13. [3] Præterea, id signo est, quòd, etiam qui aggrediuntur Poëma conscribere, priùs Dictione & Moribus, cætera adamussìm absovere valeant; quàm Res *Fabulamque* coagmentare: veluti etiam primi Poetæ ferè omnes, *quum nondùm perfecta esset Poësis.* Prima igitur pars, & velut anima Tragœdiæ, est *ipsa* Fabula. 14. [a] Proximo autem loco, sunt MORES: [1] *His* enim assimile *quiddam* est, etiam in re-Pictoriâ. Siquis namque *tabulam*, pigmentis licet pulcherrimis, *temerè* fusímque illeverit; non perinde *spectantem* oblectet, [e] ac si, albo *licet* colore, imaginem delineârit *certam*: *Pari modo, in Tragœdiis, absque Constitutione-Rerum, minùs valent Mores, quàm Morum-expers Fabula.* [2] Est etiam *omnis* Imitatio, *propriè quidem*, *ipsius* Actionis, & per hanc, eorum *est* maximè, qui Agunt; *quibus primitùs hærent Mores.* 15. [b] Tertium verò, est SENTENTIA: Id autem est, Dicere posse ea *omnia*, quæ *Rei, quâ de agitur*, insunt, *apteque* conveniunt. [c] Quod quidem, circa orationes *per-*

* *Parcè, tenuitèrque.* [2] Ex partibus Fabulæ. (Mutatione Rerum, atque Agnitione:) Quar. in permulcendis animsi, Divina vis.

[c] *Rhet.* 1. *cap.*11. *p.* 35. [d] *Infrà cap.* 5. *p.*5.

3 Ex scripturientium poëtarum facto: qui rem promptiùs adornare valent, quàm apte componere. Hoc ergo præstantiam notat: siquidem quod majori negotio minùs acquiritur, palmam mereatur: Rhet. 1. cap. 7. pag. 18.

[a] Secundas esse *Morum* vices: 1. patet à simili: ut enim nuda Effigies, in Tabula, ad gratissimos colores se habet: Ità, Simplex Fabula, ad Mores. [e] *Cap.* 2. *par.*6. *in fine.*

[a] Prob. ratione. Quià ab Imitatione rerum pendet Morum-expressio. [b] Tertio gradu stat *Sententia*: Cujus vis est, ut verbis rationes exprimere possis, rei insitas atque aptas. [c] Tàm eas, quæ *ipsius* Rei Moralisque Philosophiæ, sunt Propriæ.

ficere,

ficere, & Politicæ-*Scientiæ* Munus eſt, & *facultatis*-Rhetoricæ. Nam vetuſtiſſimi *Poëtæ*, quos introducebant, Politicè faciebant loqui, *i.e. ex Rationibus rei Propriis:* [d] Qui verò noſtri ſunt temporis, Rhetoricè; *i.e. ex Communibus.* 16. [e] Sunt autem Mores [f] quidem, hnjuſcemodi quid, quod præelectionem *animi*, qualis illa ſit, aperiat; *idque* in iis *rebus*, in quibus, utrùm is, qui loquitur, eligat *quidpiam*, aut fugiat, nondùm ſatis liquet; Quo fit, ut Mores non habeant, orationes aliquæ: in *quibus ſcilicet non clàm, quid eligas fugiaſve, inſinues, (quod Moratæ orationis eſt ;) ſed palàm illud apertéque prodas.* [f] Sententia [g] verò, *eſt* in iis *rebus*, quibus homines, perſpicuè *Demonſtrant* quidpiam, aut eſſe, aut non eſſe; vel univerſale aliquid Enunciant. 17. [g] Quartum autem, eſt *ipſarum* orationum ELOCUTIO: Elocutionem autem voco, (quemadmodùm priùs dictum eſt, [t]) eam, quæ per Appellationem *idoneam* fit, *Animi*-Interpretationem: Quod *quidem utrobique*, & in Metricis, & in Orationibus-*Solutis*, eiſdem inſtructum eſt viribus. 18. [h] Reliquas verò quinque partes MELOPOEIA, *ſeu Modulatio, facilè* ſuperat, *ut* maximum *quoddam* condimentum *in Tragœdiis.* 19. [i] Apparatus autem, eſt quiddam, quod *magnam* in ſe alliciendorum animorum vim habet, ſed *præ cæteris* maximè eſt artis *hujus* expers; minimeque Poëtices proprius: *cùm non Poëtæ paretur ſtudio, ſed adportetur foris.* 20. [k] Siquidem

[d] Quàm, quæ omnibus Quæſtionibus *Communes*. [e] Mores quid. (Eos enim ſuprà, par. 14. non niſi levitèr adumbravit.) [f] *Supr. p. 6.*

[f] Sententia, *διάνοια*, ſeu *ἔννοια*, quid. [g] *Supr. p. 6.*

[g] Quartum dignitatis locum poſcit *Dictio*. [h] *Pa. 5.*

[h] Quinto gradu eſt, ars conficiendi melos, ſeu *Melodia*: quæ aliundè importata eſt, (ut & pars 6.) ſed ſuavitate vincit omnes.

[i] Sexta ſtatio relinquitur *Apparatui*: De quo quid opus eſt plura dicere? [k] Cùm & Tragœdia, etiam ſola lecta, faciat,

Tra-

Tragœdiæ *Propria* Vis omnis, etiam absque Certamine & Histrionibus, *perfecta* sit. 21. [1] Præterea verò, in Apparatu concinnando; illius qui Scenæ-Instrumenta parat, plus potest facultas, quàm ars-Poëtarum.

quod suum est: Et Apparatus, illius sit Artis, quæ Ornatum scenicum parat: vestes, Aulæa, &c.

CAP. IV. CAP. VII.

Fabula, Qua & Qualis.

Fabula, seu Rerum Contextus, præcipua & maximè necessaria Tragœdiæ pars est: quæ, 1°. Qualis debeat esse, constat ex ejus conditionibus tribus; quarum 1a, par. 2a. Altera, a. par. 5a. Tertia, a. par. 10. *Corollarium de Poëta-Munere, à part.* 14. 2°. *Comparantur Fabulæ inter se, ut Scias, Quæ Deterrimæ sint, a. par.* 25. *& Quæ Optimæ, à par.* 27.

EXplicatis autem his, [a] dicamus deinceps, Qualem esse oporteat Rerum Constitutionem, *seu Fabulam*; quandoquidèm hoc, & primum & maximum [a] est in Tragœdiâ; *ut in eo ornando, plurimum sit opera ponendum.* 2. [1] Positum autem nobis est, [b] Tragœdiam esse PERFECTÆ atque TOTIUS Actionis IMITATIONEM, quæ Magnitudinem *in se* habeat aliquam: Est enim etiam Totum quidpiam, id, cui nulla Magnitudo *notatu digna*; *ut, formica, pulex, &c.* 3. [b] Totum autem est, cui Principium, Medium, & Finis *seu ultimum*

Fabulæ *Conditiones*, tres. [a] *Cap. pag.* 13.
[1] *Ordo partium.* Cùm enim Tragœdia (c. 2. p. 1.) Imitatio sit, Actionis Perfectæ, seu Totius. [a] *Cap.* 3. *p.* 1. [b] Et totum id sit cui Principium, Medium, Finis. [Plato in Parmenid.]

timum

timum ineſt. [c] Principium verò eſt, quod ipſum quidem, aliud, ex neceſſitate non ſequitur, (*quâ Principium eſt* :) poſt illud verò, alterum, naturâ comparatum eſt, eſſe aut fieri, *Neceſſariò vel in Plurimis* : [d] Finis autem, *ſeu ultimum*, contrà; quod ipſum poſt aliud, naturâ comparatum eſt eſſe, aut ex neceſſitate, *& ſemper* aut plerùmque; poſt hoc autem, aliud *eſt* nihil: [e] Medium verò, quod & ipſum poſt aliud eſt, & aliud poſt ipſum *Neceſſariò, vel ut Plurimùm*. 4. [f] Oportet igitur benè-Compoſitas Fabulas, neque Undecunque ſors tulerit, incipere, neque *temerè* Ubilibet terminare; ſed Formis uti, *Principii, Medii, Finiſque jam* dictis. ¶ 5. [z] Præterea verò, quoniam quod Pulchrum *eſt*, (& animal *ſcil.* & aliud quidvis, quod ex *partibus* quibuſdam conſtiterit) non ſolùm has *partes* Ordinatas habere oportet, [g] verum etiam ut MAGNITUDO *ipſis* adſit, [h] non Qualibet *tamen*: (Nam Pulchrum in Magnitudine & Ordine manet:) Quamobrem, [i] neque omninò Perexiguum Animal, eſſe poterit Pulchrum; (ſiquidem conſpectio *ejus*, quùm propè inſenſibili tempore fiat, confunditur: *ne partium Reſponſio mutua, diſtinctè appareat*;) [k] Neque *omninò* Permagnum: *Ipſa* enim *remotarum-partium* Conſpectio (*qualis eſſe unius corporis debet*,) haud ſimùl fit; ſed Unum ac Totum, *quod* ex eâ ſpectatione *naſci debuit*, ſpectantibus elabitur *atque*

[c] Ac Principium (quod Actionem hanc ſpectat) à priore nullo pendeat. [d] Finis contrà.

[e] Medium; quod utriuſque naturam ſapit.

[f] Requiritur, ut partes iſtæ (Principium, Medium, Finis) ſeriatim diſtinctè locentur, non temerè turpitérque confuſè.

[z] Condit. *Longitudo juſta* totius. Cùm enim (quò pulchrior eluceat res) adjungenda ſit Ordini partium, Magnitudo totius.

[g] Et Magnitudo ea, quæ ſit congrua;

[h] Nec Indefinita: ex. gr. Animal pulchrum eſt (Plato in Phœdro:) Si

[i] Neque perpuſillum. [k] Neque nimiò vaſtum.

eva-

evanescit: veluti, si * decem-millium stadiorum esset Animal. 6. [l] Propterea oportet, quemadmodùm in corporibus, ità & in animalibus, inesse quidem Magnitudinem; Hanc autem esse, quæ facilè conspici queat, *si pulchra illa videri debeant*; Sic & in Fabulis, *quò Pulchræ sint*, habere quidem Longitudinem: hanc autem talem esse, quæ Facilè retineri possit Memoriâ. 7. [m] Longitudinis autem Finitio, quæ ad *Poëtarum atque Actorum* Contentiones [c] *refertur*, atque ad *Spectantium* Sensus, nequaquam *illa*, Artis est: Si enim centum Tragœdias in Certaminibus *simul* agi oporteret, ad clepsydras, *i.e. horologiorum mensuras* utique agerentur; *unicuique, temporis portiunculâ datâ*; (quemadmodùm quondam nec semel *factum* esse perhibent.) 8. [n] Verùm Finitio Rei-Gestæ, quoad ipsius Naturam, semper quidem, quò major *est*, tantispèr dùm *Tota* simul Perspicua sit, eò pulchrior est, secundùm Magnitudinem. 9. [o] Ut autem simpliciter definiendo dicam; in quantacunque Magnitudine *Rebus* secundùm Verisimile vel Necessarium deinceps enascentibus, accidit *tandem* in Prosperam fortunam ex adversa, vel ex prospera in adversam mutari, idoneus *is* terminus erit Magnitudinis.

CAP. VIII.

¶ 10. [3] Fabula autem est UNA, non, ut quidam putant, si circa Unam *Personam* sit: Multa

* Innumerabilium. *Errorem ex Riccobono duxit.*

[l] Efficitur, ut Fabulam, quæ pulchritudine placeat, commendet Longitudo, & Justa scil. & talis, quam facile mandes Memoriæ.

[m] At Justæ Longitudinis Terminus quis? Non is quem horologii pulvis, vel aqua, dimensum dedit: (Is enim Externus est atque artis expers.) [c] *Infrà p.* 26.

[n] Sed qui ex ipsa Rei-Gestæ naturâ: h.e. Ut *Speciatìm* loquar: ex Rerum Evidentiâ Magnitudini non incommodæ conjunctâ.

[o] Ut *Universim*: Ex idoneâ Fabricâ, seu Oeconomiâ Rerum: Quæ necessario ubiquè cohæreat, aut saltem verisimili nexu.

[3] Condit. [*Totius, partiumque Unitas.*] Fabulæ enim constitutio esto Una: non eo modulo, quasi in unâ permaneat eâdemque persona, &c.

enim

enim & infinita *attributa* etiam uni rei accidunt; ex quorum aliquibus (*accidentalibus scil.*) non conficitur aliquod Unum; *cùm, toto ipsa genere dijuncta sint:* Sic verò, & Actiones Unius *hominis*, multæ sunt, ex quibus nulla Actio fit Una. 11. [p]Quamobrem peccare omnes visi sunt Poëtæ *illi*, quicunque Herculeïda, *i.e. Labores Herculis*, Theseïda, *i.e. Actiones Thesei*, & ejusmodi Poemata fecerunt. *Falsò* enim putant, quoniam Unus erat Hercules, convenire, ut etiam *Herculis* Fabula, Una sit; *quantumvis Actiones ipsius essent Plures.* 12. [q] Homerus autem, quemadmodùm & in aliis excellit, *sic* etiam, hoc, *quod reliquos omnes fefellerat*, videtur præclarè vidisse; sive propter artem *aliundè acceptam*, seu propter *bonitatem* naturæ *atque ingenii*: [r] Odysseam enim dum confingeret, non cecinit Omnia, quæcunque ipsi *Ulyssi anteactâ ætate* acciderunt; (veluti, "*Eum, dùm venaretur*, "*ab apro accepisse Vulnus in Parnasso*, & *Simulâsse* "*Insaniam, in Collectione- Exercitus*; Ex quibus, quià alterum factum fuit, minimè Necessarium aut Verisimile fuit, alterum *ex consequenti*, factum iri:) Sed quæ circa Unam *solùm* Actionem, qualem Odysseam dicimus, constitèrunt. [s] Similiter verò, etiam *dùm conficeret* Iliadem, *i.e. Actionem-adversus-Trojam.* 13. [t] Oportet igitur, ut in aliis *Artibus* Imitatricibus, (*Citharisticè*, *Auleticè*, *&c.*) Una Imitatio, Unius Rei est; *putâ Prælii*, *Nau-*

Sed (*supple*) quià Unius Actionis est, cujus singulæ partes ad unum referantur Finem.

[p] Undè; Mirum, quàm hallucinentur veteres: (quorum Poëmata, ex dijunctissimis Actionibus atque Eventis.)

[q] Quàm solus Homerus sapuit! qui declinato Veterum scopulo; ne quaslibet persequeretur, Unicâ Actione contentus fuit.

[r] Cùm in Odyssea: de Ulysse in patriam reduce:

[s] Tùm in Iliade: de Achillis irâ.

[t] Ex condit. 3, Præcept. Fabulam, nisi ex unâ Actione non confici: (quod innuitur par. 10.)

fragii, &c. Sic & *in hâc arte*, Fabulam (quoniam est Actionis Imitatio) & Unius esse, & [u] hujus Totius; & [x] Partes-Rerum, sic *Cohærentes* constitui, ut si qua transposita, vel ablata fuerit, Diversum reddatur, & moveatur Totum: Quod enim cùm adest, aut non adest, nihil, quod perspicuum sit, facit, id ne pars quidem *ejus* est.

C A P. IX.

¶ 14. [y] Manifestum autem *est*, etiam ex iis quæ dicta sunt, non esse Poëtæ MUNUS, * *ea* Quæ, *Singulatim* FIUNT, dicere; (*quippè quorum nihil intermediis hæret :*) [z] Sed *ea memorare*, Qualia factum iri contigerint, & Quæ POSSIBILIA fuerint, secundùm Verisimile, vel Necessarium. 15. [a] Nam Historicus & Poeta, non eo, quòd hic, Numeris-Adstricta dicat, ille Soluta, *inter se* differunt: Licebit namque, Herodoti opus in Metra vertere; neque minùs Historia *jam* erit cum Metris, quàm *prius fuit* sine illis; [b] Verùm in hoc Discrepantia est, quòd Hic (*Historicus*) QUÆ FACTA sint, dicit; Ille (*Poëta,*) QUALIA facta esse contigerit. 16. [1] Quamobrem Poesis, etiam magis Philosophica, magisque studiosa res est, quàm Historia: Nam Poesis, potiùs, Universalia, Historia, Singularia magis dicit. Est autem *in hisce rebus*

[u] Ex prima condit. Præcep. Ut Tota integráque sit Fabula: (utì monuit p. 2. [x] Atque ut omnes ei partes, suo justoque disponantur Ordine, utì p. 4.

[y] Corollaria tria. primum, ex secunda Fabulæ conditione: de *Opere Poetæ*; Ne exponat ea, quæ quotidiè fiunt, seu Singularia.

* *Rem nudam.* [z] Sed *Qualia* fieri aliquandò possint aut debent.

[a] Id quod evincit collatio Poëtæ cum Historico: Neque enim illis, penes carmen (ut creditur) dissensio est: (Siquidem nec Prosa, historiam creat, nec versus poesin.)

[b] Sed in eo; quòd hic, ea persequatur, quæ gesta sint: Poëta, illa tantùm, quæ geri debuerint, potuerintvè.

[1] Corollar. ex priori. Poësis Philosophiæ similior, quàm historia. Siquidem Poetæ Fabula, Universales ac Indefinitas captet.

UNIVER-

UNIVERSALE, *nihil aliud, quàm* [c] QUALI *Homini*, [d] QUALIA Omninò, (*non*, QUÆ *Cuique*) accidant, dicere vel agere secundùm Verisimile, vel Necessarium: [e] Id quod *apprimè* spectat Poësis, dùm Nomina *Personis* imponit: *Quippe quibus (cùm universales fictitiæque sint).nomen suum certaque natura defuit.* [f] SINGULARE verò, est; *veluti*, Quid Mali Alcibiades, *ingenio illo suo acri*, *Athieniensibus* fecerit; aut Quid *ab iisdem* passus sit. 17. [g] Ac in Comœdiâ quidem, jam hoc perspicuum *semper* fuit: [h] Postquàm enim Fabulam *sic* constituerint, ut ex Verisimilibus, *omnia videantur ducta*; sic deindè *Personis jam introductis*, Nomina *indiscriminatìm*, hæc vel illa imponunt; 18. Non autem, ut Iambici *veteres*, (*qui singulos viritìm proscidêre*) de *Rebus Personisque certis* Poema faciunt. 19. [k] In Tragœdia verò Nominibus *iis*, quæ priùs facta *atque usitata*, adhærent. *Cujus rei* causa est; quià, [m] quod Fieri Potest, *idem* Aptum ad Persuadendum est. [n] Ac quæ quidem Facta non sunt, nondùm fieri posse credimus: *ità ut nec ad persuadendum sint apta:* Quæ verò Facta sunt, manifestum *est*, *ea* posse fieri; Neque enim facta fuissent; si *ex genere* essent *eorum quæ* Impossibilia *sunt*; [o] *Nunc igitur ipsorum eventus, dubitationem de illis tollit omnem.* 20. [p] Nec tamen non

[c] Tàm Personas. [d] Quàm Res.

[e] Quibus (quò planiorem Rem omnem faciat,) etiam *Commentitia* imponit *Nomina*.

[f] Historicus verò, Singulares: ubi Impositione illa nihil est opus.

[g] *Nomina* autem, Poëtar. generibus, aliis alia.

[h] Comicis recentioribus, *Nova* & ficta.

[k] Tragicis, *usitata* omnia placuêre: Sic enim plus fidei procurare se credunt Fabulis. ([m] Quæ enim Possibilia, πιθανώτατα.

[n] Quæ haud dubiè Facta, Possibilia.

[o] Ergo quæ Facta, πιθανώτατα.) ut neque à Pernotis heroum Casibus, neque à Nominibus deflectendum putent.

[p] Quanquam hoc, illis minimè perpetuum est: Cùm in aliquibus Tragœdiis suis Nomen unum, alterumve usurpent vulgatum, fingant cætera.

in Tragœdiis, nonnullis quidem, unum aut duo adhibentur Nota Nomina; reliqua vero, *Excogitata & ficta.* 21. [q] In quibusdam autem, nullum: ut in Agathonis Flore: In hâc enim & Res Gestæ, juxtaque *Personarum* Nomina, Ficta sunt, *miniméque priùs nota*; nihilóque minùs, *spectantes legentesque* oblectant omnes. 22. [r] Adeò ne id quidem usquequaquè curandum est, ut Fabulis *antè*-Traditis, de quibus Tragœdiæ extant, *omninò* hæreamus [d]: Hoc enim *anxiè* quærere, ridiculum *nimis*: Siquidem etiam *Personæ ac Nomina*, quæ *Antiquis* pernota fuerint, nunc paucis *è vulgo* innotescant; tametsi oblectent universos. 23. [3] Perspicuum igitur ex his *est*, Poëtæ agendum esse illud, ut *tantò* potiùs Fabularum, quàm Metrorum, sit Artifex; quantò magis, ex eo, Quòd imitetur, sit Poëta: Imitetur autem *nihil aliud*, *quàm* Actiones ipsas. 24. [f] Quamvis ergo acciderit, *ea* quæ Facta sunt, canere, nihilominùs Poëta est: Eorum enim quæ *Verè* Facta fuerint, nihil prohibet, quò minùs talia sint *nonnulla*, qualia verisimile est, vel fieri potest, ut *Verè* sint Facta; quo nomine, ipsorum ille est Poëta. ¶ 25 [t] Inter Simplices autem Actiones, [c] & Fabulas, (*quæ Implexis semper Sequiores*;) Episodicæ, sunt Deterrimæ. [u] *Fabulam* Episodicam dico, in qua Episodia (*i. e. or-*

[q] In aliquibus, comminiscantur omnia.

[r] Ex dict. à par. 17, præcept. Ne in Veterum retinendis Fabulis, sollicitum te habeas. Datur siquidem venia cudendi novas.

[d] *Cap.* 7. *p.* 22. [3] Corollar. ex 2. prioribus emergit. Ne Poëta, tàm *Carminum* sit *artifex*, quàm *Fabularum*: Quippe quar. composito sola, (seposito versu) Imitatorem te facit.

[f] Sive res fictitias narres, seu etiam verè gestas: modò eas ità expresseris, uti debent fieri.

[t] Collatio Fabular. 2: (è conditionibus 3[b]; ab initio capit.) 1. Quæ *Determinæ?* Eæ scil. quæ non modò Simplices, sed & Episodiis perperàm nexis refertæ. [c] *De quibus cap.* 5. *p.* 2.

[u] Episodica Fabula, Quæ? Cui Digressiones, atque Additamenta scil. sine debito nexu inserta.

namenta

namenta aliundè advecta,) alia poſt alia eſſe *ſeque conſequi*, neque Veriſimile, neque Neceſſe *eſt*; *ità ut nexum habeant nullum*. 26. [x] Ac tales *Fabulæ*, conficiuntur, à Malis quidem Poëtis, ob ipſorum *Inſcitiam*; [y] ab *Eruditis & Bonis*, *interdùm* propter Hiſtrionum *ſtudia*: *In illorum* enim *gratiam*, dùm Certamina quædam conſcribunt, Fabulamque extendunt ſupra id quod ferat, (*Epiſodio importuniùs inſerto*) ſæpenumerò diſtorquere coguntur, quod ex ordine eſt. ¶ 27. [z] Quoniam verò Imitatio *Tragica*, non ſolùm eſt Perfectæ Actionis-*Imitatio*, ſed etiam Terribilium & Miſerabilium; [z] Hæc autem præcipuè fiunt talia, cùm Præter Opinionem; [f] *& magis*, *cùm* Alia ex aliis facta fuerint, *ut ex ſuis Cauſis*. 28 Ità enim plus Admirationis in ſe habebunt, quàm ſi à Caſu, & Fortunà *fierunt*: * Siquidem & inter ea, quæ Fortunâ *fiunt*, hæc maxime Admirabilia videntur, quæcunque tanquàm ex Induſtriâ *conſilioque*, apparent fuiſſe facta. (veluti, quòd ſtatua Mityïs, *virtutis ergô*, Argis *erecta*, *Improbum* eum, qui cauſa interitûs Mityï fuit, *lapſa* interfecit; cùm in ejus caput, *tunc* intuentis, incideret. Videnter enim talia, non Temerè, *ſed Conſilio Deorum*, *ac Ratione* eſſe facta.) [a] Quare neceſſe *eſt*, tales Fabulas, *ex talibus Formidoloſis Miſerandiſque contextas*, Pulchriores eſſe.

[x] Quales contexuntur poëtis, Tam ineptis; [y] Quàm Probatis: Ab iis enim ſi hiſtrio, certaminis causâ, longiorem Tragœdiam poſcat; illi, Epiſodiis infarctis, illius, gloriæ inſerviunt, non Fabulæ ſuæ.

[z] Collatio: Quæ Fabulæ *Pulcherrimæ*? Cùm enim Tragœdia, ſit Actionum earum quæ Miſericordiam Terroremque cient:

[z] Quales, illæ potiſſimùm ſunt, quæ inopinatò fiunt: multóque magis, ſi nexu ſe excipiant mutuo. [f] 2. *Rhet*. c. 10. *p*. 14.

* (Si enim fortuita quædam, admirationem pariant; præſertim quæ quaſi ex propoſito videbantur facta: Quantò magis illa? quorum certa ſeries, conſilium Callidum?)

[a] Efficitur, Pulcherrimam naſci Fabulam: ſi res illæ, ſic opinatò evenerint, ut quæ extremæ ſunt, reſpondeant hæreantque Primis.

CAP. V. CAP. X.

De Fabularum generibus; Simplici & Perplexâ.

Fabularum (i.e. Actionum, quæ Fabulis exprimuntur) genera duo : Una, Simplex ; par. 2. Alia, Perplexa, Quæ Peripetiam habet, vel Agnitionem ; à par. 3. Ex his, colliguntur Speciales Fabulæ Partes tres : Quarum duæ, sunt Implexarum Fabularum propriæ, Agnitio & Peripetia : à par. 4[a] : 3[a], est omnium communis ; scil. Perpessio ; à part. 13.

FAbularum autem, [a] aliæ, Simplices *apertæque* sunt ; aliæ *contrà*, Implexæ *atque impeditæ* : Etenim Actiones, (quarum Imitationes sunt, *ipsæ* Fabulæ,) statìm *suâ vi, absque Poëtæ studio*, sunt tales. ¶ 2. [b] Appello SIMPLICEM Actionem, cui quidem, (cùm Continua [a], utì definitum est, & Una facta sit ;) Transitus, *seu Progressus in Bonam seu Malam Fortunam* fit, sine *admirabili* Peripetiâ (*i.e. subitâ Rerum Mutatione in contrarium,*) vel *Personæ diù Ignoratæ* Agnitione : ¶ 3. [c] IMPLEXAM verò, ex quâ Transitus *Rerum in alium statum*, cum Agnitione fit, aut Peripetiâ, aut (*quod sæpè fit*) ambabus : *ità ut longè alitèr desinant, quàm ab initio judicâsses.* ¶ 4. [d] Has autem, ([1]*Agnitionem & Peripetiam, &c.*) factas *exortasque* esse oportet, *non Fortuitò, sed* ex ipsa

Fabular. Formæ, [a] duæ : (idque Actionum respectu, quar. est Imitatio :) [b] Una, *Simplex*, seu Explicata : in qua nihil præter propositum accidit, ab initio ad extremum usque, &c.

[a] Cap. 4. [b] *Ibid.*

[c] Altera, *Perplexa*, seu Implicata : Cui eventus, præter opinionem obvenerint : [1] Cum admirabili Agnitione ; [2] vel cum Peripetiâ : [3] vel cum utrisque conjunctis.

[d] Quar. trium singulas cognoscere opus est : & undè illæ nasci debeant : Et Quomodò, Quôque poetæ studio :

Consti-

Constitutione Fabulæ, adeò ut ex Antefactis, aut Necessario *vinculo*, aut secundùm Verisimile, accidat, easdem fieri: Multum enim interest, *utrum* Hæc PROPTER Hæc, [c] *ut effecta ex causis*; an POST Hæc *absque nexu aliquo*, fiant.

CAP. XI.

5[a]. [c] Est autem PERIPETIA, *Admirablis ac Subita* eorum, quæ aguntur, in contrarium Mutatio, *ità facta*, ut dictum est; [d] *scil. Antecedentium Rerum Vi*; Atque hoc quidem, utì dicimus, [e] secundùm Verisimile, aut Necessarium: 6. [f] velut, [1] in Oedipode; " *cùm venisset Nuncius, tanquàm lætitiam* " *allaturus Oedipodi, regem illum à Corinthiis designatum; eumque matris incestandæ metu* (*quod ob* " *Oraculo accepisset*) *liberaturus*; simulatque aperiret, Quisnam esset, & *Quo pacto educatus*; contrarium *ejus, quod proposuerat*, effecit. 7. [2] Et in Lynceo; cùm *Lynceus Hypermnestræ maritus*, duceretur ut moriturus; Danaus *socer*, prosequeretur, ut interfecturus; ex Fabulæ Rebus Gestis, huic quidem accidit, *repentina* mors; illi, *inopinata* salus. 8 [g] AGNITIO autem est, ut etiam nomen significat, ex Ignorantiâ, in Cognitionem Mutatio, aut [h] ad Amicitiam *contrahendam* tendens, aut ad Simultatem inter eos, [i] qui *à Poetâ ab initio*, ad Prosperam *demùm* Fortunam, vel Adversam determinati sunt. 9. [k] Pulcherrima verò

[a] 2. *Rhet. cap.* 26. *pa.* 15. [c] Primùm ergo: *Peripetia*, quid? Ingens rerum conversio: quæ vulgò *Castrophe*.

[d] *Par. præced.* [e] *Ibid.*

[f] Species ejus. 2. [1] *Simplex*; Cùm una eademque persona, ex fœlici sit infœlix; ut in Sophoclis Oedipode-Tyranno: vel contra:

[2] *Gemina* est: Cùm mirificè mutetur status hominum duorum: velutì in Lynceo Theodectis Lynceus uxoris operâ, incolumis: Danaus, à Lynceo interfectus: vide Pindar. Ode 10. Nemœ.

Dein. *Agnitio*, quid. Ejus genus.

[h] Differentiæ, duæ: una, ex proximo fine: [i] Altera, ex remotiore.

[k] Deniquè, *Agnitio Peripetiæ conjuncta*, reliquar. omnium multò suavissima.

Agnitio *est*, cùm Peripetiæ, Simùl, *non Post aliquod Spatium* fiunt; *nempè eo* modò, quo *illa* in Oedipode: *Qui simulatque agnosceret Laium patrem, unâ se intellexit, esse miserrimum.* 10. [l] Ac sunt quidem etiam aliæ, *præter jam explicatam*, Agnitiones: [m] Etenim & Res Inanimatas, atque alia quælibet, utì dictum est [f], Agnitio consequi solet, * Et si quæ Fecit quis, aut Non Fecit; *ea quoque* licet Agnoscere: [n] Sed, quæ maximè *pertineant* ad Fabulam atque Actionem, *est ea Personarum Agnitio*, quæ dicta est. [g] [1] Talis namque Agnitio ac Peripetia, & Misericordiam excitabit & Metum: Qualium Actionum (*quæ Metu scil. & Miseratione dignæ*) Tragœdia *esse* Imitatio, supposita fuit. [h] [2] Prætereà verò, ejusmodi *Personis*, *quæ Agnitioni huic idoneæ sunt*, *id* accidit, ut Adversâ Fortunâ utantur, & Prosperâ; *cùm id in aliis usu non veniat.* 11. [o] Quandoquidèm igitur Agnitio, (*ut nomen indicat*) quorundam est Agnitio; Agnitionum aliæ quidem, erunt Alterutrius *Personæ* ad Alterum solùm *agnoscendum*; cùm, Alter ille, Quis sit; anteà perspicuum *notumque* fuerit: 12. [p] Aliquandò verò Ambos oportet, *se Invicèm* Agnoscere: velut Iphigenia, *quæ Dianæ Sacerdos jam erat*, ab Oreste *fratre* agnita est ex Missione Epistolæ, *quam dabat illi ferendam in Græciam*: Illi autem, versùs Iphigeniam,

[l] Atque Agnitionem hanc, [1] Fabulis nimioperè convenire, κατὰ διάφορον intellige: Nam,

[m] Reperiuntur, etiam aliæ species, sequioris notæ: velut, Lapidum, vestium, moniliùm, &c. [f] Par. 8.

* *Item factorum rerumque in memoriam redactarum.*

[n] Verùm, hanc 3[am], (quam p. 8 dixi.) imprimìs quadrare Fabulis, monstratur, [1] A fine Tragœdiæ: Miseratione spectatorum & Metu. [g] Par. 8.

[2] A Personis; quarum contigit fieri Agnitio. [h] Cap. 3.

[o] 1. Agnitionem eandem doceo, duobus tractari modis: Nunc enim Simplicem esse, cum alterâ personâ agnitâ:

[p] Nunc, quasi 2[am], cum vtriusque cognitione mutuâ.

aliâ

aliâ opus fuit Agnitione; *Argumentis ſcil. à Poëta Fictis.*

CAP. XII.

¶ 13. [q] Duæ igitur Fabulæ partes, circa hæc, *quæ geruntur*, ſunt Peripetia, & Agnitio: [r] Tertia verò, *eſt* PERPESSIO: [s] Atque ex his quidem, Peripetia & Agnitio, expoſitæ ſunt: 14. [t] PERPESSIO verò, eſt actio quædam, vim habens Interimendi, aut graves Dolores afferendi: veluti, * quæ in Aperto, *&* *Manifeſtè fiunt*; & Mortes *ſcil. allatæ quibuſdam*, & Cruciatus *acerrimi*, & Vulnera *impoſita*, & quæcunque id genus.

[q] Partes (quæ in Fabulis,) obſervantur tres. Duæ in Perplexis tantùm: quas hùc uſque expedivimus.
[r] Tertia tam Simplicib quàm Implexis conjuncta; *Perpeſſio*:
[s] 2. *Rhet. cap.* 10. à *par.* 22. [t] Perpeſſio, quid.
* *Apertæ coram omnibus, indicatæque mortes.*

CAP. VI.

*De Partibus Tragœdiæ Integralibus, ſeu Quanti*s.

Tragœdiæ partes, quoad ejus Quantitatem ſpectatæ, duplices, aliæ ſunt omnium Tragœdiarum Communes: Aliæ, quarundam duntaxat Propriæ: De Communibus, a. par. 4. *De Propriis, p.* 9.

PArtes [a] autem Tragœdiæ, quibus tanquàm Formis *Eſſentialibus*, utendum-eſt, prius diximus: At ſecundum Quantitatem, & in quas *ipſa* dividitur, *Loco* Seperatas, hæ ſunt: [b] Prologus, Epiſodium, Exodus, Choricum, *i. e. Locutio, vel Cantus Chori univerſi.* 2. Et hujus *Chorici*, una qui-

[a] Formas (quæ Corpus Tragœdiæ permeant,) propoſui cap. 3. Jam *Partes Quantæ*, (quibus magnitudo ipſius extenditur ;)
[b] Aliæ, *Communes* omni ſunt Tragœdiæ, niſi manca.

dem pars *Mobilis, dicitur* Parodus; altera verò, *Stabilis*, Stasimon. Atque hæ quidem, communes *sunt Tragœdiarum* omnium: 3. [c] Propriæ verò *quarundam, sunt Histrionum* è Scenâ *lugentium*, & *Chori juxta scenam sedentis*, Commi.

Quarum quidem partium luculentissima suppetunt exempla, ex Oedipode Tyranno Sophoclis: Quam cæteris Tragœdiis unam præposuisse videtur Aristoteles.

¶ [d] 4. Ac [1] PROLOGUS, est pars integra Tragœdiæ, *collocata* ante Parodum, *i.e. primum ingressum Chori.*

In Prologo, Creon (ad aperiendam fabulam) sciscitatur de cæde Laii: Quæ, quià pestilentiæ causa Thebis esset, ex oraculi monitu, expianda fuit.

Κρε. Ἦν ἡμῖν, ὦ 'ναξ, Λάϊός ποθ' ἡγεμών.

Finito autem Prologo, succedit Parodus; de quo infrà. p. 7.

5. [2] EPISODIUM, *est* pars integra Tragœdiæ, *interjecta* inter plenos Choricos cantus; *qui scil. ab universo fiebant Choro.*

Incipit hæc pars, ab eo Parodi loco, ubi Tiresiam vatem, (cujus Persona, adscititia est) alloquitur Oedipus:

Οἰδ. Ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία. ——————— *vers.* 303.

Et protenditur usque ad illud cantantis chori,

Χορ. Ὦ γενεαὶ βροτῶν. ——————————— *vers.* 1150.

Ut Omne illud, quicquid duobus istis, quasi extremis, interjacet, exceptis cantibus Chori, pro Episodio habeatur.

6. [3] EXODUS *est* pars integra Tragœdiæ, post quam non est Chori cantus;

[c] Aliæ, Quarundam (Patheticar. scil.) *Propriæ*: ut Commus, i.e. Lamentatio histrionum, & Collugentis Chori.

[d] Ex Communibus partib. [1] Antesignanus est *Prologus*; quo aperitur Argumentum Fabulæ; Ejus locum, apud Latinos, occupat *Actus primus*. [2] *Episodium*, producendæ Fabulæ gratiâ, aliundè advehitur. Ejus vicem, Latinis, obeunt *Actus* 2. 3. & 4.

Incipit

Incipit autem, ubi Nuntius, sic :

'Αγγ. Ὦ γῆς μέγιστα τῆς δ' ἀεὶ τιμώμενοι.——ver. 1227.

Desinitque unâ cum Tragœdia.

7. [4] Chorici autem, PARODUS quidem, est prima dictio Chori totius.

Initium Parodi est ubi Chorus, qui constat ex senioribus, affatur Oedipodem :

Χορ. Ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες ———— ver. 280.

Mox cantum celebrat trochaïcum, ex Anapæsto & Trochæo, qui Saltationum erant Numeri ;

Χορ. Τίς ὅντιν' ἁ θεσπιέπεια ; ———— ver. 467.

8[a]. [2] STASIMON verò, *est* Cantus, *totius* Chori, *(quem eodem loco stantes canebant)* sine Anapæsto Trochæo.

Cui parti initium facit ille cantus :

Χορ. Ὦ γενεαὶ βροτῶν ———— ver. 1190.

¶ 9. [c] At COMMUS, *est* communis lamentatio Chori *juxtà assidentis*, & *Voces Histrionum, quæ prodeunt* è scena.

Sic plangit Chorus extra scenam, in Exodo :

Χορ. Ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις ———— vers. 1300.

Cui Oedipus, miserabili ejulatu respondet in scena.

'Οιδ. Αἶ αἶ αἶ αἶ- ———— ver. 1311.

Ac Partes Tragœdiæ *(inquam)* quibus, *ut Formis*, utendum est, priùs sunt expositæ[a] ; Quæ verò penes Quantitatem *sumuntur*, & in quas ipsa dividitur, Separatas, hæ sunt.

3 *Exodus*, Exitus : quandò exit Chorus in propinquum Scenæ locum.
[4] Chori partes duæ : [1] *Parodus*, ingressus : Ubi Cuncti descendentes in scenam, fabulari occipiunt ; idque semper absque cantu.
[2] *Stasimon* : quo grex ille, infortunium, quod evenerit, narrat : ideóque abstinet à motu : præsertim cum exitus subsequatur tristis.
[c] Inter Proprias partes, est *Commus*. i. e. histrionum ejulatus : idque semper in Exodo. Παρὰ τὸ κόπτειν : Quòd in eo frontem femurque percellerent. [a] *Cap.* 3. *pa.* 1.

CAP.

CAP. VII. CAP. XIII.

De Scopis in Fabula texenda observandis: Déque Opere-Tragœdiæ.

Poëta, quò Tragœdiam pulcherrimam det, meditanti, curandum id, ut quasdam, quasi METAS, *quibus progrediendum, observet. Ita enim præclarum Tragœdiæ* OPUS, *quod quæritur, ad umbilicum rectè perducet. Metæ, quas attingas declinesve, spectantur in eo, si Personas eliges, Casusque peridoneos Fabulæ.* OPUS *Tragœdiæ, est, ut Casus illos, (quanto potest, studio) Terribiles efficias, ac Miserandos. Primùm ergo de Personarum Casibus ac Fortunis; a par. 2[a]. undè Præceptum, de Optima Structurâ Fabulæ: à part. 7. & Theorema, de Argumento Optatissimæ Tragœdiæ, à part. 11. Deindè, Terribile & Miserabile, docet, 1°, Non ex Apparatu Scenico, sed ex ipsâ Fabulæ-Structurâ perfici: à part. 15. 2°, In Rebus Fabulæ Gestis, artificiosè inseri, atque intexi oportere; à par. 19.*

QUÆ verò oportet, *ut Scopos* spectare; & Quæ oportet, *ut Scopulos*, cavere, dùm constituimus Fabulas; & [a] Undè perficietur Tragœdiæ-Opus, (*in re Miserabili & Terribili Fingendâ positum*) Sequitur, ut dicamus, post illa, quæ *adhuc* dicta sunt. ¶ 2. [b] Quoniam igitur [1] Constitutionem Pulcherrimæ Tragœdiæ oportet esse, non Simplicem, sed Implexam; [2] eamque, Terribilium & Miserabilium Imitationem: (Hoc e-

Propositio, una, de *Metis*, in Fabulæ-textu, persequendis, declinandisve. Vid. par. 2. [a] Altera, de *Opere*-Tragædiæ: vide par. 15.
[b] Quod ad *Metas*: Cùm laudatissim. sit Fabula, 1. Quæ Fortunæ tenorem variat, non quæ eundem retinet (ut ca. 4. p. 25.) 2. Quæ Formidolosas res docet ac Miserabiles: (ex cap. 4. par. 27.)

nim

nim, proprium hujuſmodi eſt Imitationis, *minimeque cum cæteris Poëſeωn generibus commune:*) [c] Primùm quidem, perſpicuum *eſt, in ſcena*, Neque *egregiè* PROBOS viros, *& pietate inſigni præſtantes*, Mutatos, *lapſoſque* apparere oportere, ex Fortuna *valdè* Proſperâ, in *Res Maximè* Adverſas: [d] Id enim non *tam* Terribile *eſt* aut Miſerabile, (*quod Tragœdia ſpectat*) quàm Conſceleratum *ac Impium*. 3. [e] Neque IMPROBOS, ex *gravi* Infortunio, in Proſperam Fortunam *provectos*: (Id enim maximè omnium à Tragœdiæ ſtudio alienum *eſt*; quià nihil habet eorum, quæ *Optimæ Conſtitutioni ineſſe* oportet: Neque enim quod Humanitatis Senſu Tangat, *ibi* ineſt, *cùm improbi præter modum ornentur*; Neque Miſerabile aut Terribile:) 4. [f] Neque rurſùs valdè Pravum, ex Proſperâ Fortunâ in Adverſam incidere: Nam quod Humanitatis Senſu Tangat, *id quidem* forsàn tali Conſtitutioni inerit; ſed neque Miſeratio *ineſt*, nec Metus; Illa enim eſt erga eum, qui Indignè [a] *& contra fas*, Adversâ Fortunâ utatur; Hic verò, circa *Perſonam, ipſis ſpectatoribus conditione* Similem [b]. Erga eum, *inquam*, qui Indignè *Affligitur*, Miſeratio; circa Similem verò, Metus. Quare *quià Pravi homines, omni ſupplicio digni vivunt, probiſque prorsùs abſimiles*: Nec Miſerabile, nec Terribile erit id, quod *iiſdem* accidit. 5. [g] Reliquis igitur, *qui maximè ido-*

[c] De *Metis* (*i. e. Caſibus* Perſonarum exhibendis, reſpuendiſve) res conſtat. Neque enim Perſona *Valde Proba* & innocens placet, quæ conflictetur Maximis Malis:

[d] Hinc enim non Miſeratio, (quæ Tragœdiæ ſcopus) Sed horror diraque execratio fortunæ; quæ viri integri, præter quam decebat, incolumitati defuit.

[e] Neque *Valde-Prava*, quæ tranſmigret è Maximè Malis, in Maximè Bonas: [f] Aut è nimio Secundis, in ſummè-Adverſas.

[a] 2. *Rhet. cap.* 10. *par.* 1. [b] 2. *Rhet. cap.* 12. *par.* 2.

[g] Sed ea Perſona introducenda, quæ inter dictas *Medioxuma*; viz.

neus

neus habendus, est inter hos INTERJECTUS. Est autem talis, [1] qui neque Virtute *insigni* eminet, & justitiâ; *siquidèm facinus admisit ultione dignum:* [2] Neque propter *animi* Vitium, & pravitatem, mutatur, *caditque* in Adversam Fortunam: Sed propter Erratum aliquod *humanum, & proindè Pravus prorsus dici nequit.* 6. [3] *Neque est Unus è Populo, sed* ex eorum numero, qui *apud vulgus,* in Magnâ Existimatione, & fortunati habentur: *quò major appareat Mutatio:* veluti, Oedipus, & Thyestes, & qui ex talibus familiis, *potentiâ opibusque fuêre* illustres viri. ¶ 7 [h] Necesse ergo est, egregie *se* habentem Fabulam, [1] esse magis *Exitu* Simplicem, *quæ scil Unum unius Personæ Casum exprimat,* quàm (sicut quidam aiunt,) Duplicem, *quæ Duarum Duos.* 8. [2] Nec Mutari in Prosperam Fortunam ex Adversa, sed contrà, ex Prospera in Adversam: 9. [3] Non propter Improbitatem, sed propter ERROREM Magnum: [4] *Eumque,* aut talis *Personæ-Illustris,* qualem dixi; *id est, inter Bonos Pravosque Mediæ*; aut, *si recedat à medio,* Melioris *viri* potiùs, quàm Pejoris. 10. [i] Signo autem *est,* etiam id, quod *Poëtis* usu venit: Nam ab initio quidem illi, Quascunque Fabulas nacti essent, in numerum *Tragœdiarum* referebant; Nunc verò, (*usu rectiùs docente*) circa

[1] Ut quæ inter Pravos integrosque, *Aliqualitèr Bona.*

[2] Neque ex animi pravitate, sed *præ inscitiâ,* infœlicitèr agat.

[3] Neque sit homo Plebeius. (Quales, calamitati obnoxii:) Sed *Vir-illustris,* vulgique Opinione Fœlix: cujus ex infortunio Mutatio major, miseratio indulgentior.

[h] Ex dictis primo *Universìm,* liquet Laudatissimæ Structura Fabulæ:

[1] Cui Exitus unus, Unius hominis sit, non Duorum duo:

[2] Et Casus, Infœlix. [3] Et Causa-Facinoris, non Malitia, sed Imprudentia: [4] Et Persona ipsa Opulenti, vel Principis viri: qui Meliori propior sit, quàm Sequiori.

[i] Hinc est, quòd Poetæ, quibus olim quilibet arrisêre Casus: Nunc, errore agnito, pauculis se addicant familiis, quæ probitate Mediocres, Principes dignitate.

Paucas

Paucas Domos Pulcherrimæ componuntur Tragœdiæ: [k] velut, circa Alcmæonem, [c] *Tragœdia Theodectis*; & Oedipodem, *Sophoclis*; & Oreſtem, *Euripidis*; & Meleagrum, *Antiphontis*; & Thyeſtem, *Carcini*; & Telephum, *Agathonis*; & quibuſcunque aliis accidit, aut Gravia *& Atrocia, ab aliis* Pati, aut *in ſeipſos, crudelitèr, vel in alios, ex Perturbatione vehementi, aut per Inſcitiam* Facere. ¶ 11. [l] Atque ex hac quidem Conſtitutione, quoad Artis Normam, Pulcherrima [d] *& perfectiſſima* eſt Tragœdia: [m] Quamobrem etiam qui inſimulant Euripidem, *eâdem ratione* peccant *ipſi*: Quòd hoc in pleriſque faciat Tragœdiis *ſuis*; (*caſum, unius ſcil. perſonæ, ſeu familiæ, non Duarum*) Quódque multæ ipſius *Tragœdiæ*, in Adverſas-res deſinant, *non in Lætas*: [n] Illud enim, Rectum *atque ex arte* eſt, utì diximus. [o] *Cui rei* id ſigno vel maximè eſt, quòd in Scenis & Certaminibus, tales Tragœdiæ, (*in quibus Tranſitus illiuſmodi fit*) *vel* maximè apparent Tragicæ; * modò *aliàs* optatum exitum nactæ fuerint. [p] Et *ſanè* Euripides, tametſi alioquì, *Partis Fabulæ, Reſque ipſas Geſtas*, parùm recte, *aptâq̃ue* Oeconomiâ diſponat [e], *hâc* tamen *in parte*, (*quùm Unius Perſonæ, ſeu familiæ Rebus, finem Lugubrem imponat*) inter Poetas *reliquos*, maximè apparet Tragicus. 12. [q] Se-

[k] Quarum Nomina extant aliquot; Fabulæ ipſæ, vetuſtate intercidêre. [c] 2, *Rhet. c.* 24. *p.* 11.

[l] *Speciatim* autem, conſtat: Celeberrimam quidem Tragœdiam, de *Unius* perſonæ *Calamitate* confici: [d] *Cap.* 2. *p.* 8

[m] Undè, quod Euripidi vitio dant: (Fabulis ejus, non niſi Unicam Perſonam, eamque Miſeram ineſſe:)

[n] Id quidem artificioſum, vel maximè.

[o] Cui ſuffragatur acerrimum populi judicium, in Contentionibus-Scenicis. * *Recte modo in ſcena ab hiſtrionibus agantur.*

[p] Et, quamvis Euripides, Fabularum fere Oeconomiâ labitur, hoc uno tamen bono, cæteris fecit, ut ſuperior eſſet. [e] *Infr.cap.*10 *pa* 26.

[q] Proixma, cenſenda, Tragœdiæ σύστασις: quæ ex *Duorum* hominum *factis*.

cunda verò *Constitutio*, quæ à quibusdam Prima dicitur, est quæ & Duplicem habet Constitutionem, *i. e. Diversorum hominum Actiones Duas*; (sicut *Homeri* Odyssëa) [r] & desinit ex *Fortunarum* Contrarietate; *quà Personæ* Meliores *sint Prosperitate*; & Pejores, *Infortunio affectæ*. 13. [s] Videtur autem *inscitioribus Tragicis* esse Prima, propter Theatrorum *seu Spectantium* imbecillitatem; *quos hujusmodi Constitutio capit maximè*: Nam Poëtæ *deteriores*, Spectatoribus se accommodant, ad vota *delectationemque eorum* Poëmata conscribentes: 14. [t] Hæc autem, *quæ capitur è Fabulæ parte Fœlici*, non ea est, quæ à Tragœdia *expectatur*, Voluptas, [u] sed potiùs Comœdiæ propria: Ibì enim (*in Comœdia*) si qui Inimicissimi fuerint in Fabula; velut *ipse* Orestes, atque Ægisthus: Amici tandem facti, è Scena exeunt, neque ab alio quisquam confossus occumbit.

[r] Eventisque contrariis: [s] Eam, inscitiores Poëtæ, priori præferunt: iique Spectantium desideriis ducti: Quibus ut morem gererent, fœlicem semper ex alterâ Fabulæ parte quærunt Exitum.

[t] Et quidem, voluptas, hinc aliqua: fateor: Non tamen ea, quæ Tragicæ Lustrationi adhæret:

[u] Sed quam Comicorum adferunt joci, nuptiæ, commessationes, &c. Quibus Cantor: "..-Vos, Plaudite, dicat.

CAP.

CAP. XIV.

Tabula sequentium:

Opus Tragœdiæ, alitèr posuêre alii :	*Plerisq; est*, τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν *imitatione expressum: idque 2*[b]. *modis.*	*1 Per Apparatum Luctuosum histrionis & scenæ; &c.* *2 Per Constitutionem Rerum, seu Fabulam.*	*Par.* 15
	Ineptioribus Poëtis, est τὸ τερατῶδες; *idq; Apparatu Monstroso ostensum.*		*Par.* 18

¶ 15. [x] Ac TERRIBILE quidem & MISERABILE, [1] ex Aspectu *seu Apparatu* fieri licet; *cùm neces, vulnera, tormenta, promantur in Scenam, &c.* Licet verò, etiam [2] ex ipsa Rerum Constitutione, *citra Adspectum, & solummodò pronunciata:* 16. [y] Id quod prius est, & Poetæ melioris [f]: Oportet enim, (etiam sublato Spectaculo) Fabulam sic Constitutam esse, ut qui tantùm audit res, quæ aguntur, & horreat & Misereatur, ex iis Casibus, qui *illìc* accidunt: In quas utiquè Perturbationes *penè necessario* cadet, quicunque Oedipodis *Tyranni* Fabulam audiat. 17. [z] Hoc autem *Terrificum & Miserabile*, per Aspectûs *seu Apparatûs interventum velle* efficere; & [a] artificii magis expers *est* [g], & [b] Choragi sumptus *magnos, ac prapa-*

[x] *Opus* Tragœdiæ, 1. *Universim*; Poëtarum plerisque, ex eo, quod miserandum terrificumque est, expresso, constat: idque 2b. modis:
[1] Per Apparatum scenæ, vestes, picturas luctuosas, &c.
[2] Ex Constitutione ingeniosâ Fabulæ.
[y] Quorum posterior, antecellit priori: [f] *Cap.* 3. *p.* 20. & *infra c.* 18.
[z] Prior autem, improbandus; [a] Cùm propter ipsius vitium.
[b] Tùm ob incommodam pecuniarum effusionem.
[g] *Cap.* 3. *p.* 19. & *cap.* 12. *p.* 2.

rationes requirit [b]. 18. [c] Qui verò, per Apparatum, non Terribile *nobis*, ſed Monſtroſum tantùm *Spectaculo* exhibent; *velut*, *Hydras*, *Polyphemos*, *&c.* nihil commune habent cum Tragœdia; *tametſi hæc*, *ſuo more Delectent.* [d] Neque enim omnem à Tragœdia oportet Voluptatem quæri, ſed propriam *& ſuam.* ¶ 19. [e] Quoniam verò [1] Poëta, eam quæ ex Miſeratione Metuque oritur, conficere Imitando Voluptatem debet; manifeſtum eſt, hoc *imitandi Opus*, *Fabulæ ſeu* Rebus Geſtis imprimendum eſſe; *quò Terribiles ipſa videantur*, *& Miſerabiles.* 20. [2] Ex iis igitur, quæ accidunt, Qualia *tolerantibus* Gravia [1], *quæ hominibus Timorem*: & Qualia Lugenda, *quæ Miſerationem movent*; jam ſumere *aggrediamur.* Neceſſe autem eſt, hujuſmodi facta, aut [f] Amicorum eſſe *hominum* inter ſeſe, aut Inimicorum, aut Neutrorum, i. e. *inter hos Mediorum.* [g] Si igitur Inimicus, Inimicum occiderit, *vel alio gravi malo affecerit*, nihil Miſerabile (neque dùm hoc facit, neque dùm mox facturus eſt) oſtendit: præterquàm in ipſa Perpeſſione; *quæ poſtquàm peracta ſit*, *atrox eſſe deſinit*: [h] Neque ſi *ſe* Neutro modo habentes, *occiderint &c.* 21. [i] Quandò autem in Amicitiis, *&*

[b] *Cap.* 3 *p.* 21. [c] Alii ſcriptores perridiculè: Tragicum Opus, ex eo quod miraculoſum eſt, faciunt, idque Apparatu monſtroſo oſtenſum.

[d] Quid inquis: Nullane ex prodigiis voluptas? Fateor herclè: Sed quæ admirationis Epicæ ſit propria, non perturbationis Tragicæ.

[e] Jam Speciatim, demonſtrat διότι. [1] Cur τὸ ἐλεεινὸν καὶ φοβερὸν (quod Tragœdiæ Opus eſſe dicimus,) Rebus ipſis inſerenda ſint.

[2] Quo pacto Res ipſæ ad Luctum Terroremque formentur: idque hoc Præmiſſo: τὰ δεινὰ καὶ οἰκτρὰ i.e. Res Actioneſque (quæ Fabulis inſunt) Acerbas & Luctuoſas. [1] 2. *Rhet. ca.* 10. *p.* 19.

[f] Ejuſmodi Perſonarum eſſe, quæ [1] Charæ ſibi invicèm: 2. Vel Odiis accenſæ: 3. Vel quæ Medio modo.

[g] Atqui, ſi Neque Inimicorum dici queant: (Eos enim ſi confeceris, Egregium cenſetur facinus, nedum miſerandum, ſeu Tragicum.)

[h] Nec eorum, qui Interjecti: [i] Efficitur, ut Atrocia illa in Fabulis, Amicorum eſſe debeant, i. e. ſummâ Charitate, ac præſertim Sanguine junctorum.

con-

consanguinitatibus inserantur *hujusmodi* Perpessiones, *& injuriæ atroces*; velut si Frater, Fratrem; *ut Eteocles, Polynicen*; aut Filius, Patrem; *ut Oedipus, Laïum:* aut Mater, Filium; *ut Merope Cresphontem:* aut Filius Matrem; *ut Orestes, Clytemnestram*; *per ignorantiam* occiderit, vel *paulò post* occisurus fuerit, vel tale quid aliud fecerit, *quod pietatem violet*; hæc *sedulo, è Veteri Memoriâ* quærere, *& capessere* oportebit. 22. [l] Ac Receptas quidem Fabulas Dissolvere [k], *i.e. præcipuum earum Eventum (quo perpessiones tales continentur,) Mutare*, non licet: (Dico autem, veluti, " Clytemnestram Occisam ab Oreste, & Eriphilen ab Alcmæone;) [m] Sed ipsum *Poëtam*, vel Novas, his Similes, *de suo* Invenire; vel [n] Traditis illis Pulchrè uti, *atque emendare* oportet. 23. [o] Quid autem vocemus PULCHRE, apertiùs exponamus. [1] Licet enim sic Actionem fieri, utì antiqui, *(quibus impolita res;)* faciebant: *ut scelus scil. Patrent homines* Scientes, & cognoscentes, *quid agant :* Quemadmodum etiam Euripides, occidentem liberos Medeam [1] facit, *quam tamen nihil tale molientem induxisset Carcinus:* 24. [2] Licet verò, etiam ut Agant quidem, verùm Ignorantes, rem Agunt atrocem: postea verò *eorum, in quos patratum est scelus*, Amicitiam *& propinquitatem* Agnoscant; ut *fecit* Sophoclis Oedipus, *qui patrem*

[l] Ex præmiss. Præcipitur: Quò ipsum [τὸ ἐλέγχειν ϗ φθείρειν] effingas, ut cupis: Ne Fabulas, quæ à majoribus Relictæ, extant, temerè dissipes: [k] *Cap.* 4. *pa.* 22.

[m] Sed vel ipse, per te excogites Novas:

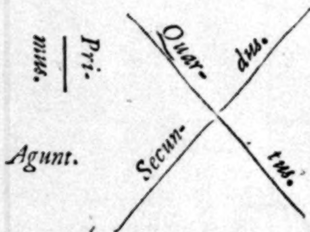
[n] Vel Veteres illas, (ni plurimâ emendatione opus sit;) quantum potest, rectè ordineque pertractes.

[o] Hic autem *Gradus*, 4. sunt: quibus possint ea Melius vel Deterius administrari: [1] Cùm, quod *quispiam* inceptat, *Facinus*, ejus satagit *Sciens.* [1] 2. *Rhet. c.*25. *pa.*9,

[2] Cùm quod *Insciens* fecerit, posteà, conjunctione agnitâ, doleat factum.

Laïum interêmit. [p] Atque hoc quidem, Extra *ipſum* Drama*: Siquidem in eo, non Patratur facinus, ſed ut ante illum diem, geſtum Commemoratur*: [q] In ipſa verò Tragœdia, *dùm Actio repræſentatur, atrocem rem agunt :* veluti, Alcmæon *Poëtæ* Aſtydamantis*:* [r] vel Telegonus, in Ulyſſe Vulnerato. 25. [3] Quinetiam præter hæc, tertium *datur :* cùm quis ſævum aliquod facinus per Ignorantiam facturus erat; & priuſquàm faceret, Agnovit. [4] *Quibus inſupèr adjungi poſſet modus quartus, cùm Sciens facturus, non fecit.* 26. [ſ] Et præter iſthæc *quatuor*; aliter *fieri* non licet*:* Aut enim Facere neceſſe *eſt*, aut Non Facere; & Scientes, aut Neſcientes.

Modi Quatuor.

27. [t] Ex his autem, peſſimè *contextum eſt illud*, cùm quis *perſonam* Sciens, Facturus jam erat nec

[p] Quod quidem, vel Extra Fabulam ſit*:* ut in Oedipode-Tyranno, cædes Laii. [q] Vel in ipsâ Actione introducitur*:* ut matricidium Alcmæonis : [r] Et Telegoni patricidium, apud Anonym.
[3] Ut, ſi Inſciens aggreditur ſcelus, quod, Agnitione interveniente, miſſum facit. [4] Grad. (ſuppl.) Tragœdiæ ineptus : ut ſponte mutet, quod decreverat Sciens. [ſ] Naſcuntur hi quatuor Gradus, ex Diviſione per Oppoſita-Membra : quorum conjugationes quatuor hoc typo vides.
[t] Collatio dictorum Modorum : Maximè enim damnandus eſt 4. quià.

tamen

tamen Fecit: [u] Etenim & Conſceleratum *quid* habet, (*propter voluntatem*; *quia per ipſum non ſtetit*; *quin expleret*) [x] & minimè Tragicum; utpotè, quià Perpeſſione careat; *Morte*, *Vulnere*, *&c.* Quamobrem, *licet à Priſcis frequentata ſit hæc coagmentandi ratio*; *Poëtarum tamen Recentium* nemo, ſimilitèr facit, niſi admodùm rarò; velut, in Antigona *Sophoclis*, Creontem *patrem* Æmon *Sciens*, *perimere conatus eſt*, *nec perfecit tamen.* 28. [y] Nam proximum *eſt*, *cùm quis Sciens nefariè Facturus fuit*, Effeciſſe: 29. [z] Melius autem *eſt*, *eum* Ignarum quidem, rem Feciſſe; cùm vero fecerit, *Amicitiam vel conſanguinitatem* Agnoviſſe: Quippe *ei facinori* Sceleratum non adeſt: *quià*, *Perſonam ſibi conjunctam eſſe Ignorans*, *fecit*: [a] & *Perſonarum Agnitio*, Stuporem *ſpectantibus* inducit. 30. [b] Optimum verò *eſt*, poſtremum. Dico autem, velut, in Creſphonte *Euripidis*, Merope interfectura quidem filium erat, *ut hoſtem*; verùm non interfecit; *cùm filium ſuum eſſe* agnoviſſet; Et in *Ejuſdem* Iphigenia in *Tauris*: Soror, *Oreſtem immolatura*, *Agnovit eſſe* fratrem: Et in *ejuſdem* Helle, Filius *Phrixus*, cùm matrem *in manus hoſtium* dediturus eſſet, agnovit. *Similique modo*, *in Similibus familiarum illuſtrium Perpeſſionibus.* 31. [c] Ob hanc enim cauſam, Tragœdiæ, (quod

[u] Et Scelus habet: quod Miſericordiâ minimè dignum eſt.

[x] Et πάθος i. e. Perpeſſionem exhibet nullam.

[y] Proximâ vice, improbandus eſt 1. quoniam Perpeſſio licet ibi adſit, haud placet Scelus.

[z] Commendatior 2. quippe, Et vacuus omni ſcelere:

[a] Et ex Agnitione, ſtuporis plenus.

[b] Tertium præpono cæteris; ſiquidem ſpectantes percellit, interimque conſulit pietati. Sicuti de Chreſphonte traditur, de Iphigenia, de Phrixo: cujuſmodi caſus, non niſi paucis accidere familiis.

[c] Atque hoc eſt, quòd Poëtis, per-paucæ Domus Tragœdiis, (quæ ad hanc ſcribantur normam,) patefactæ ſint. Ut quoniam, exactiore ratione quod confingant, non ſuppetit. in eaſdem familias, iterum iterumquè diverti, neceſſe ſit.

pridèm dictum est[m]) Non circa Multas conflantur Familias: Hujusmodì enim Constitutiones in Fabulis dùm quærerent *Poëtæ veteres*; non Arte *& doctrinâ* (*cujus expertes erant*) sed Fortè fortunâ *ipsas* invenerunt. Itaquè conferre se coguntur ad hujusmodi Domos, quibuscunque tales acciderint Perpessiones. [d] Ac de Rerum Constitutione *in Tragœdia*, Quales, [e] Quasque Fabulas esse oporteat, *&c.* satis dictum est.

[m] *Par.* 10: [d] Epilog. dictorum à ca. 4. ad hunc locum. [e] Et à cap. 4. ad ca. 7[m].

CAP. VIII. CAP. XV.

De Moribus Personæ Tragicæ conformandis.

De Moribus, quibus, præditæ finguntur Personæ (prout, in vita colenda, hi, ad hanc rem proclives esse solent; illi, ad aliam:) primùm notat, Quæ, Poëtis Custodienda sint, in Moribus bonis, a par, 1[a]; *& Quæ Fugienda in contrariis, à par.* 7. *Deindè Methodum, & Regulas quasdam proponit de Moribus aptè politéque exprimendis, à par.* 10.

CÆterùm, de *Indole*, *ac* Moribus *eorum*, [a] *qui introducuntur*, quatuor sunt, quæ spectare oportet. 2. [1] Unum quidem, & primum; ut BONI *commodique* sint. [b] Exhibet autem *Persona* Mores; cujus, ut dixi[a], oratio vel actio, manifestum reddat *consilium*, *seu* præelectionem quandam: Pravos quidem, si pravam; Bonos, si bo-

[a] Ingeniis *Moribusque* Personarum, conditiones tres: 1. Sint *Frugi & Boni.* [b] Mores, tam boni, quàm mali, universim, Qui sint: Et *Cap.* 3. *pa.* 16.

nam.

nam. 3. [e] Sunt autem *isti*, (*Boni & Pravi*,) in quoque genere; (*Fortunâ, & Sexu.*) Nam & Vir, & (*quanquam rariùs*) Mulier, est *in suo genere*, bona; & Servus, *in suo*. Tametsi ex his, fortassè Illa, *naturâ est* pejus *quid Viro*; Hic autem (*Servus*,) omninò *& undiquè malus*; *verùm ex malis, minimum, pro bono habendum*. 4. [2] Secundum *est*, ut *personis* CONGRUENTES *sint*; *in quo multis potest modis peccari:* Fortem enim esse *in rebus gerendis*, vel Terribilem *& Gravem*, Viriles quidem sunt *laudatique* mores: Mulieri *si affingas*, nihil minùs congruet, *nihil sequiùs*. 5. [3] Tertium verò, [*] ut *præsenti sint sæculo* PER quàm SIMILES [c]; Hoc enim aliud *quiddam est* ab eo, quod antè dixi [d]: " [Bonos *fecisse* vel Congruentes Mores.] 6. [4] Quartum autem, *ut* ÆQUABILES; *tenore eodem servato, ne dissentiant sibiipsis:* [d] Quamvis enim Persona, *Inæquabilis sit*, quæ præbet imitationem *sui*, talesque Mores *spectanti* subjiciat, *modò ut harum sit partium, modò illarum*; Tamen *in omni suo facto*, Æquabilitèr Inæquabilem decet esse *quô perpetuò sibi constet*. ¶ 7. [e] Improbitatis autem Morum, quæ minimè Necessaria *est*, *neque* [1]*satis justam ob causam introducta)* exemplum *habes*, in Oreste *Euripidis: ubi Menelaus, insignitèr Nequam fit*; *quùm sine tanta clari viri macu-*

[e] Quibus differentiis distincti. Quoad Sexus scil. & Fortunas.
[b] 3. *Rhet. ca.* 7. *p.* 6.
[2] Lex: Sint cuique *Congruentes*: sexui, ætati, nationi, &c.
[3] Condit. *Respondeant* ei tempori, quando introducuntur.
[*] *Ut exprimantur, quales fuisse eos memoriæ traditum est. Vid. Not. p.*43.
[c] *Cap.* 1 *pa.* 16. [d] P. 2. [4] Ut sint *Aequabiles*. i. e. ab unâ formâ exorsi, in eandem desinant: Sive Constantis animi fuerint:
[d] Sive Inconstantis fœminæ: Cujus Mutabilitas, qualis semel inducta, talis perpetuetur ad extremum. Quantó magis naturâ stabilis, par sibi esse debet, ac jugis?
[e] Mores supradictis contrarii: in quibus prævaricantur poëtæ, cùm alii, tùm præsertim Euripides: cui exempla non desunt Tùm *Improborum* morum;

la, ad Exitum Res commodè perduci posset. 8.[f] Eorum verò, qui Minimè Deceant, nec *Personæ tantispèr* congruunt, est & *Muliebris Ejulatio* Ulyssis, *aliòqui viri fortis*, in Scylla: [g] Et *Subtilis atque accurata puellæ Melanippes* Dictio, *ex opinione Anaxagoræ.* 9.[h] At Inæquabilium *exemplum, est* Iphigenia in Aulide: Dùm enim *primùm timidè, ut virgo, pro se* Supplicat, nulla-tenùs ei quæ mox apparet, consimilis est; *ubi, magnâ Naturæ Mutatione, Morti se lubens Offert pro salute Græcorum.* ¶ 10.[*] Opus verò est, etiam [1] in Moribus, sicut, & in Rerum Constitutione[d], semper quærere, *quod Seriatìm Cohæreat, ut* Necessarium *scil.* aut verisimile: ità, ut, & Personam *tali indole præditam*, talia [e] Dicere vel Agere, Verisimile, aut Necesse sit. [k] Et *in omnibus* (*tàm Moribus, quàm quæ exindè eluceant, Dictis, &c.*) HOC POST HOC fieri, Necessarium *quoquè sit*, aut Verisimile. 11.[l] *Hinc* igitur manifestum est, & Solutiones Fabularum (*quæ Nodum expediant*) ex ipsa oportere Fabula evenire, *seminibus rei prius jactis*; non autem *aliundè* à Machina: [m] Sicut in *Euripidis* Medea; *quæ, cùm è Corintho elabi non posset, Solaris Vehiculi auxilio, Mariti superfugit vim:* & [n] in *Tragœdia* Iliade, *finguntur* illa, circa Renavigationem *à Troja*; 12. [2] Sed Machinâ utendum est, ad

[f] Tùm *Parum-Convenientium*: Sivè deteriores feceris, quàm addecuit: [g] Sive exquisitiores.

[h] Tùm *Inæquabilium*: qui mutato tenore, dissentiant à semetipsis.

[*] De moribus (κατὰ τὸ ἠθικὸν) præcepta duo: 1[m]. Ut in illis (non minùs quàm in Fabulâ) *cohæreant* cuncta. i. e. Ut aliis alii tribuantur Mores: [d] *Cap. 5 pa. 4.* [e] *Qualia supra innuit pa. 2.*

[k] Et Dicta, Factaque singula, quasi ordine consequantur suo.

[l] Corollar. de *Solutione-Nodi* in Fabulis. [1] Pars. Ut eam ex Rerum Coagmentatione, desumas; non (ut ineptè quidam) à *Machina.*

Idque

[m] Sivè illa sine Deo fingatur.

[n] Sivè, cùm Dea Deusve imponitur Machinæ:

[2] Pars: Machinam abicubi esse usui: In iis scil. quæ cùm extra Drama evenerint, vel

ca

ea quæ Extra Drama, *(i.e. Actionem Illius Diei)* *manent*; quæcunque *scil.* [o] vel anteà erant Facta, ut nemo illa posset assequi; [p] aut posteà Futura sunt; si quæ Prædictione egeant, ac Nunciatione *divinâ.* Nam omnia Videre, *tàm Sequentia, quàm Antegressa, ex omnium consensu,* tribuimus Diis; *qui quæ libuerit, mortalibus patefaciunt.* 13. [q] In ipsis autem *Fabulæ* Rebus, nihil Absque Ratione[f], aut *supra fidem* inesse volumus. [r] Sin minùs, *eâ in parte ponatur, quæ* Extra Tragœdiam *est*; Velut, illud in Oedipode Sophoclis: *ubi fingitur Tyrannus, modum, quo periisset Laius, nescivisse.* 14. [z] Quoniam autem Tragœdia, Meliorum Imitatio est: *(ut Comœdia, Sequiorum)* [i] Fictores imaginum Bonos imitari debemus; qui, cùm *singulis suam* propriamque dent formam, faciendo similes; *quantum res patitur,* Pulchriores Fingunt: Ita & *Poëta,* dùm imitatur iracundos, Socordes, aliisque id genus Moribus imbutos; *summum potiùs* Probitatis Exemplar faciet, quàm Asperitatis Morum: velut, Achillem *non Iracundum &c. Sed Magnanimitatis Exemplar quoddam finxêre,* Agatho, & Homerus. 15. [k] Ergo hæc *ut in Rebus, ità in Moribus* observanda sunt; & adhæc, *Doctrinæ* illæ, quæ Sensus attingunt *oculorum auriumque*;

[o] Enunciantur in scena; ut ante Facta: vel

[p] Ut Futura, prænoscentur.

[q] Nusquàm autem in iis, quæ intra Fabulam sunt, & in scena dramatice aguntur. Siquidem illic nihil quicquam Absoni ut repræsentes, liceat. [f] *Cap. 17. pa.*13.

[r] Aut siquid ejusmodi maculæ necessarium sit: (ut in Oedipode, Cædes Laii, &c.) idem, ut extra Actionem gestum, narrari, non coràm agi oporteat. [z] Præcept. pars prior: In Morib. delineandis: ut singula, quantum potest, perducantur *ad summam*: quò exemplar quoddam & quasi Idea procedat Morum:

[i] Idque exemplo pictorum patet; apud Platon. in Sophista.

[k] Pars posterior; Quemadmodum in Fabulâ ità, & in Moribus, ut nequid Absoni, oscitanter inculces; quod spectantium repugnet oculis auribusque.

quos Poëtico *studio* Comitari necesse est: *ut ne quid spectandum, audiendumve præbeatur, quod non responderit Sententiis.* Etenim secundùm ipsas, *nisi acritèr animadversa fuerint,* sæpenumerò peccare solent, *existimationisque jacturam facere.* Dictum autem est satis de ipsis, in editis *earundem* libris.

CAP. IX. CAP. XVI.

De Agnitionum Speciebus.

Agnitio, (quæ Perplexæ Fabulæ pars fuit;) Generali ratione superiùs definita est, cap. 5. Differentias ejus complures, quià nec brevitèr ibidem, nec alibì importune potuit interponere, (ne confusiorem redderet Methodum; hic tandem seorsìm explicare maluit. Cùm igitur multum illæ honoris Poëmati adjungant; præsertìm ea, quæ maximè ingeniosa Agnitio est, artisque plena; Idcircò, expositis Differentiis singulis, à par. 1[a]; *Quæ omnium potissima; Quæque huic succedanea sit; habes à part.* 14: *ut posthabitis cæteris, cùm id facere possis, eam potissimum consectêre, quam voles.*

PErsona verò, *quæ diù fefellit,* Agnitio, quid sit, dictum est prius. [a] Species autem Agnitionis, *hæ sunt*: [1] Prima quidem, (quæ minimè artificiosa est; & quâ plerique, præ *subtilioris viæ* penuria, utuntur) *est illa,* quæ per SIGNA fit: 2. [b] Quorum alia, sunt Innata; veluti, Lancea, quam *Thebis,* Terrigenarum familia, *in cute* gestat,

[a] *Agnoscendi* eum, quem diu nescias, sicut & cognoscendi, viæ quatuor. [1] *Simplex* (eorum scil. qui procudere meliora nesciunt) per *Visibiles Notas*:

[b] Quarum differentiæ 3: [1] Aliæ nobiscum Natæ, seu *Ingenitæ.*

tan-

tanquàm Indicium Originis suæ: Aut Stellulæ *à primo ortu impressæ*; quales in *Fabulâ* Thyeste, *fingit* Carcinus: [c] Alia Adventitia, *atque assumpta*: & ex his, [2] quædam, In Corpore *sita*; velutì cicatrices, *ex ictu*: [3] Quædam, Extrà; *ut* torques *in collo*: Et, velut, *in Tragœdia* Tyrone, per Cunabulum, *in quo infans cubuit*. 3. [d] Licet autem, his *omnibus*, alias Meliùs uti, aliàs Deteriùs; veluti, Ulysses *ab apro in crure vulneratus*; per cicatricem, alitèr agnitus est ab *Eurycléa* Nutrice, *quæ Casu eum reperit*; [e] alitèr à subulcis; *quibus credere nolentibus Ipse Aperuit se*. 4. [f] Nam illæ quæ Fidei *adhibentur Facienda* causâ, Artificii Expertes sunt nimis: *ut*, *quæ ab Ulysse*, *Subulcis*; & *cæteræ* id genus universæ. 5[a]. [g] Quæ vero ex Peripetia, *non meditatò adducuntur*, (ut quæ *ab Eurycléa* in Niptris) Meliores. 6. [2] Secundo loco sunt *illæ*, quæ *ipsius* Poëtæ *studio* FACTÆ. Ideoque non *penitus* artificii expertes: velut, Orestes, in Iphigenia, sororem agnovit *ex Commento Poëtæ*, & *mox* agnitus *est* ab ipsa, *Deteriore viâ*: Hæc quidem,[h] per Epistolam, *quam dederat illi portandam in Græciam*: 7. [i] Ille, per Signorum Concursum, *Poëtæ arbitratu Fictum*. Itaquè *Orestes*, *sorori suæ*, quæ Jubet Poëta, dicit;

[c] Aliæ, posteà partæ: ex quibus, 2. Quædam, subindè *inhærent* corpori; [3] Quædam, *extrinsecus* advenêre.

[d] Harum omnium usus atque exercitatio, poëtis, 1[a]: Potest enim fieri, ut, qui ignoratur, vel Fortuitò, præterque opinionem ipsius, agnoscatur: ut Ulysses, ab Eurycléa; Odyss. 20.

[e] Vel consultò, se palâm faciat: ut Ulysses, subulcis; Odyss. 8.;

[f] Quarum posterior, parùm artificiosa ratio:

[g] Prior illa, peringeniosè adhibita. [2] Species; Poëtæ *Arbitratu Consuta*; ex signis aliisve rebus: quarum

[h] Exemplum 1[m] est ex Euripide; ubi Agnitio una, est Iphigeniæ apud Orestem: quæ, quià insperatò fit, plena est artis:

[i] Altera, est hujus apud illam; poëtæ fabricata arbitrio, non inopinatò edita:

non

non *quæ Textus Rerum cogit*, & Fabula: 8. [k] Quamobrem, *nè valdè probetur hæc Ratio*, ab eo, (quod dixi [a]) Peccato non longè abest: *Ex iis* enim, *quibus se indicavit Orestes*, quædam licebat ponere *ante oculos*, *sororique memoriam refricare*. 9. [l] Et in Sophoclis Tereo; Radii Textorii Vox *in tela depicta, Philomelæ elinguis calamitatem enarrat*. 10. [3] Tertia *Agnitio est* quæ per MEMORIAM *fit*; cùm, *qui Agnosci debet*, *rem aliquam nunc* Spectando, *aliud* quid *Prius* Senserit, *i. e. in Memoriam revocet*: [m] ut, quæ in Cypriis, Tragœdia Dicæogenis: Dùm enim picturam videret, in fletum prorupit. 11. [n] Et quæ in Alcinoi Apologo *per Auditum fit*: cùm enim Citharœdus *Trojanum bellum caneret*, *Ulysses id* Audiens, *suarumque rerum* recordatus, Lacrymavit; undè Agnitus est *ab Alcinoo*. 12. [4] Quarta est, quæ ex SYLLOGISMO *existit*: velut, [1] in *Choëphoris Æschyli*; *Electra*, *cùm fratris Orestis cæsariem*, *sui similem invenisset*, *argumentata est*; "*Quòd sui Similis quidam venit*: "*Atqui similis nemo*, *quàm Orestes*: "Ergo, *Iste venit*. [2] Et illa Polyidæ Sophistæ, de Iphigenia *Dianæ jam Sacerdote*, *cui frater*, *ex Syllogismo agnitus fuit*: Verisimile namque *erat* Orestem, *cum ad aram duceretur*, ratiocinatum esse: "" *In illis*

[k] Ideoquè hæc proximè abest à vitioso agnoscendi modo; par. 3.

[a] *Par.* 3. [l] Secundum exemplum ex Sophoclis Tereo. Ubi Philomela, querelam suam acu depingens, (versib. tamen à poeta confictis,) Agnitionem facit. [3] Species, usu venit interventu *memoriæ*: Cùm quis exindè agnoscitur, quòd præteritorum recordatione ploret, rideat, &c. interim scil. dùm rem præsentem aliquam

[m] Vel coràm cernat: [n] Vel recitatam audiat: ut Ulysses Odyss. 8.

[4] Species, *Ratiocinationis* operâ nititur: quam dùm adducit quispiam, eâdem operâ Agnitionem sui præbet. Ut,

[1] Orestes, ab Electra agnoscitur ad Agamemnonis bustum: Argumento scil. à similitudine vultus:

[2] Orestes ab Iphigenia: Is enim cùm aris Dianæ, cui illa ministrabat, admoveretur; exclamat: ("O fatum nostræ iniquum familiæ: "Soror mactata est, &c.) Argumentum, ex communibus ipsorum fortunis.

"*ter-*

"*terris, & ſororem immolatam fuiſſe, & Ipſi quo-*
"*que, ut immoletur, accidere.* [3] Et in Tydeo Theodectis: *ubi pater quidam, hoc Syllogiſmo queſtus eſt:*
" *Quòd, cùm veniſſet, ut inventurus filium, ipſe periit.*
[4]Et quæ in Phinidibus *Æſchyli*: Cùm enim locum *illæ* vidiſſent, ratiocinando collegère Fati Vim:
" *Ibì ut morerentur, ſtatutum eſſe: quoniam ibidem olìm*
"*infantes fuiſſent expoſitæ.* 13. [o] Eſt etiam quædam Compoſita *Agnitio, quæ* una *fit* ex PARALOGISMO Theatri: Velut in Ulyſſe Falſo Nuncio; Hic enim " *Illum (ſi verus ſit Ulyſſes) cogniturum*
" *eſſe* dixit, *Ulyſſis arcum, quem nondùm viderat:* Ille verò, quasì per arcum, *ſe* is agniturus eſſet; hoc ipſo Paralogiſmum fecit.¶ 14. [p] Omnium autem Præſtantiſſima Agnitio eſt, quæ *paulatim* ex Ipſis Rebus enaſcitur; cùm ex Veriſimilibus *ſeriatìm ductis, magna* fit *&, illius, qui Agnoſcit, & eorum, qui Audiunt,* conſternatio: [q] *velut* in Sophoclis Oedipode Tyranno; [r] & *Euripidis* Iphigenia. Nam literas eam mittere voluiſſe Veriſimile fuit, *cùm occaſionem nacta eſſet: Hæc inquam, Omnium Optima.* 15. [q] Tales enim ſolæ, ſine Signis *à Poëta* Facti: *procedunt*; & ſine Torquibus *in collo, re-*

[3] Sic pater filium quæritans, cùm periclitaretur ipſe, inclamat. " Veni, ſalutem filio daturus, amiſi propriam. Argumento, ab in- " ſperato eventu.

[4] Et filiæ Phinei regis, (ejus qui oculis orbatus fuit &c.) argumentantur à loco.

[o] Huc refer Agnitionem, quæ Syllogiſmo Vero nititur, juxtaquè Falſo. Ut, ſiquis quò Ulyſſem dignoſcat, ſyllogiſmum propoſuerit de illius Arcu: (Alter autem, ſe Ulyſſem eſſe, affirmet: quià *illius Arcum novit*;) Fallacia eſt, ex Omiſſione Modi, qui adjiciendus erat: [*Novit, etiamſi non videat.*]

[p] Collatio ſpecier. dict. Cæteris anteponimus eam, quæ ex Actione ducitur: modò illic unà inſit Peripetia, &c. (Qualis fuit prior modus Speciei Secundæ, par. 6. Nec non ſpeciei primæ tractatio prior: par. 5.)

[q] Cur autem talis preferenda? Quià longiſſimè abeſt à peſſimis: *i. e.* Signis Excogitatis, par. 7ª. vel Ineptè-Adhibitis, par. quarta.

liquiſ-

liquisque Externis. 16. [r] Secundæ ab his *censenda*, quæ Syllogismo fiunt; *quæ tametsi Signis aliquatenùs utantur, ex Rerum tamen Serie, ultrà quàm Species Tertia, videntur accidere.*

[r] Speciei quartæ secundas damus: (Quià quodammodò ex Rerum Serie pendet:) tertias tertiæ. Denique infimum locum fictitiis illis speciei secundæ, & futilibus primæ.

CAP. X. CAP. XVII.

De Norma, seu Praxi Tragica.

Hucusque Principia, seu Θεωρία *Tragica. Restat Exercitatio, quam Praxin dicimus: quâ Poëta in Cellula sedens, prinsquam se in Theatrum det, ad Exarandum Opus accingat sese. Præceptionum igitur, quarum se cancellis circumscribere oportet, Duo spectamus Genera. Unum, de Fabula & Moribus: in quibus concinnandis, bina tempora, imprimis notanda; Primum, quo Poëta ad Fabulam Extruendam se parat. à part.* 1. *Secundum, In ipsa Extructione, atque Episodiorum Adjectione; à part.* 4. *Alterum Præceptionum genus, est de Tragœdia ipsa: Ubi primo, Præmissis ejus partibus, à part.* 10; *& Speciebus, à part.* 14; *Alia; De Speciebus præcepta dat, part.* 19; *Alia, ex Partibus ducit, a part.* 20. *Deindè, Locos quosdam Tragœdiæ percurrit adnotatu dignos: unum, de Episodiis, à part.* 22; *Alterum, de Verisimili in Tragœdiis, à part.* 24; *tertium, de Choro, à part.* 26.

OPortet autem [a] Fabulas *tuas* Constituere, atque Elocutionis *ornatu* Allaborare, [1] quàm

[a] *A principio* fabulam texenti verbisque expolienti, Præcept. duo:
[1] Ut Re tibi integrâ, Personisque *ante oculos* subjectis, Spectator tibi ipsi intersis, vitiaque omnia detegas, quasi iudex acerrimus tui.

maximè

maximè *ipsas* Ante Oculos Ponendo: Per hanc enim *Collocationem*, evidentissimè perspiciens, tanquàm Rebus ipsis, dùm geruntur, intersis; invenies *planè* id, quod *ubiquè* Decet: minimequè te fallent Subcontraria. [b] Atque huic rei signo est, quod Carcino datur vitio *in Fabula*. Amphiaräus enim è templo, *ubi se occuluisset, secretò* exibat: [*] Quod *quidem*, cùm spectatorum nemo videret, *Extra Theatrum facilè* latere potuit: In Scena verò, *id faciens*, lapsus *atque explosus* est, quippè ægrè ferentibus id Spectatoribus. 2. [a] Quantum autem potest, etiam Figuris Actionis *apud teipsum* Allaborando *&* *agendo*, Fabulam Fingas; *ut in personas eas, quas imitaris conversus, tanquàm illi ipsi fias*. [c] Eorum enim qui pari naturâ *ingenioque præditi, ad persuadendum accedunt*; qui Perturbationibus Moti, persuadendo plus valent *quàm qui Sedato Animo dicunt:* [d] Unde & fluctuare *res* facit, is qui *ipse* fluctuat; [e] & ad iram concitat is, qui excandescit ipse, veracissimâ viâ. 3. [f] Quamobrem Poëtica, ingeniosi [a] est *hominis*, vel *saltèm (ut Plato)* Furore Correpti. Ex his enim illi, *ut cera*, formas *scenicas* induere apti sunt; hi verò, *ob Phantasiæ vim, in aliena persona*, extra sese

[b] Itaquè, (hoc operæ neglecto,) commentum Carcini, quamvis domi elegantèr contextum, in theatro jacuit, pessimeque acceptum fuit.

[*] *Quod poetam Carcinum latuit, cum rem suis ipse non subjiciebat oculis. Vid. notas. pag.* 50.

[a] Præcept. Ne verbis tantùm, (dùm scribis,) sed & *Corporis Gestu*, singulos Motus ipse apud te exicites & propè insultos habeas: adeoquè illuc te totum transferas, ut quasi tui oblitus, vere te illum putes esse. [c] Rat. Quià id, quod Spectantem maximoperè moveat, perficiunt animi tui Motus.

[d] Sive Res-ipsas oratione imitêre:

[e] Sive Personarum Mores & Adfectus.

[f] Corollar. Poëticam arripiunt alii ex acumine; alii, furore divino: Quippè illos ingenii dexteritas, quidlibet imitari facit: hi, (non quià sapientiâ ducti) suis exuti, in alienis sensibus vivunt.

[a] 3. *Rhet. ca.7.pa.*12.

positi.

positi. ¶ 4. [g] Et [1] Argumenta, tùm quibus Antèa Factis utitur, tùm quæ Denuò Confingit ipse, Exponere Universìm [b] oportet; [2] atque ità *mox* Episodia, (*quæ adventitia sunt*) suis locis accommodare atque inserere. 5. [h] Dico verò, Universale, *ab omni circumstantia sejunctum*, ità spectari: velut, in Iphigenia: "*Cùm ante aras constituta* "*esset quædam virgo, ut immolaretur; clanculumque* "*ex immolantium conspectu surrepta; subindè comportata in aliam Regionem, in qua lex erat, hospites* "*Deæ immolare; ejus Sacri ministerio præposita est.* "*Procedente tempore contigit, ut Sacerdotis eò se* "*conferret Frater.* [2] Quam ob causam? *Quia re-* "*sponsum dedit Deus, ut propter quandam certè illùc* "*accederet. Ea verò*, Extra Universale *est.* [k] At cur ità *insupèr*; Id quidem *omninò est* Extra Fabulam. "*Cùm verò venisset, & captivus factus esset;* "*dùm jam immolandus duceretur,* [l] *eum Soror Agnovit*: sive eo modo, quo Euripides, *agnoscere fecit*, (*ex Literis Datis*) [m] *sive eo, quo Polyides* [c]; dùm, *Fratr*, ex verisimili: inquit "*Non solùm,* "*Sorori, sed & sibi, ut immoletur, fatale esse:* [n] *ex* "*quo utriquè affulsit salus ac felicitas.* 6. [o] Post hanc autem *Generalem Expositionem*, cùm *Persona-*

[g] *Inter extruendam Fabulam*, atque Episodia; præcept. geminum: ut
[1] Universale Argumentum, Summaque Fabulæ, quasi primis lineamentis ducatur. [b] *Cap. 7. pa. 22.*
[2] Mox egressionibus insertis, extendatur Fabulæ Corpus.
[h] Prior pars, illustr. exemplo Iphigeniæ in Tauris. Cujus Summaria Constitutio, (omnibus locorum, personarum, adeoque causarum, consiliorum, cæterisque circumstantiis nudata,) perinde se hic habet, ac apud Rhetoras *θέσις*, i.e. Infinita Quæstio.
[i] In hac Generali ἐκθέσις: Causa veniendi (ut expiaret insaniam,) posteà videnda: quia peculiare Episodium est.
[k] Causa, cur insanus? (ob cædem maternam:) nusquam attingenda: ne Multiplex, pluriumque dierum fiat Actio.
[l] Agnitio, utroque modo confingi potest, vel ut Frater, Sororem agnoscat: [m] Vel ut illa, Fratrem. [c] *Cap. 9. pag. 7.*
[n] Peripetia est, Utriusque-Salus.
[o] Posterior præcepti pars: ut Nominibus Personarum impositis, subindè Episodia intexas.

rum

rum jam Nomina impoſueris [d], Epiſodia *ſtatim* inſerere *oportet*. 7. [p] Atque hæc *imprimis*, Quo Pacto Propria [e] ſint, *Actionique Conjuncta*, conſiderandum eſt: [q] velut in Perſona Oreſtis *eſt*, [1] & Inſania, ob quam *à paſtoribus* captus, *& ad Thoantem regem, ut immolaretur, ductus* fuit; [2] & Salus *ei comparata*, per *ſimulachri* expiationem, *quam Iphigenia aſtutè commenta eſt*: 8. [r] Ac in Dramatibus quidem, Epiſodia Conciſa *breviaque ſunt*: 9. [ſ] Epopœïa *contrà*, horum *Longitudine* producitur [f]. [t] Odyſſeæ namque Argumentum, *ut ſuâ vi, ità* amplius etiam *Epiſodiorum operâ*, longum eſt. " *Cùm quidam multos per annos peregrè profectus eſ-* " *ſet, à Neptuno, quaſi inſidiante, obſervatus*; *&* " *Sociis vario exitio extinctis, ſolus ſuperſtes*; [2] Ad- " hæc, *Cùm ſic ſe haberent res domi*, [4] *ut opes om-* " *nes abſumerentur à Procis, & Filius inſidiis pete-* " *retur*; [15] *in hoc ſtatu ſuarum rerum, ipſe tempeſta-* " *tibus actus domum venit*; [23] *Cùmque aliquos è ſuis* " *Agnoviſſet, Procos vi adortus, ipſe evaſit ſoſpes,* " *inimicos exitio perdidit*. Atque hoc quidem *Argumentum, Fabulæ ejus* peculiare eſt; *quod paucis hiſce abſolvitur*; [2] Reliqua verò, *ſunt* Epiſodia; *ut in tanto Poëmate*, *Multa illa quidem & Prolixa.*

[d] *Cap. 4. p. 16.* [p] Qualia (ut *univerſim* agam,) non captanda è longinquo, ſed è propriis rerum circumſtantiis ſigillatim ducenda: Ità ut proximè præcedant vel ſubſequantur ipſas.

[e] *Cap. 4. p. 12.*

[q] Sic in exemplo: Epiſodia, duo ſunt, perſonæ Oreſtis conjuncta: Primum. Secundum.

[r] *Speciatim*, In Poëmatis-unius-diei (Tragicis, Comicis, &c.) brevia illa eſſe par eſt:

[ſ] In Epicis (quæ in plures dies excurrunt) plura, & prolixiora.

[f] *De longitud. Epicæ, c. 2. p. 35. & Infr p. 22 & ca. 15. p. 15. & 16.*

[t] Ex. gr. Odyſſeæ [1] Argumentum ſeu Fabula Nuda, elicitur ex Odyſſ. lib. primo, Secundo, Quarto, Sexto-decimo, Viceſſimo tertio,

[2] Epiſodia verò, illa ſunt, quæ per totam Odyſſ. ſparſim diſſeminata.

C A P. XVIII.

¶ 10. [u] Omnis autem Tragœdiæ, (*Complicatæ an Simplicis?*) una quidem Pars eſt Nexus; (*qua Connexio, Confuſioque rerum dicitur*) Altera, *Nodi illius paulatim facta* SOLUTIO. Ac ea quidem, quæ ut Extra *Actionem Facta, ſupponuntur*, & pars etiam eorum, quæ Intra *eandem continentur*, plerumque *ſunt* Nexus; Reliquum verò *omne*, (*ſive Factum ſeu Faciendum*) *eſt* Solutio. 11. [x] Dico autem Nexum eſſe eum, qui à Principio, ad hanc uſquè *deducitur* Partem, *quæ Poſtrema eſt*; ex qua Mutatio Fortunæ, fit in Proſperam, *vel Adverſam*; *cùm priùs contrà res eſſet*: 12. [y] Solutionem verò, quæ à Principio *illius* Mutationis, *ſeu Tranſitûs*, *pertingit* uſque ad Finem Fabulæ: 13. [z] Ut in Lynceo [g] Theodectis; Nexus ſunt, ea quæ *Extra Scenam* priùs geſta ſunt; & pueri *Ityōs* Acceptio, *ſeu deprehenſio, à Philomela & Progne*. [a] Solutio verò, *incipit* à Crimine Cædis, (*quod Dryanti Terei fratri objectum fuit*) & *protrahitur* uſquè ad *Fabulæ* Finem: ¶ 14. [2] Tragœdiæ verò Species [h], ſunt quatuor: (Tot enim etiam Partes, ſeu *res Præcipuæ, in Tragœdia ſuperiùs* dictæ ſunt) 15. [i] Una quidem IMPLEXA, cujus Totum *Summaque vis* eſt Peripetia, & Agnitio: 16. [2] Altera verò, PA-

[u] *In Tragœdia totâ*, (ne, Quid Agendum, neſcias) prælibanda duo
[1] *Partes* ejus *Integrantes* eſſe duas: Quarum una, Connexio rerum, (quæ & πλοκὴ, Plicatio;) Altera, difficultatum Solutio.
[x] Nexus, quid: [y] Solutio, quid:
[z] Exemplo (quià Lynceus periit) ſit Oedipus tyrannus: Cui Nexus procedit uſque ad Jocaſtæ narrationem de cæde Laii: " Οἷον μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως. [g] *Cap.* 5. *pa.*7.
[a] Solutio exindè oritur, mutatâ jam fortunâ Oedip. Tandemque eſt Exodus: Ubi ſe excæcat Oedipus, Jocaſta ſuſpendit, &c.
[2] *Species Tragœdiæ*, (ratione Fabulæ & Morum) quatuor ſunt. Ad quarum aliquam, dùm ſcribis, te referas neceſſe eſt.
[h] *Cap.* 15.*pa.*10. [i] *Cap.*5. & *cap.* 8. [1] Præſtantiſſima quidem, *Implexa*: Cui Peripetia atque Agnitio ineſt: De quib. cap.5.p.3. [2] *Pathetica*: cui πάθη. i. e. Calamitates atroces: De quib. cap. 5. pa.14.

THETICA,

THETICA, *cujus Summa vis & elegantia, est in Perpessionibus acerbis:* velut Ajaces, & Ixiones, *Sophoclis, Euripidis, & aliorum.* 17. [3] Tertia, MORALIS, *quæ magna ex parte* Mores Bonos *egregiè exprimit:* velut *Fabula* Phthiotides; *quæ mulieres fuêre castæ;* & Peleus, *qui vir sanctus, & diis charus.* 18. [4] Quarta *species,* [SIMPLEX] *Et eodem tenore, ab initio ad exitum perducta:* velut *Æschyli* Phorcides, *i. e. tres Gorgones sorores;* & Prometheus: *in quibus Dii colloquentes inducuntur.* Et quæcunque *sunt de Personis, & Rebus* apud inferos.

¶ 19. [b] Ac Omnia quidem *hæc* maximoperè enitendum, ut habeas *in promptu, pariterque excellas in Singulis:* Sin minus, *saltèm* Maxima & Plurima, *si quâ possis:* [c] *idque* cùm in aliis, tùm *præsertim,* quòd ætate hâc *maledicâ* arripiant *homines, quæ possunt,* ad criminandos Poëtas. Cùm enim secundùm quamquè Speciem probati *jam* existant Poetæ; quo *singuli* excellunt bono, eo nisi singulos superet unusquisque, haud *satis* dignum putant.

¶ 20. [d] Tragœdiam verò etiam Diversam Eandemvè appellare par est, nihil fortassè ob Fabulam: *quippè quæ, Eadem potest esse, Tragœdiis interìm Diversis.)* Verùm hoc, (*ut Eadem sit*) *contingit in iis,* quarum eadem Plicatio [k] ac Solutio; *contraquè Diversa in iis, quarum Nexus, Solutioque*

[3] *Moralis:* quæ tota est in Moribus bonis. De quib. ca. 8.

[4] *Simplex,* eaque deterrima: quippè cujus Fabula nuda est, absque Agnitione & Peripetiâ: De quâ ca. 5. p. 3.

[b] Ex *Specieb.* Tragœdiæ præcept. Poëtæ id operæ navandum; Ne in unicâ Tragœdiæ specie: sed (quod summi ingenii est,) in singulis, aut quàm plurimis superior sit. [c] Neque enim id hodiè tàm palmâ dignum; quàm his moribus necessarium. Quem enim unquam alliciet is, qui uno tantùm glorietur genere? Nisi triumphet adæquè in singulis, ecquis putet esse tantilli?

[d] Ex *partib.* Tragœdiæ præcept. [1] Cum alii Poëtæ, consimilem antehâc tractârint fabulam; (Ajacem, Ixionem, &c.) Potes tu exindè, vel eandem Tragœdiam recudere vel diversam. Eandem si eodem nexu ac solutione retentis; Diversam, si demutatis.

[k] *De qua supr. pa.* 10. & 11.

Diversa. 21. [z]Multi autem, cùm *Fabulam* Benè Plicârint, *posteà remissis ingenii viribus*, Solvunt Malè. Verùm Ambas *adaquè* (*Solutionem ac Nexum*) *summâ perpoliri diligentiâ*, semperque cum plausu oportet excipi. ¶ 22. [e] Opus autem est recordari, quod sæpè monui; nec *committere* ut Tragœdia, Constitutio fiat Epica [l] : Epicam dico eam, quæ ex Multis Fabulis constat; veluti, si quis ex tota Iliadis Fabula, (*cui Tragicæ Actiones insunt multæ*) *Tragœdiam* concinnârit *Unam.* Illìc enim, ob Longitudinem *Operis*, congruentem *quoquè* magnitudinem *sibi* Singulæ assumunt Partes, *quo & inter sese, & cum toto mirificè quadrent.* In Dramatibus, longè præter existimationem accidet; *Siquis tàm Angustis Terminis, tàm grandes putet partes coërceri.* 23. [f] *Cui rei* signum *est, quòd* quicunque Totum Ilii Exidium [m], (non singulas partes) in Unâ fecère *Tragœdia* (*singulis, quæ illìc accidêre, enumeratis.*) Sicut Euripides, qui Nioben *Integram Fecit*; non ut Æschylus, *qui Sejunxit*; vel *medio in opere* exploduntur *è Scenâ*; vel, *si in contentionem res venerit*, infelicitèr, & *sine laude* certant. [g] Siquidem etiam Agatho, *qui reliquis abstinere vitiis potuit*, ob hoc solùm *aliquando* explosus est. ¶ 24. [z] In Peripetiis autem, (*qui-*

[z] Præcept. Industrii poetæ est, non modò ut Nexu Faciendo, sed & Nodo Expediendo, excellat; Qui verò, laboris fugâ, in extremâ parte. i.e. Solutione defecerit; Inertisne id veriùs sit, an Insipidi atque Inepti? [e] De *locis quibusd.* Tragœdiæ, Præcept. Tria: primum, de Fabula. Ne Tragœdiæ tuæ *Constitutio*, sit Prolixa & multiplex, i.e. ex pluribus insertis Fabulis conflata.

[l] *Cap.2. pa.35. & ca.4. pa.6. & 25. & supr.pa 9.*

[f] Rat. dict. à Poetarum fortunâ in Contentionibus Theatricis: Quibus Tragœdiæ prolixitas, fabularumque varietas; quotiès usuvenerit, totiès ipsi spectantium omnium judicio improbari, cecidêre.

[m] *Cap. 15. pa.6. & 8. & ca. 18. pa. 12.*

[g] Quorum, ut culpam, ità & aleam subiit, etiam acutissimus Agatho Meus: Cui eo nomine, non "*recto steterit Fabula talo.*

[z] Præcept. *de Admirabili:* In Peripetiis, casibusque acerbis, Consternatio spectatorum, per Verisimile semper fit: (ca. 5. p. 4.) In-

bus

bus Ingentes Mutationes insunt) atque in Actionibus Simplicibus, affectant *Poetæ*, quæ volunt, per Admirabile: *Siquidèm* & *hæc ratio*, Tragicum sapit; & Sensum Tangit Humanitatis communis. [h] Est autem hoc (*quod Admirabile dico*) *ut*, quandò *quis Astutè* Sapiens, sed vitio *affinis*, *ab Inscito* deceptus *fuerit*; ut Sisyphus *Æschyli*: [i] & Fortis quidem, sed *idem* injustus, *ab homine ignavo* superatus sit; *ut Oenomaus*. 25. [k] Atque *Admirabile* hoc, *tametsi Verisimili pugnare credas*, *est tamen* etiam Verisimile: *non aliàs*, *quàm* ut Agatho dicit:

"*Verisimile enim est*, *multa fieri*, *etiam Præter Verisimile*.

¶ 26. [3] Quin & [1] Chorus, *quantumvis populum repræsentet*, de Histrionibus censetur Unus; [2] nec *adventitium quid esse*, *sed ut* Pars totius *Fabulæ*; [3] atque Actione, (*quò Fabula ad Finem veniat*) Unà Contendere: non, ut apud Euripidem, *cui interdùm ea dicit*, *quæ alius quivis posset*; sed ut apud Sophoclem, *ubi semper ea*, *quæ ipsum decent*.

27. [l] Reliquis autem *Tragicis*, (*quorum alia ratio*) Partes *Chori*, quæ *à Magistratu* datæ, nihilo magis sunt Fabulæ *illius*, quàm alterius *cujusvis* Tragœdiæ. [m] Quamobrem ætate nostrâ, Em-

terdum (quod eodèm redit) per Miraculosum & Admirabile.

[h] Velut: si fraudetur Callidus: [i] Fortis superetur.

[k] Quanquam enim τὸ θαυμαστὸν, adversari videatur τῷ εἰκότι: Id tamen secus fit: cùm & id (quod Admirabile) verisimile dicamus. Non Simpliciter quidem, (quale plerumque solet fieri) sed verisimile quoddam, seu secundùm quid. [3] Præcept. *de Choro*, trimembri.

[1] Ut, quamvis Grex quidam numerosus sit, pro histrione tamen habeatur uno: [2] Nihilque fabuletur, quod à Fabula disjunctum sit:

[3] Ut reliquis actoribus operam det, lugendo, favendo, consilium dando, &c. quò Fabula perducatur ad exitum suum.

[l] Explodenda ergo veterum ratio; quorum Choris is sermo aliquandò datus, qui à re proposita alienus, idemque communis.

[m] Nec absimili exemplo lapsi sunt hodierni poetæ: Qui Sermonis illius loco, inducunt cantilenæ Choricæ genus (quod Intercalare appellant) de extrinsecis rebus, atque ab Actione sejunctis.

bolima, *i. e. Insertaquædam*, canunt: quorum quidem primus inventor fuit Agatho. Quanquam, Quid intereſt, ſiquis Embolima cantet, an ex uno *Poemate* in aliud *Diſceptationem aliquam* tranſmoveat, aut *etiam* Epiſodium Integrum? *Quæ quàm abſurda ſint, nemo ignorat.*

CAP. XIX.

Tractatus de Sententia & Elocutione.

CAP. XI.

De Sententia.

Sententia, (quæ Græcè, διάνοια, non γνώμη,) Quid ſit, par. 2[1]: *& Quæ ejus Munera, ac Partes, à par.* 2[2]. *Theorema, de Rebus, quæ in Scenam veniunt; & de Sententiis, par.* 3[a].

AC de aliis quidem (*Fabulâ ſcil. Moribuſque*) Jam dictum eſt. Supereſt porrò de Elocutione, *animique* Sententia dicere. ¶ 2. [a] Ac quæ Sententiam attingunt, Rhetoricis libris *comprehenſa, nunc* Poſita Sunto: Hæc enim *diſceptare*, illius proprium eſt potiùs, *quàm hujus* Methodi. [b] Sententiæ autem adjudicantur [a] ea, quæ per Orationem *Poëtæ confici, ac* comparari opus eſt. 3. [2] Eorum vero Partes ſunt, tùm *Obſcura* Demonſtrare, & *Adverſantia* Diſſolvere; tùm Affe-

[b] Sententia, ſeu Ratiocinatio Enthymematica, Rhetor. lib 1. & 2. copiosè tractata eſt:

[b] Nunc, paucis attingenda: viz. 1. Sententia, quid.

[a] *Cap.* 3. *p.* 15. *&* 16. [2] Officia & Partes ejus, quæ.

ctus

ctus *Movere*; ut misericordiam, metum, iram, & id genus alia; tùm porrò Amplificare *exilia, magna* Diminuere. ¶ 4. [c] Perspicuum autem est, etiam in Rebus *seu Fabulâ, non minùs, quàm in Sententiis*, ab iisdem Formis *Locisque*, id quod usui sit, sumendum esse; quandò ea, *quæ proposueris*, Miserabilia, Gravia, Magna, aut Verisimilia efficere, opus fuerit: [d] Id solùm Discriminis inest, quòd *Res* quidem ipsas, *Formarum vi*, (sine Docentis opera) Tales Apparere oportet; [e] Quæ verò in Oratione *posita sunt*, à Dicente Tales Comparari, & per Orationem fieri: Quod enim Dicenti foret munus, si *solo Formarum usu* Apparerent illa jucunda, nec per Orationem (*i.e. Inventionem*) *efficerentur talia?*

[c] Theorem. de Sententiarum Formis, seu Communibus Locis. Eosdem scil. tam Rebus ipsis, quam Sententiis Poëticis inservire:

[d] Differre, penes earum Inventionem & Usum. Res enim ex solo Formarum Usu, Magna illicò apparet, Miseranda, Verisimilis, &c. ut Inventione nil egeat.

[e] Sermo poetarum contrà. Non simplici formarum Usu, sed & Inventione nititur: Cujus vi, quicquid ad Fidem usui sit è propriis eruatur Locis.

De Elocutione Tabula.

Elocutionis Poeticæ Species, 2x :	*Una, de Figuris ejus : Indicandi, Imperandi, Optandi, &c. Quæ petendæ sunt ex Histrionica, vel Pronunciandi Arte.*			Op. C. 12.
	Altera, de Natura ipsius 2ci. scil. &	*Materia, quæ Grammaticorum præceptis innotescit : ubi*	*1° Quæ sint Elocutionis Partes: Elementum, Syll. &c.*	
			2° Quot partium (scil. Nominum) Differentiæ :	C. 13.
			3° Ex Quib. Nominum Differentiis constet Elocutionis Poetæ Virt.	C. 14.
		Formis seu Ideis : De quibus dictum fuit Rhet. lib. 3°.		

CAP. XII.

De Partibus Elocutionis, Literis, Syllabis, Conjunctione, Articulo, &c.

Elocutionis Figuræ, ex Arte Pronunciandi censentur; à par. prima; Natura verò, ex Grammaticorum institutis. Ex iis enim definiuntur ipsius tùm Elementa Simplicissima; Literæ & Syllabæ; à par. tertia: Tùm Partes exindè Compositæ; Conjunctio, Articulus, Nomen, & Verbum; à par. 9; Tùm Perfectissima pars, Oratio; à part. 16.

CONtemplationis eorum, quæ Locutionem spectant, unum genus, est de Pronunciandi Figuris

Pronunciandi Figuræ, (Indicandi, precandi, imperandi, &c.) Dicentis Vocem Vultumque immutant. Itaquè ab Histrioni â tractandæ po-

guris: Quas quidem *minutè* ſcire, eſt Artis Hiſtrionicæ, aut ejus qui in hoc genere Architectonicam habet: veluti, Quid *ſit* Mandatio; Quid Precatio, Narratio, Comminatio, Interrogatio, Reſponſio; & ſiquid aliud id genus. 2. [a] Ex harum enim Cognitione, vel Ignorantiâ, in *artem* Poëticam Reprehenſio expetit nulla; quæ etiam ſeriò curanda ſit. [b] Quid enim eſt; cur *in iis* erratum eſſe quis putet, quæ Protagoras *Sophiſta*, *in Homero* vellicat? quòd *v. g.* cùm Precari ſe ille putet, Præcipiat *potiùs*; ubi dixit:

"*Iram Diva cane.* -----

Nam Jubere, inquit, ut faciat quid, aut ne faciat, Præceptio eſt: & Perſonæ Jubentis præſtantiam notat. Quamobrem omittatur *hoc*, ut *Artis ejus, quæ vocem Format*, non Poëticæ Theorema.

C A P. XX.

¶ 3. [c] Locutionis autem omnis, [1] hæ ſunt Partes, Elementum, Syllaba, Conjunctio, Nomen, Verbum, Articulus, Caſus, Oratio. 4. [d] Ac Elementum quidem, Vox Individua eſt: 5. Non omnis *illa* quidem, ſed ex qua *commodè* conflari queat Vox; quæ, *niſi quid obſtiterit, ab aliquo* intelligi poteſt: Etenim belluarum, Individuæ ſunt voces; quarum *tamen* nullam Elementum voco; *quòd neque ſignificent quidquam, neque certâ ratione intelligantur*. 6. [e] Hujus verò *Elementi* Species, ſunt

tiùs, (quâ, variè pronuncianti variè fingitur corpus) à poetarum ſtudio haud poſtulandæ.

[a] Illarum enim ſiquam neſcias, ſiquâ offendas: ne id quidem, quæſtiuncula in te, eſſe debet, nedùm criminis.

[b] Itaque Perridicula certè illa, nec Reſponſione digna, Protagoræ vox: "Dormitaſſe Homerum ſcil. Iliad. primo. Quaſi geſtu figuraque inſcitâ, non precetur Divam, ut par erat, ſed eidem ſuperbè imperet:

"Μῆνιν ἄειδε, θεά. --

[c] Elocutionis naturam quò ſapias;

[1] *Partes* ejus *Simplices*, ſunt elementa & ſyllabæ.

[d] *Elementum*, ſeu *Litera*, quid. [e] Literarum differentiæ, tres.

Vocale,

De Elocutione Tabula.

Elocutionis Poeticæ [illegible], *2ª :*	*Una, de Figuris ejus : Indicandi, Imperandi, Optandi, &c. Quæ petendæ sunt ex Histrionica, vel Pronunciandi Arte.*			Op. c. 12.
	Altera, de Natura ipsius 2^{ei}. *scil. &*	*Materia, quæ Grammaticorum præceptis innotescit : ubi*	*1° Quæ sint Elocutionis Partes: Elementum, Syll. &c.*	
			2° Quot partium (scil. Nominum) Differentiæ :	c. 13.
			3° Ex Quib. Nominum Differentiis constet Elocutionis Poetæ Virt.	c. 14.
		Formis seu Ideis : De quibus dictum fuit Rhet. lib. 3°.		

C A P. XII.

De Partibus Elocutionis, Literis, Syllabis, Conjunctione, Articulo, &c.

Elocutionis Figuræ, ex Arte Pronunciandi censentur ; à par. prima ; Natura verò, ex Grammaticorum institutis. Ex iis enim definiuntur ipsius tùm Elementa Simplicissima ; Literæ & Syllabæ ; à par. tertia : Tùm Partes exindè Compositæ ; Conjunctio, Articulus, Nomen, & Verbum ; à par. 9 ; Tùm Perfectissima pars, Oratio ; à part. 16.

CONtemplationis eorum, quæ Locutionem spectant, unum genus, est de Pronunciandi Fi-

Pronunciandi Figuræ, (Indicandi, precandi, imperandi, &c.) Dicentis Vocem Vultumque immutant. Itaque ab Histrioni à tractandæ po-

guris

guris: Quas quidem *minutè* ſcire, eſt Artis Hiſtrionicæ, aut ejus qui in hoc genere Architectonicam habet: veluti, Quid *ſit* Mandatio; Quid Precatio, Narratio, Comminatio, Interrogatio, Reſponſio; & ſiquid aliud id genus. 2. [a] Ex harum enim Cognitione, vel Ignorantiâ, in *artem* Poëticam Reprehenſio expetit nulla; quæ etiam ſeriò curanda ſit. [b] Quid enim eſt; cur *in iis* erratum eſſe quis putet, quæ Protagoras *Sophiſta*, *in Homero* vellicat? quòd *v. g.* cùm Precari ſe ille putet, Præcipiat *potiùs*; ubi dixit:

"*Iram Diva cane.* ------

Nam Jubere, inquit, ut faciat quid, aut ne faciat, Præceptio eſt: & Perſonæ Jubentis præſtantiam notat. Quamobrem omittatur *hoc*, ut *Artis ejus, quæ vocem Format*, non Poëticæ Theorema.

C A P. XX.

¶ 3. [c] Locutionis autem omnis, [1] hæ ſunt Partes, Elementum, Syllaba, Conjunctio, Nomen, Verbum, Articulus, Caſus, Oratio. 4. [d] Ac Elementum quidem, Vox Individua eſt: 5. Non omnis *illa* quidem, ſed ex qua *commodè* conflari queat Vox; quæ, *niſi quid obſtiterit, ab aliquo* intelligi poteſt: Etenim belluarum, Individuæ ſunt voces; quarum *tamen* nullam Elèmentum voco; *quòd neque ſignificent quidquam, neque certâ ratione intelligantur.* 6. [e] Hujus verò *Elementi* Species, ſunt

tiùs, (quâ, variè pronuncianti variè fingitur corpus) à poëtarum ſtudio haud poſtulandæ.

[a] Illarum enim ſiquam neſcias, ſiquâ offendas: ne id quidem, quæſtiunculæ in te, eſſe debet, nedum criminis.

[b] Itaque Perridicula certè illa, nec Reſponſione digna, Protagoræ vox: "Dormitaſſe Homerum ſcil. Iliad. primo. Quaſi geſtu figuraque ſolicitâ, non precetur Divam, ut par erat, ſed eidem ſuperbè imperet:

"Μῆνιν ἄειδε, θεά. --.

[c] Elocutionis naturam quò ſapias;

[1] Partes ejus *Simplices*, ſunt elementa & ſyllabæ.

[d] *Elementum*, ſeu *Litera*, quid. [e] Literarum differentiæ, tres.

Vocale,

Vocale, Semivocale, & Mutum. [f] Vocale, eſt quod ſine alliſu *ad partes oris*, vocem habet *per ſe* exauditu facilem: velut, α & ω. [g] Semivocale, quod cum ictu *& incurſu ad partes oris*, vocem habet, quæ *etiam* exaudiri poteſt: velut, σ. & ρ. [h] Mutum, quod, cum percuſſione *alliſuque illo*, Per Se quidem, (*etiam Mutæ adjuncta*) vocem nullam habet, ſed Cum Vocalibus, (*quæ vocem edunt*) hujuſmodi fit, ut exaudiri poſſit; velut γ. & δ. 7. [i] Atque hæc, *inter ſe* differunt, cùm [1] Figuris oris, *hoc vel illo ſcil. modo formati*; & locis, (*labiis, dentibus, faucibus. &c.* tùm [2] Denſitate *Aſpirationis*, & Tenuitate; tùm [3] Longitudine *Temporis*, & Brevitate: præterea verò, [4] *Accentus* etiam Acumine, & Gravitate; & *eo, quod ſupradictis differentiis* medium *eſt*; *Circumflexo ſcil.* De quibus ſingulis, in Arte Condendorum Carminum contemplari decet. 8. [k] Syllaba verò, vox eſt ſignificationis expers, compoſita ex Muta, & Vocem habente, *i.e. Vocali*, Etenim γρ ſine α, Syllaba non eſt, ſed cum α: velut, γρα. [l] Cæterùm & horum intueri differentias, *quoad formam oris, quoad Spiritum, &c.* Metricæ artis eſt. ¶ 9. [m] Conjunctio autem, eſt Vox ſignificationis expers, quæ neque *abſentiâ ſui* impedit, nec *præſentiâ* facit Vocem Unam ſignificativam; talem ſcil. quæ ex pluribus *Nominibus* componi apta eſt: & [n] *vel* in Finibus *Periodorum*, [o] vel in Medio (niſi *po-*

[f] Vocales: [g] Semivocales: [h] Mutæ, ſeu Quietæ:
[i] Harum trium diſtinctiones, variæ.
[1] Quoad Oris pronunciantis formam, & locos. [2] Quoad Spiritum.
[3] Quoad Dimenſionem; quam Scanſionem vocant. [4] Quoad Accentum.
[k] Syllabæ, quæ. [l] Earum (ut & literarum,) Differentiæ, variæ.
[m] *Partes ex Literis Syllabiſquè compoſitæ*, quatuor. Quarum duæ, orationem vinciunt. Conjunctio & Articulus. *Conjunctionis* definitio una à proprietate: [Quòd neque ſignificationem, det ſententiæ, nec demat:] Ità, ex modernorum opinione, 3[a] eſt:
[n] Subſequens. [o] Media. [p] Principalis.

tiùs

tiùs [p] in Principio poni conveniat,) *collocatur*: velut, μὲν, ἤτοι, δή: vel, [q] Eſt vox ſignificationis expers, quæ ex Vocibus quidem Pluribus, quàm Una, verùm Significativis *illis*, idonea eſt, quæ *nectendo* faciat Vocem Unam. 10. [r] Articulus, eſt vox ſignificationis expers, quæ Orationis [1] Initium, aut [2] Finem, aut [3] Diſtinctionem *à cæteris* indicat; velut, *Articulus* τὸ, *cum dico* τὸ φημὶ, τὸ περὶ *&c. Significat, has voces ab aliis diſtinctas eſſe*; vel [s] Eſt vox ſignificationis expers, quæ neque *Diſceſſu ſuo* impedit, nec *Adventu* facit Vocem Unam Significativam, (talem ſcil. quæ ex pluribus Nominibus Componi idonea ſit:) [t] Et, *vel* in Finibus *Periodorum ponitur*, vel in Medio. 11. [u] Nomen, eſt [1] vox *ex Syllabis*, *Literiſvè* Compoſita, Significandi vim habens, ſine Tempore; cujus pars nulla, eſt Per Se Significativa. 12. Nam in Duplicibus, *ſeu Compoſitis Nominibus*, nullâ Parte eo utimur pacto, quo etiam ipſa Per Se *Separataque* ſignificat: veluti, in *Nomine*; "Theodoro, *pars* Doron nihil ſignificat: *tametſi in ſententiis ſignificet, cùm Separata ſit.* 13. [2] Verbum, eſt vox Compoſita, Significativa cum Tempore, cujus *vocis* pars nulla Per Se *poſita*, ſignificat: quemadmodum etiam in Nominibus. 14. Nam *v. g. Nomen* "Homo, vel "Album, non adſignificat Quando, *ſeu Actionem in Tempore*; At *verbum* "Am-

[q] Altera; ex eo; [quòd ex pluribus vocibus unam faciat.]

[r] *Articuli* partes, Definitio, Una eſt [quòd juſto ordine diſponat ſententias.] Unde, Articuli (apud Grammat.) indicant,

[1] Vel Initium: προτακτικοὶ, Præpoſitivi. [2] Vel Finem: ὑποτακτικοὶ, Subjunctivi. [3] Vel Rei Diſtinctionem.

[s] Altera; [quòd nec addat ſignificatum orationi, nec detrahat:

[t] Et rem ipſam (quam refert) vel ſubſequatur; ut Subjunctivi: vel antecedat; ut Præpoſitivi.]

[u] Reliquæ duæ partes, ſignificativæ ſunt: [1] *Nomen*: quod rem aliquam in Categoria contentam, ſimpliciter notat. [2] *Verbum*, quod Actionem ſignificat rei, unâ cum tempore, quo illa ſit.

bulat

bulat, vel " ambulavit, adſignificat; alterum quidem, Præſens Tempus, *quandò res eſt*: alterum verò Præteritum, *quando fuit*. 15. [k] Caſus autem eſt Nominis aut Verbi; [l] Unus quidem, qui *in Nominibus*, ſignificat *aliquid* de hoc (*i. e. Genitivo, apud Græcos, Caſu*) dici; vel huic, *i.e. Dativo tribui*: & quæcunque talia; [y] *In verbis autem, is qui ſignificat Perſonas*; velut, " Amo, " Amas: [z] Alter verò, qui ſignificat hoc *Nomen*, Uni, (*in Numero Singulari*) vel multis, (*in Plurali*) ineſſe &c. veluti, " Homines, aut " Homo: [3] *Similiterquè in verbis*. Alius autem Caſus, Verborum *proprius*; qui *ſignificat* ea, quæ ad *Geſtum* Actionemque pertinent: velut, *quæ ad* Interrogationem, vel Præceptionem: Nam *Indicativum*, " Ambulavitne? & *Imparativum*, " Ambula, ſunt Caſus Verbi, ſecundùm has *Actionum* Species *ac Modos*. ¶ 16. [z] Oratio, eſt Vox *ex Nominibus aliiſve partibus* Compoſita, Significativa, cujus nonnullæ partes ſignificant aliquid Per Se. 17. [a] Nec enim omnis Oratio, ex Verbis & Nominibus conſtat, (veluti Hominis Definitio; " *Animal Rationale Mortale*; *eſt Oratio quædam, quæ ex verbo non conſtat*) Sed contingit, ſine Verbis eſſe Orationem *aliquam*; [b] verumtamen *Oratio*, partem ſemper quampiam ſignificantem habebit; velut in illo, " Ambulat Cleo: *vox* Cleo, ſignificans eſt. 18. [c] Una autem eſt [1], Oratio duobus modis: Aut

[k] Nomini aut verbo accidit Caſus, iſque (apud Grammat.) 5°.
[l] Inflexio ſeu levis immutatio: In Nominibus, Declinatio datur.
[y] In Verbis, Perſonæ variatio.
[z] *Numerus*. i. e. variatio quoad ipſarum rerum numerum, quæ nomine aut verbo illo ſignificantur.
[3] *Conjugatio* Verbi per Modos: quæ vultum, parteſque corporis, alitèr aliterquè pronunciando conformat.
[z] *Perfectiſſima Elocutionis pars, Oratio*: quam ſic definit.
[a] Ut prior definitionis pars non ſufficiat: [b] Niſi adjiciatur etiam poſterior. [c] Oratio Una d'. vel Abſolutè & propriè.

enim,

enim, quæ Unum Significat; [d] aut quæ ex pluribus *partibus* per Conjunctionem *Copulantem*, *Una fit:* veluti, *Poëma* "Ilias, eſt Conjunctione *ſeu aggregatione* Una. Hominis verò *definitio*, *una eſt*, eò quòd Unum Significet.

[a] *Lib.* περὶ ἑρμ. *cap.* 5. *p.* 1. & 2. *Poſt Analyt.* *c.* 10 *p.* 2.
[d] Vel Secundùm quid: cùm per ſe multiplex ſit, ſed conjunctionis beneficio evadit una.

C A P. XIII. C A P. XXI.

De Generibus Nominum variis.

Nominum Verborumque (quatenùs Poëticæ facultati conducunt) Diviſiones tres: una, in Simplicia & Compoſita, à par. 1[a]. *Altera, eſt Subdiſtinctio in Propria, Linguas, Tranſlata, &c. à part.* 4[a]. *Tertia eſt Nominum tantùm, in Maſculina, Fœminina, & Neutra, à part.* 21.

NOminis autem *latè accepti* [1] Species, (*quæ in Uſu frequentiori*) *duæ ſunt:* [a] Unum quidem, Simplex *eſt*; quod (*ut definiam*) conſtat ex Partibus Non Significantibus; *ſcil. Literis, vel Syllabis*; *ut* "*flos, terra:* 2. [b] Alterum verò, Duplex *è Duobus Compoſitum*; atque hoc vel *ex partibus diſſimilibus*, ex ſignificante *ſcil.* & non ſignificante; *ut* "*demiror*; vel ex *utriſque* ſignificantibus conſtat; ut "*Altitonans.* 3. [c] Poteſt verò etiam eſſe, & Triplex, & Quadruplex Nomen & *Multiplex*;

[1] Nominis, (ut ſub eo continetur & verbum) diſtinctiones, tres. 1[a], quoad partes eas, ex quibus conſtat: [a] Alia, *Simplicia* ſunt:
[b] Alia, *Duplicia* i. e. Compoſita, ſeu Juncta:
[c] Alia, *Triplicia*, &c. quæ Grammaticis inferioris ætatis, Decompoſita.

tiplex; velut, multa *sunt* Megaliotarum *vocabula*: *v.g.* "Hermo-Caïco-Xanthus, *è tribus Fluviorum Asiæ Nominibus junctus*: ¶ 4. [2] Omne autem Nomen, (*Simplex*, *seu Compositum*) est aut proprium; aut Lingua, *seu Peregrinum*, aut Translatio, aut Ornatus, aut Factum, aut Protractum, vel Subtractum, vel Immutatum. 5. [1] Voco Proprium, quo *populi hujus gentis* utuntur singuli: 6. [2] Linguam autem, *id* quo *homines*, *gentesque* diversæ. 7. Ex quo manifestum est, fieri posse, ut idem sit, & Lingua & Proprium; non autem *Nationibus* iisdem: Nam "Σίγυνον, *i.e.* "*lanceola*, Cypriorum sermone est Proprium; nobis, (*Atheniensibus*,) Lingua, *seu Peregrinum.* 8. [3] Translatio, est Nominis Alieni, *ex sua in hanc sedem* Illatio; *eaque* aut à Genere ad *indicandum* Speciem, aut *contrà*, à Specie ad Genus; aut à Specie ad Speciem; aut secundùm id quod ex Proportione est. 9. [1] Dico *comportari Nomen* à Genere ad Speciem: velut,

"*Tunc navis stetit ista mihi*——————Nam

"In Portu Esse, "Stare quoddam est, seu "in statione esse. 10. [2] A Specie ad Genus; velut:

"——*Jam mille decem bona fecit Ulysses.*

Nam "Decem Millia, Multum quiddam sunt; eoque *nomine* nunc usus est *Homerus* pro "Multis. 11. [3] A Specie *ad Speciem*; velut:

[2] Est, subdistinctio prioris. Vocabulorum enim tàm Simplicium, quàm Compositorum, genera 8.

[1] *Proprium* & suum: κύριον. Cui reliqua omnia opponuntur, ut peregrina. [2] *Lingua* alterius gentis: Cui opponitur proprium Nativum i.e, cum re ipsâ natum. [3] *Translatio*, μεταφορά: qua unum nomen transfertur in locum alterius: idque modis quatuor:

[1] Vel cùm nomen *generis* transit in locum speciei. (Ut Odyss. ultima, Ulysses ad patrem pro "ὅρμισται, In portu fuit navis, generali voce dixit: ἕστηκε, stetit.)

[2] Vel *Speciei* in locum generis (Ut Iliad. 2. Græci Ulyssem prædicant, decem millia rectè gessisse, i. e. multa.)

[3] Vel *Speciei unius*, in locum alterius. (Ut "Haurire animam, pro "Incidere, & vice versâ: Hæc enim ambo continentur sub eodem genere, scil. ", Auferre.)

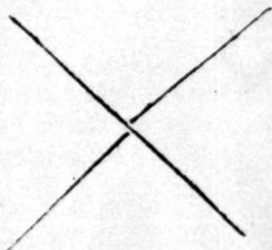
"—*Ære*

" —*Ære animam postquàm hauserat* : — & mox ;
" —*Immiti inciderat ære.*

Hic enim " Haurire, *pro* " Incidere ; & " Incidere, *pro* " Haurire dixit : Ambo enim, " Auferre quiddam sunt. 12. [4] Ex Proportione *esse* dico, [1] quando (*quatuor Nominibus sumptis*) similitèr se habuerit Secundum ad Primum, ac Quartum ad Tertium.

1
Bacchus

3
Mars

2
Poculum

4
Clypeus.

[2] *Per Metaphoram* enim [1] *simpliciter* dicet *quis*, pro Secundo Quartum, aut pro Quarto Secundum. 13. [2] Et interdùm, *ei nomini*, quod *simplicitèr*, PRO HOC IPSO pronunciat, adponit *quoque* illud, AD

[4] Vel cùm *Analoga* Nomina, (quæ ex Proportione se habent) mutuò inter sese commutant locum. Cujus Metaphoræ ut sis sciens :

[1] Præmittit, Analoga, quæ.

[2] Exinde docet : In istis, Metaphoram proferri 2[b] modis :

[1] Cùm unum nomen vice unius ponitur ; ut pro secundo quartum, vel contrà. [2] Compositè : cùm quarto nomini jungatur primum ; vel cùm secundo tertium ; ità ut utrinque procedat Translatio.

QUOD,

QUOD, Hoc ipsum se habet ; [d] Dico autem ex. gr. Similitèr se habet "*Poculum* ad *Bacchum*, & "*Clypeus* ad *Martem* : [a] Dicet igitur, & "*Clypeum, Poculum Martis*; & "*Poculum, Clypeum Bacchi.* [e] Prætereà, similitèr se habet "*Vesper* ad *Diem*, & "*Senectus* ad *Vitam.* Dicet igitur, "*vesperum, i. e. postremum diei tempus, senectutem diei*, & "*Senectutem, vesperum vitæ:* vel quemadmodum Empedocles *dixit*, "*occasum vitæ.* 14. [f] Nonnullis verò eorum, quæ ex Proportione *se habent*, non est Positum, *Vulgatumque* Nomen, sed nihilominùs, similitèr Compositè dicetur. [g] Velut illud, "*Semen in agrum jacere, dicitur* "*Serere* ; at "*Flammam à Sole*, :::: :::: ::: *est* sine nomine: Verùm similiter se habet hoc, *quod Sine-Nomine est*, ad "*Solis flammam*, & "*Serere* ad "*Agricolæ semen.* Quamobrem *à Poëta* dictum est, "Sol *serens flammam à Deo conditam.*

[d] Exempl. primum. [a] 3. *Rhe. c.* 4. *p.* 5.
[e] Secundum, Metaphoræ ab Inanimatis, ut Animatis.
[f] In quatuor Analogorum συζυγίαις, quas depinxi, deest aliquando, Proprium aliquod nomen. Cujus Defectu, Composita illa Translatio, ex uno latere claudicet necesse est ; ex altero, quasi quatuor cruribus innisa, procedat :
[g] Exempl. Metaph. ab inanimat.

15. [h] Licet autem, & aliter uti hoc Translationis modo; ut, cùm *pro Nomine Proprio* appellaverit id, quod Alienum est; neget aliquid eorum quæ Propria sunt: [b] veluti, si "*Clypeum* dicat "*Poculum*, non "*Martis* sed "*Sine Vino.*

4. *Ornatus, est præcipuè nomen Translatum vel Epitheton; quod vel à meliori ducitur eorum, quæ sub eodem generc continentur: ut, Si quis, Mendicantem, Precantem vocet; vel à rebus pulchris & honestis; Sive illa in pronunciando grandes: ut* ἀρχαῖοι, *pro* παλαιοὶ: *Sive in significandi facultate modestæ; ut dare operam liberis: Sive oculis auribusve jucundæ: ut,* Ῥοδόχεος, Καλλίπαλος. 16. [5] Factum est quod, cùm à nemine omnino impositum sit, ipse *tunc primùm* ponit Poeta. Videntur enim talia esse nonnulla; [1] velut, *cùm Poëta,* "Κέρατα, *i. e.* "*Cornua, novâ voce appellet* Ἐρνύτας; [2] & Ἱερέα, (*quo Græci* "*Sacerdotem intelligunt.*) vocet Ἀρητῆρα. 17. [6] Protractum & Subtractum: Illud quidem,

[h] Aliquando etiam, mutato aliquo nomine, substituitur negatio Proprii, pro Metaphorico positivo.

[3] 3. *Rhet. cap.6. pa. 9.* & 10.

[4] *Ornatus*, quid & Quotuplex. [5] *Factum* Nomen; quod à Poëta ipso novatum: cùm antea nusquam gentium in usu esset.

[1] Exempl. primum ex Anonym. [2] Ex Iliad. primo.

[6] *Protractum*, seu licentiosè Productum: cui opponitur [7] *Subtractum*, seu Imminutum.

est, ſi Vocalem *jam* Longiorem habeat, quàm, quæ ſui erat *propria*; vel, *ſi* Syllabam *in* ſui *medium* incultatam: 18. Hoc verò, ſi Abſciſſum quicquam, ab ipſo ſit, vel ab eo, quod inculcatum fuit: 19. [k] Protractum quidem; velut illud; πόλεω, πόληος; & illud, "Πηλεΐδεω, Πηληϊάδεω. [l] Subtractum verò; veluti illud; "Κρῖ *pro* Κριθὴ *hordeum*; & illud, "δῶ, *pro* δῶμα, *domus*. [m] Et "—*Ambarum ſit eadem* ὄψ: *pro* ὄψις, *i. e. facies*. 20. [8] Immutatum, eſt quod Vocabuli Recepti unam partem, *ut antè intactam* reliquerit; alterum *de novo* fecerit: [n] velut illud; "——Δεξιτερὸν κατὰ μαζόν, pro δεξιόν. ¶ 21. [3] Præterea, ex Nominibus *utique ipſis, quæ Verba non ſunt*, alia, virilia ſunt; alia Muliebria; alia Interjecta. 22. [o] Virilia quidem, quæcunque *ferè* deſinunt in *Liquidas*, ν & ρ; & *in eas*, quæcunque ex σ, & Mutâ conſtant: Atque eæ ſunt duæ, ψ (*ex* π, β, φ, *&* σ:) Et ζ, *ex* κ, γ, χ, *&* σ *confecta*. 23. [2] Muliebria verò, quæcunque & in Vocales eas *deſinunt*, quæ ſemper Longæ ſunt; velut in η, & ω; [p] Et in eas *Ancipites*, quæ producuntur in α. 24. Ex quibus evenit, ut Pares Numero ſint *Literæ illæ*, in quaſcunque deſinunt, Virilia, & Muliebria; *nempe tres numero*: Nam ψ & ξ, *quoad Terminationem* eadem ſunt; *quùm utraque deſinant in* σ.

[k] Protrahitur quidem vel ex productione vocalis; Vel, injectâ ſyllabâ. [l] Subtrahitur autem, per ἀποκοπὴν extremæ ſyllabæ: ut Iliad. 5° & Odyſſ. 8.

[m] Et apud Empedocl. 8 *Immutatum* à ſuâ ſpecie; nec omni ſui parte, pro conſuetudine, prolatam [n] Ut Iliad. 5.

[3] Diſtinctio eſt, à Sexuum differentiis: ut enim ex rebus alias animantes videas, ut mares, fœminas: alias medio modo ſe habentes. Ità & nomina quoque, *Maſculina* ſunt, *Fœminina*, vel *Neutra*.

[o] Quorum quidem ſingulis terminationes extant ſuæ: primo enim Maſculina complura, exeunt in Liquidas ρ & ν. & in Duplices ψ & ξ.

[2] Fœminina pleraquè in vocales eas ſcil. quæ naturâ Longæ: ut η & ω. [p] Vel quæ ſæpe Longæ.

25. [3] In

25. [3] In Mutam autem nullum Nomen desinit, neque in Vocalem *naturâ* brevem, *scil.* ε & ο. 26. [4] At in ι, tria sola; μέλι, κόμμι, πέπερι: Et in υ, quinque; πῶυ, νάπυ, γόνυ, δόρυ, ἄστυ. Interjecta autem *seu Neutra*, in has *Vocales desinunt*, & *in Consonantes* ν & σ.

[3] In Consonantes Mutas, nullum terminatur nomen, neque in Vocales breves. [4] In Vocal. ι & υ, ex Nominibus Neutris, quinque desinunt: Cætera Neutra, exeunt in ν, & σ.

CAP. XIV. CAP. XXII.

De Elocutionis Virtute (i.e. Perspicuitate & Splendore:) ex Quibus Nominibus constet.

Elocutionis virtus, Quæ: par. 1[a]. Et ex Quibus Vocabulis: Perspicua quidem fit ex Propriis, à part. 2[a]. Magnifica autem, ex Peregrinis, scil. Translatis, Linguis & Ornatu; à par. 3. Verùm, & Perspicua simùl, & Magnifica, ex Factis, Protractis, &c. à part. 8[a]. Collatio dictorum Nominum, quoad Dignitatem, part. 17. & Distinctio, quoad Usum, à part. 18.

ELocutionis [a] autem *Poëticæ* Virtus *est*, ut sit Perspicua; nec Humilis *tamen*. ¶ 2. [1] Ac quæ ex Propriis *rerum, de quibus sermo est*, Nominibus *constat, absque floribus ullis*, Perspicua maximè est; [b] verum Humilis, *& dignitatis expers.* Exemplo est Cleophontis Poësis, & Stheneli, *ex hoc Verborum genere confecta.* ¶ 3. [2] Quæ autem

[a] Elocutionis Perfectæ dos gemina: ut sit *Aperta*: ne *Humi* repat,
[1] *Aperta*, Unde? Nisi ex vulgaribus, & Propriis? ut si scapham, scapham voces. [b] Sed hoc pedestre, & abjectum nimis.
[2] Ne *Humilis* sit, *Magnificam*, elatamque reddunt ea, quæ peregrinitatem olent, atque insurgunt altiùs.

 iis,

iis, quorum Species Peregrina eſt, utitur, Grandis eſt, atque immutans Vulgare loquendi genus: Peregrinam Speciem Habentia, voco Linguam *Externam*, & Tranſlationem, & Protractionem *Vocum*, & quicquid *demùm* præter Proprium *rei Nomen* eſt, *demendo illi ſcil. aut quâvis ratione mutando.* 4. [c] Verùm ſi quis *in Oratione*, omnia hæc unà attulerit, *abſque adhibitio modo*; aut Ænigma *inde* erit, aut Barbariſmus: Ac ſiquidem ex Tranſlationibus *ſolis*, Ænigma; ſi ex Linguis, etiam (*quòd maximè fugiendum*) Barbariſmus. 5. [d] Ænigmatis enim forma, hæc eſt; cùm quis ea dicens, quæ *rei verè* inſunt, conjungat *admiſceatque* illa, quæ *ſpecie tenus* fieri nequeant. [e] Atque hoc, per Compoſitionem quidem (*i.e. Duplicia Nomina*) præſtari non poteſt; (*ut quod Impoſſibile videtur ſcil. Veritati conſentiat*:) [f] Verùm per Tranſlationem, aliquando contingit: velut,

"*Ecce, viro (vidi ipſe) vir æs agglutinat igne:*

& ſimilia. 6. [g] Ex Linguis vero *paſſim juxtaquè collocatis*, fit Barbariſmus. 7. Quamobrem *Oratio*, *Tranſlatis*, *Externiſque* his, aliquo modo *i.e. modicè prudenterquè* temperari ſolet. [h] Illud igitur *in Dictione*, quod nec Vulgare, nec Humile eſt, efficiet, & Lingua & Tranſlatio, & Ornatus, reliquæque Formæ, quas dixi. [a] Perſpicuitatem verò, *Vocabulum* Proprium. ¶ 8. [3] Ut autem Locutio, Perſpicua ſit, nec Vulgaris, haud mini-

[c] In quibus, ſiquis modum neſciat, neque orationi uſquam inſercerit propria: vel Ænigmaticè obſcurus fiet, vel Barbaricè blæſus.

[d] *Aenigma*: Sermonis ſpecies, quæ tradere quidem videtur, quod abſurdum autumes, nec tradit tamen:

[e] Ex quo genere elocutio illa eſt, non quæ ex nominibus Junctis conſit, [f] Sed quæ tota ex Metaphoris.

[g] *Barbariſmus*, nil aliud, quàm externarum gentium Dialectus.

[h] Epilog. Ex propriis, Aperta fit; ex Linguis, Magnifica oratio.

[a] Par. 3. 3 *Aperta* verò, ſimulque *Magnifica*, ex Protractis, Subtractis & immutatis, &c.

mam partem conferunt Protractiones *Nominum*, Subtractiones, atque Immutationes *à consuetudine sua*. [k] Nam quia, quod Præter Consuetum fit, alio modo se habet, ac Proprium: idcirco id *genus* effecerit, quod *in Oratione*, haud Vulgare est. [l] Sed quià, *non Totum novum est* (*ut in Linguis*) *verùm* cum eo, quod Consuetum est, commune aliquid habet; nascetur *inde* Perspicuitas. 9. [m] Quare non rectè vituperant, qui talem insimulant loquendi modum; Poëtamque (*ut istius licentiæ plenum*) probris vellicant: velut Euclides ille antiquus: "[n] Facile cuique fore, *vel tenui ingenio*, "Poëma condere; si quis *Vocabula*, quantum li-"beat, protrahere, *vel immutare* concedat: Qui etiam in ipsa Oratione soluta; *i. e. in Dialogis suis*, Iambica confecit, *irridendæ hujus licentiæ causâ:* velut,

" *Annon Charen vidi, ad urbem Marathonem ambulantem?* Et,

" *Cùm nondum natus esset, illius exhelleborismum.*

10. [o] At cùm *Affectatò* appareat *quis*, hoc genere Usus esse; Ridiculum *id quidem nimis:* [q] Mediocritas verò, omnium *dicendi* est partium communis. 11. Nam Traslationibus, & Linguis, cæterisque Formis qui Indecorè Utitur, perindè fecerit, ac qui deditâ operâ, (*ut Euclides ille*) *ad risum captandum* Abutatur. 12. [r] Id autem, quod *in ho-*

[k] Nam & Amplitudini inserviunt; quia præter morem Mutata:

[l] Et Claritudini: quià Mutata leviter, nec inusitato Tropo.

[m] Itaque Euclidi, venia minimè danda, qui Licentiam hanc nominum tàm improbe exprobravit Poetis, etiam Homero ipsi.

[n] Quam nullo (inquit) negotio condatur versus, sicui permissum, pro arbitratu ut extendat, decurtet, immutet voces?

[o] Sed monendus Euclides: si vitium in illis maneat, id hominum esse, qui importunè utuntur: Nominum ipsorum non esse.

[q] In quibus, ut in omni orationis lumine, Modus Congruitasque plurimum valet. [r] Atque hoc, quò facilius scias: fac periculum (si placet) in aliquo versu. Ità ut (mensurâ pedum manente) vel Mutata illa, propriorum vice colloces:

rum Nominum usu congruit, Quantum in carminibus Excellat; consideretur, eisdem Nominibus metro, *si placet*, insertis. 13. [r] Et *certè* si in Linguas, Translationes, cæterasque Formas transposueris *Nomina* Propria; *ita ut istorum, illa occupent locum*; manifestò perspicies nos vera dicere: [t] veluti, [1] cùm eundem Iambum, faceret Euripides, quem *anteà* fecisset Æschylus: & unum solùm nomen transponeret; *ut* pro Usitato & Proprio *substituatur* Lingua; Alterius (*i. e. Euripidis*) Carmen, apparet Eximium; Alterius, *Vulgare ac* Humile. Nam, Philoctete, cecinit.

" *Phagedæna* (*i. e. cancrosum ulcus*) *quæ mei carnes comedit pedis.*

Alter verò, pro *Recepto Medicorum Vocabulo* "*Comedit*; posuit τὸ "*Epulatur.* 14. [z] Et, *pro illo,*

" *Nunc autem me, qui est & Paucus, & homo Nihili, & Sine Grassante Robore*;

Si quis Propria & *Vernacula* dicat, transpositis *Peregrinis sic*:

" *Nunc autem me, qui est & Parvus, & Deformis, & Imbecillis.* [u] *Et pro illo,*

" *Sedile Inhonestum cum posuisset Paucamque mensam.*

reponat,

" *Sedile Abjectum cùm posuisset, & Exilem mensam.*

[x] Et *pro illo,*

" *Littora Vociferantur*——*reponat,*

" *Littora Clangunt, seu Resonant*——

[r] Vel contrà ejectis illis, substituas Pervulgata & Propria.

[t] Exemplo, [1] Sit *Iambus* Æschyli: quem posteà ut castigaret Euripides, unicâ mutatâ voce, clarum lumen adjunxit Carmini.

[z] In *Heroicis* quoque par ratio; eademque, ex Immutatione verborum, concinnitas. Ut, Odyss. 9. versus est Cyclopis de Vlysse; postquam ei oculum effodisset.

[v] Et Odyss. 21. de Telemacho, qui Ulyssi sedile apponit quod fortunæ ipsius par erat, Pusillamqne Mensam. [x] Et Iliad. 17. de Trojanorum pugnâ, quæ assimilitatur fluctibus marinis.

15. [y] Præ-

15.[y] Prætereà verò Ariphrades, Tragœdos maledictis incessit: Quæ enim in Sermone Communi proferret nemo, iisdem eos *perineptè* usos esse. Quale illud, "*Domibus ab*; non, "*A Domibus*. Et "*Suimet*; Et "*Ego autem ipsummet*. Et "*Achille de*, non "*De Achille*: & quæcunque id genus alia. 16. [z] Hæc enim omnia, cùm minimè numerentur inter Propria, faciunt id, quod in Elocutione neutiquam Vulgare est: Quod quidem ille *turpitèr* nesciebat. ¶ 17. [a] Jam Magnum quidem, *atque arduum* est, unoquoque eorum, quæ dixi[b], Congruenter Uti; & Duplicibus Nominibus & Linguis: [b] Maximum verò *illud* ad Translationes cudendas, *naturâ* esse, *studioque* Promptum[c]: Solùm enim hoc, neque ab Alio *authore* licet assumere; & [c] boni *acrisque* Ingenii Signum est: Scitè enim *Verba* Transferre, *atque è suâ sede in alienam comportare*, est Simile *in rebus* Intueri: *Quod sine præstanti naturâ atque eruditione obtineri non potest*. ¶ 18. [d] Ex Nominibus autem[d], Duplicia *(quia sonitum adfectant,)* potissimùm conveniunt Dithyrambis; Linguæ, *(quiâ minimè vulgares)* Heroicis; At Translationes, Iambicis. 19. [e] Et in Heroïcis quidem, Omnia quæ dicta sunt, Usui esse, *constat*. 20 Iambicis [e] autem, (quæ vulgarem imitantur sermonem) expetunt Nomi-

[y] Euclides assimillima fuit, Calumnia Ariphradis. "Tragicorum monstrosas Syntaxes, ità à consuetudine discedere, ut ferri nullo modo possent. [z] Sed refutatur facilè: quoniam hæc omnia, (quotidiana sint licèt) granditati rerum poeticarum undiquè respondent.

[a] *Collatio* poeticorum nominum: Juncta enim & Linguæ, non infimo censentur loco: Translatis autem excellere summa laus quià Translatio scil. naturâ & Marte nostro acquiritur, non arte alienâ.

[b] *Par.* 3. [c] 3. *Rhet. cap.* 2. *pa.* 12.

[c] Et quid ingenosi est, simile in rebus discrepantibus contueri: undè Translatio. [d] *Distinctio* eorundem Nominum. Nam & alia, quadrant Poematis aliis: [d] 3. *Rhet. ca.* 3. *pa.* 9.

[e] Et alia Poëmata, aliis Nominib. gaudent.

[e] 3 *Rhet. cap.* 3. *pa.* 9. & *c.* 1. *p.* 7.

na illa, quorumcunque, etiam in *Familiari* Colloquio [f] usus extiterit. Talia autem sunt & Proprium, & Translatio, & Ornatus. 21. Ac de Tragœdia quidem, deque ea, quæ in Agendo sita est, Imitatione, sufficerint illa nobis, quæ exposita sunt.

[f] *3 Rhet. c. 2. p. 7. & 9.*

Tabula Sequentium.

Epopœiam vocat Noster, Poësim διηγηματικὴν, *Narrativam; quoniam hæc, non Renovando imitatur, easdemque Res iterùm Gerendo, (quod facit Tragœdia) sed Narrando & Commemorando. Rationem ejus (quæ plurimum dignitatis habet) ne nescias;*

Exposuit tibi sigillatim,
- 1° *Quæ, Qualisque sit Epica; per Collationem cum Tragœdia.* Cap. XV.
- 2° *Quomodò rectè ornatèque Extrui possit ac debeat; per Documenta varia.* Cap. XVI.

CAP. XV. CAP. XXIII.

De Epopœiâ.

Epopœiæ Convenit cum Tragœdia, tùm Quoad Modum imitandi, & Constitutionem Fabulæ, à part. 1a. Tùm penes Species quatuor, à part. 10: Differunt autem, & Longitudine Constitutionis, à part. 13; & Genere Versus, à part. 17.

DE *Poësi* autem eâ, quæ Narrando munus suum obit, & *Solo* imitatur Metro, perspicuum

Epicæ cum Tragœdia *convenit,*

est,

eſt, [1] *Primò Poëtam*, Fabulas Conſtituere oportere, eodem, quo in Tragœdiis, Modo; ut ſint Dramaticæ *ſcil. i. e. quæ in Scenam deducantur, aptæ, Interloquentibus mutuò Perſonis*: 2. [b] Et ut circa Unam *ſint* Actionem, Totam *illam*, & Perfectam, quæ Principium habeat, Medium, & Finem; [a] quò *ipſa*, (ut Spectanti Animal Unum & Totum;) propriam *Audienti ſuamque* excitet Voluptatem. 3. [c] Neque *verò* ullatenùs ut ſint, *tanquam* Hiſtoriæ uſitatæ; quibus Expoſitionem fieri neceſſe eſt, non Actionis Unius, ſed *Factorum* Unius Temporis: *eorum ſcil.* quæcunque Eodem *Tempore*, circa Unum, Pluresve, *ſive homines, ſeu populos*, evenere; ita ut ſingula, non aliter, quàm Sors tulit, ad invicem ſe habeant. 4. [d] Quemadmodùm enim per Eadem Tempora (*Olympiade* 75.) Et in Salamine, commiſſa fuit *Athenienſium* navalis pugna *contra Xerxem*; [e] & in Sicilia, Carthaginenſium prælium: Quæ *tamen bella*, nequaquam ad eundem tendebant Finem: 5. [f] Sic & in Temporibus, quæ Deinceps *ſe* excipiunt, alteri aliquando ſuccedit alterum; ex quibus *tamen naturâ disjunctis*, unus nullus efficitur Finis. 6. [g] Hoc autem ferè facit Poëtarum vulgus, *ut ab Hiſtoricis ſcribendi exemplum petant*. [h] Quamobrem, utì pridem dixi [b],

[1] *Generatim*; Tùm quoad *Modum Imitandi*: qui (dùm poëta recitat) *Narrativus* eſt; dùm perſonæ interloquuntur, Dramaticus:

[a] Tùm in *Conſtitutione* Rerum: quæ circa unam Actionem eſſe debet Perfectam & Cohærentem: [b] *Cap. 4. p. 2. ad 11.*

[c] Non (quo more hiſtoriæ ſcribi ſolent,) circa Actiones Plures, quæ uno tempore, unius pluriumve operâ geſtæ ſunt: ità ut nec ſeriatim Copulari queant, nec ad eundem referri Finem:

[d] Tempore inqu. geſtæ ſunt, vel Uno Simpliciter; ut, ſi à pluribus agantur, diverſis in locis: velut (Herod. lib. 7.) Navalis pugna prope Salamina: undè fortunæ Athenienſium auctæ:

([e] Et Pedeſtris pugna Carthaginienſium: unde gloria Siculis parta.)

[f] Vel Uno ex Conſequenti: ut, ſi ab iiſdem gerantur eadem, altero alterum ſubſequente. [g] Hoc vitio laborabant Veteres: quos, num poëtæ ſint, neſcias, an Hiſtorici:

[h] Unum excipimus Homerum: qui cœlitus hanc hauſit ambroſiam:

etiam

etiam hâc parte, præ cæteris, Divinus apparere Homerus debet; vel quià neque Bellum *Trojanum*, quamvis principium haberet ac finem, aggressus est versibus Totum canere; (Nimiò enim Magnum, nec simùl *omni ex parte* Conspectu Facile[c] evasurum fuit;) [i] vel quià, tametsi magnitudine se modicè haberet, *immodicâ saltèm* perplexum foret varietate: [k] Nunc autem, *quò hac vitaret incommoda*, Unam *belli* partem [d] quùm *è reliquis ad scribendum* auferret, Episodiis ipsarum *partium* usus est multis; velut Navium Catalogo, & aliis *nonnullis*; quibus distinguit Poësin. 7. [l] Alii verò *Poëtæ*, circa Unum *Virum*[e] versantur, & circa Unum Tempus, & Actionem Unam ex multis partibus, *quasi Fabellis, conflatam:* velut, qui Cyprica confecit, & Iliadem Parvam. 8. [m] Idcirco ex *utroque opere*, Iliade & Odyssea, vel Una Tragœdia componi potest, *vel* ad summum, Duæ; *scil. Excidium Ilii, & Reditus Ulyssis.* 9. [n] Ex Cypricis autem, *eliciuntur* Multæ; & ex Parva Iliade plures quàm octo; velut, Armorum Judicium *Æschyli*; Philoctetes *Sophoclis*; Neoptolemus *Theophyli*; Eurypylus; Mendicatio; Lacænæ *Sophoclis*; Ilii Direptio *Achatis Argivi*; Reditus Classis: Sinon *Sophoclis*; & *Euripidis* Troades.

C A P. XXIV.

¶ 10. [o] Prætereà, *Fabularum* Species[f], Epo-

siquidem totum Ilii bellum historicè complecti noluit, (quià nimiò immensum:) [b] *Cap. 4. pag. 12.* [c] *Cap. 4. pa. 6.*

[i] Nec (quanquam modicum fuisset) nisi Episodiis Formisque Dramaticis adornare maluit. [k] Sed in eo bello, unicam suscepit Iram Achills; ejusque partis brevitatem, mirâ Episodiorum suavitate locupletavit: [d] *Cap. 4. pa.12.* [l] Cæteri contrà, (historico more) Unius Personæ Actionem narrant Multimembrem; cujus quælibet pars, alterius fiat corpus fabulæ. [e] *Cap. 4. p. 10.*

[m] Itaquè (ni utrosque conferre pigeat,) In hujus Poëmatis, ecce Actiones Simplices: [n] illorum, non nisi Multiformes, atque in Fabula sua, (ut illi autumabant) una, plurimas latentes. [o] Convenit etiam Epicæ cum Tragœdia: Tùm penes *Fabularum Species* quatuor de quib. ca. 10.

poeiæ

pœiæ easdem esse oportet, quæ Tragœdiæ: Aut enim Simplicem, aut Implexam, aut Moratam, aut Patheticam oportet esse: 11. [p] Et Partes *seu Formas*, exceptis Melopœïâ & Apparatu, easdem. Etenim Peripetiis, *i.e. Mutationibus subitis, perindè* ei opus est, *ac Tragœdiæ*; nec non Agnitionibus, *quæ Poëma Implexum reddant*; & Passionibus, *i.e. Casibus acerbis:* [q] Præterea, Sententia, & Elocutio, ut rectè se *illi* habeant, æquum est; *quò Poëmatis Granditati respondeant.* 12. [r] Quibus omnibus Homerus usus est, & *omnium* primus, & *accuratè* satis. [s] Utrumque enim ejus Poema, *sic* constitutum est; Ilias quidem, *ut* Simplex, & Patheticum; Odyssea verò, *ut* Implexum *quid* (Agnitio enim, per totum, ei *crebrò sparsimquè inest*:) & *ut præclarè* Moratum. [t] Adhæc, Elocutionis & Sententiæ *Bonitate*, superavit omnes. ¶ 13. [u] Differt autem Epopœïa, & Constitutionis Longitudine, & Metro [g]. 14. [v] Ac Longitudinis quidem Terminus sufficiens is est, quem anteà dixi: *Ejusmodi*, enim *esse* oportet, ut *unico intuitu*, & Principium conspici possit, & Finis [h]. [x] Atque hoc quidem fiet, si Constitutiones *Nostræ, quàm* Veterum [i], minores evadant, [y] eoquè pervenerint incrementi, quantum est Tragœdiarum *omnium*, quæ

[o] *Cap.*10. *p.*14. [p] Tùm penes *partes Formales*; Fabulam scil. ac Mores, [q] Et Sententiam, atque Elocutionem.

[r] In quibus mira Homeri laus, ut vetustate, ità & artificio cæteris antecelluit omnibus.

[s] Sive species illas Fabularum (quas perpolivit) cogites.

[t] Sive elegantiam verborum, Sententiarum grandiratem.

[u] Epica autem à Tragœdia duobus *dissentit*, [v] *Longitudine Fabulæ*: Cujus Terminus quidem seu Finitio, ea esse debet, ut uno quasi adspectu, & Initium assequare, & extremum. [g] *Cap.*2 *p.* 54. [h] *Cap.* 4. *p.* 6. & 8.

[x] Id quod facilè fiet, si & veterum Fabularum immensitas, contrahatur breviori Poesi: [i] *Cap.* 4. *p.* 11.

[y] Nec Fabulæ tuæ Moles ulteriùs crescat, quàm τριλογίαι vel τετραλογίαι illæ (i.e. tres quatuorve tragœdiæ) quæ unis Deorum ludis agebantur in scena.

Unius

Unius *Diei* Auditione concludi ſolent. 15. [1] Habet autem Amplum quiddam, quo magnitudinem extendat Epopœïa, & quidem de proprio *ac ſuo.* [a] Nam in Tragœdia, haud Multas, quæ ſimùl gerantur, imitari contingit Partes, ſed eam duntaxat, quæ *verſatur* in Scena, *ſtudioque* Hiſtrionum *nititur:* [b] At in Epopœïa, quià Narratio *illa* eſt, Permultas Partes effingere, ſimúlque ad finem perducere licet: ex quibus (cùm *Rei qua de agitur*, Propriæ ſint,) *magnoperè* augetur Poëmatis Moles. 16. [c] Quare hoc Bonum ſortitur *Epica*, *primò* ad Magnificentiam, *quâ triumphat:* [d] Deindè, ut & is, qui Audit, *variè* mutetur, & *ejus qui Dicit*, oratio, Epiſodiis dilatetur *inter ſe* Diſſimilibus: Cùm enim ſtatim id ſatiet, quod Simile eſt [k]: facit, ut Tragœdiæ, *præ faſtidio*, exibilentur è Scena. ¶ 17. [e] Metrum autem Heroïcum, [1] experientiâ *Indice, periculoque hujus rei facto*, *Granditati* quadravit *Epica.* [2] Nam ſi quis Imitationem *ejus* (quæ Narratione conſtat) alio Metro Uno [1] faceret, Pluribuſve inter ſe mixtis; Quàm indecorum appareret? 18. [f] Quippe Heroïcum, & Stabiliſſimum inter metra, & Elatum eſt maximè.

[1] Extenſio autem Epicæ, cur multò productior ſit, quàm Tragœdiæ, cauſa in promptu eſt:

[a] Illic enim Partes Actionis, (quià hiſtrionis poſcunt operam) non niſi pauca ſimul aguntur, paucíſque in locis:

[b] Epica (quià Narrando fit) plures, pluribuſque locis geſtas diſtinctè percurrit; facilè ſe modò ad hanc, modò ad illam transferens.

[c] Ex quâ Narrandi Varietate, duo redundant Commoda: unum, ut Grandius inſurgat Poëma:

[d] Alterum, ut Epiſodiorum diſparitate, & recreetur audienti animus, & dicenti ornetur Oratio. [k] 1. *Rhet.c.*11. *p.*30.

[e] Differt etiam Epica *in Metro*: Hexametrum illi imprimis congruere,

[1] Docuit conſenſus veterum; quibus hoc unum arriſit, poſthabitis cæteris: [2] Confirmat etiam Diſtinctio: Quià, [1] Nullum aliud Simplex competit genus.

Siquidem

[f] Hexametrum, (ob tarditatem pedum) Poëſi huic peridoneum ſit; quippe magnificæ & gravi.

Quam-

Quamobrem & Linguas, & Translationes, *præ aliis Poëmatibus*, maximè admittit : Nam & Imitatio Narrativa, eximia *præstansque* est inter cæteras. [g] Iambicum verò & Tetrametrum, *omninò* ad Motum Proclivia sunt : Hoc quidem Saltationi *exprimendæ* [1], illud Actioni *Histrionicæ* idoneum. 19. [2] Præterea *Quantò* absurdius *foret*, si quis *Metra* ipsa commisceat [m], ut Chæremo, *in Centauro suâ* [n] ; *nunc hoc, nunc illo, claudicans pedum genere?* Quamobrem Prolixiorem *Rerum* Constitutionem, nemo alio *unquàm Metro*, quàm Heröo, complexus est : Sed (quemadmodùm *suprà* dixi) quid *Epicæ, quid cæteris* congruat, Natura ipsa docuit, *Magistro Usu* dijudicante.

[g] Iambicum & Octonarius, (quià mobiliores versus) hic saltationi Dithyrambicæ : illud, Dramaticis Interloquiis natum.
[1] *Cap.* 2 *pa.* 24. [2] Multò minùs admittenda plura metrorum genera : quandoquidem si varii atque inæquales incedant pedes, Poëma, quod illis nititur, vacillet, necesse est. [m] *Cap.* 1. *p.* 8. [n] *Ca.* 1. *p.* 13.

C A P. XVI.

Epopœiæ extruendæ Methodus.

De Epopœiæ Fabrica, Præcepta varia, una cum Homeri laudibus, qui ipsa prodidit, conjuncta : 1[m], *à part.* 1[a]. 2[m], *à part.* 3. 3[m], *à part.* 6. 4[m], *à part.* 5[m], *à part.* 8. 6[m], *à part.* 11.

HOmerus autem, cùm in aliis dignus est, qui laudetur, tùm *vel in eo* maximè, [1] quod Solus inter Poëtas, Quid ex Sua, *Quid sub Alterius* Persona fingendum sit, non ignoret. Ipse enim

De Epici Poëmatis, i.e. Homerici, constitutione, præcept. *6.* [1] Narrativo Modo sic imitetur Epicus, ut ne nimium ex sese narret : ut plurimùm enim personis Dramaticè inservire æquum est.

Poëta,

Poëta, quàm Paucissima, *ex suo quasi ore* dicat, oportet; Siquidem secundùm hæc, *(quæ suo edit nomine)* ne Imitator *quidem* est. [a] Ac alii *Poëtæ*, per omnem *Poëmatis* partem, ipsi *se* Actioni immiscent; Pauca verò, *sub Aliorum Sermone* imitantur, Paucisque in locis: [b] Homerus *contrà*, cùm Paucula Præfatus sit extemplò inducit Virum aut Mulierem, aut aliquam aliam Rem, *Personamve* [c] Moratam: Neque omninò quicquam Morum expers *ostendit*, nihilque non ornatum Moribus. ¶ 3. [2] Ac in Tragœdiis quidem, id quod ADMIRABILE est, effingere oportet: [d] sed in Epopœïa contingit citiùs, *commodiùsque recipitur id*, quod RATIONE VACAT; (Cujus operâ & vi, id evenit maximè quod Admirabile est;) 4. [d] Propterеà, quòd *in Epicis, nos Auribus Narrantem excipimus*, non intuemur *quasi in Theatro* Agentem. Quandoquidem illa *apud Homerum*, (ubi Hectorem insectatur *Achilles*) *sine ulla reprehensione Narrantur*; si in Scena Agerentur, apparerent utiquè insulsa: utputà, *Hinc Græci stantes, nec hostem fugientem insequentes: Illinc Achilles, ne illum vulnerarent innuens:* Quæ certè singula in Epicis latent. 5. [f] Admirabile autem *omne*, jucundum est; Cui rei signum est, quòd omnes, qui *rem gestam* Nunciant, " *Eam Admirabilem esse* * addant: quasi *hoc pacto*, quò *gratiores sint*, Gratum *quid Auditori* facientes.

[a] Quæ res, Epicorum antiquissimis, susque deque habita, Inscitè, Quis nescit? [b] Homero contrà, religio fuit, paucis (Prooemii loco) prænarratis, Personas fabulantes inducere;

[c] Singulisque suos adaptare Mores.

[2] Præc. Actioni Tragicæ probè congruit, id quod Admirabile est;

[d] At in Epicâ, procedit rectiùs: quippe, quæ tutiùs admittit τὸ ἄλογον, quàm Tragœdia. [e] In Illa enim spectantium oculis proponuntur omnia: ut, siquid insit absurdi, id palam se prodat: In epicis Narratur tantùm non Adspectu dignoscitur. Ut, illud de Hectore, Iliad. 22.

[f] Sin autem id, quod Admirandum est, poscat Epica; etiam id, quod Audienti Jucundum. * *Fingendo scilicet, mentiendoq; ut plerumq; evenit.*

¶ 6. 3 Maxi-

¶ 6. [3] Maximè autem, etiam alios *Poëtas* docuit Homerus, FALSAS RATIONES, quo modo oportet, dicere. Eſt autem hoc, Paralogiſmus [a], *ſeu Fallacia quædam.*

Prima Deductio, à Poſitione Antecedentis, ad Conſequentem:	*Pluvit: ergo Terra madefacta eſt*	*Utraque contingentes & falſa.*
Secunda Deductio, à Poſitione Conſequentis, ad Antecedentem:	*Terra madefacta eſt: ergo Pluvit.*	

[g] Arbitrantur enim homines, cùm, ſi τὸ Prius eſt, aut fit; τὸ Poſterius quoquè *ſit, aut* fiat; etiam *vice verſâ,* ſi τὸ Poſterius eſt, *vel ſit,* τὸ Prius eſſe, vel fieri. Hæc autem Deductio *Secunda, à Poſito Conſequenti ad Antecedentem,* Falſa eſt: [h] Qamobrem porrò etiam Prima Deductio, *à Poſito Antecedente ad Conſequentem,* Falſa erit, *non Illativa:* Verùm, ſi τὸ Prius ſit, non neceſſariò *ſeu ſyllogiſticè ſequitur,* τὸ Poſterius eſſe, aut factum eſſe, aut adjectum fore. [i] Quia enim animus noſter, hoc *(quod Conſequens eſt)* Verè Eſſe cognovit; falsò indè ratiocinamur, etiam Primum illud, Verè *ac ſimpliciter Eſſe.* ¶ 7. [4] Sed

[3] Præc. Mentiatur Poëta: Cedo. Modò aſtutè, & in rem ſuam. Sic Sophiſticè ſæpè Homerus, fallacias texit à Conſequenti, in ſecunda figurâ: ut Odyſſ. 18. Nutrix, dùm pedes Ulyſſi lavat. ex cicatrice agnoſcit: i.e. à Conſequenti & Signo. [a] *Lib. Elench. ca. 5. p. 6. & 7. & Rh. 2. c. 16. p. 11.*

[g] Atque hoc Captionis genus, facilè imponit imperitis. Semper enim illi, Conſecutionem retroagi autumant: Quod nec in Omnibus, nec Semper fit, ut poſito Conſequenti, ſequatur Antecedens:

Undè etiam (vice verſâ) fit, ut ratio à poſito Antecedenti, ad Conſequens, ſit ἀσυλλόγιστον i. e. falſa & inanis:

[i] Ratio à conſequenti, Cur inanis.

[4] Præc. Ut Hyperbolas, quæ Audienti arrident, magis eligat, quàm τὰ δυνατά, quæ repugnant. Ut quorum Mores excolere vult, eorum ancilletur Opinioni.

&

& illa potiùs, quæ Impoſſibilia, & *Auditori interìm* Veriſimilia ſunt, eligere *oportet*, quàm quæ Poſſibilia, ſed Parùm Appoſita ad Perſuadendum. ¶ 8. [5] Neque *verò* Sermones ex iis, quæ Ratione Carent, partibus Conſtituere decet: ſed maximè quidem, ut ne inſit quicquam, quod Ratione Vacet; [i] ſin minùs *hoc detur*; *ſaltem* Extra Fabulæ Conſtitutionem [b] *ponatur*; (velut, in Oedipode, *illud, Quòd neſciat, Quomodo Laius, cui hæres ipſe erat, diem objiſſet*) [l] In Dramate autem, nuſquàm gentium; ſicut in Electra, ii qui, quid in Pythiis *geſtum ſit*, nunciant; [m] aut in Myſis, is qui ſine voce *ulla edita, tàm longo itinere*, ex Tegea *Arcadiæ oppido*, in Myſiam pervênit. 9. [n] Quare illud ſi dicant, "*Niſi tale ἄλογον finxiſſent*, Interituram *ſibi* fuiſſe Fabulam; Quàm pulchram? Ridiculum *id quidem, ad eoſque excuſandos parùm utile.* [o] Ab initio enim, non oportuit Conſtitui tales, *quibus aliquid* RATIONE VACUUM, *opus eſſet.* [p] Sin Conſtituerit *quis, eoque pacto Res Poſita*, Conſentanea magis apparuerit, admitti *ſanè par erit*, etiamſi Abſurdam [c]; 10. [q] Quoniam & quæ in Odyſſea, Ratione deſtituuntur, (*de Ulyſſis ad Ithacæ littus Expoſitione*) perſpicuum eſt, ne tolerabilia quidem futura, ſi malus Poëta finxiſſet. Nunc autem aliis Bonis, *atque Elegantiis*,

[5] Præc. A principio ad exitum fabulæ, ne Abſurdi quidpiam attexas:
[k] Sin rei difficultas id poſcat; Summovendum ſaltem, extra Fabulam: ut, in Oedip. Tyr. [b] *Cap.* 8. *pa.* 12.
[l] In mediâ autem Actione, non ferendum. Ut, in Electra Sophocl.
[m] Et in Myſis, Itaque perineptè quidam: [Se coactus finxiſſe *Abſurdam*: ne exitu ſuo fruſtrata, periret fabula.]
[o] Primùm enim ab initio quid opus fuit tali Fabulâ?
[p] Deindè; Si talis jam Conſtituta ſit: eaque, Poſito illo Abſurdo procedat rectiùs: nihil eſt quòd vitium illud expaveſcas,
[c] *Cap.* 7 *pa.* 22. Hoc idem factitavit Homerus, Odyſſ. 13: Ubi tanta τῶ ἀλόγω Macula elegantiarum, quicquid poſſet, affunderet illìc poëta; quod quidem neceſſarium illi malo, vel obſcurando, vel Compenſando videretur.

Poëta

Poëta contegit, quasi condimentis ei, quod Absurdi inerat, *ubique* adspersis. ¶ 11. [q] Elocutione autem Laborare maximoperè oportet, in Partibus *Fabulæ* Ignavis, *iis scil.* quæ neque Moratæ sunt, neque Sententiis munitæ. [r] Contrà enim Elocutio valdè Splendida, cùm Mores inobscurat, tùm Sententias.

[q] Præc. Elocutionis Cultus, summo usui est, ubi Sententia defecerit, ac Mores; [r] In illis autem, Cultura immodica, nec posita suo loco, efficiat Poësi, nedum juvet.

CAP. XVII. CAP. XXV.

De Problematis, seu Reprehensionibus Poëtarum; & Solutionibus.

Poëtæ, Scriptorum genus sunt, quod facilè Obtrectatores invenit; quibus nec Imperitorum morsiunculæ, leves; neque Philosophorum, (ipsiusque Platonis) censura, non gravis. Nunc igitur, cujus ingenium optimis præceptis, vitaque fructuosis imbuit, Poëta, inquam, boni ut consulat dignitati; de Problematis seu Dubiis Adversariorum proponit dicere; hoc est, de Zoilorum Criminationibus, quibus vellicantur Poëtæ, atque imprimis Epici: (veranè illæ videantur, necne?) nec non de Solutionibus, quibus releventur. Præmissis ergo tribus rerum Generibus, seu Formis, quæ ad Criminum Amotionem faciant; à part. 2ª: 1° *Docet Crimina alia, solvi ex Formis tertii generis, à part.* 7. *Alia, ex Formis primi, à part.* 13. *Alia, ex Formis generis secundi, à part.* 18. *Deinde, Crimina omnia, cum eorum Solutionibus reducit ad Summaria quædam Capita, à part.* 28. *Anacephalæosis tàm Criminationum, quàm Solutionum, à par.* 34.

DE *Obtrectatorum* Problematibus, *eorumque* Dissolutionibus, ex Quot Qualibusque Formis, hôc qui considerant pacto, manifestè *rem* teneant. ¶ 2. [a] Quandoquidem enim Poëta, Imitator est *quidam*; sicut & Pictor, vel quivis alius Imaginum Opifex: Semper ex iis, quæ numero tria sunt, (*si consilium ejus attendas*) unum aliquod ut imitetur, necesse est. Aut enim [1] Qualia *olim* ERANT, vel adhuc Sunt, *ut nihil mutet*; Aut [2] Qualia vulgò ipsa AIUNT, vel Esse videntur, *ut opinionem sequatur*; Aut [3] Qualia ESSE OPORTET, *ut exemplar absolutum det*. 3. [2] Hæc autem *omnia* Enunciantur Elocutione, præsertìm Linguis & Translationibus; *Alia* etiam permultæ sunt Passiones *atque Ornamenta* Elocutionis; *Extensiones, Immutationes, &c.* (Quæ quidem omnia Poetis, *pro arbitratu usurpanda*, concedimus.) 4. [3] Prætereà verò, non eadem Rectitudo Politicæ est *Scientiæ*, quæ Poeticæ; (*Illa enim absolutè Vera; hæc Nonnullo Errore implicata*) pariterque nec aliarum Artium, & Poëticæ. 5. [b] Ipsius autem Poëtici *studii* Erratum, est duplex; [c] unum, Per Seipsum; Per Accidens, alterum. Nam si Imitationem præeligat rei, cui perficiendæ præ imbecilitate haud suppetit, ipsius *Poëtæ* Peccatum *in Arte Sua* est, *& Per Se*: [d] Illud autem, cùm Præelegerit Minùs

Propositio tàm Criminationum, quibus vexantur Poëtæ, quàm Solutionum. [a] Præmittit autem Fundamenta, seu Rerum Poëticarum genera 3a: 1um, *in Rebus*, Personisque, quæ exprimuntur; (3b scil. Formis.) [1] Quales existant. [2] Quales esse perhibentur: [3] Quales esse oportet: 2dum Genus, *in Elocutione*, quâ Res illæ omnes Enunciantur; ut Linguis, Metaphoris, &c.

3um Genus, in *ipsa* Arte Poëtæ: cujus *Imbecillitas* apparet, respectu aliarum artium perfectiorum habito; ac Politicæ imprimis: cui ipsa suo modo ministra est.

[b] *Errata* autem, (quibus labi contingit) 2plia sunt: (unde formæ tres:)

[c] Alia enim ipsius ártis *Per se* (quæ Forma prima est;) ut cùm materiam tractandam assumpseris; quam præ ingenii tenuitate adornare non potes: [d] Alia *Per accidens*: idque vel cùm Materia ipsa, quæ eli_

RECTE; sed *tamen*, *Vel Rem sumpserit exprimendam Falsam*; *ut*, "*Equum, qui gradiendo, utrumque simul crus dextrum attollat*: 7. [e] Aut, *si quid* peccati *admittatur* secundùm Quamlibet Artem: veluti, Medicinam, aut aliam *aliquam*, *ex quibus res suas mutuatur Poëta*: 8. [f] Vel cùm Res Impossibiles, *rationisque expertes* commentus sit. Hæc inquam *Errata*, qualiacunque fuerint, *Poëtica sunt Ex Accidenti quidem*, non PER SE *ipsam*. ¶ 9.[g] Quare in Problematibus, quæ Objici solent, ex horum *Generum Formarumque* intuitu, Solvenda sunt. [i] Primùm enim, si Res, quæ penes ipsarum artem sint Impossibiles, finxerit, peccatum admisit. 10.[h] Sed rectè fecerit, si *eo pacto* Finem consequatur suum, *quem usitatâ artis illius viâ non attigisset*. Finis enim *Fabulæ antè* dictus is est [a], veluti si tali re (*qua fieri non potest*) fictâ, aut Partem illam (*in qua fictio est*) aut aliquam aliam, ad Consternandos Animos Accommodatam fecerit. Exemplo sit Hectoris Insectatio; *in qua, quod Impossibile atque Absurdum est*, *stuporem gignit*. 11. [i] Verùntamen *absque tali Peccato*, si Finis *ipse*, aut magis aut *paullò* minùs inesse contigerit; *nihiloquè minùs* contra Artem eam, quæ de his est, peccatum sit;

gitur, in errorem impulit: (quæ Forma secunda est) Sivè quià desumpta sit ex aliâ scientiâ, cujus Poëta non perdidicit res:

[e] Sivè quòd Errati aliquid in ipsis præterierit scientiis, quod poëtæ Eligenti imponit. [f] Vel cùm consultò Res Impossibiles & ἀλόγως arripiat Poëta: ut sine quibus Fabula ad finem, quem optat, non pervenisset: (quæ Forma est tertia.)

[g] Ex præmiss. *Criminationum* omnium *Solutiones* petas licet.

[i] Quod *ad tertium genus*: [i] Si ex Formâ tertia objecerint: [Aliâ te ex arte differentem, id protulisse Absurdi, quod illius præcepta, non ferent:]

[h] Excusandum: Contra regulas quidem illas peccâsse te: Sed *Quanto bono*? Ut inde consequerêre Poëmatis Finem; h. e. Consternationem eorum qui audiunt. Hoc pactò Impossibilium Fictionem tolerari, & Poëtæ condonari meritò posse. [a] *Cap. 7. à pa. 15. ad finem.*

[i] Quanquam, quià semper offendit meritòque displicet, quomodocunque peccare; monendus es; siquâ eundem finem, servatis illis regulis, modò attingere liceat, ne facilè assuescas in hac culpâ labi.

haud Rectè se habet, *neque herclè Excusari potest*: Oportebat enim, si quâ contingeret, omninò nusquàm Errari. 12. [z] Præterea, Utrum *tandem* Peccatum *gravius?* Num, *quod admiserit Poëta* secundùm Artem *Suam*, an *si quid titubatum sit*, quoad Accidens Aliud? Minus enim *id culpa* est, *velut*, in cervorum specie, si Fœminæ cornua *(qua imprudentèr affixit)* inesse ignoret, quàm si *eam sine cornibus, ut est*, Malâ *minimequè Poëticâ* Imitatione describeret. ¶ 13. [k] Adhæc, [i] si *Poëta* vitio vertitur, non esse Vera *quæ effinxit*: [l] *Occurrendum tamen*; *Finxisse*, Qualia *esse* OPORTET; velut etiam Sophocles dicebat; "*Se quidem, quò magis prodesset, Res Personasque, Quales esse Oportet; Euripidem, non nisi, Quales sint, effingere.* Quamobrem *id* hâc viâ solvendum est. 14. [z] Quòd si neutro modo, *nec quæ* VERA *sunt, finxit, nec Qualia esse* OPORTET; *dicendum*, quod ITA AIUNT; velut ea, quæ de Diis *ex Opinione Vulgi narrantur*. 15. [m] Forsan enim, nec fas dicere, Quòd Melius sic *se habeant*; neque quòd *ex rerum natura* Vera Sint; sed "Quòd, *nescio* quî "Evenit, *ut sic autument*: (Quemadmodùm Xenophanes *Eleates* di-

[z] Si ex formâ secundâ criminentur Alterius res Artis (quam minimè calluisti) indoctè te docuisse. Minuendum hoc: Comparatè ad formam primam. Lenius id scil. veniâque dignius haberi; quàm si propriâ tuâ in Arte cecidisses. Eam enim Offensam, quis esse neget inexcusabilem?

[k] Quod *ad* primum *genus*: [i] Si ex formâ secundâ insimulent: Falsa te docuisse, & præter historiæ fidem:

[l] Recurrendum est ad formam tertiam: Te, non quod fieret, finxisse, sed quod fieri expediret: h. e. (quod cap. 4. p. 14. dixit) præstantius quiddam, & quasi exemplar secutum esse.

[z] Si ex formis prima & secunda, arguant: Nec vera te nec præstantiora attulisse.

Referes te ad form. secundam, i.e. ad Famam: "Ita communi opinione jactari, ut, si vitium illud sit: vulgi rumorisque vitium sit, non tuum.

[m] Huic solutioni affine erat illud Xenophanis Physici, de naturâ Deorum disputantis &c. de quo vid. Sext. Empiric.

xit;) "verùm his nihil *ineſſe* Certi. 16. [3] Fortaſſe autem nec, *Quòd* Meliùs *Ità*, *dici poteſt*; ſed quod *Tunc Temporis*, *Ex More ſic fuit*: velut, quæ *memorantur* de Armis *militum Diomedis*:

"——————— —Cuſpide nixæ
" *Imâ haſtæ ſteterant*; —*In circulo ſcil. ferreo humi defixo.*

[n] Id enim tunc, inſtituti, *Græcis* fuit; quemadmodùm etiam nunc dierum Illyricis, *qui veterem retinent Morem*. 17. [4] De illo autem, PULCHRE ne an secùs, aut Dictum à quoquam ſit, aut Factum; [o] conſiderandum eſt non ſolùm intuendo in ipſum, quod Factum vel Dictum; *cujus generis ſit*, Studioſum ne, an Pravum; [p] Sed in [1] Agentem quoquè vel Dicentem, & *in eum* Erga Quem *is dixit vel fecit*; aut [2] Quando; aut [3] Quo Medio; aut [4] Cujus Gratiâ: velut, aut Majoris Boni *causâ*, ùt fiat *veniatque ad nos*; aut Majoris Mali, ne fiat. ¶ 18. [q] Quæ ad Elocutionem verò *ſpectant*, *Crimina*; *his modis* intuentem ſolvere oportet: [r] veluti, per Linguam; *illud Homeri*,

[3] Si ex formâ tertiâ inſimulent: Id fingi, quod minimè Oportuit: occurres ex formâ primâ: veritatem, te, temporumque priſcorum inſtituta ſequi. Velut, Iliad 20. Dormiente exercitu, lanceæ (quò ad manum ſint) ferreo inſtrumento figuntur: cùm potiús directè adverſus hoſtem ſtare debuiſſent:

[n] Verùm hoc non Erratum poëtæ, ſed rudis illius ætatis Mos fuit.

[4] Si ſpeciatim ex eadem formâ tertiâ, coarguant: Perſonam, quæ inducitur, dixiſſe vel feciſſe minùs Rectè.

[o] Vendicabis: Tùm ex communi Ratione Boni: Quòd ità fecerit dixeritve, ut Oportuit: [p] Tùm ex Circumſtantiis (quæ facto hæreant) [1] Perſonæ ſcil. quæ fecit & in quem:

[2] Temporis, quo geſtum: [3] Inſtrumenti, quo fecit:

[4] Finis conſiliique ejus, qui fecit. His enim mutatis, magnopere commutantur dicta atque facta.

[q] Quod *ad* ſecundum *genus*: Si ex Poëtarum vocibus, quaſi anſâ, arreptis [Abſurdè eos ſenſiſſe] dicat: Facilè liberantur illi, ex variis Locutionum formis.

[r] *Per Linguas*: ut Iliad. 1. objectio de Mulis: Cur potiſſimùm corriperentur peſte? diluitur: Quia οὐρῆας, vox peregrina, Cuſtodes hìc notat, non Mulos.

"Οὐρῆας *quidem primò pestilentia perculit*——Fortasse enim *per* "οὐρῆας, non "*Mulos* intelligit, sed "*Castrorum Custodes, qui excubias agunt*. Et [r] Dolonem (*dum ait*)

"*Qui sanè secundùm* εἶδος *quidem erat malus*—— Non "Corpore Incompoſito fuiſſe *notat*, ſed "facie Turpem. Siquidem Cretenſes, εὐειδής, *non id quod Corpore Pulchrum eſt* vocent, *ſed* quod Facie Specioſum. [ſ] Et, *ubi Achilles Patroclo, convivium legatis apparanti mandat:*

"Ζωρότερον *autem illis merum miſce*,————Non Meracius, *ut temulentis, miſceri* vult: ſed Feſtinantiùs, *ut occupatis*. 19. [z] Per Tranſlationem autem, dictum eſt illud;

"*Alii quidem Diique, & homines*

"*Dormiebant univerſam noctem*:——

[t] Et illud *de Agamemnone varia cogitante*,

Sive quando campum Trojanum adſpiceret: [u] Et *paullò poſt*;

"*Tibiarum fiſtularumque vocem, tumultumque in caſtris*. [x] Et illud,

"* *Omnes dii, Jovem ſimul ſunt ſecuti*.

Nam ' Omnes pro "Multi, per Tranſlationem,

[r] Et Iliad. 10. Cur Dolon fingitur εἶδος κακὸς, cùm mox appelletur Magnus Curſor i.e. Egregiâ Compoſitione inſtructus? Sed ſcias: Cretenſi vocabulo, ſic illum dici: quia vultu ſit turpis, non corpore.

[ſ] Et Iliad. 9. An Achilles, ſapientiſſimis viris, cum gravitate opus eſſet, propinaret Meracius? Nunquam faceret. Sed externo juſſit vocabulo, ζωρότερον, i. e. Citiùs id facere.

[z] *Tranſlatio* poëtam ſublevat, ut Iliad. 2.: Numquid veriſimile eſt Omnes Deos hominesſque totam ſtertiſſe noctem: Sed per Totam, intelligas Magnam Partem: Metaph. à Genere ad Speciem.

[t] Et Iliad. 10. Mireris, Agamemnonem regem, modò hoſtium intueri caſtra, modò naves inviſere: Sed metaphoricè, Adſpiciens, dixit pro Animo cogitans.

[u] Et mox, Fiſtularum Vocem (αὐλῶν συρίγγων) pro Sonum: & Tumultum pro Vocem.

[x] Et Iliad 1. Ad Æthiopas Dii ſequebantur Jovem: An omnes? (Ita cœlum fuiſſet ſine diis:) Sed Multi.

* *Hoc ex Heinſii conjectura, neque enim in textu apparet.*

dictum

diƈtum eſt: quoniam omne, eſt Multum quiddam; [y] & illud (*de Sidere Arcto ab Vlyſſe conſpecto:*

"*Sola Vrſa, expers Oceani lavacrorum*——*i.e. Borealibus nunquam occcidens*) per Tranſlationem dicitur: Quod enim Notiſſimum eſt, *quaſi* Solum eſt. 20. [3] Per Accentum autem *purgatur*; quemadmodùm Hippias Thaſius, ſolvebat illud, *quod Jupiter, Somnio mandabat; ut Agamemnoni nunciaret.*

"Διδόμεν δέ οἱ, *ut victoriam indè gloriamq; reportet.*

[z] Et illud *de Meta, quam Achilles in curſu equorum fixit;*

"—*Hoc quidem lignum non computreſcit imbre.*

21. [4] Per Diviſionem autem, *ſeu Interpunctionem excuſantur illa:* velut, *cùm* Empedocles;

"*Extemplo autem (mutato curſu motus) immortalia nata ſunt, quæ priùs, in Chao illo, didicerant immortalia eſſe;*

"*Mixtaquè priùs quæ pura.* —— 22. [5] Per Ambiguitatem verò, hæc; *ut, cùm Vlyſſes in Expeditione Nocturnâ, Diomedem monet, ut properet:*

"——*Præteriit autem jam major portio noctis, i.e. duarum noctis partium:*

Nam illud "Πλέων, *Plus*, ambiguum eſt; *quià vel ad Tertiam Noctis Partem referri debet, vel abſolutè*

[y] Et Odyſſ. 5. 145. Solum urſæ ſydus Borealibus nunquam occidit: Quis diceret? Sed Solum metaphorica Trajeƈtione cepit, pro maximè Conſpicuo, vulgique opinione Noto.

[3] *Accentus* quoque Solutionem parit: Cùm, mutato vocis ſono, longè alius elicitur, quàm qui reprehenditur, ſenſus. Ut Iliad. 2. Jupiter ad ſomnium: Non *διδόμεν, damus*, inquit: (Sic enim falſis promiſſis duƈtaret Græcos) ſed *διδόμεν*: "Tu nuncia, nos illis *gloriam dare.*

[z] Et Iliad. 23. 843. De ligno arido, non ait οὗ, *Vbi*: (id enim falſum, ſibique contrarium) ſed οὐ, *Non* corrumpitur, &c.

[4] *Ex Diviſione* naſcitur ſolutio: quoties ſententia aliter interpuncta, alium edit ſenſum, quàm putabat is, qui arguit. Veluti, in ſecundo verſu, non ad vocem *Priùs* (quod obtreƈtator voluit) ſed ad *Mixtaque* fit interpunƈtio. Sic enim ſenſus quadrat.

[5] *Anceps nominum ſignificatio*, Reprehenſionem diluit: velut, Iliad. 10: non dicit, "Pluſquam duas partes noƈtis, elapſas eſſe ſed maiorem partem duarum.

legitur. 23. [6] Ex Consuetudine verò Locutionis, *non ex Veritate, penduntur nonnulla:* veluti, " Dilutum, *seu Aquâ Temperatum, etsi vinum non sit, vulgò* tamen aiunt esse " Vinum : [a] Unde *& illud, de tibia Achillis (quam Agenor hastâ perculit) à poëta* dictum est :

"—*Ocrea recens fabrefacti Stanni*;

pro " *Ferri : eâdemque ratione,* " *Fabros, qui non nisi Ferrum exercent,* " *Ærarios* vocant. [b] Undè etiam *ab Ænea, genus suum venditante,* Ganymedes, " *Jovi Vinum ministrare,* dictus est; cùm *tamen Dii,* non Vinum, *sed Nectar* bibant. Hic verò, etiam per Translationem purgari, *& ab insectatione defendi* posset. *Siquidem unius mali, remedia sæpè plura.* 24. [7] Quinetiam, quando Nomen *aliquod,* Subcontrarii quidpiam videtur innuere, in ea, quæ prolata est, *sententia*; QUOT MODIS *id* significet, attendere oportet : *ut, si quis Significatuum supersit, quo Repugnantia tollitur ; is Poëtæ tribuatur.* [c] Velut, *de laminis Achillei scuti ; quarum duas cùm penetrâsset Ænea Spiculum ; tertia, restare dicta est,*

" ——*Quâ ferrea substitit hasta*;

Quòd ejus *interpositu* prohibita esset. 25. [d] Hoc autem [" Quotupliciter Dicitur, *Attendere* ; *Ap-*

[6] *A consuetudine sermonis,* veniam postulat Poëta : Nimirum, Quid sic loquitur Vulgus.

[a] Ut Iliad. 10. Stannum, ut materiam, conficiendis quidem ocreis ineptam, posuit tamen, ex vulgi more, pro Chalybe seu Ferro.

[b] Sic Iliad. 19 : Diis, qui solo utuntur Nectare, vinum tamen propinari dicitur.

[7] *Inspectio Notionis Multiplicis,* Poëtam adjuvat : Cùm id, quod Subcontrarietatem præ se ferebat, ex Notione aliâ inventâ, excusationem paret.

[c] Ut Iliad. 20. 745.--τῇ ῥ' ἔσχετο, non significat, [Cui inhæsit :] nisi pugnantia loqueretur: (nihil enim illic adfixum esse constat :) Sed Quâ vetita est Pertransire : Quo sensu, nihil pugnæ.

[d] Præcepta hic duo. 1. Ut siqua significatiuncula objectionem facessat, eam, ex notione contrariâ, eleves ;

tumque

tumque Significatum " *Tribuere*] ſic quodammodò abſolvetur; [f] potiſſimùm *quidem*, ſi quis *de re propoſita* judicium faciat, quoad *Significatum* illum, qui *Objicientis Senſui* ex Adverſo eſt: 26. [a] Vel *ſaltem reſponderit ità*, ut Glauco *Sophiſta* dixit: "*Quòd* " *homines nullâ ratione ducti*, *quædam*, *quaſi Præ-* "*ſupponere ſoleant*, *Damnatiſque aliorum ſuffragiis*, " *veluti præjudicio facto*, *Concludere*; *Iidemque*, *quaſi* " QUOD IPSIS VIDETUR, *decreverint*, *reprehen-* " *dant*, *ſi quid ipſorum exiſtimationi Subcontrarium* " *ſit*. 27. [e] Atque hoc *errore* imbuta ſunt ea, quæ de Icario *feruntur*, *Penelopes patre*. Ipſum enim Laconem fuiſſe, arbitrantur *plerique*: Pro Abſurdo igitur, *Homeri* illud *habent*; " *Cum illo Tele-* " *machum*, *quando Spartam*, *inveſtigandi patris cau-* " *sâ*, *veniret*, *minimè congreſſum fuiſſe*. [f] Hoc autem fortaſsè ſe habet, ſicut *populi* Cephalenii ajunt: " *A ſua enim gente*, *uxorem duxiſſe Ulyſſem*, perhibent; " *ſocerumque ejus Icadium*, *non* (*ut vulgus* " *putat*) *Icarium*, *fuiſſe*. [g] Problema autem, quod propter *Poëtæ* Peccatum, *ex Artis inſcitiâ fit*, conſentaneum eſt *Solvere*. (* *Deſiderantur quædam.*) ¶ 28. [h] Omninò quod Impoſſibile eſt, (quò excuſari queat) [i] vel ad Poëſin, vel ad id quod Me-

[a] Id ſi minùs liceat; ut, cum Glaucone, pertinaces incuſes hominum mores: Quib. ſua ſic Placet opinio, ut quaſi Judiciorum domini, aliorum ſententiam ne audiendam putent.

[e] Exemplo ſit opinio illa, de Icario Penelopes patre: Lacedæmonium illum fuiſſe. Itaque Odyſſ. 4. Telemachum increpant; quod Lacedæmonem veniens, avi ſui oblitus ſit, à quo de patre Ulyſſe certior poſſet fieri:

[f] Sed Opinionem illam, opinio tollit contraria: ut avus Telemachi, non Lacon, ſed è gente Cephaleniâ, neque Icarius, ſed Icadius cognomento fuerit.

[g] Quid quòd hæc eadem objectio, (quiâ Homerum fefellerat Hiſtoria) eludi poterit, ut ſuprà, par. 7?

[h] *Reprehenſiones* Adverſariorum ſummatim notat: Alias ſolvi & expurgari poſſe: Primum enim Reprehenſio τῦ ἀδυνάτυ, refutatur 3[b]. modis: Revocando ſcil. vel ad Poëmatis finem: quo ut perveniret, confinxit ea ſcil. quæ naturæ diſſentiunt: (Pecudes loqui; homines in arbores converti, &c.)

lius,

lius, vel ad Opinionem, *seu ea quæ Aiunt*, reducendum est. Ad Poësin enim *redigi debet, quià Poëseos gratiâ*, eligendum potiùs *est*, quod Persuasioni Aptum [b], quàm quòd ineptum : tametsi hoc fieri potest, illud non potest. 29. [1] Tales autem *Res Personasque fingi decet, non modò* quales Zeuxis [c], *absque moribus ornatuque* pinxit ; verùm etiam *reduci* ad Melius. Etenim, *in omni Imitatione, quod* pro Exemplari est, *reliquis omnibus* antecellere oportet. 30. [k] Ad ea quæ [2] Aiunt, *rediguntur hæc, quæ dixi* ; & [1] illa, quæ Sine Ratione sunt. 31. Ergo, & ita *Solvenda* ; [2] & *prætereà*, Quià, *Quod Ratione Vacat*, Præter Rationem quandoque non est [d]. Verisimile enim *est* etiam *id, quod* Præter Verisimile *est*, fieri : *Alioqui quicquid Verisimile est, certum atque exploratum foret.* 32. [3] Subcontraria verò ejusmodi, quæ dicta sunt ; sic considerare *oportet*, quemadmodum Confutationes in Disputationibus *fieri solent* ; Si *id quod* pro Contrario *arguitur, videatur esse* Idem, & ad Idem, & Simili Modo *se habens.* [1] Quare in Poëticis, etiam *Personam* ipsam animadvertas, *oportet* ; & Ad Quas Res ipse *respiciens, illa* dicat : *Videndumque, an Ea in Re*, quod Prudens Præceperit, *secutus sit.* 33. [m] Justa autem Reprehensio, *quamque excusare nequit*

[b] *Cap.* 16. *pa.* 7. [1] Vel ad Melius ; i. e. Absolutum rei Exemplar : quod quò proponeret ea quæ præter suprave naturam essent, necessariò finxit. [c] *Cap.* 3. *p.* 10.

[k] Vel ad opinionem communem : cui refragari noluit.

[2] Reprehensio τῶ ἀλόγυ, excusatur bifariam : [1] Quod famam secutus sit ; [2] Quià ne id quidem præter rationem est, ut quod rationi dissentit, aliquando fiat. [d] *Cap.* 10. *pa.* 25.

[3] Reprehensio subcontrarietatis, (quam in vocabulis protulisse arguitur) ex conditionibus Dialecticorum illis elui potest ; [An idem, ad idem, & eodem modo :]

[1] Videat ergo, qui poetam sic vexat. [1] An eadem Persona locuta sit cum eadem : [2] An ad Easdem Res intenderit animum, cum diceret : [3] An in eo verbo, authoritate fretus sit Prudentis Viri.

[m] Alias reprehensiones notat elevari non posse : quartam scil. τῆς ἀλογίας, & quintam τῆς πονηρίας : Cùm Poëta, absque ulla necessitate,

Poëta

Poëta, est & Vacuitas Rationis, & Improbitas: quandò *scil. Poëta, in aliquâ parte*, dùm nulla premat necessitas, [n] aut eo quod Ratione Vacet [e], usus sit; ut Euripides illo, in Ægeo; aut [o] Pravitate *non credendâ*, ut *idem Euripides*, *Pravitatem inducit* Menelai, in Oreste [f]. ¶ 34. [p] Ac Reprehensiones quidem *Poëtarum*, ex quinque adducunt Formis *seu Generibus summis* Nam *reprehendunt* aut [1] tanquam ea, quæ Fieri non Possunt; aut [2] quæ Ratione Carent; aut *quæ* [3] Perniciosa, *seu Improba*; aut [4] Subcontraria; [5] aut tanquam ea, quæ à *Poëtica vel alterius* Artis Normâ ac veritate discedunt. [q] Quarum *omnium* Solutiones, ex antedictis *Formarum* Numeris, *seu Specialibus Differentiis*, considerandæ: *Omninò* autem comperiuntur numero duodecim.

[n] Vel, quod Absurdum est, protulerit;
[e] *Cap*. 8. *p*. 12. & *c*.16. *pa*.8.
[o] Vel quod cum incredibili Improbitate conjunctum. [f] *Cap*. 8. *p*.7.
[p] Ἀνακεφαλαίωσις dictorum: *Reprehensiones*, 5 [*] fuisse:
1. 2. 3. 4. 5.
[q] *Solutiones*. (ex tribus formarum generibus petitas) fuisse 12. Tres, primi generis; 7, secundi; & duas tertii.

C A P. XVIII. C A P. XXVI.

Collatio Poëseos Epicæ cum Tragœdia.

Problema ex Platonis 2° leg. An Tragœdia præstet Epopœiæ? Primo Disputatur negativè; à par. 2ª. Deinde Demonstratur Affirmativè pro dignitate Tragœdiæ; à part. 5ª.

UTRA verò sit melior, Epica an Tragica Imitatio, dubitare posset quispiam. [1] Si enim *Imitatio*, quæ minùs Onerosa est, Melior sit; 2. [a] Hujuscemodi autem sit ea, quæ pertinet ad Spectatores Meliores: [b] Perspicuum *est*, eam quæ omni modo, (*Numero, Sermone, & Harmoniâ*) imitatur, Onerosam fore, *& proindè Pejorem*. [c] Tales enim *Imitationes* quasi *Spectatores* (nisi Actione tuâ Scenicâ adjuncta) haud satis rem sentiant, Multimodâ Motione moventur: [d] velut, inepti Tibicines, qui *non confisi Imitationi Tibiæ*, volvunt se *circumquaquè*, si Disci Circumactionem fingant; & Scyllam si *naves attrahentem* cecinerint, Præcentorem suum *ad se* trahunt. 3. [f] Ac Tragœdia quidem hujusmodi *Imitatio* est; [g] Quemadmodùm

Quæstio An Tragica imitatio, præcellat Epicæ?
[1] Disputatur *negativè*: idque præmissis his:
Si superior Imitatio illa, quæ spectanti minùs molesta:
[a] Qualem libentiùs intuentur Prudentes Viri:
[b] Inferior certè ea, quæ Gesticulando Nimia.
[c] Rat. consequentiæ: Quis enim illum ferat, qui te quasi tardè intelligentem obtundat nimiâque motione importunus, nunquam satis monitum putet?
[d] Nonne idem videtur is, quod insulsi tibicines, qui sono tibiæ, quasi re infeliciter expressâ, ridicule suum admovent gestum:
[f] Ex præmiss. par. prima, Tragœdiæ perspicitur culpa, nimioperè gestiendo, saltando, &c.
[g] Quo nomine, etiam Histriones ipsi, cùm ætate, & gravitate antecederent, irrisêre Juniores suos, ut sequiores Pantomimos. Ex quo genere Callipides fuit, & [h] Tyndarus Mimus.

etiam

etiam hiſtriones Priſci, *(quorum ſimplicior parciorque geſtus)* eos qui poſteà ſubſecuti, *plus ſatis Geſticulatorios* putabant. Etenim Myniſcus *Hiſtrio*, Callippidem, *(qui ætate minor)* tanquàm plus nimiò geſticulantem, *contumelioſè* vocabat Simiam. [g] Sed & talis opinio etiam de Tyndaro *Hiſtrione* fuit. [h] Sicut autem Juniores iſti, ad *Grandiores* illos ſe habent; Ità univerſa *Tragœdia* ars, ad Epicam; *eodemque verſatur in crimine.* 4. [i] Atque hanc quidem pertinere ad Spectatores, aiunt, *Prudentes, &* graves: (Quamobrem Geſtus, *quibus inflectantur*, non deſiderant:) [k] Tragicam verè ad *Male Moratos, ac* viles: Cùm igitur hæc, *Apparatu* ſit, *Geſtibuſque* Oneroſior, Deterior profectò videri debet. ¶ 5. [l] Ac primùm quidem Accuſatio *hæc de Onere Motionum*, Hiſtrionicæ eſt non Artis Poeticæ; [l] Siquidem Supervacaneis *rem* Signis, *nimioque Geſtu* ornare poteſt, non modò is, qui *eam*, interpoſito aliquando cantu, Recitat, (quod Soſiſtratus fecit) ſed & is, qui Recitando continentèr Canit, Sicut Mnaſitheus Opuntius 6. [z] Deindè, nec omnis *abſque diſcrimine* improbanda Motio: [m] Siquidem neque *omnis* Saltatio;

[h] Ergo nec Juniores iſti, præ ſuo geſtu; nec Tragica, i.e. imitatio Mimica, tanti pendenda eſt.

[i] Ex part. 2[a], collaudatur Epica, quæ Auditores poſcat temperantes & graves: quibus ad benè vivendum, abſque geſtu ullo, perſuaſio facilis, arrecta mens.

[k] Tragicam contrà ſpectant ii, quorum hebetes ſenſus, omni, quo poſſis motu, extimules neceſſe eſt.

[l] Jam *Affirmativè*, pro dignitate Tragœdiæ: Cui, quæ *de motu objecta* ſunt *diluimus* rat. 3[b].

[k] Neque enim Motionum ille exceſſus tàm Tragœdiæ eſt, quàm hiſtrionum imprudentiæ. (Poteſt enim eadem etiam Epicæ aſpergi macula; ſiquis illam motu minùs neceſſario Recitet)

[l] Nec verò omnis incuſanda Motio: Sed quæ Delicata & Perſonarum Nequam:

[m] Ne ſaltatio quidem damnatur omnis, (quædam enim perſonarum gravium eſt:) ſed Pyrrhica, putà, vel Hyporchematica, &c. Quantò minùs hiſtrionum illa repudianda Motio, præſertim honeſta?

sed *quæ* Improborum *duntaxat*; Quod & *histrioni* Callippidi dabatur vitio, & hodiè *quibusdam* aliis: Quasi Mulieres imitentur *illi* Non Ingenuas; *earumque Motus, Matronis tribuant honestis.* 7. [3] Adde quòd, etiam absque motu *Scenico*, Tragœdiam suum Munus exequi, sicut Epica, potest [a]. E sola namque Lectione, Qualis sit, manifesta est: *ut facilè de ipsa judicium feras.* Si igitur aliis *rebus omnibus* præstet; hoc quidem *Motionum Onus (quod tantum offensiunculæ parit)* ut ipsi insit, non esse necesse. 8. [n] Deindè, [1] quoniam omnia illa habet, quæ Epica; *Fabulam scil. Mores, Sententiam, Elocutionem, &c.* Nam & Metro *etiam aliquo* licet uti si velit, (*scil. Iambo.*) 9. [o] Et insupèr (neque exiguâ *sui* parte) *adornatur* Apparatu & Musica; quorum accessu, *affatim ipsi* celeberrima conciliatur Voluptas. 10. [2] Deinde, & *Summam* quoque Evidentiam habet, cum in Agnitione, tùm in Operibus *singulorum dramatum Propriis.* 11. [3] Prætereà, quia Terminus Imitationis hujus *Minor est*, minorem longitudinem *finiens*. Quod enim confertìm magis *simulque totum* est, jucundiùs *propinatur*, quàm quod fusum est, multoque tempore, *quasi dilutum*: Dico autem, veluti si quis Oedipodem Sophoclis, tot versibus, quot *constat Homeri* Ilias, constitueret; *Tragœdia hæc, quæ anteà perplacuit,*

[3] Quid, quòd Tragœdia, cui Motum omnem dempseris, etiam absque Theatro lecta, perficiat, quod vult? nec minùs herclè, quam imitatio Epica? [a] *Ca* 3. *p.* 20.

[n] *Ostensive* quoque Tragœdiam anteponimus, rat. 3[b]. [1] Quià cùm omnibus adornetur partibus, quib. Epica;

[o] Tùm duas, peculiares habet, easque pergratissimas: Apparatuum lenocinia, & Cantum.

[2] Quià luculentèr (in Agnitionibus, Peripetiis, &c.) omnia ponit ante oculos: Quæ nisi Memorando, non ostendit Epica.

[3] Eidem quoque Fabula, contractior est: Quicquid autem dulce, tantò dulcius, quantò citiùs comprehenderis, modo ne imminutum & curtum.

præ tædio flaccescens, *amitteret suavitatem suam.* 12. [o] Præterea, minùs Unica *ac Simplex* (quæcunque illa sit) est quælibet Epicorum Imitatio. Cui rei signo est, quòd ex Imitatione *Epicâ* qualicunque complures enascantur Tragœdiæ. [p] Quare *sic colligo: Si Scriptores Epici*, Fabulam (*quod oportet*) confecerint Unam; ea *certè* [q] si breviusculè explicetur, versùs extremum extenuata; [r] Sin cum Metri Longitudine provehatur, quasi diluta *&* *languida ubiquè* appareat, necesse est. [s] Quòd si, *ut ferè solet*, plures *distinctasque Fabulas complexi sint*; velut, *ex. g.* si è pluribus Actionibus constent; haudquaquàm erit *Imitatio* Una: [t] Sicuti & Ilias, & Odyssæa, hujuscemodi partes habet permultas [*]; quarum *quidem singulis*, quasi *totidem Fabulis, etiam Justa* inest Magnitudo sua. [u] Quanquam hæc Ipsa, *Homeri studio*, quantum potest, optimè Constituta sunt; & Imitatio *nimirùm*, sunt Actionis unius, quàm maximè *potuit Una Actio in tanto opere servari.* 13. [s] Si ergo *Tragœdia*, & his omnibus *Bonis* (*quæ dixi*) *Epopœia* præstet, & Proprio etiam artis Opere: (utrasque enim non quamlibet, sed illam, quam superiùs dixi, perficere Voluptatem decet) Manifestò efficitur, eam Præstantiorem fore: Siquidem *multò* potiùs, quàm Epica,

[o] Imitatio illa, magni pendenda, quæ Simpliciter una: Epopœia verò, minime omnium una & simplex.

[p] Nam Epicus, si unam (qualis Tragœdiæ est) conterat Fabulam:

[q] Aut brevitate nimiâ, turpitèr in angustum desinet;

[r] Aut prolixitate debitâ provectus, adsumet vires suas:

[s] Sin autem ex pluribus (ut fit) Actionibus compegerit poëma; multimembris jam nascitur, non imitatio simplex:

[t] Quâ quidem in parte laborant etiam Homeri opera: quorum ex unitate perexigua laus:

[u] Nec tamen id Poetæ vertendum crimini; Sed profectò, nec alitèr expediri res potuit, nec aliâ viâ, ad Justam Magnitudinem perveniri.

[s] Ac Finem suum utræque appetunt poëses: At magis adipiscitur Tragœdia. Hic enim Misericordia Metusque Major: unde Efficacior VITIORUM κάθαρσις.

conse-

consequatur Finem suum. 14. [x] Ac de Tragœdia quidem & Epopœïa, cum Ipsis *universim*, [y] tùm *Sigillatim* de Ipsarum Formis, ac Partibus, Quot sint, Quo pacto differant; tùm Quæ Causæ sint ejus, quod in Poëmate BENE est, aut secùs; tùm de Reprehensionibus, & Solutionibus, tot *habes quæ* dicta sunt.

[x] Epilogus dictorum, tam quæ utrique Poësi communia.
[y] Quàm, quæ propria alterutri.

FINIS.

INDEX VERBORUM

QUÆ IN

Poeticis explicantur aut notatu digna sunt.

P Ἐμβό-

Κόμμοι

INDEX

INDEX RERUM QUÆ IN POETICIS

Visæ sunt memorabiliores.

A.

B.

C.

Cleo-

quæ

Auctorum

Auctorum hoc libro ab Aristotele citatorum Nomina.

A

Achatis Argivi, Ilii Direptio
Æschylus
Ejusd. Choëphoræ,
Niobe,
Philoctetes,
Phinides,
Phorcides,
Prometheus,
Sisyphus,
Agatho,
Ariphrades,
Aristophanes
Astydamantis Alcmæon,

C

Carcini Amphiaraus,
Thyestes,
Chærêmo,
Chonnides,
Cleopho,
Crates,

D

Dicæogenis Cypria,

E

Empedocles,
Epicharmus,
Euclides priscus,
Euripides,
Ejus Ægeus,
Cresphontes
Helle,
Iphigenia in Aulide,
In Tauris,
Medæa,
Melanippe Sophe,
Niobe,
Orestes,
Philoctetes.
Ulysses in Scylla,

G

Glauco Sophista,

H

Hegemo Thasius
Herodotus,
Hippias Thasius,
Homerus passim citatur:
Homeri { Ilias, Odyssea, Margites

M

Magnes,
Mnasitheus Opuntius

N

Nicocharis,

P

Philoxenus,
Phormis,
Plato 2. Leg.
Polyïdis Iphigenia,
Protagoras,

S

Socratis Fabellæ,
Sophocles,
Ejus Antigone,
Electra,
Mysi,
Oedipus Tyrannus,
Philoctetes,
Tereus,
Sosistratus,
Sophronis Mimi,

T

Theodectis Lynceus,
Tydeus,
Timotheus,

X

Xenarchi Mimi,
Xenophanes Eleates,

Histriones, { Callippides, Tyndarus, Mimus. Myniscus.

Pictores, { Polygnotus, Pauson, Dionysius, Zeuxis

ERRATA.

PAG. 24. in Notis, pro τραδῳδιάς lege τραγῳδίας, Pag. 26. lin. 9. pro γινέναζ lege γινέσθαι. Pag. 48. in Notis, pro Cypris lege Cypriis. Pag. 67. pro ὂψς. quod ter in eadem occurrit nota, lege ὄψ. Pag. 65. in Secunda de Proportione figura, pro Lumen lege Anonymum. In Versione, pag. 41. pro πιτετραπῶδες, lege τετραπῶδες.
